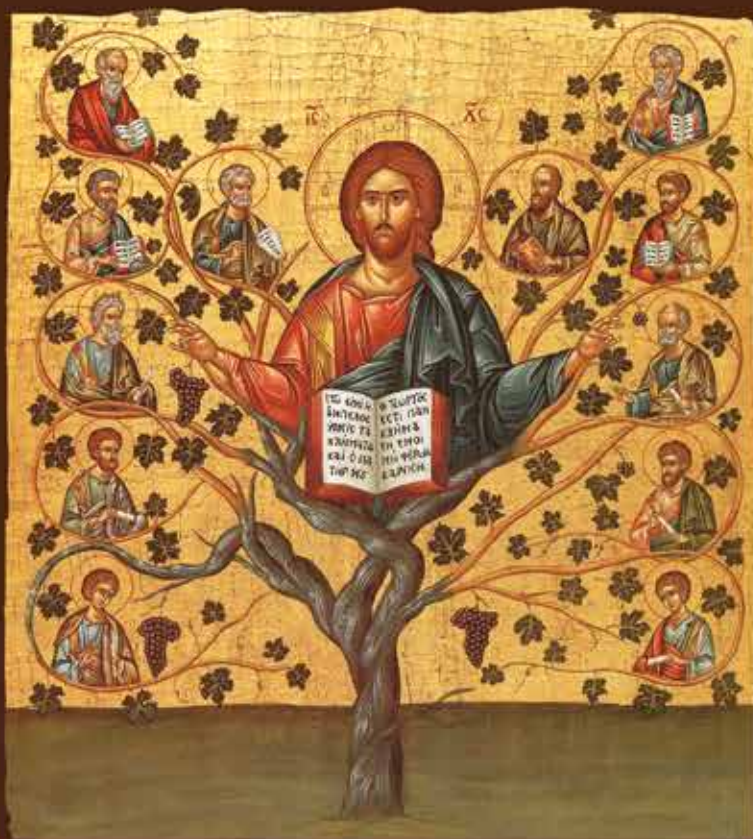

БЕСПЛАТЕН
ПРИМЕРАК

ЕЈБ ЛИНКОЛН

ДЕЛА
АПОСТОЛСКА

Чарлс Весли Ејб Линколн

Дела апостолска

Ова књига је поклон Источноевропске мисије
(Eastern European Mission) [www.eemeurope.org]
захваљујући даровима верника широм света.

Ова књига није на продају.

2017.

Charles Wesley „Abe“ Lincoln, **Acts of the Apostles**

Copyright © 2004 Sunset Institute Press

Издавачка права за ово издање: © 2017 Eastern European Mission

Издавач: ИКОНОС, Београд

За издавача: Драшко Ћеновић

Уредник: Биљана Долић

Преводацац: др Бранко Бјелајац

Лектор: ма Љиљана Дукић

Коректор: Светлана Радосављевић

Стручни сарадник: мр Петар Петровић

Дизајн корица: Ивана Перошевић

Техничка припрема: Скот Хејс

Штампа: EuroDream, Нова Пазова

Тираж: 3.000

ISBN: 978-86-83661-39-8

У овој књизи коришћена је *Синудијска библија*, издање Библијске лиге 2008:

Стари завет у преводу Ђуре Даничића, ревидирани Нови завет у преводу др Димитрија Стефановића.

CIP – Каталогизација у публикацији – Народна библиотека Србије, Београд
279.123-248.2-277

ЛИНКОЛН, Чарлс Весли

Дела апостолска / Чарлс Весли Ејб Линколн ; [преводацац Бранко Бјелајац]. – Београд : Иконос, 2017 (Нова Пазова : Euro Dream). – 280 стр., [8] стр. с таблама ; 21 см

Превод дела: Acts of the Apostles / Charles Wesley “Abe” Lincoln. – Тираж 3.000. – Чарлс Весли Ејб Линколн (C.W. Abe Lincoln): стр. 280. – Напомене уз текст.

ISBN 978-86-83661-39-8

а) Свето писмо. Нови завет. Дела апостолска – Тумачења

COBISS.SR-ID 251925516

САДРЖАЈ

Предговор	5
1. Увод и позадина Дела апостолских.....	7
2. Време Педесетнице.....	19
3. Свети Дух (1).....	30
4. Свети Дух (2).....	40
5. Пребивање Духа	51
6. Прва еванђеоска проповед.....	61
7. Вежбање у проповедању.....	70
8. Исцељење и проповедање	78
9. Прогони и малтретирања.....	91
10. Дисциплина + прогонство = раст.....	103
11. Проблеми споља и изнутра.....	114
12. Стефанова одбрана и мученичка смрт	126
13. Црква се шири по Самарији.....	138
14. Обраћења: Симон и племић из Етиопије	148
15. Раст и обраћења: започињање цркава и обраћење Савла из Тарса	160
16. Павлово и Петрово проповедање.....	172
17. Корнелијево обраћење	183
18. Петрова одбрана и отпочињање цркве у Антиохији.....	194
19. Велики подстицај да се евангелизира незнабожачки свет (1).....	206
20. Велики подстицај да се евангелизира незнабожачки свет (2).....	219
21. Еванђеље се шири у Македонију	231
22. Еванђеље у Атини, Коринту и Ефесу	244
23. Даље напредовање еванђеља.....	255
24. Божије провиђење у животу његовог проповедника.....	267
О аутору.....	279

Предговор

Библијска књига Дела апостолска представља шарке на којима су окачена врата читавог Новог завета. Дела премошћују празнину која се налази између обећања из Еванђеља и онога што се потом заиста догодило са хришћанством. У Еванђељима читамо шта ће се догодити, а у Делима апостолским видимо како се то заправо и догодило. Црква која је обећана у Матеју, у Делима је основана. Послање Светога Духа, које је обећано у Еванђељима, видимо остварено у сили у Делима апостолским. Дуго очекивано спасење, о коме је у Старом завету само назначавано, а које је у Еванђељима приказано, коначно је и доживљено у Делима апостолским.

Ејб Линколн, један од најбољих старешина и учитеља које сам икада упознао, овде приказује апостолска учења тако срчано и храбро као да је и сам био један од њих. Оснивање цркве у Јерусалиму и њен напредак, ширење по Јудеји, Самарији, и до краја света, приказано је у Делима, а Ејб са изузетним успехом води своје читаоце кроз тај процес. Док будете путовали тим истим путем, увидећете да је црква основана у Јерусалиму, она иста црква коју су апостоли оснивали у сваком месту у коме су проповедали еванђеље.

Следбеници ране цркве, чија су дела записана у овој библијској књизи пуној акције, нису били само људи од речи и идеја, били су то људи акције. Ради се о драматичном, храбром, покрету који почиње у горњој соби у Јерусалиму и завршава у затвору у Риму.

У књизи Дела апостолска видимо групу људи и жена испуњених динамичном силом новог живота која се стално увећавала. Књига Дела апостолска постаје тако прича о Светом Духу који је снажио људе да узму поруку еванђеља и донесу је до сваког дела и забити тада познатог света.

Духовне истине које су представљене у Делима апостолским, Ејб Линколн исказује јединственом општрином. Он нам овде пружа школовану, еванђеоску и поуздану експозицију Дела апостолских. Књигу је истраживао неколико година, током припрема за предавања на Сансет библијском институту. Кроз свој једоставни, а опет дубински приступ овој књизи утицао је на хиљаде студената и других људи.

Препоручујем вам ову књигу и молим се да је не само читате, већ и проучавате. Нека нас Свети Дух, који је мотивисао и снажио хероје Дела апостолских, одговарајуће припреми за време у којем живимо. Нека вас Бог богато благослови док читате и проучавате материјал који је овде представљен.

Увод и позадина Дела апостолских

Књига Дела апостолска је, на много начина, највише занемаривана књига Новог завета. Она премошћује дубоки јаз између последњих речи у Еванђељу по Јовану, где Јован пружа доказе о божанству нашег Господа, и речи на почетку Посланице Римљанима и касније у двадесет и једној посланици, где се говори хришћанима као појединцима, или разним црквеним заједницама Господње цркве у првом веку. Без Дела апостолских, не бисмо имали примере обраћења и записане апостолске проповеди. Ова књига је божански водич по свим питањима која се тичу оснивања, раста, организовања, слављења, и активности у Христовој цркви. Без ове књиге не бисмо имали запис послања Светога Духа на дан Педесетнице, као што ћемо да видимо када дођемо до другог поглавља ове библијске књиге, и не бисмо имали детаљан и тачан извештај о употреби неких оснажујућих чудотворних дарова који су дошли од Светога Духа и које су слуге Божије употребљавале у апостолском добу. Исто тако, кроз проучавање ове књиге научићемо нешто и о обитавању Светога Духа међу верницима.

Писац Дела апостолских

Ова студија почиње са уводним разматрањима. За почетак, ко је написао Дела апостолска? На основу два одломка и јаким изван-библијских доказа, знамо да је писац Дела апостолских омиљени лекар Лука. Два одломка, у Лукином еванђељу 1,1-4 и у Делима

1,1.2, јасно указују да је Лука аутор и Лукиног еванђеља и књиге Дела апостолских, нарочито када упоредимо почетке обе књиге:

Како су (већ) многи њокушали да оишу доађаје који су се доодили међу нама, као шћо нам их љредаше љрви очевици (љримешћиће овде да је Лука имао љрилику да љовори са онима који су имали ориљналне информације о хришћанству) и слуће речи, одлучих и ја, љошћо сам све добро истћићо од љочешка, да ћи љо, силни Теофиле, љо реду најћшем, да видиш да су истћиниће речи које си још раније чуо.

Лука 1,1-4

Прву сам ћи књићу, Теофиле, најћсао о свему шћо је Исус радио и учио од љочешка ља до дана кад је узетћ, љошћо је Духом Свећим заљоведо аљосћолима које је изабрао.

Дела апостолска 1,1.2

Од изван-библијских спољашњих доказа који такође јасно упућују на закључак да је Лука аутор књиге Дела, један документ, који је написан у другом или трећем веку наше ере, говори како је Лука био пророк Новог завета који је написао књигу Дела апостолска. Аутори, као што су Иренеј, Климент Александријски, Тертулијан, Ориген и Еузобије, који су сви били вићени људи и који су писали о хришћанству после првог века, сви тврде да је Лука аутор ове књиге. Ми знамо да је прави аутор Свети Дух, али да је Лука био надахнути писар.

Размотримо овде ко је заиста био Лука. Знамо да је Лука био Павлов пратилац и сарадник у делу еванђеља. То се потврђује на следећи начин: аутор Дела је укључен у изјавама где се користи реч „ми“: „ми смо закључили“, „ми смо доживели“, и слично. Када погледамо Дела 16,10, поглавља 20 и 21, и онда поглавља 27 и 28, више је одломака где се говори да смо „ми“ учинили то и то. Значи, ко год да је аутор Дела, био је Павлов пратилац и сарадник. Посланица Филмону 24, исто тако говори о Луки као пратиоцу и сараднику апостола Павла. Извештаји записани у Делима

и Еванђељу по Луки о болестима и њиховом третирању наводе нас да помислимо да, ко год да је написао ове две књиге, занимао се за језик и праксу медицине. У Посланици Колошанима 4,10-14 сазнајемо да је Лука био незнабожац¹ (нејудејин), и да је био лекар и Павлов драги пријатељ.

Јасно је, и из Светога писма и из спољашњих доказа, да је Лука написао Дела апостолска, и да је био лекар из необрезања (незнабожац), сапутник и Павлов сарадник на његовим путовањима.

Када је настала књига Дела апостолска

Докази указују да је Лука написао ову књигу пошто је Павле одслужио две године у римском затвору, како је записано у Делима у 28-ом поглављу. Књига се завршава у победничком стилу, а Павле се налази у царском Риму у кући коју је изнајмљивао за себе. Он поучава и проповеда о стварима које се тичу царства Божијег и о стварима које се тичу нашег Господа и нико му то не забрањује. Какав победнички завршетак ове изузетне књиге! Ово су догађаји који су се одиграли пошто се књига Дела завршава, па то датирамо око 63. године по Христу. Размотримо доказе за ово датирање. **Прво**, имамо како се завршавају Дела (28,30.31). Очигледно, ова књига је написана пре Павловог суђења или његове смрти. Секуларна историја нас учи да је Павле био убијен по чувеној Нероновој одлуци, негде око 67. године. У Делима нема никакве назнаке о Павловој смрти. Нема ни назнака о Нероновим прогонствима цркве у Риму и околини, који су се одиграли 64. године. **Друго**, нема назнака о Јудејском рату или уништењу Јерусалима до којег је дошло 70. године. Исто тако, нема расправе ни о гностичкој² јереси до које је дошло каснијих година, а против

1. Израз који се овде користи у Новом завету је имао значење: Грк, нејудејин, необрезан, варварин (прим. прев.).
2. Гностицизам (грч. γνῶσις *гносис* – знање) је синкретички верски покрет који се развијао у раним вековима хришћанства, док није потиснут у 4. веку, када је правоверно хришћанство постало званична религија Римског царства. Гностици су учили да се човек може спасити само ако спозна Бога. Они су хтели теолошке догме мисаоно истраживати. (прим. уредника)

које говоре Јованове посланице. Коначно, верујемо да је Павле био у стању да поучава и проповеда о Христу неколико година пре него што се сусрео са смрћу. Тако да закључујемо да је ова књига написана око 63. године, пошто је Павле био пуштен из свог првог заточеништва. Читање у Посланици Филипљанима, у првом поглављу, и у малој Посланици Филимону, а обе је Павле написао у заточеништву, подржавају овај закључак и указују да је Павле очекивао да буде ослобођен.

Коме су намењена Дела апостолска

Примећујемо у Луки 1,1-4 и Делима 1,1 да су књиге намењене Теофилу, чије име значи „онај који воли Бога“. Неки верују да значи „Божији пријатељ“. Какво дивно име! Имена су веома значајна, и треба да приметимо да му се Лука обраћа са „силни“.³ У Делима апостолским, прво у 23,25.26, онда 24,3 као и у 26,25, сваки пут када се користи исти израз „силни“, то је у контексту говора о гувернеру или неком другом званичнику Римског царства. Тако знамо да је Теофил онај који треба да прими ове књиге, и можемо да кажемо да је Теофил био особа која је била званичник у Римском царству.

На основу догађања којима је Лука посветио нарочиту пажњу у књизи, Теофил је очигледно желео да сазна да ли је могуће неком да буде представник власти а у исто време, да буде посвећени следбеник Исуса Христа. Као исход, књига Дела апостолска, можда говори о овој теми више од било које друге новозаветне књиге. У Делима, у 10 поглављу, римски капетан по имену Корнелије, постаје верник. У Делима 16, тамничар у Филипима и његово цело домаћинство, постају верници. Нема назнака да су такви државни службеници губили своје положаје зато што су постајали хришћани. Изгледа као да Бог допушта некој особи да буде Његов слуга у власти, како Павле говори о слугама у власти (Посланица Римљанима 13), и да у исто време буде његов верни слуга у телу

3. Други српски преводи: племенити (Караџић и Синодални превод), уважени (ССП и Чарнић), честити (Бакотић).

Христовом. Још ћемо о овој идеји да научимо током Павловог и Петровог заточеништва у Делима 12, и у другим упутама кроз Нови завет.

Значи, књига Дела апостолска била је намењена Теофилу, за кога верујемо да је имао веома важно питање на уму. Ова библијска књига пружа на то одговор и уједно нам описује историју ране цркве.

Сврха ове књиге

Као што само име каже, Дела говоре о важним активностима и делима апостола, а текст посебно наглашава активности Петра и Павла. Пружајући нам историјски опис ране цркве, сврха ове књиге је да нас усмери на Исуса као на Месију, на деловање Светога Духа, и да нам говори о хришћанском живљењу за новообращенике, и Јевреје и незнабошце. Ово се постиже описима одређених тема, као на пример о Исусу као о дуго очекиваном Месији, што се потврђује пророштвом и Његовим васкрсењем; у Исусовом обећању да ће крштавати Духом, како видимо у Делима 1; о добијању силе од Светога Духа и његовом обитавању у нама; и када се говори о хришћанским одговорностима и о привилегијама у односу на власт; као и о томе да се члан Божије породице постаје кроз процес познат као обраћење, у којем се доживљава „ново рођење“. Питање Јудеја било је уједно испуњено и превазиђено законом Духа на дан Педесетнице. На основу књиге Дела учимо о универзалној, свеопштој природи хришћанства, о томе да су сви благослови и сва обећања еванђеља намењена свим људима. У Делима 10 видимо да Бог не гледа ко је ко, да нема миљенике, као и да се све што је потребно да знамо о деловању цркве у овом свету и о томе како црква проноси Божије име налази у овој књизи.

Обећање и вазнесење

Упутства које даје распети Христос

Прву сам ши књиу (а то је Еванђеље по Луки), Теофиле, написао о свему што је Исус радио и учио од почетка ња до дана кад је узет, што је Духом Светим заповедио апостолима које је изабрао. Њима се после стварања жив показао многим доказима: јављао им се четрдесет дана и говорио им о Божијем царству.

Дела 1,1-3

Почевши од првог поглавља Дела апостолских, сазнајемо о настанку, напретку и ширењу цркве, све до Дела 8,4 – и то по Христовим упутствима. У ових неколико поглавља сазнајемо о настанку и развоју цркве Господње у граду Јерусалиму. У Делима 2, видимо описан почетак, рођење, тела Христовог (цркве).

У првом поглављу Дела видимо дане испречивања, сазнајемо о догађајима који су довели до почетка цркве. Приметите у првих неколико стихова да Лука говори о свему томе што је Господ отпочео да чини и да поучава. Наш Господ није био само учитељ, био је и онај који је то спроводио у дело. Тако је Господ деловао и тако је поучавао, и тако је било записано у Еванђељу по Луки. У Луки 24, Лука говори о телесном вазнесењу нашег Господа, а то је догађај који је записан у контексту првог поглавља Дела апостолских.

Још пре него што се телесно вазнео натраг у небо, Исус је апостолима дао своју прву групу упутстава. Дао им је оно што ми данас називамо Велико послање. Запазите да је Господ то својим апостолима наредио. Наредио им је да иду и проповедају еванђеље сваком створењу, и да у свим народима придобију његове следбенике (Матеј 28,18-20; Марко 16,15.16). Господ нам је ово наредио кроз Светога Духа. А то значи да је све што је Господ учинио, сва његова поучења и служба, све како је записано

од његовог крштења, све то било је под вођењем, утицајем, усмеривањима, и указивањима Светога Духа.

Другу групу Исусових упутстава коју је дао својим апостолима налазимо у Делима 1,4.5, где се каже:

И кад се са њима састѡао, зайоведо им је да не иду из Јерусалима, неѡ да чекају Очево обећање, које сѡе чули од мене: Јован је крсѡио водом, а ви ћете се недуети ѡсле ових дана крсѡијѡи Светим Духом.

Ово је последње обећање које је наш Господ дао апостолима, а које се тичало слања Светога Духа. Објашњење о томе шта је крштење Светога Духа долази у другом поглављу. У Делима 1,6 читамо: „Окупљени су га питали: Господе, хоћеш ли сада да обновиш Израелово царство?“. По природи овог питања, видимо да они и даље немају јасно разумевање нити су захвални због откупљућег духовног царства Христовог које ће Господ успоставити. Будући да је већ много пута представио истину у данима пред своју смрт, Господ овде не улази у дубљу расправу, већ само каже овако:

Одговори им: Није ваше да знајте време или рокове које је Оѡац одредио својом влашћу, неѡ ћете ѡримити силу кад Дух Свети сиђе на вас, и бићете ми сведоци у Јерусалиму, ѡ свој Јудеји и Самарији и све до краја земље.

Дела 1,7.8

Господ је рекао:

Чекајте овде у граду Јерусалиму све док се не исѡуни време, када ћу вам ѡслајѡи, седећи с десне сѡране оцу, Светѡга Духа, који ће вас водити у сву истину и ѡмоћити вам да зайамѡитѡе све што сам вам ја раније ѡворио. У ѡо одређено време, знаћете одговор на ѡпитање које сѡе уѡраво ѡставили. Примићете силу када Свети Дух дође на вас.

Треба овде да приметимо да, у Делима апостолским, сваки пут када Свети Дух „приступи“ људима, или „падне“ на неког

појединца, то је чудесно оснаживање од стране Духа, а не обитавање Духа у појединцу. Ово ћемо наставити да наглашавамо, јер се у данашње време овај концепт деловања и природе Светога Духа углавном не тумачи исправно. Значи, Исус је рекао у Делима 1,7.8 да ћете имати чудесну силу од Светога Духа која ће доћи на вас ... *и ви ћете ми бити сведоци у Јерусалиму, њо свој Јудеји, и Самарији и све до краја земље.*

Видећемо како ће се ово обећање испунити. Црква ће бити моћно успостављена у Јерусалиму. Они ће потом одлазити у друге покрајине у Јудеји и коначно ће отићи и у Самарију (Дела 8). Павле ће започети своју мисију међу незнабожцима у поглављима 13 и 14, и од тог места надаље читамо о свим његовим мисионарским путовањима која су се завршила у царском Риму. Наше проучавање отпочећемо у Јерусалиму (Дела 2), и завршићемо у граду Риму (Дела 28). Господ је рекао: *Ево штиа ће се дојодити: даћу вам наредбу за њокрећ, и ви ћете бити моји сведоци и у најдаљим крајевима овој светиа.*

Тако видимо у Светом писму да је, пре него што се вазнео на небо, Христос дао својим следбеницима два важна упутства. Дао им је Велико послање када им је рекао да иду до краја света, и дао им је обећање Светога Духа када им је рекао да чекају на дар који им је Отац обећао.

Исто тако, у ова прва три поглавља Дела апостолских, налазимо две речи које морају додатно да се појасне. Прва је реч „апостол“ која се налази у другом стиху првог поглавља а која значи „онај који је послат са задатком“. Апостоли су морали да имају одређене квалификације како би били препознати као Христови апостоли. Насупрот томе, у Делима 13 и 14 читамо да је било црквених апостола, апостола појединих цркава. Ситуација која је описана помаже нам да утврдимо да ли се ради о Христовим апостолима или о апостолима цркава. Црква у Антиохији је послала неколико браће, који су тако били „они који су били послани са задатком“

да поучавају и проповедају Христово еванђеље. Међутим, у првом поглављу апостоли су они који су Христови апостоли.

Реч царство, онако како је искоришћена у Делима 3,1 је друга реч која захтева додатна појашњења. Понекад се реч „царство“ односи на тело Христово – на цркву. А понекад, само говори о Божијој власти и влади над нашим животом, у нашем срцу, и у нашем уму. То је била порука коју је Господ објавио пре него што је умро на крсту. Рекао је да се царство приближило и затражио је од браће да се моле за долазак царства (Матеј 6,9.10). О актуелном оснивању царства читаћемо у Делима, у другом поглављу.

Служба васкрсења која је трајала 40 дана

Записи нам говоре да се Господ представио жив следбеницима после своје патње и смрти на крсту. У Делима 1,1-3 речено нам је да је током 40 дана који су претходили његовом вазнесењу, Исус приказао несумњиве и убедљиве доказе о свом телесном васкрсењу из мртвих. Ово је једино место у Новом завету где нам се каже колико дуго је трајала Исусова служба после васкрсења. Током овог времена Христос им је говорио о стварима које су се тичале царства Божијег, Божије власти и владања у њиховом срцу, и у њиховом животу, почевши од дана Педесетнице.⁴

Запамтимо да се Исус заиста појавио жив пошто је васкрсао у телу. Господ је то учинио у десет различитих прилика, и то је записано у еванђељима. Затим, приметимо особине ових појављивања. Била су то видљива појављивања – сви су га видели. Била су то појављивања у којима је Господ говорио следбеницима и они су га чули, како читамо у трећем стиху овде. Могли су да га дотакну, да га обхрле руком. У Лукином еванђељу 24,39 речено нам је, као и у Јовановом еванђељу у 20 поглављу, да је Тома морао да се увери да је његов Господ васкрсао у телу. Понекад је његова појава била сасвим изненадна (Лука 24,13). Понекад би се појавио усред групе, како је записано у Делима 20,19-26. Главна тема Светога писма

4. Педесетница се на грчком каже: пентикости – Πεντηκοστή (прим.прев.)

је Христос и његово царство, а наш Господ је својим следбеницима после васкрсења говорио о небеском царству.

Вазнесење

Прво поглавље Дела апостолских представља увод у догађај који је записан у другом поглављу. Како бисмо имали лепши увид у то, погледајмо како Лука описује вазнесење на два места: и у свом Еванђељу и у Делима апостолским. Запис у Еванђељу по Луки који се односи на Исусово телесно вазнесење као и на сам чин вазнесења налазимо у 24. поглављу. У Луки 24,46.47 Лука записује Исусову последњу поруку својим следбеницима:

И рече им: Тако је написано, да Месија њ треба да сџрага и њрећи дан да усџане из мрџвих; и у њејово име њ треба да се њройведа свим народима њокајање за оџрошџење њреха, њочевиши од Јерусалима.

У Делима 1,8 читамо оно што је записано у Луки 24,48: *Ви сџе сведоци ових сџвари.* А онда у стиху 49, Лука бележи: *Послађу вам оно шџо вам је мој оџац обећао; али осџанише у њрагу док не будеџе заоџрнуџи силом са висине.*

Потом Лука записује Исусово вазнесење натраг на небо:

Тада их изведе до Вџџаније, њодиџну своје руке и блаџслови их. Док их је блаџсиљао, одсџуџи од њих и би узнеџ на небо. А они му се џу њоклонише (славећи џа) и враџише се у Јерусалим у великој радосџи. И сџално су били у храму славећи Бога.

Лука 24,50-53

Стих 53 треба да запамтимо, зато што у другом поглављу Дела апостолских, видимо апостоле како су у околини храма и како су дарови Духа изливени на њих; видимо како су почели да прослављају Бога на страним језицима и да проповедају еванђеље. Присетимо се да је Лука описивао како су пуно времена проводили у храму славећи Бога.

У запису о вазнесењу, Лука ово пише у Делима 1,9.10:

И ѿо рекавши, док су они ѿледали би уздигнућ и облак ѿа узе од њихових очију. И кад су ѿледали на небо, док је он ишао ѿоре, ѿле, два човека сѿајали су ѿоред њих у белој одећи. (Очигледно, била су то два анђела са неба). А они рекоше: Људи Галилејци, шѿо сѿојише и ѿледаше на небо? Овај Исус који се од вас узнео на небо, истѿо ће ѿако доћи (наравно, они су мислили видљиво и у телу) као шѿо сѿе видели да иде на небо. Тада су се враћили у Јерусалим с ѿоре која се зове Маслинска, и која је близу Јерусалима, удаљена један субојѿњи дан хода. И кад су ушли, ѿойели су се у ѿорњу собу иде су обично боравили.

Дела 1,11-13а

У горњој соби били су апостоли, који су набројани међу другим следбеницима:

Присућни су били Петар, Јован, Јаков и Андрија, Филип и Тома, Варѿоломеј и Мајшеј, Јаков Алфејев и Симон Зилоћ, и Јуда Јаковљев. Они су се сви сѿално и једнодушно молили Боју са женама и Маријом, Исусовом мајком и с њејовом браћом.

Дела 1,13б.14

Овде треба да запазимо нешто занимљиво – ово је последњи пут да имамо запис о мајци нашег Господа и о његовој браћи.

У овим стиховима можемо да приметимо и неколико ствари о телесном вазнесењу нашег Господа. Наш Господ је био подигнут, обгрлио га је облак, и он се вазнео натраг на небо. На небо се вазнео у прослављеном телу, и тамо је почео да влада с десне стране Оца, као што ћемо читати у другом поглављу Дела апостолских. Запис казује у 1,10.11 да су два анђела стала пред апостоле и рекла им да ће Исус доћи други пут. Ово је тако важна тема да нам је и у Посланици Јеврејима 9,27.28; у Посланици Филипљанима 3,20; у 2.Солуњанима 1, и у 1. Јовановој 3, говорено о томе да ће се наш Господ једног дана појавити у телу и да ћемо га видети.

Од вазнесења до дана Педесетнице

Пошто смо читали о Исусовом вазнесењу у првом поглављу Дела, речено нам је шта се догодило са Исусовим следбеницима и шта су они радили током десет дана колико је протекло од вазнесења до Педесетнице. Апостоли и још 120 других особа састајали су се у горњој соби (1,13). Ко су били тих 120 људи? Били су то Христови следбеници, Лука је записао њихова имена, и поједини ученици, Исусови рођаци, и Његова мајка. Знамо да се наш Господ појавио пред више од 500 људи у једном тренутку (1.Коринћанима 15), тако да је могуће да су неки од ових људи, пошто су постали његови следбеници, били међу тих 120. Исто тако, Исус је имао бројне следбенике у Галилеји, где је провео доста времена поучавајући и проповедајући, и неки од њих су можда били у овој групи.

Шта су ови ученици радили током тих десет дана, пре него што ће доћи Свети Дух и сила коју ће примити на дан Педесетнице од Духа? Записи нам кажу да су се стално окупљали на заједничкој молитви. Запазите колико је важно стремити Божијем благослову и вољи у питањима припреме за долазеће откупљујуће духовно царство нашег Господа. То је био исправан начин да се припреме за почетак постојања цркве у Новом завету. Посветили су се молитвама. Није ово последњи пут да ћемо читати о томе како су се посветили молитви, и јавно и у приватном животу.

И друге су се ствари догађале током овог времена. Једна од најважнијих био је избор особе која ће наследити Јуду. Следеће поглавље отпочиње тако што је Лука за нас почео да бележи тај процес избора у стиху 1,15.

Време Педесетнице

Избор Матије као замене за Јуду – оног који је отпао

Петрово образложење

У овом поглављу, почевши у Делима 1,15 – читамо о томе како је Матија изабран да буде Христов апостол. Окупило се 120 људи. Устао је Петар, као њихов представник, и говорио је о томе шта је Свети Дух пророковао кроз Давида по питању Јуде (1,16). Важно је да приметимо да је Бог онај који зна догађаје који ће се збити у будућности. Не знам да постоји стих у Светом писму који каже да Бог зна све догађаје у будућности, не знам за стих који би рекао да је Бог одабрао да зна за сваки догађај у будућности, међутим, Бог је, у свом знању о будућности, могао да види Јудин избор да допусти сотони да завлада његовим животом, и да се препусти зависти и греху. Бог је могао то да зна а да није тиме приморао људе да чине оно што су учинили. Морам да разумемо и прихватимо Божије познавање будућности, како нам је Петар рекао у 1.Петровој 1,2:

...који су изабрани по њровиђењу Бога Оца, кроз њосвећујуће дело Духа, ради њослушности Ијесу Христу и ради њошкројљења његовом крвљу: благодати вам и мир у изобиљу.

Петар им је онда рекао шта се догодило са Јудом. (Вратите се до Матеја 27. поглавља и прочитајте запис о томе). Јуда се предао светским жељама, не Божијим, а светске жеље воде у смрт. Новац који је примио за издајство је потом бацио пред ноге неких од јудејских вођа. Онда је отишао и обесио се, како је записано, а они су узели новац који је Јуда добио за своје зло дело, и тим новцем су купили парче земље. О томе се говори у Делима 1,18 и ту Лука описује поље које је купљено Јудиним новцем. Запис каже да је, пошто се Јуда обесио, његово мртво тело пало на ово поље, потом се тело распало и испала су му црева. Није баш лепа слика, зар не? Али, треба да знамо шта се догодило са особом која је имала у себи потенцијал да буде исти онакав апостол и слуга какви су били други. Пао је у својим гресима. Дела 1,25 нам помажу да то разумемо: *...да ѝрими месѿо у овој служби и айосѿолсѿиво, шѿио ѿа је Јуда осѿавио, и оѿишиао на своје месѿо.* Оваде је описана природа његовог греха као и последице. А пошто је Јуда тако згрешио, сада је потребно да се изабере нови апостол.

Изабран је нови апостол – Матија

На овом састанку било је речи о томе шта је потребно да би неко био апостол. Дела 1,21.22 кажу:

Треба, дакле, између људи који су с нама били све време док је с нама био Госѿод Исус, ѿочевши од Јовановоѿ кришѿења ѿа до дана кад се узнео од нас – изабраѿи једноѿ сведока њеѿовоѿ ускрса – између ових.

Господ је одабрао првих дванаест апостола међу следбеницима Јована Крститеља (Јована Претече како га још често назива наш народ), који би нам свакако рекли да их је Јован крстио. У Еванђељу по Јовану 1, сазнајемо целу причу о томе како су следбеници Јована Крститеља слушали Господа и онда постали његови апостоли. Осим тога што је био међу следбеницима још од времена Јована Крститеља, нови апостол је морао да буде сведок Господовог телесног васкрсења. Два човека су испуњавала ове услове, један се звао Јуст (још су га звали Јосиф и Варсава), а други је био Матија.

Господу је био потребан сам један од њих, тако да су се за то молили. *Ти, Господе, који познајеш срца свих, покажи кога си изабрао од ове двојице, да прими месито у овој служби и апостолство, што ја је Јуда оставио, и отишао на своје месито* (Дела 1,24.25). Онда су бацили коцку, и кроз тај процес Господ је одабрао Матију да буде апостол. Лука нам каже да је био придодат осталој једанаесторици апостола, и био је један од њих дванаест о којима Лука говори на почетку Дела апостолских у другом поглављу.

Велики и чудесни почетак

Апостоли су испуњени Духом на Педесетницу

Када је дошао дан Педесетнице, сви су се налазили на једном месту (реч „они“ се овде односи на апостоле, види стих 1,26). Одједном, зачули су звук као да је са неба сишао силни ветар и исцунуо целу кућу где су седели. Онда су видели нешто што је личило на пламене језике који су се разделили и дошли над свакој од њих. Сви су се исцунули Светих Духом и почели су да говоре другим језицима како им је Дух што омогућавао. Налазили су се у Јерусалиму – где су бојобожни Јудеји долазили из сваке нације на земљи. Када су они зачули овај звук, мноштво се забунило будући да је сваки од њих (дванаест) говорио у свом језику или дијалекту.

Дела 2,1-6

У стиховима који следе, Лука набраја које су све нације ту биле представљене на дан Педесетнице. У наставку овог поглавља ми ћемо (1) говорити о значењу дана Педесетнице; (2) проучити природу Светога Духа; (3) учити о догађају који се назива крштење у Светоме Духу, и (4) проучаваћемо чудесно оснаживање које је дошло на апостоле од стране Светога Духа.

Дан Педесетнице

Видимо овде да су апостоли били испуњени Светим Духом (2,4). Требало би да схватимо значај ове изјаве. У наредним

поглављима то ћемо објаснити даљим подацима. Хајде сада да погледамо на ово поглавље и на неколико тема које ће нам помоћи да боље разумемо изјаву која је раније наведена. Започнимо овим: размислимо мало о самом дану Педесетнице. Ова реч значи „педесети“. У Књизи Левитској (3.Мојсијевој) у 23,15-24 и у Књизи Изласка (2.Мојсијевој) у 23,16, читамо да Педесетница пада педесетог дана после пасхалне Суботе. Било је то седам седмица и још један дан, тако да се овај годишњи празник називао Педесетница и славно би се првог дана седмице – у недељу. Ово је значајно да знамо, јер се догађаји који су записани у Делима у другом поглављу односе на оснивање Цркве, и догодили су се првог дана јудејске седмице.

Четири имена за ово славље

Овом слављу у Старом завету дата су три имена, а једно у Новом завету. У Књизи Изласка 23 (2.Мојсијева) зове се **Празник жетве**, будући да се одиграва током доба када се жање пшеница. Током празника жетве првина Јудеји би тада пожњели „прве плодове“ и принели би Господу „жртву“, као што их је он подучио. У Књизи Левитској 23 зато се назива још и као **Празник првина**, а у Књизи Поновљеног закона (5.Мојсијева) 16, као и у Књизи Изласка 34 назива се **Празником недеља**. Нови завет говори о овом празнику као о **Педесетници**, што значи „педесети“. Многи Јудеји сматрали су да је ово један од најважнијих празника током године. Због тог празника велико мноштво народа се окупљало у Јерусалиму сваке године.

Природа Духа

Апостол Лука нам у првим стиховима другог поглавља Дела апостолских говори да су апостоли били испуњени, или под утицајем и под контролом, Светога Духа на дан Педесетнице. Али, пре него што говоримо на тему утицаја Духа, хајде да заједно погледамо каква је природа Светога Духа Божијег. Свети Дух је Бог, и Он поседује исте божанске особине које поседују и Бог

Отац, и Бог Син. Свето писмо о Светом Духу говори као о вечном (Јеврејима 9,14). У 1.Коринћанима 2,10б Павле говори о томе да је Свети Дух свезнајући ...*јер Дух све исиийује, чак и дубине Божије*. А пошто поседује особине и карактеристике суштине божанства, Он је могао да објави Христову поруку радосне вести апостолима и да их поучи у томе шта су примили (1.Коринћанима 2).

Само је Бог могао да открије, да објави, и још и да потврди ову откупљујућу поруку. Свети Дух има исту природу и суштину Бога, и он је са њим заједно вечан, и равноправан са Богом Оцем и Богом Сином. У Псалму 139,7 и даљим стиховима, видимо да је и свеприсутан. Неко не може да оде негде а да не увиди присутност Светога Духа Божијег. Он је учинио чуда (1.Коринћанима 14). Павле говори о чудесним даровима Духа у 1.Коринћанима 4,4-11 и потврђује да је Свети Дух био извор овим чудесним даровима, као и да је Свети Дух дао дарове јер је Он желео да раздели те дарове.

Свети Дух је божанска особа. Он поседује особине божанске личности. Девет пута, у Јовану 16,13.14, наш Господ је говорио о Светом Духу као о божанској особи. Он је био живот, Он је био мисао, позив, деловање, говор, индивидуалност, особина и утицај. У 1.Тимотију 4,1 Павле каже да Свети Дух говори, и Он је оснажио апостоле да говоре страним језицима, како видимо у нашој студији у Делима 2, Свети Дух поучава и сведочи (Јован 14,26; 15,26). Свети Дух чује и води (Јован 16,13). 2.Тимотију 3,16 нам говори да је Свети Дух надахнуо писце Старог и Новог завета, као и сваког Божијег пророка. Ово су особине божанске особе која поседује интелигенцију. Свети Дух се може ожалостити, и Њему се можемо одупрети и можемо на њега богохулити (Ефесцима 4,30; Дела 7,31; Матеј 12,32). Овако можемо да се опходимо само према божанској особи. Свети Дух је приказан као божанска особа која живи, говори, делује, утиче, благосиља, мири, мења људе и воли.

Крштење Светим Духом

Пророштво и обећање

На овом месту треба да размотримо догађај који се зове крштење Духом. Крштење Духом је било и пророштво и обећање (Матеј 3; Марко 1,8; Лука 3). Постоји неколико обећања које су записали Матеј и Лука а која се тичу слања, односно крштења Духом. У трећем поглављу Матеја, читамо о служби Јована Крститеља. Запис нам казује да је он дошао и проповедао у дивљинама Јудеје. Његова порука била је *покајте се јер се приближило царство небеско* (Матеј 3,1). Матеј нам записује како су тада неки дошли како би чули Јована, великог Божијег слугу, како проповеда. Неки од њих били су фарисеји, а други садукееји. Приметите шта Јован поручује овим дрзницима који су сада постали његова публика:

...Породи њујини?! Ко вас научи да бежите од њева који иде? Не по дајте род достојан покајања! И нека вам не њада на ум мисао: имамо оца Аврама! Јер вам кажем: Бој може од овој камења њодићи Авраму децу! Већ је секира дрвећу њри корењу (овде је њриказан Божији суд који долази на јудејски народ); ња свако дрво које не рађа добар род, сече се и у вајру се баца (следеће је пророштво или обећање о крштењу Духом). Ја вас крстим водом, да се њокајете; а онај што иде за мном, јачи је од мене, коме нисам достојан њонетти обућу: њај ће вас крстити Духом Светим и оћем.

Матеј 3,76-11

Крштење Духом није било нешто што је извршио, обавио (администрирао) човек. Видимо то у контексту Луке 3, као и у Матеју 3. У Јовану 1,33.34 Јован Крститељ објављује да ће Исус бити крститељ. Све што се догодило пре дана Педесетнице не може да буде крштење Духом. О томе видимо у Делима 1, где је Господ рекао да оно што је Јован пророковао и обећао долази за неколико дана (1,5).

Шта год да је догађај који зовемо „крштење Духом“ заправо био, Исус је био тај који је то извршио (администрирао). Јован је рекао „онај који долази после мене, Господ Исус Христос, он ће бити тај који ће вас крстити Духом и ватром“. Лукин запис је врло сличан ономе што читамо у Матеју, али он ту додаје занимљиву изјаву коју треба да погледамо. Прво нам стих каже да је секира већ код корена дрвета (Лука 3,9а), *... ња свако дрво које не рађа добар род, сече се и у ватру се баца* (Лука 3,9б). Ово је скоро у реч истоветно са Матејем 3,7. Људи су желели да знају шта треба да ураде да би се покајали. Неки од њих у публици, као на пример војници, питали су шта треба да буде укључено у покајање.

А како је народ очекивао (Месију) и сви су у срцу размишљали о Јовану: да није он Месија (Лука 3,15). Одговорио је Јован свима: *... нисам достојан да одрешим ремена на његовој обући – оне које ће доћи и који је већи од Јована. А онда, ево тог дела који је Лука додао: Он ће вас крстити Духом Светим и ватром. Он држи лопатицу у руци својој да очисти своје ђумно и скупи њеницу у своју жицицу, а њеву ће саопрети у ватри која се не може угасити* (Лука 3,16б.17). Приметите овде како Јован говори свима њима: *... одговорио је Јован свима: Ја вас крстити водом; али иде већи од мене, коме нисам достојан да одрешим ремена на његовој обући: он ће вас крстити Духом Светим и ватром* (Лука 3,16).

Ово је један од кључних стихова у Библији, јер када бисмо имали само прво поглавље Дела апостолских као поучење о крштењу у Духу, могли бисмо да закључимо да је ово обећање дато само апостолима. Али, на основу Матејевог извештаја, а поготово што имамо и Лукин извештај, видимо да је Он говорио свим присутним. Неки од њих били су окорели неверници, а други су били верници – послушни верници – које је Јован крстио и који су очекивали долазак царства Господњег.

Сила да се чине чуда није крштење у Духу. У Старом завету видимо поједине особе које су добиле силу од Духа, а и апостоли су били оснажени Духом пре дана Педесетнице. У Луки 10 говори се

о ограниченем послању и неким даровима Духа који су били дати апостолима за ту ограничену службу. Чудесни дар надахнућа није крштење у Духу. Божији свети људи у време Старог завета, који су имали дар надахнућа, говорили су како их је Свети Дух наводио и покретао (2.Петрова 1,21). У 2.Тимотеју 3 ово се потврђује тако што је објашњено да је цело Писмо надахнуто Светим Духом Божијим. Стога знамо да је крштење Светим Духом било предвиђено и обећано и да је то могао да обави (администрира) једино Христос. Предвиђено је за свакога, а не само за апостоле. Исто тако знамо да крштење није давало силу да се чине чуда.

Сила се разликује од оног који је даје⁵

Крштење Духом није било повезано са чудесним даровима, јер их је давао Свети Дух. Веома је важно да разумемо разлику између онога који даје силу, који је послао и дао нам Светога Духа, и онда да разумемо да Свети Дух даје ове дарове, онако како Он жели да их да. Исус нам је дао, или послао, Духа, онога који даје силу. Господ је овде говорио о обећању које нам је дао Бог Отац. Већ смо о томе читали у Делима 1, као и у Луки 24,49. Исус је Божији говорник, а Он нам је обећао да ће Духа послати, односно да ће Свети Дух доћи. Исус говори о томе у Јовану 7, где је дата изјава о слању, односно о доласку Светога Духа. Видимо да ту Лука наводи Јонлово обећање из Јонила 2 о „излићу духа“. О томе ћемо нешто рећи ускоро. Када је о овом догађају говорио Јован Крститељ, он је говорио о „крштењу Духом“. Када је Господ о томе говорио Он је говорио о „послању Духа“. Видећемо то у Јовану 7, као и у поглављима 14, 15 и 16. У Јовану 7, видимо

5. Питање послања Светога Духа више од од хиљаду година представља камен спотицања између римокатоличке и источно-православних цркава. Док поједине источно-православне цркве стоје на веровању да је Отац послао Светога Духа, римокатоличка и, следствено, протестантске цркве стоје на веровању да су Светога Духа послали Отац и Син. Више о томе потражити у теолошкој литератури на тему „филнокове“, односно „н од Сина“ (прим. уредника).

да је Господ дошао у Јерусалим на велики празник, тамо је стао и узвикивао следеће:

...ко је жедан, нека дође к мени и пије! Ко верује у мене, „из њејовој ће шела“, као што Исус каже, „идићи реке живе воде“. Ово је рекао за Духа који је требало да приме они који верују у њеја. (Овде приметите да они још увек нису примили Духа; јер Духа који ће обитавати у њима треба да приме као послушни верници). Још, наиме, није било Духа, јер Исус још није био прослављен.

Јован 7,37-39

Дух није могао бити послат све док Господ није био прослављен. У Делима 2, Исус је био прослављен и налазио се с десне стране Оца, и онда је Он послао, или излио Божији Свети Дух. Овде покушавамо да видимо на који начин Исус говори о испуњењу онога што смо управо прочитали у Делима 2.

У последњих неколико стихова Јована 14, Господ говори о доласку, односно о слању Светога Духа. У Јовану 14,26 Исус каже: *А помоћник (ушешител), Дух Свети, који ће Отац да пошаље у моје име, он ће да вас научи свему и подсетиће вас на све што сам вам ја рекао.* Приметите овде да ће Отац послати Светога Духа апостолима у Исусово име, и пошто је Дух послат, Он ће их оснажити даром откривења. Примите силу (Дела 1,8) да приме откривење од Светога Духа и потврђујуће дарове које ће дати Светих Дух. У Јовану 15,26 читамо: *Кад дође помоћник (ушешител) који ћу вам ја послати од оца, а то је Дух истине који од Оца излази, он ће сведочити за мене.* Исус је у овом одломку обећао да је Он бити са десне стране Оцу када буде слао Светога Духа апостолима.

Јован 16,7-13 је, исто тако, веома битан део Светог писма.

Ту се говори о деловању Духа кроз апостоле. Он ће доћи и оптужиће свет по питању грехова, праведности, и суда. Треба овде да разумемо да проповеди у Делима 2 и 3, као и друге апостолске проповеди, оптужују људе због њихове невере и неправедности и говоре о суду који ће доћи. Господ је рекао да ће Дух то чинити у поруци истине (16,9). Потом Он даље говори о другим стварима

које би волео да преда апостолима али да они то још не могу да поднесу (16,2). А у Јовану 16,13 каже се:

А кад дође он, Дух истине, ујучиће вас у сву истину; јер неће да говори од себе, него ће говорити што чује, и јавиће вам оно што ће доћи.

Каријерне идеје апостола

Има још једна ствар коју треба да погледамо пре него што донесемо закључак о том догађају, „крштењу Духом“, и шта је то заправо значило, и шта је укључено у ту изјаву. У Еванђељу по Марку, у 10 поглављу, почевши од 35 стиха, пророк нам говори о разговору који је Исус имао са неким од својих апостола. Они тада још нису разумели сврху и природу долазећег царства Господњег, и тако су Исусу упутили захтев.

И приђоше му Јаков и Јован, синови Зеведејеви, и рекоше му: Учинељу, хтели бисмо да нам учиниш оно што ћемо ти замолиши. А он их учини: Шта хоћете да вам учиним? Они му рекоше: Дозволи нам да седимо један са десне стране тебе, а други с леве, у твојој слави.

Господ је још раније говорио да ће његови апостоли седети заједно са њим када буде владао у време обновљења (Матеј 19,27-30). Треба да разумемо да су апостоли у овој прилици вероватно мислили да ће Господ владати на земљи као некакав суверени владар, а не да ће владати са неба, и зато су потражили положаје за себе, како би били одмах до њега ако је могуће.

А Исус им рече: Не знаје шта изражити. Не схватите како ћеће владати кроз еванђеље, кроз Реч. Свети Дух ће ти да омогући а ја ћу владати са неба с десне стране мога Оца.

А онда их је упитао: *Можеће ли да пијете чашу коју ја пијем, или да се крстите крштењем којим се ја крстим?* Приметите овде да је Господ говорио о крштењу на фигуративан начин и да је, заправо, описивао своју смрт на крсту. Једини разлог зашто је то овако учињено јесте да увидимо да је израз „крштење“ у овом контексту

употребљен као стилска фигура. Односи се на стварни догађај Његове смрти на крсту, али је ипак то фигуративно изражавање. Тако је овде израз „крштење“ употребљен фигуративно, као што је и израз „излиће“ говорна фигура у изражавању, коју ћемо читати кад дођемо до Дела 2,17. И мада су ово фигуре у изражавању, оне заправо говоре о слању Светога Духа од стране Исуса на дан Педесетнице.

Закључак

Догађај назван „крштење Духом“ се догодио. Међутим пре него што завршимо ово поглавље, морамо да прочитамо Дела 2,17, где видимо Петра како говори великом мноштву народа на дан Педесетнице. Он им каже да је све ово резултат онога што је речено кроз пророка Јоила (Јоило 2,28).

У њоследње дане, говори Бој, излићу од Духа своја на све људе: и пророковаће синови ваши и кћери ваше; младићи ваши виђаће ујиваре а старци ваши сновиће снове.

Крштење Духом и излиће Духа, два су различита начина да се опише исти догађај. У Новом завету, израз „излиће“ значио је да се излива уље или нешто што се изливало. Видимо то у упоредним студијама Јована 2,15 и Откривења 16, као и у Титу 3. У овим текстовима говори се о изливању разних садржаја. Тако овде, у Делима 2, сав Дух који је требало да буде послат, или изливен, био је изливен, или послат од стране Исуса са неба лично. Израз изливен и крштење су фигуративни изрази који се користе у Новом завету како би описали стварно, буквално слање Духа од стране Исуса на дан Педесетнице.

У следећем поглављу ове књиге настављамо проучавање о изливању Светога Духа, и пажљиво ћемо размотрити завршне речи Петрове проповеди на дан Педесетнице. Нека нас Бог обилно благослови у проучавању једног од најважнијих делова Речи, и нека нас још благослови даљим разумевањем Светога Духа и тога како Он делује у нашим животима.

Свети Дух (1)

Свети Дух послат

Дух изливен како је обећано

До сада смо у нашем проучавању видели да је Јован Крститељ рекао да ће Исус бити онај који ће извршити (администрирати) крштење Духом. Господ ће то омогућити, како читамо у Делима 2,17 и стиховима који следе, да ће у последње дане Бог излити свог Духа. Овде видимо да ће се излиће Духа догодити у последње дане. Петар је изјавио да је то оно што је Јоило пророковао (види Јоило 2,28-32).

Видели смо да је крштење Духом било обећање доласка, или излића, Духа од стране Исуса на дан Педесетнице, и да су изрази „излиће“ и „крштење“ фигуративни изрази употребљени како би се описало стварно, буквално, слање Духа тога дана. Пре проучавања дарова силе коју даје Дух а о којима читамо у Делима 2, видимо у 2,33 закључак Петрове месијанске проповеди којом је оптужио три хиљаде људи за неверу и неправедност: *Погиинути је, дакле, Божијом десницом (Исус) и њрмивши обећање, Духа Свећоја, излио је ово шћо ви видитће и чујетће*. Још раније, у Јовану 7,35 видимо да у том тренутку Господове службе, Дух још није био послан, јер Исус још није био прослављен. Сада, у Делима 2,33

Петар говори да се Исус прославио, и да седи са десне стране Оцу. Он је сада узвишен, и дошло је време да се Дух пошале.

Грчки израз „излио“ у овом стиху је у аористу, што значи да се радња догодила и завршила у једном тренутку у прошлости. Не знамо колико је потрајало док није сваки апостол прославио и узвисио Бога и његову величину на сваком језику свих народа који су се налазили у Јерусалиму тог дана Педесетнице, или колико је времена прошло између Дела 2,1 и 2,33... али у 2,33 Петар се осврће управо на оно време када је Дух био изливен или послан. Рекао је, мислећи на Очево обећање да ће излити Светога Духа, или да ће послати Светога Духа, да се то већ догодило. Када је рекао: *Излио је...* значило је то да се тај догађај одиграо, у једном тренутку у прошлости, и да је сада завршен. Када је Исус послао Духа тога дана, тада је испуњено обећање да ће Дух бити послат, или да ће крстити у Духу.

Намера је да Дух буде за све људе

Како бисмо у потпуности потврдили ову тачку, идемо до Дела 10. Ово поглавље религиозни људи данашњице углавном не схватају. Поглавље говори о Корнелију, првом необрезаном незнабошцу (нејудејину) који је чуо, поверовао и одговорио на еванђеље Исуса Христа, и постао сунаследник у телу Христовом, у цркви нашег Господа. У овом поглављу дошло је до неких необичних ситуација. Прво, сазнали смо о Корнелијевим особинама. Био је то изузетан човек, богобојазан, али је био грешник, и он је то знао. Очигледно је да је молио Бога да му помогне да боље разуме Исуса и његову поруку. Према десетом поглављу, неке ствари о Исусу је знао, али то није било довољно да би га довело до вере у Господа, вере која би била спасоносна. Тако се он молио Оцу и Бог је чуо његову молитву. Пред њим се појавио анђео и рекао му да пошале по апостола Петра који ће онда доћи и говорити речи којима ће он и његово домаћинство бити спасени. Неколико дана касније, Петар се коначно појавио у Кесарији у Филипима, где се налазио Корнелије и његов дом.

Поздравили су се (Дела 10,23) и онда је Петар, после неких уводних напомена, почео да проповеда овом човеку, доносећи управо оне речи због којих су Корнелије и његови укућани могли да буду спасени. У Делима 10,45 Петар каже Корнелију следеће: „*За њега су сведочили сви његови синови (за Исуса), да ће свако ко верује у њега, у његовом имену његово име прошириће се.*“ *Док је Петар још говорио, Свети Дух је дошао на све који су чули ову поруку.*

У Делима 1,8 Исус је обећао да ће апостоли примити силу, која ће „пасти на њих“. Још је раније речено да сваки пут када неки стих каже: „што се тиче Духа“ да то значи да је Дух пао на одређене појединце, или да је дошао на њих, и да то има везе са неким од чудесних дарова Духа. Овде се не ради о пребивању Духа у сваком хришћанину и тада и данас, које смо примили у моменту када смо постали послушни Христу. И док је Петар још говорио речи којима су Корнелије и његов дом могли да се спасу, Дух је сишао и излио се на све оне који су слушали његову поруку. Петар је проповедао док су Корнелије и читав његов дом слушали, исто као и обрезасти верници који су дошли заједно са Петром. Бог је желео да догађаје у Делима 10 подупре довољним бројем веродостојних сведока. У Делима 11,12 видимо да су поред Петра ту били још шесторица браће. Сва седморица су била зачуђена да је сила Духа, у форми дарова језика, дошла на Корнелија и његово домаћинство. Обрезасти верници који су дошли заједно са Петром били су задивљени јер је дар Светога Духа био изливен и на незнабошце (10,45), и чули су их како говоре у језицима и како прослављају Бога. Још ћемо се касније вратити на ове стихове када будемо говорили о сили која долази од Светога Духа. Нека нам ово буде пример директне силе Духа која није уследила као резултат рукополагања од стране апостола.

Петар и они са њим били су задивљени због доласка Духа. Увидели су да је Петар на дан Педесетнице прогласио, и без тога да је сасвим схватао шта је рекао, да ће у последње дане Бог излити свог Духа на све тело (Дела 2,17, Јоило 2,28). Колико ће Дух бити

изливано у последње дане? **Сав** Дух ће бити изливен, или послат, на све људе.

Реч „излити“ у Делима 10,45, у грчком језику је у прошлом времену и означава радњу која се догодила и завршила у прошлости али чије се последице осећају и у садашњем времену. Нешто се догодило у прошлости па Петар покушава да објасни све од почетка. У Делима 11 он говори о Педесетници као о почетку. Петар објашњава апостолима и браћи зашто је ишао да проповеда Христа особи која је била необрезана (нејудејин), као и његовом домаћинству, и зашто је не само проповедао, већ и заједничарио са њима, поучавао их, и крстио их у Исусу Христу. Петар је то морао да им објасни јер нису разумели. У првих шеснаест стихова овог поглавља видимо како Петар то објашњава. Када су чули Петрово објашњење, контраверза је nestала и одмах су почели да прослављају Бога, говорећи да је Бог заиста одобрио и нејудејима покајање за нови живот. Петар је описивао ове догађаје по редоследу како су се и одиграли, и рекао им је: *А кад сам ја почео да говорим, Дух Свети је сишао на њих, као и на нас у почетку* (Дела 11,15). Када је Свети Дух пао на Корнелија, то је значило да је Дух дошао на њега како би га оснажио неким чудесним даром. Петар је то тако објаснио: *Кад сам ја почео да говорим баш ове речи Корнелију и његовом дому, нешто је зауставило моју проповед, и Свети Дух се излио на њих баш као што се излио на нас у почетку. Петар је ту морао да се присети свих догађаја који су отпочели Педесетницом, како би пронашао још један догађај где је Дух Свети директно оснаживао неког слугу Божијег.*

У Делима, у другом поглављу смо видели да се Дух спустио на апостоле и оснажио их на дан Педесетнице. Нико на њих није полагао руке како би примили неки дар од Духа. У Делима 10, када је Петар проповедао, Свети Дух, без полагања руку, оснажио је Корнелија и његово домаћинство даром говорења у језицима. Сврха оснажења у Духу Светом требало је да увери и Јудеје и нејудеје да ће Бог спасити нејудеје, као што је донео спасење

и Јудејима, а на основу њихове вере у Христа, и да Корнелије није морао да буде обрeзан како би био спасен. Првих неколико стихова у Делима 15 осликавају ту истину када је Петар, годинама касније, морао да указује на Корнелијево спасење у расправи која се водила у Јерусалиму, како би доказао да је истина. Али овде, у Делима 10,45 Петар каже следеће: Задивљен сам и зачуђен јер сада први пут разумем да када је Исус послао Светога Духа на дан Педесетнице, Дух је био послат једном за сва времена и за све људе. Како је Свети Дух био послан на све људе, сада схватам како је могао да оснажи и Корнелија. Дух је то учинио по својој вољи. Ово нам показује да је послање Духа, крштење Духом, био догађај који се одиграо на дан Педесетнице.

Треба да се подсетимо значаја онога што смо видели овде у Делима у другом поглављу, а што се тиче послања, изливања, или крштења Духом. То се догодило на дан Педесетнице онако како је записано овде. Било је то Исусово обећање излића Духа, а исто тако, он је то рекао да ће учинити и у Јовану од 14 до 16. поглавља. Изрази „излиће“ и „крштење“ су фигуративни изрази коришћени у Новом завету да опишу дословно, чињенично, послање Духа. Ту можемо да схватимо шта је Исус обећао – да ће нам послати оног који ће нам дати силу, Утешитеља, Светога Духа, Помагача. Пошто је Господ послао Светога Духа, почео је да дели дарове по својој вољи, још у првом веку. У нашем проучавању видећемо да је Свети Дух дао дарове директно апостолима (Дела 2), Корнелију (Дела 10), и закључили бисмо да је дарове дао и Савлу из Тарса, пошто се овај обратио (Дела 9). Није баш јасно у Савловом случају, као што је то у случају апостола у Делима 2 и Корнелија у Делима 10. Без полагања руку, Дух је директно оснажио апостоле и оснажио Корнелија и његов дом даровима језика, а ми знамо која је сврха таквог оснаживања.

Како је сила Светога Духа утицала на мноштво

Пошто смо размотрили питање крштења Духом, желимо да погледамо овде неке чудесне дарове Духа. Видели смо да су неки

примили дарове директно од Духа како би се оснажили, док су други примили Духа како би их оснажио кроз полагање руку од стране апостола.

Апостоли су оснажени Светим Духом да говоре у језицима

Видимо да су апостоли, када је Свети Дух „дошао“ (Дела 2,4), били испуњени Светим Духом. Овај израз значи да су били „под утицајем“, или „контролисани“. Када кажемо да је нека особа испуњена љутњом, знамо да ту особу љутња контролише, односно утиче на њу. Ако је неко испуњен Духом, на њега утиче или га контролише Дух. Има одломака који нас уче да треба да будемо испуњени Духом. На нас треба да утиче порука Духа и то се показује у нашем слављењу (Ефесцима 5,18.19) и захваљувању Богу кроз певање псалама, химни и духовних песама.

Контекст овог одломка помаже нам да одредимо да ли се овде ради о чудесном оснажењу или о обичном охрабрењу речима. У Делима нам запис говори о томе да, пошто су апостоли били испуњени Духом, он је одмах почео да утиче на њих. Дух је апостолима дао могућност да говоре у страним језицима. Почели су да говоре у другим језицима како им је Дух омогућио желећи да им да такве дарове (1.Коринћанима 12,11; Јеврејима 2,3.4).

Утицај на мноштво

Приметите какав је ефекат на огромно мноштво произвео дар језика, тог дана Педесетнице. *И кад је настала ова хука, народ се окупио у чуду, јер је свако од њих слушао како они говоре његовим језиком (или дијалектом)* (Дела 2,6). Реч дијалекат добили смо од речи која је преведена као „језик“. Није се овде радило о томе да су апостоли само причали на сваком језику којим је народ говорио у својим земљама, већ су говорили и свим дијалектима тих језика. Није нам познато колико је времена било потребно Петру и другим апостолима да говоре у свим тим дијалектима свих оних који су били присутни, али знамо да им преводилац није био потребан.

Питање мноштва

У следећем стиху читамо да је мноштво било задивљено и у чуду. Питали су се: „Види, зар нису сви ови што говоре Галилејци? Па како ми онда чујемо свако на свом матерњем језику...“ Знамо да је откривено да је Петар био Галилејац, још пре Исусове смрти, и то на основу дијалекта. Овде, на дан Педесетнице, мноштво је говорило: „Они су Галилејци, а говоре све дијалекте, све језике, које говоримо ми код куће.“ У Делима 2,9 Лука нам говори да су ту били Парћани, Миђани, Еламљани, они из Месопотамије, Јуделе, Кападокије, Фригије, Памфилије, Египта, и чак неки обраћеници (проселити) из града Рима. Налазиле су се ту све те различите културе, и мада су били Јудеји у верском смислу и могли су да разумеју јудејски језик, када су се окупили могли су да чују сваког од апостола како прославља дивна Божија дела на њиховим дијалектима. Запис нам говори да су били у чуду. Рекли су, чујемо их, сваког од апостола, на језицима које знамо јер смо се тако родили. Дар језика који је Дух дао апостолима значајно је способност да говоре у страним језицима, без грешака и савршено на сваком дијалекту тих језика. Ово би требало да појасни ситуацију појединцима који су збуњени у вези са питањем да ли људи данашњице имају обећање од Светога Духа да добију такве дарове. Нешто касније видећемо да Свети Дух није давао такве чудесне дарове по свршетку апостолског доба.

Опгужба

Дар језика је присутне задивило и зачудио. Били су одушевљени, а неки су и повикали, подсмехујући се, да су се апостоли поднапили младог вина (2,13)! Рекли су да су се апостоли напили грођаног сока, што је био израз подсмевања, али у 2,14 даље читамо: *Онда је Петар устјао с једанаесторицом, њодицао свој џлас и рекао им...*

Дар језика је већ послужио својој сврси. Нису даље говорили и објављивали поруку користећи дар језика. У 1.Коринћанима 14,2 Павле потвђује да, они који су имали дар језика у апостолском добу, нису говорили људима, већ Богу. Проучавањем 1.Коринћанима

14 видимо да су кроз дар језика људима дате могућности да Бога славе песмом или му се моле на страном језику. Нису користили дар језика како би објављивали радосну вест (евангелизирали). Када објављујемо еванђеље говоримо људима. Када је коришћен дар језика, говорили су Богу, или према Богу. Дар језика био је окончан у дану Педесетнице, а сада Петар стоји са једанаесторицом и подигао је свој глас како би говорио мноштву. Он говори на јеврејском језику, на дијалекту. Свако у кругу храма, као што ћемо видети у Делима 21 и 22, говорио је јудејским дијалектом, и када је Петар почео да им говори, рекао је:

...Јудеји и ви сви који живите у Јерусалиму! Да вам објасним! Слушајте што ћу вам рећи! Они нису, као што ви мислите, пијани, јер је тек прећи час дана (девет сати ујутро).

Дела 2,14b.15

Тек је било девет сати ујутру и био је то веома озбиљан, исто тако и празнични дан прославе. Било је нечувено да се неко оптужи да је пијан у девет сати ујутру и то у близини храма, па је Петар одбио такву тврдњу. Рекао је: *Нећо је ово што је рекао пророк Јоило...* и онда је цитирао текст који смо већ видели у 2,17, где Јоило каже да ће оснажење Духом доћи у последњим данима (Јоило 2,28).

Вратимо се овим старозаветним текстовима како бисмо видели шта је Јоило предвидео у свом другом поглављу. Препорука је да прочитате 10. и 13. поглавље из Књиге пророка Исаије. Када их прочитате видећете да се у Старом завету, када се говори о дану Господњем, мисли на Божију осуду неког злог народа или града. Дан Господњи се догађао опет и поново злим нацијама и злим културама у старозаветном добу. Дан Господњи, који прориче Јоило, говори о дану Божије осуде над Јудејима, који се догодио у септембру године 70 нове ере. Апостол Петар је овде упозоравао људе у Јерусалиму на последице њихове невере и неправедности. Ако се не обрете и не поверују у Исуса, они који живе у Јерусалиму искусиће Божију осуду. На њих долази дан Господњи.

Како је примљен Свети Дух

Петрова проповед почиње у Делима 2,22. Пре него што до ње дођемо, међутим, биће корисно да погледамо како су људи у првом веку наше ере примили Светога Духа који их је оснажио чудесним даровима. Уобичајено се каже да је то време у првом веку било једино доба када је Дух обећао људима да ће примити чудесну силу или дарове од Светога Духа, тако да је потребно да погледамо на још нека места у Новом завету како бисмо видели да је Свети Дух, исто тако, давао дарове и кроз апостолско полагање руку. Међутим, морамо опет да нагласимо да је то било по вољи Светога Духа да да те дарове (Јеврејима 2,3.4). Ово мора да буде савршено јасно. Друго поглавље је одломак Светога писма на који ћемо се позивати када будемо говорили о чудима, о њиховој природи и облику, као и о периоду времена у ком су се чуда догађала. Према првом поглављу Јеврејима, овај аутор је већ говорио о Исусовој јединствености, а у другом поглављу се каже:

Зашто морамо још више да њазимо на оно што смо чули, да некако не изјубимо сјасење. Јер, кад је (већ) анђеоска реч била обавезујућа, и за сваки ѡрисјуй и сваку нејокорностј ѡримљена је ѡраведна казна, како ћемо ѡбећи ми од ње, ако не маримо за ѡлико велико сјасење. Њеја је Госјод ѡшјврдио и онда они који су чули (Госјода), ѡшјврдили су ја нама, а и Бој ја је ѡсведочио знацима, чудима и различитјим силама и раздељивањем дарова Свејѡја Духа ѡ њејовј вољи!

Јеврејима 2,1-4

Нагласак треба да буде на изјави „потврдио га је нама по онима који су чули Господа“. Бог није обећао да ће потврдити неку поруку кроз нас данас или кроз неку другу особу. Он је то објавио и потврдио једном за свагда. У Посланици Јудиној, у трећем стиху, ово се наглашава. Бог је посведочио „њима“. Како им је то Бог посведочио? ...а и Бој ја је ѡсведочио знацима, чудима и различним силама и раздељивањем дарова Свејѡја Духа ѡ њејовј вољи! (Јеврејима 2,4). Ово је кључна изјава. Овде су се догодила

чудесна дела Светога Духа. Дата су људима у првом веку према вољи самог Светога Духа.

Треба да нас импресионира чињеница да је то била воља Светога Духа да оснажи апостоле на дан Педесетнице, и само апостоле, све док не дођемо до шестог поглавља Дела. Говорићемо о неким стиховима у Делима 3 и 5, и када дођемо до Дела 6 видећемо како и неки други људи, осим апостола, добијају оснажење од Светога Духа преко полагања руку апостола. Наше проучавање ове области започеће у четвртом поглављу ове књиге. Нека нас Бог благослови у овом проучавању и пружи нам исправно разумевање у стварима које се односе на Светога Духа.

Свети Дух (2)

Увод

У претходном поглављу проучавали смо о томе да је Исус послао Светога Духа на дан Педесетнице. Дух је био „изливен“ што је стилска фигура која је употребљена да опише сам чин послања Духа од стране Исуса Христа и то на дан када је започета црква, на дан Педесетнице. Исто тако, говорили смо о томе да је Свети Дух дао чудесне дарове у складу са својом вољом. У 1.Коринћанима 12,11 се каже:

Све ово чини један исти Дух, који раздељује свакоме како хоће, а у Посланици Јеврејима 2,4 се каже: Бој ја је њосведочио знацима, чудима и различним силама и раздељивањем дарова Светиоја Духа њо њејовој вољи.

Приметили смо да је Дух дарове директно излио на апостоле (Дела 2), као и на Корнелија и његов дом.

Обрезани верници (Јудеји) који су њраишли Пејтра били су задивљени да је дар Светиоја Духа био изливен и на нејевреје. Чули су их како њоворе у језицима и њрослављају Боја (Дела 10,45.46).

У овом поглављу видећемо да је Свети Дух дарове дао неким људима, а не само апостолима, и то кроз апостолско полагање руку. Ово ће постати образац, као што ћемо видети касније у Делима 6, Делима 8, Делима 19 и у 2.Тимотеју.

Свети Дух и чудесни дарови

Чуда су, у почетку, могли да чине само апостоли

Од Дела 2 до 6, само су апостоли имали чудесну силу Светога Духа. Била је то воља Духа да чудесне дарове да само апостолима, све док не дођемо до Дела 6. Како то знамо? Погледајмо пажљиво шта се каже у Делима 2,14, где Петар устаје заједно са једанаесторицом.

Онда је Петар устао с једанаесторицом, њогиао свој њлас и рекао им: Јудеји и ви сви који живише у Јерусалиму! Да вам објасним! Слушајте шња ћу вам рећи! Они нису, као шњо ви мислише, њијани, јер је шњек шњрећи час дана...

Дела 2,14.15

А Дела 2,43 кажу следеће: *Сви су били исцјуњени сшрахойошшовањем, јер су ашосшолои чинили многа чуда и знаке.* У Делима 3 имамо записано о четрдесетогодишњем човеку који је био рођен хром. Он је био одједном и потпуно исцељен чудесним даром Духа кроз Петра и Јована, двојицу апостола. У Делима 5,12а читамо следеће: *А ашосшолои су чинили многе знаке и чуда у народу.*

Седморица ђакона и чудесна сила

У Делима 6 читамо да су неки други људи, осим апостола, седморица слугу у цркви, примили дарове Светога Духа кроз полагање апостолских руку. У Делима 6,1 се каже:

У шњ дане, када је број ученика расшјао, њожалише се Хеленисшш⁶ на Јевреје, шњо су њихове удовице биле занемариване у свакодневном њослуживању.

У Делима 6,2 видимо да је примедба стигла до апостола:

Онда су дванаесторица њозвала све ученике и рекоше: Не ѡриличи да ми осшавимо Божију реч ѡа да служимо око шњрѡеза. Решење се налазило у одлуци да црква међу члановима одабере седам

6. Овде се ради о Хеленистима – Јеврејима који су задржали многе грчке обичаје и радије говорили на грчком језику него јудејском. Радило се о подели хране онима којима је потребна.

слугу. Важно је овде нагласити да су апостоли допустили цркви да сама одабере ове јавне раднике. Ако бисмо данас следили тај пример, онда бисмо допустили цркви да сама одабира међу својим члановима, па би тако чланови могли да одлучују да ли неко испуњава квалификације за старешину или ђаконa. Овој цркви је дата прилика да изабере те људе. А и ми ћемо тако чинити ако будемо желели да имамо јединство какво су имали у Делима 6. Квалификације за ђаконе су биле да су били људи на добром гласу и испуњени Духом. Они су већ раније примили дар Светога Духа, када су били погружени у Христа⁷ (Дела 2,38), били су Духом испуњени, и били су мудри. Како је црква могла да зна да су били испуњени Духом? Тако што су их посматрали. Постало је очигледно да су имали дар Духа у свом животу, у својој личности и карактеру. У Посланици Галатима 5,22.23 говори се како Свети Дух кроз своју поруку доноси плод који се овде наводи. Апостоли су онда овако говорили цркви:

Зајмо, браћо, нађише међу собом седам пошћених људи, њуних Духа и мудрости, које ћемо пошћавити над овом службом. А ми ћемо да осћанемо у моливи и у служби речи. Овај њредлој дојао се свему народу, и изабраше Сћефана, човека њуна вере и Духа Свејгоја, Филија, Прохора, Никанора, Зимона, Пармена и Николу, ѡроселија из Анђиохије. Њих су пошћавили ѡред ајосћоле, а они се ѡмолише Боју и ѡложише руке на њих.

Дела 6,3-6

Свети Дух је дао чудесне дарове овој седморици слугу кроз полагање апостолских руку. Дела 6,8 говоре о Стефану који је био пун благодати и силе. Када је Стефан, један од седморице, примио то оснажење од Светога Духа? Ово се догодило после тога

7. Израз „погружени у Христа“ аутор често користи; представља верниково подрођење у Христову смрт – како би, када изађе започео нови живот. Верник може да се подигне зато што је Христос васкрсао из мртвих (о томе више у Посланици Римљанима 6). У том смислу је погружење израз за крштење у води у коме се крштеник у целости потапа под воду (прим.прев.).

што су апостоли полагаали на њега руке. Тако је Дух одлучио да да чудесне дарове овој седморици, и то се догодило кроз полагање апостолских руку.

Случај Самарићана

У Делима 8 читамо о још једном од ове седморице, који се звао Филип. Њега касније зову еванђелистом (Дела 21,8), али овде, у осмом поглављу, на Филипа су апостоли већ полагаали руке и на тај начин он је примио чудесне дарове. После тога, путовао је у град Самарију да објави Христа. Дела 8,5-7 кажу:

Тако Филип сиђе у град Самарије и тамо поче проповедати Христа. Мноштво је њажљиво слушало Филипове речи и гледало знаке које је чинио. Из многих су нечисти духови излазили с урлицима, а многи одузети и бољали су оздравили.

Филип је, заједно са Стефаном и другим ђаконима, примио Светога Духа који га је оснажио кроз полагање апостолских руку. Пошто су чули еванђеље које им је Филип објавио, многи од њих су поверовали у оно што су чули. У Делима 8,12.13 пише:

Али, кад су поверовали Филипју, који је проповедао о Божијем царству и о имену Исуса Христа, кришавали су се и људи и жене. И сам Симон је поверовао, крстио се и остао код Филипа, и када је видео знаке и велика чуда, био је врло задивљен.

Када људи данас верују, као што су то чинили Самарићани, они ће одговорити на Господњи позив и биће крштени за опроштење греха и примиће дар Светога Духа (види Дела 2,38). Дела 8,13 говоре нам да је чак и Симон поверовао. Симон је био врачар и користио је илузије да задиви људе, али је у интелектуалном смислу био поштена особа. И он је постао послушни следбеник. И пошто је био крштен, одлучио је да настави да следи Филипа и да га посматра. Знао је о магији и илузијама, али ово су били прави знаци и велика чуда. Сасвим је јасно да је Филип примио

Светога Духа који га је оснажио чудесним даровима кроз полагање апостолских руку.

Следећих неколико стихова су врло значајни, почевши од 8,14:

А кад су айосџоли, који су били у Јерусалиму, чули да је Самарија љримила Божију Реч, љослали су к њима Пеџира и Јована. Када су дошли, молили су се Боју за њих да љрине Духа Свеџоја; јер још ни на једноја од њих није био сишао неџо су само били кришџени у име Госџода Исуса.

Дела 8,14-16

Понекад, кад људи читају ове стихове, узму из њих оно што желе, а друго оставе. Приметите, међутим, са дужном пажњом, да нико у Самарији није примио Светога Духа да их оснажи све док апостоли нису пристигли. Речено нам је да Свети Дух није на њих још дошао иако су имали примање Светога Духа као што је обећано у Делима 2,38. Запамтимо, када Свети Дух сиђе и испуни људе, то је значило да их оснажи чудесним даром, или даровима, од Духа. Немојмо да мешамо примање Духа са оснажењем од Духа.

Сам Филип, иако је био оснажен Светим Духом кроз полагање апостолских руку, није могао да положи своје руке на хришћане у Самарији, како би они примили чудесне дарове Духа. Уместо тога, два апостола су морала да дођу из Јерусалима. Ово је значајно да разумемо. Свети Дух је одлучио да оснажи људе кроз апостоле, тако да су Петар и Јован, двојица апостола, дошли у Самарију. Запис нам казује да су полагали руке на самарићанске хришћане и да су ови примили Светога Духа. Ово није био дар Духа да обитава у њима. Сваки хришћанин прима обитавање Духа после погружења у води приликом крштења. То обитавање Духа се прима као печат (Ефесцима 1,13.14). Међутим, апостоли су полагали своје руке на одређене хришћане како би они примили Светога Духа да их оснажи. Читајмо поново Дела 8 како бисмо видели да је ово исправно тумачење у том контексту.

Симон је био крштен у Делима 8,13. Пошто су Петар и Јован дошли у Самарију, Симон је нешто видео. У Делима 8,18.19 се каже:

Када је Симон видео да се Дух даје полагањем апостолских руку, донео им је новаца и рекао: Дајте и мени ову власт, да, кад положим руке на неког, њими Духа Светија.

Симон је пао у искушење. Покајао се од свег зла које је починио пре него што је постао хришћанин. Онда је међутим, изненада, био суочен са овим искушењем. Шта да је имао ту способност да користи и преноси другима ове дарове? Он је, некако, мислио да су ови дарови Духа били у власти апостола а не у власти Светога Духа Божијег. Онда му је Петар одговорио:

А Петар му рече: Нека твој новац пропадне с тобом, зашто што си помислио да се Божији дар може добити за новац. Нећеш имати удела у овој служби, јер твоје срце није исправно пред Богом. Покај се, зашто, и помози се Богу да би ти опроштио помисли твоје срца. Гледам те како си заорчен жучи и окован неправдом.⁸

Дела 8,20-23

Петар је Симону овде објаснио примање чудесних дарова. Свети Дух одлучује ко ће примити чудесни дар. Апостоли су били укључени јер их је Господ користио, и кроз њихово полагање руку давао је дарове. Дух је одабрао да додели различите дарове некима од светих у Самарији. Симон је био злог срца јер је мислио да може да купи ту моћ од апостола те да ће они бити вољни да му продају овај Божији дар. Петар је онда рекао Симону да мора да се покаје због оваквог начина размишљања како би му Бог опростио. Симон је на то позитивно одговорио.

Напомена

Ово нас учи да, пошто смо кршteni у Христу и постали синови и кћери Божији на основу вере у Христа, имамо

8. Овде би квалитетнији превод био: и пријемчив на грех (прим. прев).

приступ престоној дворани Божијој у било ком тренутку дана и ноћи. Можемо да се молимо Богу да буде према нама милостив, да нам да благодат и да нам опрости. Исповедамо своје грехе и молимо се за опроштење само онда када смо у заветном односу са Богу. Симон је био искрени верник и био је крштен у Христа. Није му речено да све почне из почетка. Речено му је да се покаје и моли. Ово доказује да је његова вера која га је довела до крштења у Христа била искрена вера (Дела 8,13). Осмо поглавље Дела апостолских је веома значајно. Помаже нам да разумемо разлику између примања Духа који обитава у нама као синовима Божијим, и онима који су примили Духа у првом веку који их је оснажио чудесним даровима.

Корнелијев случај

У Делима 10 и 11, као што смо још раније споменули, читамо о Корнелију, који је примио Духа да га оснажи. Као што смо видели, Корнелије је директно примио дар језика, без полагања руку. Петар је то објаснио пред другим апостолима (Дела 11), када се вратио у Јерусалим. У Делима 11,15 рекао је: *А кад сам ја њоучео да њоворим, Дух Свеџији је сишао на њих (незнабошце), као и на нас у њоучејку.*

У Светом писму, у Делима, у десетом поглављу, се каже да је Корнелије примио Духа да га оснажи даром језика. Дела 10,44-46а овако говоре:

Док је Пеџтар још њоворио ове речи, Дух Свеџији је сишао на све који су слушали њовор. А верни из обрезања који су били дошли са Пеџтром, задивили су се шџто се и на незнабошце излио дар Свеџиоџа Духа. Јер су их слушали како су њоворили у језицима (или друџим језицима) и величали Боџа.

Очигледно је да су говорили дијалектом који су разумели Петар и ова браћа, јер су знали да Корнелије и други прослављају и уздижу Бога на страном језику. То је био страни језик незнабошцима, али тај језик су Петар и јеврејска браћа добро разумели.

Онда је Петар рекао: Зар може неко да забрани да се крстије у води ови људи који су љримили Духа Светиога као и ми? И наредио им је да се крстије у име Исуса Христа. Тада су га умолили да остијане код њих неколико дана.

Дела 10,46б-48

Врло је значајно да разумемо Дела 10, јер начин на који је Корнелије примио опроштење греха није изузетак ни у ком случају. Он је чуо, поверовао, и одговорио на поруку еванђеља, као и сви они који су је чули од дана Педесетнице (Дела 2,38). Бог је одредио само једно ново рођење које морају да искусе сви како би били спасени.

Догодиле су се, међутим, и неке изузетне ствари у Делима 10. Прво, Корнелију је послан анђео да му каже да пошаље по апостола Павла, који ће му потом проповедати Христа. Онда, док је Петар проповедао, Свети Дух је, без полагања руку, оснажио Корнелија. Дела 10,47 јасно говоре како је Корнелије примио Духа. Он је примио Духа који ће га оснажити даром језика пре него што је био крштен у Исусу. Али, у тренутку када је био крштен примио је Светога Духа као дар који ће обитавати у њему. Пре него што је био крштен, примио је дар од Духа, дар језика. У тренутку самог крштења, као и сваки послушни верник, примио је дар Светога Духа као доказ посиновљења (Ефесцима 1,13.14). Немојмо, дакле, бити пометени да помислимо да је Корнелије био спасен вером пре него што је био крштен у Христа. Он није био спасен све док није био крштен за опроштење греха и примио је Светога Духа (Дела 10,48; 2,38).⁹

9. Аутор држи до става да је за нечије спасење потребно да особа поверује у Христа, по вери, да се покаје и то исповеди, и да се потом крсти погружењем у Христову смрт, када долази до опроштења грехова и примања Светога Духа. Теолози овај став називају „регенерацијским крштењем“. Треба нагласити да се овде не ради о делима којима се стиче „спасење“ већ о активностима које проистичу из става послушности новог верника. Вера, покајање, исповедање и крштење представљају дела послушности. Аутор ће касније нагласити да се тренутак спасења налази у тренутку погружења у Христову смрт, током крштења (прим.прев.).

Случај ученика у Ефесу

У Делима 19 читамо о Павлу који је дошао у Ефес. Сусрео се са неким ученицима тамо, па их је упитао: *Да ли сће њримили Духа Свејџоја када сће њоверовали?* Ово као да је било необично питање. Али, није толико необично ако почнемо да читамо у Делима 2 и онда проучавамо Дела 19. У Делима 2,38 видимо да када неко поверује у нужност да се погрузи у Христу, он прима дар Светога Духа. Дар Светога Духа обитава у сваком хришћанину.

Павле је знао да су били крштени, и питао их је: *Да ли сће њримили Духа Свејџоја када сће њоверовали?* Одговорили су му: *Нисмо ни чули да има Дух Свејџи да ња њримимо.* Онда их је упитао, запазите: *Каквим сће се, онда, кршћењем крстили?* А они су му одговорили: *Јовановим кршћењем.* Павле им је потом објаснио да је Јован крстио крштењем покајања, говорећи људима да верују у Оног који је долазио после њега, односно у Исуса. Јованова служба је припремала људе за Исусов долазак. Он је поучавао људе покајању. Долазили су како би исповедали своје грехове, и били су крштавани, према Марку 1, за опроштај грехова. Били су крштени вером, очекујући долазак Исуса Христа. Тако је њихово покајање и крштење било израз њихове вере у Христа, који ће постати њихова искупљујућа жртва на крсту. Од дана Педесетнице надаље, свако ко је раније био крштен поново је био крштен за опроштење грехова и да прими дар Светога Духа. Павле им је објаснио сврху Јовановог крштења. Према овом објашњењу Јовановог крштења, јасно је да је вредело све до Исусове смрти, сахране и васкрсења. Отпочевши са даном Педесетнице, када је Свети Дух био обећан и дат, људи су се крштавали на основу своје вере у Исуса и Његове жртве на крсту. Када су Ефесци чули ово Павлово објашњење, читамо шта се даље догодило у Делима 19,5: *Кад су њо чули, крстили су се у име Госјода Исуса.*

Веома је занимљиво да људи отворе Посланицу Ефесцима 2,8 и тамо прочитају да смо спасени благодаћу кроз веру, и понекад погрешно закључе да је крштење безначајно. Али, крштење

у Исусу је чин вере којим нам је омогућено да примимо Божији дар благодати. Не само да је крштење значајно, већ је ових дванаест ученика у Ефесу јасно показало да је важно шта неко зна када се погружује (приликом крштења). Ефесци су у Делима 19 први пут чули о настанку и сврси Јованове службе и крштењима и када је та служба окончала. Они су то разумели, и пошто су били верници у Исуса, били су крштени. Лука потом пише у Делима 19,6: *И кад је Павле положио руке на њих, сишао је Дух Свети на њих, и њоворили су у језицима и њрорицали*. Павле, апостол, положио је своје руке на њих и примили су чудесне дарове.

Тимотијев случај

Имамо још један запис којим ћемо завршити ово проучавање о томе како људи примају Светога Духа да их оснажи а преко полагања апостолских руку. У 2.Тимотеју Павле подсећа Тимотеја на догађај који се догодио раније у његовом животу. Било је то када је Павле положио своје руке на њега. 2.Тимотеју 1,6 каже: *Зашто ти најомињем: расшири њламен дара Божијеј који је у теби од како сам положио своје руке на тебе!* Не знамо који је дар Свети Дух дао овом младом евангелизатору, Тимотеју. Једино знамо да је примио дар од Духа када је Павле положио своје руке на њега. У 1.Тимотеју 4,14 Павле говори Тимотеју: *Немој да занемариш дар који је у теби, који ти је даи њо њроротићу када су њрезвићери положили руке на тебе*. Можда можемо да замислимо овај догађај. Када су старешине положиле своје руке на Тимотеја, могуће је да је и Павле био међу њима. Која год група да је била, било је то кроз полагање Павлових руку – Свети Дух је био вољан да Тимотеју да чудесан дар.

Закључак

Шта сада разумемо о Светом Духу? Када се Свети Дух спустио или дошао на људе, значило је да је Свети Дух дао чудесне дарове према својој вољи. ...*сишао је Дух Свети на њих, и њоворили су у језицима и њрорицали* (Дела 19,6б). Ово су два од чудесних дарова

које Павле има у свом списку у 1.Коринћанима 12,4-11. Исто тако, читали смо у Делима 6, Делима 8, и Делима 19, да Свети Дух даје дарове у складу са својом вољом кроз полагање апостолских руку. Сада ћемо даље проучавати обитавање Светога Духа у животу верника. Како даље настављамо ову важну студију, помолимо се за Божији благослов док истражујемо истину о Богу и Његовом Светом Духу.

Пребивање Духа

Увод

Проучавамо Светога Духа као једну од божанских особа Пресвете Тројице. Расправљали смо о Божијој природи како се осликава у Светом Духу Божијем. Проучавали смо о слању Светога Духа на дан Педесетнице, догађај који се одиграо само једном, када је Исус излио Светога Духа Божијег на цело тело.

Пошто смо утврдили да је крштење Духом било Исусово обећање да ће послати Светога Духа на дан Педесетнице, у последњем поглављу смо видели да су људи примали Светога Духа како би их оснажио. Сада ћемо проучити како сви хришћани примају Светога Духа да у њима обитава.

Чињеница о Духу који обитава

Првобитно обећање – у еванђељима

У Делима 2,38 видели смо три хиљаде људи који су били убеђени у своје грехове и неправедност. Питали су Петра и друге апостоле: Браћо, шта треба да радимо (2,37)? Петар им је одговорио да се покају. Покајати¹⁰ се значи бити привржен

10. Покајање – (грчка реч *μετάνοια* се преводи на два начина: као „кајање“ и као „промена ума“). Промениће се мој ум, мењам свој поглед на ствари, мењам свој начин размишљања, своје расположење, срце и однос према животу, другачије гледам на свет и на живот, постајем нови човек. Покајање значи

промени свог понашања и живота. Приврженост промени мора да постоји како би уопште могло да дође до покајања. Будући да су били осуђени због својих грехова, питали су шта треба да учине како би уклонили грехове из свог живота? Ово је одговор који су примили а који их упућује на Христов крст:

А Петар ће њима: Покајте се, и нека се свако од вас крсти у име Исуса Христa за опроштење ваших греха, и примићете дар Светога Духа. За вас је обећање и за вашу децу и за све који су далеко, за све које ће позвати Госјод, Бој наш.

Дела 2,38.39

Примити дар Светога Духа значило је примити Светога Духа да обитава у њима. Само они који су били спасени верници примили би обитавање Духа као дар. Када се погружи у Христа, по вери, грехови особе су опроштени и прима обећани дар Светога Духа. У Делима 2,41 Лука пише: *Они који су прихватили његову поруку, крстили су се, и тога дана би придружено око три хиљаде особа.* Они који су примили ово поучење Светога Духа кроз апостолску реч, били су осуђени због својих грехова. Свети Дух не обитава у хришћанима одвојено од речи Божије. Само они који приме и прихвате реч Божију имају обећање дара Светога Духа. Дух стварно обитава у нама у садејству са обитавањем поруке Духа у нашем срцу.

Примаоци

Дух обитава у послушним верницима

Дела 5,32 је још један одломак који говори о примању Светога Духа као дар. Овде не говоримо о Духу који оснажује појединце чудесним даровима. Овде говоримо о томе што свака спасена

препород, обнављање моје душе, као да враћам време уназад и започињем изнова, постајем нов човек, поново постајем дете и окрећем нови лист у свом животу, сасвим нов. Да бих на њему написао нешто ново бришем старо, избацујем то из свог живота и почињем живот испочетка (прим. уредника).

особа прима, а то је обитавање Духа у духу особе, а шта се налази у његовом телу. У Делима 5 апостол Петар стоји пред највишим синедрионом и говори у своју одбрану о својој вери и посвећењу Христу. Он тврди да је сведок Христовог васкрсења и да је опроштење грехова могуће у Христу. У 5,32 говори следеће: *И ми смо њоме сведоци, као што је и Дух Свети, која је Бој дао онима који њега слушају.*

Природа обитавајућег Духа

У Римљанима 8, имамо изузетно поглавље које говори о обитавању Духа, о користи и благословима обитавања Духа, и чак о томе шта Дух чини за нас. На пример, Римљанима 8,9-11 каже:

А ви не живите по телу, него по Духу, ако заиста Божији Дух живи у вама. А ако ко нема Христовој Духа, тај није његов (Христов). А ако је Христос у вама, онда је тело мртво због греха, а Дух жив због праведности. И ако у вама живи Дух онога који је Исуса додигао из мртвих, онај који је Исуса Христа додигао из мртвих, оживеће и ваша смртна тела својим Духом који у вама живи.

Ово поглавље поучава да особа мора да има Дух Божији који у њој живи. Ако неко нема тог Духа, не припада Христу. Из тог разлога је, у последњем поглављу, када смо проучавали Дела 19, Павле питао следбенике у Ефесу да ли су примили Духа када су били крштени. Одговорили су да нису знали да је Дух био дат. Зато им је Павле објаснио да треба да се крсте у Христу. Богу не припадамо ако његов Дух не обитава у нама.

Дух обитава у цркви

У Првој посланици Коринћанима 3 увиђамо да Дух обитава у хришћанима, и стога и у цркви. У 1.Коринћанима 3,16 Павле каже: *Зар не знате да сте Божији храм и да Божији Дух живи у вама?* Постоји још један одломак који говори о обитавању Духа.

У 1.Коринћанима 6,19.20 Павле говори о обитавању Духа у храму. У овом контексту, Павле моли Божији народ да се не

препусти неморалу, греху прељубе, да не дођу у њихов живот. Такав грех није само против Бога, већ и против нечијег тела. Рекао им је, *ваша њела нису за њрех, већ за Госјода*, и онда их подсећа:

Или не знајте да је ваше њело храм Духа Свејтоја који живи у вама, која имајте од Боја, и да више нисте своји? Јер сје скујо куљени. Прославите дакле Боја својим њелом!

Свети Дух, кроз апостола Павла, није могао ово да објасни јасније. Свети Дух обитава у нашем телу, и зато је наше тело храм Светога Духа. Када нам Бог даје Духа да обитава у нама? Он нам даје Духа када смо крштени, по вери, за откупљење наших грехова.

У 2.Тимотејевој 1, Павле моли свог сина у вери, Тимотеја да чува здраву науку. 2.Тимотеју 1,13.14 каже:

Као ѡример здраве науке узми њо шјо си чуо од мене (и ѡако осјани) у вери и љубави коју имамо у Хрисју Исусу. Поверено (ѡи) добро блајо сачувај уз ѡмоћ Духа Свејтоја који живи у нама.

Овај цитат јасно говори да Свети Дух обитава у нама.

Однос Духа и хришћанина

Као печат

Са Светим Духом који обитава у нама, шта је нама Свети Дух? У Ефесцима 1,13.14, у 2.Коринћанима 5,5 и Галатима 4,6 читамо да је Свети Дух постао наш печат. То је доказ да смо Божије дете и велика мотивација да прослављамо Бога нашим телом.

Прави печат, и данас и у првом веку, коришћен је да остави знак на документу. У нашој култури, ми пословне трансакције и документа оверавамо код нотара. Они на лист папира стављају свој печат. Било да је у питању венчани лист или возачка дозвола, на њима ће се налазити печат који ће доказивати да су оригинални и да су на неки начин повезани са властима. Овде је очигледно да обитавање Светога Духа представља Божији печат над нама. Баш

као што печат на папиру показује изворност и власништво, тако је Дух доказ да ми припадамо Богу.

Размишљајмо о таквој употреби Духа као нашег печата, о чињеници да постајемо изворни син или кћер Божија. Када одговоримо на Христово еванђеље по вери, када поверујемо у Христову савршену жртву, када показујемо своје веровање послушном вером, када објавимо другима нашу веру у Господа, када се покајемо од својих грехова, када исповедимо Исуса као Господа, и када се погрузимо у Његову смрт, у том тренутку добијамо Светога Духа као печат. Ово је на добробит и Бога и нас. Онда Господ може да каже: „ово су моји прави синови и кћери.“ Заиста је важно да ценимо то да нам је Свети Дух постао печат!

Као наш залог или капара

У Посланици Ефесцима 1, Павле говори да је Свети Дух постао Божија залога за нас. Ако кренете у куповину некретнине, у великој већини случајева треба да положите залог, односно капару. Та залога је обећање да ћемо исплатити целу суму. Иако је то само залога, ипак представља значајан износ вредности како би уверила власника некретнине да ће остатак новца бити исплаћен. Павле говори о Светом Духу који је постао залога која обећава прослављено тело. У 2.Коринћанима 5,1-5 видимо Павла како говори о прослављеном телу које ћемо примити када Исус дође поново, или које ћемо примити ако Исус дође пре него што умремо у телу. Коју потврду имамо да ћемо добити прослављено тело? Имамо Божије обећање, и то обећање је обитовање Духа у нашем садашњем телу.

Као доказ да смо синови

У Галатима 4,6 Павле говори да имамо посебан однос са Богом јер смо његови синови. *Пошито сће синови, йосла Бој Духа своја Сина у наша срца, који виче: Ава, Оче!* Овај однос синова помаже нам да уживамо у веома блиском односу. Да поновим, Дух је постао гаранција да смо стварни синови Божији. То је наш доказ.

Као охрабрење да прослављамо Бога

Како знамо све ово? Бог нам је то објавио кроз своју реч. Ту смо научили ову истину. Свети Дух постаје наше охрабрење да прослављамо и поштујемо Бога док му свакодневно служимо. Шта онда да закључимо на основу овог проучавања о Светом Духу? Прво, Свети Дух је, на дан Педесетнице, постао доступан свим људима. У Делима 2 прво је постао доступан Јеврејима, а онда, у Делима 10, постао је доступан и незнабошцима. Следеће, видимо како су људи у апостолском добу могли да приме оснажење Светога Духа чудесним даровима. Увидели смо да су ови дарови давани само кроз полагање апостолских руку и у славу са вољом Духа. Примери где су апостоли полагали руке налазе се у Делима 6, Делима 8 и Делима 19. Коначно, овде смо увидели да када сваки хришћанин прими обитавање Духа, то је онда печат и доказ посинаштва.

Свети Дух даје, омогућује

Објашњење феномена

У Делима 2,4 видимо да су апостоли могли да говоре другим језицима, или страним језицима *као што им је Дух давао да ѿворе*. За некога да говори на језику који никада није учио потребна је чудесна Божија помоћ. Свети Дух је омогућио апостолима да говоре на страним језицима свих тих различитих народа који су били у Јерусалиму на дан Педесетнице. Све те различите националности и етничке групе набројане су у 2,9-11. Лука је заокружио листу у 2,5: *А у Јерусалиму су живели боѿобожзни Јудеји (ѿридошли) из свакој народа ѿод небом*. Лука даље наставља у 2,6-8:

И кад је настѿала ова хука, народ се окуѿио у чуду, јер је свако од њих слушао како они ѿворе њеѿовим језиком. Дивили су се и чудили се ѿворећи: Види, зар нису сви ови што ѿворе Галилејци? Па како ми онда чујемо свако на свом мајшерњем језику...

Реч језик овде значи дијалекат. Чули су апостоле како говоре на његовом или њеном дијалекту којим су говорили у свом народу где су живели пре него што су дошли у Јерусалим на Педесетницу. Ови посетиоци Јерусалима били су потпуно задивљени, јер су знали да су дванаест апостола били Галилејци. Како је онда било могуће да су могли да чују и разумеју апостоле на њиховом матерњем језику?

Читајући 1.Коринћанима 12.13 видимо сврху дара говорења у језицима који је био дат људима у апостолском добу. У 1.Коринћанима 14,22 Павле каже: *Језици су, дакле, знак не онима који верују, него онима који не верују...* Језици су били знак Божије присутности и циљ им је био да помогну неверницима. Ако је неко био неверник, а засигурно је знао да особа са којом говоре никада није учила њихов матерњи језик, ово би свакако привукло њихову пажњу.

Има оних у данашњем религиозном свету који верују да имају исти дар који су имали и апостоли, али Божија реч је веома јасна. У Делима 2 и Делима 10, говорење у језицима значило је говорење у страним језицима, у језицима који су локални људи разумели. Није то било неко чудно брбљање у усхићењу. Када су посетиоци чули Галилејце како су без грешака говорили њиховим језиком или дијалектом, своју пуну пажњу посветили су Петру када је говорио поруку еванђеља први пут. Говорење у језицима било је знак неверницима. И остварило је сврху због које је тај дар био дат.

Говорење у језицима било је за Бога, не за људе

И док се Петар припремао да устане и објасни људима слање Светога Духа, и оснажење Духом, народ је наставио да разговара о оном што се управо догодило. У Делима 2,12 видимо њихову реакцију: *И сви су се дивили и њихали један другога: шта је сад ово?* А неки у гомили су се подсмевали и говорили да су се апостоли напили младог вина. До овог тренутка, сваки од апостола је говорио у сваком од језика оних људи који су тамо били присутни. А Петар је, као говорник за све апостоле, почео да говори пред

овим великим мноштвом. Ако у овом тренутку применимо 1.Коринћанима 14,1.2, видимо да, када су људи користили овај дар говорења у језицима у првом веку, нису говорили неким људима, већ Богу. Можда су на тим страним језицима изговарали молитве, или речи слављења Бога, и људи би их разумели, али ово је било усмерено према Богу, упућено Богу. Изгледа да се то догодило на дан Педесетнице. У Делима 2,11б се каже: *... чујемо их иде на нашим језицима објављују велика Божија дела.* Неверници су тако, на свом језику, чули неку врсту слављења Бога или су слушали о његовим чудесним делима. Као исход, њима је говорење у језицима било на корист, јер је тако придобило њихову пажњу као Божије чудо које се ту одиграло, а порука коју су разумели била је објављивање великих Божијих дела.

Када је Петар устао да говори у 14-ом стиху, ствари су се промениле. Петар није користио дар језика, врло је могуће да је говорио арамејски, језик који су сви разумели и којим су говорили посвећени Јудеји. У Делима 2,5 описани су као богобојазни Јудеји. У Делима 22,2а Павлу је било допуштено да говори великом мноштву у близини храма. *... а кад су чули да им јеврејским (арамејским) језиком говори, још су се више умирили.* У околини храма говорило се обичним арамејским дијалектом, тако да је Петар говорио људима користећи језик који су сви знали.

У Делима 2,14.15 се каже:

Онда је Петар устао са једанаесторицом, дошао свој илас и рекао им: Јудеји и ви сви који живите у Јерусалиму! Да вам објасним! Слушајте шта ћу вам рећи! Они нису, као што ви мислите, ивијани, јер је тек ирећи час дана (девет сати ујутру).

Ово је очигледно било довољно објашњење. Радило се о празничном дану. Било је рано ујутро, око девет сати. Петар је овде појаснио да ти људи нису били пијани, већ да су се испуниле речи пророка Јоила. Петар их подсећа на Јоила 2,28-32 где се најављује слање Духа.

У последње дане, говори Бој, излићу од Духа своја на све људе: и пророковаће синови ваши и кћери ваше; младићи ваши вићаће ушваре¹¹ и старици ваши сновиће снове. Па и на слује своје и на слушкиње своје излићу у тие дане од Духа своја, и пророковаће. Чинићу чуда јоре на небу и знаке на земљи доле: крв, ојањ и јушење дима. Сунце ће се претворити у таму и месец у крв, јре нејо шјо дође велики и славни дан Госјодњи. И свако ко јризове име Госјодње, сјашиће се.

Најава уништења Јерусалима

Израз *у последње дане...* врло вероватно се односи на последње дане јудејске нације пре него што је била уништена у 70-ој години нове ере. Како бисмо у потпуности разумели овај текст морамо да се вратимо до Старог завета и погледамо израз „дан Господњи“. Неки од стихова које можемо да проучимо су следећи: Исаја 13,1.6.10-12.17-19, потом 19,1.4.17; као и 34,4.5.8; Осија 10,7.8; и Јоило 1,15; 2,1.2.10.11.28-30. Стотинама година израз „дан Господњи“ Јудејцима је значио „Божији дан ужасног гнева и уништења“, јер је Бог долазио да казни народ. Морамо да се потрудимо да разумемо сваки библијски стих у његовом контексту, у окружењу. Има и новозаветних књига које говоре о „дану Господњем“ као о дану суда. У ствари, тако је и са Делима 2,17-21. На дан Педесетнице Бог је донео суд у вези са Израелом. Још од времена Божијег завета са Авраамом, обрезање је било знак да су Јудеји имали заветни однос са Богом. Обрезање се чинило осмог дана по рођењу и представљало је улазак у заветни однос са Богом, али на дан Педесетнице верницима је речено следеће: *...Покајте се и нека се свако од вас крсти у име Исуса Христа за ойрошћење ваших греха, и примићете дар Светјоја Духа (Дела 2,38).*

Ово је била Божија одлука која је променила начин на који је човек улазио у заветни однос са Њим. У томе је значај израза „дан Господњи“ у 20. стиху. Истина је да Исус долази поново и да нас

11. Снове (прим. прев.).

на то подсећају одређени одломци. Али, морамо увек да гледамо на контекст, окружење, и да тумачимо у складу са тим.

Проучавање старозаветне терминологије је посебна студија. Али, стихови које смо раније навели помоћиће нам у разумевању Дела 2,17-21. Наставићемо са проучавањем израза „дан Господњи“ и у шестом поглављу ове књиге.

Прва еванђеоска проповед

Увод

Друго поглавље Дела апостолских треба стално изнова да проучавамо како бисмо се научили о апостолском проповедању и како да то данас поновимо. Ако је три хиљаде људи било убеђено у своје грехове, као што видимо у овом поглављу, треба да анализирамо ту силну проповед. Треба да научимо како да данас говоримо да би људи одговорили на Божији позив. Треба да проучавамо Дела 2 и сазнамо како је започета новозаветна црква. Треба да научимо о закону опроштења грехова и о примању дара Светога Духа. Треба да научимо како су рани следбеници прослављали Бога у цркви.

Исто тако, важно је да разумемо шта је израз „дан Господњи“ значио у Старом завету, као што смо видели у претходном поглављу ове књиге. Сви Јудеји којима је наш Господ говорио имали су слично разумевање. Током Исусове службе, он је користио сличне изразе говорећи људима о надолазећем уништењу. Пажљиво ишчитавање Матеја 24, Марка 13, и Луке 21, показаће нам како је Христос говорио о уништењу Јерусалима. Морамо да читамо Луку 21 јер се ту налази кључ за разумевање извештаја у Матеју и Марку. Лука је био незнабожац који је избегавао да користи јудејске изразе које његови незнабожачки читаоци не би разумели.

Значај разумевања ове терминологије која се односи на суд је у томе да је Исус, током своје службе на земљи, објавио знак који

ће најавити уништење Јерусалима. Тај знак би био војска која је опколила град (Лука 21,20). Исус је још рекао да ће се догађаји описани у Луки 21 догодити „током овог покољења“ (Лука 21,32). Једно покољење у Светом писму је око 40 година (4.Мојсијева или Књига бројева 32,13), тако да ће неки од оних са којима је Исус говорио видети „дан Господњи“ пре него што умру. Они који су испоштовали то што је Исус поучавао у вези са знаком и временом, избегли су из Јерусалима 70-те године, пре него што је Рим разорио град.

И у другим одломцима се користи израз „дан Господњи“ или „име Господње“, као на пример у Римљанима 10 и у Делима 22, а који се односе на спасење вером у погружењу у Христову смрт. У Делима 2,20, у овом контексту, наглашено је хришћанско ослобођење и спасење од „славног дана Господњег“ који се односи на Божији суд према јудаизму док се хришћанство уздиже.

Христос, испуњење пророштва о Месији

Почевши у Делима 2,22 апостол Петар говори своју прву проповед у којој прича о животу, смрти, сахрани и васкрсењу нашег Господа.

Људи Израелци, чујте ове речи: Исус Назарећанин је био човек кога је Бој њред вама њошврдио силама, чудесима и знацима које је Бој њреко њега учинио међу вама, као што и сами знајте.

Петар овде не даје никакве додатне напомене о Исусовом животу, нити прича о још неким чудима како би доказао Христово божанство. Петрова публика добро зна о чудима које је учинио наш Господ. Апостол Јован је писао:

Још је многа група чуда Исус учинио њред ученицима, а која нису записана у овој књизи. А ова су записана, да верујете да је Исус Месија, Божији Син, и да, верујући, имате живој његовим именом.

Јован 20,30.31

Замислите да неко каже да су нам чуда потребна и данас како би од неверника настајали верници. Одговорили бисмо да је то заиста тако. Отворите Свето писмо, Еванђеље по Јовану, и читајте о великим чудима која су тамо записана за нас. Прочитајте о свим тим чудима, нарочито о чуду Христовог васкрсења, поверујте у то што је написано, и постаните верник. Нама данас нису потребни неки нови знаци. Треба да верујемо шта су надахнути Христови апостоли, који нам говоре о Христовом животу, овде записали. Петар је рекао: ... *Исус Назарећанин је био човек кога је Бој њред вама њотврдио...* (Дела 2,22а). Другим речима, Њега је Бог одредио. Како је то Бог учинио? Чудесним даровима и задивљеношћу, што је жељени ефекат чуда и знакова. Нешто се догодило што је јасно назначило: „Ја сам Син Божији, веруј у мене.“ Бог је учинио све те знаке и чудеса међу вама. Ово је нешто што је Петрова публика већ знала. Чуда нису чињена у тајности да их види само неколицина. Чуда су се догађала јавно и сви су добро знали за њих.

Петар даље наставља у 2,23: *Њега стје ви, њотврдио је њо одређеној вољи и Божијем њромислу њреко руку безаконика њредан, на крст њриковали и убили.*

Треба да увидимо шта је оваква изјава значила посвећеној јудејској публици. Многи од њих нису схватили да је Стари завет предсказао да ће Месија који ће доћи бити одбачен, патиће и умреће, и биће поново подигнут. Нису разумели старозаветна пророштва која налазимо у Исаији 53 и Псалму 16, а која се тичу Исуса. Они су мислили да ће Месија да обнови царство у буквалном смислу, као државу каква је постојала у данима Давида и Соломона. Нису схватили да ће Исус успоставити духовно царство. Петар је рекао: „Бог је знао да ће се све ово догодити, иако није приморавао људе да чине оно што су одлучили да учине.“

Концепт слободе избора поновљен је и јасно наглашен свуда у Старом завету. У Новом завету, Петар овако расправља: ...*који су изабрани њо њровиђењу Боја Оца...* (1.Петрова 1,2). Ово не значи да смо приморани да постанемо изабрани народ Божији. Ми

смо, по својој слободној вољи, на основу наше вере, одабрали да будемо Божији синови и кћери. Бог је, будући да је знао да ће се то догодити пре него што се догодило, био у стању да види избор за који ћемо се одредити. Ово је једини начин да схватимо пророштва у Старом завету. Пророштва су заснована на Божијем знању онога што ће се догодити. Он је у стању да види одређене догађаје и одређене одлуке које ће људи касније донети. Бог је у свом предзнању знао да ће Његов син умрети, и како ће умрети. Знао ће да ће бити прикован на римски крст, да ће пропатити и умрети као разбојник.

Петар каже да је то био предодређени план, са Божијим предзнањем. Бог је предодредио да за наше грехове мора да се учини жртва. Ова жртва за грехове биће Исус Христос (Римљанима 8,3 и Јеврејима 13,11). Петар овде говори својој публици да оно што су учинили Исусу, Бог је у свом предодређењу одредио да се догоди. Али, ипак су то учинили они, и одлучили су тако да учине када су тражили од римске власти да га осуди на смрт.

Три доказа Христовог васкрсења

У Делима 2,24 Петар уводи и тему Христовог васкрсења, и то постаје суштина проповеди о којој говоримо. *Њега Бој њодуже разрешивши ја муке смртѝи, јер није имала моћ владаѝи њиме.*

Мноштво је сада чуло шта је апостол Петар говорио – да је Исуса подигао Бог. Њима за то треба доказ. Постоје три ствари које доказују да је Бог подигао Исуса из мртвих. Није Петар тек тако изјавио нешто и онда то подупрео својим личним ставом. Није рекао да је Исус васкрснут и да то знамо зато што тако осећамо. Било је потребно сведочење које је било објективно. Требало је дати доказе који би уверили слушаоце да је Бог био тај који га је подигао из мртвих.

Први доказ да је Бог васкрсао свог Сина из мртвих налази се у 2,25.26. Ту имамо сведочење пророка Давида. Мноштво које је слушало Петрову проповед веровало је да је Давид био Божији пророк. Сада ће сви схватити шта је Давид мислио када је у Псалму

16,7.8 написао следеће: *Свагда видим њед собом Госиода* (ово је месијанско пророчанство о Исусу). *Он ми је с десне сѡране да не ѡсрнем* (ово је став поуздања који је Исус имао пред своју смрт на крсту). *Тоѡа ради радује се срце моје, и весели се језик мој; још ће се и ѡшло моје смириѡи у уздању...*

Исус је имао савршено поуздање у то да ће његово тело бити васкрснуто трећег дана. Он је предсказао, осам пута у еванђељима, да ће бити уздигнут трећег дана или после њега. Знао је да ће Бог потврдити сврху Његове смрти тако што ће Га васкрснути првог дана седмице. Са сигурношћу и надом, рекао је, очекујем тај догађај: *јер нећеш осѡавиѡи моју душу у ѡдземљу, ниѡи ћеш даѡи да ѡвој светиѡц види ѡруђење* (Дела 2,27).

Неки преводи овде користе реч хад (подземље) уместо гроба. Подземље је место где одлази човеков дух, где је отишао Исусов дух у тренутку његове смрти. Па ипак, дух нашег Господа није остао у царству подземља. Остао је тамо док је његово тело било у пећини, али је Давид тачно прорекао да Исусова душа неће бити остављена у духовном свету мртвих. Бог није допустио да Исусово тело почне да трули као што се догађа другим телима. *Показао си ми ѡушевеве живѡѡа, исѡунићеш ме весељем ѡред својим лицем* (Дела 2,28).

Видимо овде тај став поуздања који је наш Господ имао, чак и у агонији и болу, у патњи, док му се приближавала смрт на крсту. Петар ту примењује Псалам 16, који управо наводи у 2,29: *Браћо, моју слободно да вам ѡворим о ѡѡријарху Давиду; он је умро и био укојѡан, и гроб је њеѡв међу нама до данас*. Давид је био један од само неколицине који су били погребени унутар зидина Јерусалима. Можда је, чак, Петар, показао у смеру његовог гроба док је говорио. Рекао је да је Давид, Божији патријарх, умро и да је био сахрањен. Он овде не говори о томе где му је отишао дух у часу смрти; он овде говори о телу, и пошто Петар овде говори о Давидовом телу, у Делима 2,30 се каже: *Али он је био ѡророк и знао је да му је Боѡ заклетѡвом обећао да ће једној од њеѡвих наследника*

йосадиџи на њејов йресџо (види и 2.Самуилову 7,12-16). Прва тачка Петрове проповеди била је да докаже да је васкрсење нашег Господа било предказано од стране Давида. Мноштво је веровало у Књигу псалама. Једино је требало да им се покаже значење онога што је Давид рекао у шеснаестом псалму, пророштво о Исусовом васкрсењу.

Петрова друга тачка проповеди почиње у Делима 2,32: *Тој Исуса је Бој васкрсао, чему смо сви ми сведоци*. Размислите о значају овакве изјаве. Ту су дванаест апостола, дванаест поверљивих, одговорних људи. Неко не би изјавио тако нешто пред мноштвом људи да није спреман да му провере и претресу такву изјаву. Па ипак, нико у првом веку није био у стању да докаже да су апостоли били лажни сведоци, или сведоци који су лагали.

Касније, у поглављима 4 и 5, видимо да су апостоле довели пред синодални суд где су покушали да их застраше. Синедрион им је запретио и на крају избио зато што су проповедали о васкрслом Исусу. Али, апостоли се нису дали застрашити, већ су, напротив, поново отишли до храмских тремова са истом поруком.

Ајосџоли су славили када су најусџили синедрион, јер су себе урачунали у вредне џајџи и срамоџе збој Исусовој имена. Дан за даном, у џремовима храма и од куће до куће, нејресџано су йоучавали и објављивали радосну вест да је Исус Хрисџос.

Дела 5,41.42

Нико није успео да докаже да су апостоли лажни сведоци. Они су били поуздани и поверљиви људи који су имали информације о Исусу из прве руке. Према Делима 1, Господ је провео 40 дана са апостолима, убеђујући их да је био васкрснут из мртвих. Рекао им је, ово је моје тело, дотакните га, погледајте моје ране. Дванаест сведока је довољан број сведока да посведоче о Исусовом васкрсењу. У 1.Коринћанима 15,6 Павле је рекао: *Појџом се указао, у исџи мах, йред више од йејџ сџојџина браће, од којих је веџина још жива и сад, а неки су умрли*.

Павле је наглашавао да је укупно било више од 500 сведока који су видели Исуса после Његовог васкрсења. Имамо историјске, документоване сведоке, и то је разлог зашто им данас верујемо.

Овим компетентним сведоцима првога века можемо да верујемо. Наравно, нама није омогућено да видимо васкрслог Господа у овом времену, али његови верни људи су га видели. Погледајмо у позуданост оних који су били очевици тог времена. Очигледно да је постојала прилика да неко то порекне, да изјави да ти сведоци нису поуздани, али се то није догодило. Та чињеница је снажно утицала на слушаоце и они су поверовали у Петров други доказ.

Трећи доказ у Петровој проповеди односи се на слање Духа (2,33). *Подигнуӣ је, дакле, Божијом десницом и ѿрмившӣ обећање, Духа Светӣога, излио је ово штӣо ви видӣте и чӯјте.*

Петар се враћа на догађаје који су се одиграли раније тог дана. Подсећа их да је сила коју су видели била резултат примања снажења Светим Духом, од стране Бога. Он им говори: Управо сте чули нас, апостоле, како говоримо страним језицима. Шта мислите одакле нам тај Свети Дух који нас је оснажио данас? Добили смо га јер нам га је дао Исус. То је доказ да је Исус васкрсао из мртвих. Шта је то доказивало? Доказало је испуњење Исусовог обећања. У Јовану 15,26.27 Исус говори следеће:

Кад дође ѿмоћник (ӯшешӣтељ) кога ћу вам ја ѿсла̄ти од Оца, а што је Дух истӣине који од Оца излази, он ће сведочӣти за мене; али и ви сведочӣте, јер с̄те од ѿочейка са мном.

Ово је разлог зашто је Исус са Оцем а не у гробу. Пошто је био васкрснут, узнесен и узвишен, излио је Светога Духа.

Одговор мноштва на молитву

Последице објављивања ова три доказа, три тачке у проповеди виде се на почетку Дела 2,34.35:

*Јер се Давид није ѿйео на небо, а ипак каже: Рече Госјод
Госјоду моме: Седи мени с десне сїрране док не ѿложим
нейријашеље ѿвоје за ѿдножје ѿвојим ноћма.*

Када ће Исус почети да влада седећи с десне стране Оца? Када се узнесе у телу у небо. Сепће на Давидов престо као његов наследник (2,30). На Давидовом трону, што је у стварности Божији престо, Исус влада као свештеник цар. То доказује откупљујућу духовну природу Његовог царства. Исус има сав ауторитет, власт и силу која постоји. Васкрсли Господ има ауторитет над свим владарима света.

Завршни део проповеди почиње у 2,36: *Зашто, ѿуздано, нека зна сав Израел, да је њеја Бої начинио Госјодом и Месијом – овоја Исуса која сїе ви разайели.* Петар им овде каже: „Знајте засигурно да је Исус сада и Господ и Христос.“ А одговор који су дали када су чули о Христовој смрти, сахрани и васкрсењу дат је у 37-ом стиху: *А кад су ово чули, ражалосїише се у срцу и уїиїаше Петїра и осїале айосїоле: Шїа да радимо, људи и браћо?* Разумели су све и били су ужаснути последицама. Бити саучесник у убиству је ужасан грех, а како су се онда осећали када су успели да убију Сина Божијег? У стиху 3,17 Петар ће им рећи: *И сад, браћо, знам да сїе ѿо учинили из незнања, као и ваше сїарешине.* Тако да су схватили да су осуђени због својих грехова и разумели да је то оно што их одваја од заједништва са Богом. Зато су желели да сазнају да ли је нешто могуће да учине у вези са тим проблемом грехова?

Петров одговор

Петар им је онда одговорио: *А Петїар ће њима: Покајїе се, и нека се свако од вас крсїи у име Исуса Хрсїа за оїрошїење ваших греха, и ѿримићетїе дар Светїоја Духа (Дела 2,38).* Ако поверују у оно што им је речено, треба да промене смер свог живота. На основу њихове вере да је Бог начинио Исуса Господом и Христом, треба да се погуже за опроштење својих грехова. Онда ће примити дар Светога Духа.

Приметимо, на тренутак, значење речце „за“ у изјави „за опроштење греха“. Грчка реч је „εις“ употребљена је око 1.700

пута у грчком Новом завету. Ова речца значи да неко чини нешто „с погледом унапред“. Нема изузетка у томе како је та речца употребљена у Новом завету. Наш Господ користи исту речцу када уводи Вечеру Господњу како је записано у Матеју 26,28: *...јер је ово моја крв, крв завета, која се њролива за многе ради ојрошићења њреха*. Погледајмо пажљиво значење ове речце. Има неких који је тумаче као да значи ’на основу неке пређашње активности’. Онда би, тада, неко читао Дела 2,38 на овај начин: *Покајте се и крстите се да би се ви ојрошићени*. Међутим, грчки Нови завет и речник грчког језика јасно показују да то није случај.

На кога се, онда, односи обећање у Делима 2,38? Стих 39 каже: *За вас је обећање и за вашу децу и за све који су далеко, за све које ће њозвати Господ, Бој наш*. Како нас то Господ позива? У 2.Солуњанима 2,14 се каже: *Јер вас је за то њозвао нашим еванђељем, да делисте славу нашеј Господа Исуса Христa*. Сви смо позвани на исти начин, еванђељем, а то су смрт, сахрана и васкрсење Христово (види 1.Коринћанима 15,1-4).

У Делима 2,40 Петар упозорава: *И још многим дружим речима сведочио је и њозивао их: Сјасије се од овој њоквареној рода!* Допада ми се ово апостолово подстицање мноштва. Није да је само рекао: „сад сте чули истину о свом односу са Христом. Ако вам одговара, или ако нађете мало времена, размислите о томе шта сте чули од мене“. Не, он их позива. Проповедање еванђеља садржи у себи не само уверавање људи у њихов грех и поучење о томе шта је воља Господња, већ укључује и искрене позиве да људи одговоре на Божију љубав.

Потом нам Лука описује како су озбиљно схватили Петрову поруку. У Делима 2,41 се каже: *Они који су њрихватили њејову њоруку, крстили су се, и тога дана би њридружено око њри хиљаде особа*. Ово је био почетак, или први рођендан, цркве Господа Исуса Христа. Био је то запањујући догађај, који ћемо више проучавати у следећем поглављу ове књиге.

Вежбање у проповедању

У нашем проучавању видели смо како је Господ градио своју цркву у Јерусалиму на дан Педесетнице. У Матеју 16,18 видимо обећање које је Исус дао Петру. Исус је управо упитао Петра шта мисли ко је он. Матеј 16,16 каже:

А Симон Петар им рече: Ти си Месија, Син живога Бога! У Матеју 16,18.19 Исус одговара:

А ја тибеби кажем: ти си Петар (сџена), и на тој ћу сџени сазидати цркву своју, и врати хада (ћоземља) неће је надвладати. Даћу ти кључеве од небеској царсџива...

Исус му је рекао да ће зидати своју цркву на чињеници да је Он Божији Син. Петру је рекао да ће му дати кључеве да отвори небеско царство.

У шестом поглављу ове књиге видели смо како је Господ употребио Петра да отвори царство кроз проповедање. Људи су позитивно реаговали на његову поруку. У Делима 2,41 се каже: *Они који су ћрихватили његову ћоруку, крсџили су се, и тога дана би ћридружиено око ћри хиљаде особа.* Господ је наставио да зида своју цркву кроз Петра и друге апостоле док су ови проповедали о Исусу и његовом васкрсењу. Од стиха 2,42 и даље до краја овог поглавља у Делима апостолским, сазнајемо понешто о томе како је црква нашег Господа у Јерусалиму, практиковала оно што су апостоли поучавали.

Црква и њене активности посвећене Божијој Речи и слављењу

Дела 2,42-27 кажу следеће:

Били су њривржени науци ајосџола и заједништџву, ломљењу хлеба и молиџвама. Сви су били исџуњени сџрахойошџовањем, јер су ајосџоли чинили мноџа чуда и знаке. А сви који су веровали, били су заједно и имали су све заједничко. Продавали су оно шџо су имали и новац су раздавали свима, како је коме џребало. Сваки дан настџавили су да се окуџљају у храму, ломили су хлеб џо кућама, џримали храну с радошџу искреноџ срца, славили су Боџа и сав народ их је волео. А Госџод је сваки дан џридруживао заједници оне који су се сџасавали.

Лука нам каже да су ови нови хришћани наставили да буду посвећени апостолској доктрини, апостолској науци. Изгледа да су апостоли били једини учитељи у Господњој цркви тог времена. Ови људи су били оснажени Светим Божијим Духом и примили су чудесни дар знања. Реч „посвећени“ у грчком оригиналу значи „бити јако за...“ тако да имамо пример како је отпочела новозаветна црква; тако што је била посвећена апостолском учењу. Бог жели да ми исто тако будемо привржени Његовом учењу. Не верујемо тек у неку заповест која ће нас спасти; ми верујемо у оног који изриче заповести – у Заповедника. А то значи да веома поштујемо и ценимо оно што је наш Заповедник рекао кроз своје надахнуте људе. Рана црква је веома одлучно реаговала на учења апостолске доктрине.

Привржени заједништџву

Људи не само да су били посвећени апостолском учењу, већ и заједништџву. У делу Христовом ради се заједнички. У појединим библијским одломцима, реч заједништџво односи се на финансијска давања. Ти хришћани су свакако били укључени у помагање другима, али у овом контексту заједништџво значи да су били све време заједно. Били су то хришћани појединци, који

појединачно чине цркву. Али, црква ће имати већи уплив на свет првог века због њиховог заједништва.

Посвећени ломљењу хлеба

Лука даље каже да су нови хришћани били привржени ломљењу хлеба. У Делима 2,46 разговараћемо о чињеници да су своје оброке међусобно делили. Поред апостолског учења и њиховог заједништва, време су посвећивали присећању на Господњу жртву. У Матеју 26,26 Исус је установио Вечеру Господњу. Апостолима је рекао да следећи пут када буду вечерали са њим то ће бити у царству његовог Оца. И док ломимо хлеб, ја ћу имати присну заједницу са вама. Бићу с десне стране Оца. Бићу суверени Господ на небу, али ћу и даље имати присну заједницу са вама. Павле Вечеру Господњу назива поменом (1.Коринћанима 11,24). Када једемо бесквасни хлеб и пијемо вино (причест),¹² имамо заједништво са Христом. Лука нам овде говори да су били посвећени ломљењу хлеба.

Знамо да се црква састајала првог дана у седмици, у дан који ми називамо недеља. У Делима 20,7 Лука ово каже о цркви у Троји: *Кад смо се у њрви дан недеље окуйили да ломимо хлеб, Павле је њројоведао народу, и њошћо је суѡрадан намеравао да оде, ѡројѡеѡао је ѡвор до ѡноћи.* Требало би да добро проучимо сврху Вечере Господње, али једини пример у Светом писму каже да се хлеб ломио првог дана седмице. Свака седмица има први дан, и када би тај дан дошао, људи би били привржени ломљењу хлеба. То сваком хришћанину пружа прилику да се присети и да објави Господову смрт тако што ће учествовати у ломљењу хлеба.

Привржени молитви

Нови хришћани су непрестано били привржени молитвама. Рана црква нас учи о значају, сили и привилегији молитве. Када будемо проучавали Дела 4, пронаћи ћемо браћу како се моле да би

12. У неким црквеним традицијама уместо вина користи се грођани сок (прим. уредника).

били још храбрији када се суоче са прогонством. Апостоли су се посвећивали молитвама и служби речи у Делима 6. Ако мислимо да можемо да извршимо Господње дело без молитве, неко нас је преварио да поверујемо да можемо да чинимо дела Господња без Господа. Своје напоре морамо да помешамо са много молитве зато што је Господ, наш партнер у овом раду, наша сила.

Испуњени страхопоштовањем

У Делима 2,43 се каже: *Сви су били испуњени страхопоштовањем, јер су апостоли чинили многа чуда и знаке.* Имали су овај став који често налазимо у Новом завету, тај невероватни осећај који нас заустави и одврати нам пажњу од свих других ствари. Бог је дао свог Сина, Христа, као жртву за грехове овог света. Господ је васкрсао из мртвих и узнео се натраг на небо. Божија милост и благодат су опроштај грехова учинили могућим. Ову поруку су стално понављали, и сваки пут када би је поновили, неки нови људи су постајали чланови Христове цркве. Није им било могуће а да не осете страхопоштовање према Богу. Требало би да имамо исти дух страхопоштовања у телу Христовом и данас, и то из истих разлога. Лука извештава да су апостоли чинили многе знаке и чуда. Проучићемо њихову сврху у осмом поглављу.

Живели су у јединству

У Делима 2,44 пише: *А сви који су веровали, били су заједно и имали су све заједничко.* Приметите овде како је црква била уједињена. Није било неслоге. Наш Господ се молио за такву врсту јединства пред своју смрт. У Јовану 17,20.21 налазимо његову жарку молитву коју се молио за оне који ће у њега поверовати преко апостолског проповедања. Рекао је:

Али, не молим се само за њих, него и за оне који на њихову реч верују у мене, да сви буду једно – као што си ти, Оче, у мени и ја у теби, да и они буду у нама, да свети поверује да си ме ти послао.

Исус се молио за дух јединства, тако да Бог буде прослављен и да то јединство буде нешто што ће свет неверујућих да примети. Ако свет не може да види јединство у цркви, тада наше поучавање и проповедање Христовог еванђеља није веродостојно. Свет мора да види да ценимо и поштујемо ову молитву нашег Господа.

Имали су све заједничко

Рана црква је била уједињена према Делима 2,44.45: *А сви који су веровали, били су заједно и имали су све заједничко. Продавали су оно што су имали и новац су раздавали свима, како је коме требало.* Обратите пажњу на дарожљивост раних следбеника. Сами су одлучили да дају. Касније ћемо видети о односу цркве и личног милосног давања, али овде запазите да им то није било наређено – да продају своје власништво и вредности. Чинили су тако зато што су то хтели. У Делима 5 читамо да су Ананија и Сафира имали неки посед. Петар је рекао, да док су власници, шта чине са својим новцем је њихова одлука. Чак и када су посед продали и добили новац, опет су имали слободу одлуке. Имали су слободу да дају све, или само део, или ништа за Христово дело. Њихов проблем био је у томе што су одлучили да лажу Богу. У првим данима цркве многи су се одлучили на корак да продају своје поседе и вредности, и делили су их са свима, у складу са потребама. Био је то прави дух несребичности који је наликовао Христу а који је владао међу раним следбеницима.

Дневне активности

Славили су Бога и бројчано расли

Лука пише у Делима 2,46.47:

Сваки дан настјавили су да се окућљају у храму, ломили су хлеб по кућама, њимали храну с радошћу искреној срца, славили су Бога и сав народ их је волео. А Господ је сваки дан њидруживао заједници све оне који су се сјасавали.

Ови хришћани су били невероватни. Занимљиво је видети да је рана црква користила јудејски храм као своје место састанка, и тамо су се окупљали свакодневно. Заједно су делили оброке. За такву врсту заједништва потребно је искрено срце. Исто тако, они су разумели да је прослављање Бога сврха цркве која припада Христу. Бог се прослављао у њиховом животу, у поучавањима, и у слављењу. Реч „наклоност“ значи „пријатна склоност“. Када би неверници видели цркву, у њој је било нешто пријатно, нешто занимљиво што би привлачило њихову пажњу. Али, ови исти хришћани ће ускоро бити прогањани. Неверујући Јудеји ће покушати да их застраше и лажно ће их представљати пред другима, како је записано у Делима 4 и 5. До које мере су обични Јудеји веровали или неверовали својим вођама док су ови лажно представљали хришћане, није нам речено. Али, овде видимо да су људи, генерално узев, имали благонаклон став према тим младим следбеницима. Обична особа на улици могла је да примети искреност, несебичну љубав и брижност које су хришћани имали једни за друге.

Када год да особа одговори на позив Христовог еванђеља, као што су то чинили у Делима 2, Господ би је, у процесу спасења, додавао цркви. Како је еванђеље проповедано сваког дана, свакодневно је било људи који су одговарали на тај позив и придавали се цркви. До тренутка који је описан у Делима 4,4 број хришћана досегао је пет хиљада особа.

Педесетница – Дан почетка

Читали смо о оснивању Христове цркве на дан Педесетнице. Догодило се то у Јерусалиму од стране Христових апостола како су проповедали радосну вест нашег Господа. Много ствари је отпочело први пут на дан Педесетнице. Једна од тих ствари је нови завет¹³. Студија у Посланици Јеврејима 8,7-13 и 9,15-28 говори нам да тестамент, или завет, није ваљан све до смрти онога

13. У смислу новог обећања, тестаментa (прим.прев.).

који оставља наслеђе. Наш Господ је живео и умро у времену Мојсијевог закона. Нови завет није отпочео све док он није умро, тако да је објава новог завета (2.Коринћанима 3) од стране Божијих службеника почиње овде у Делима 2. Ово је веома значајно зато што ми данас живимо са ове стране крста. Једини начин да сазнамо шта морамо да учинимо да бисмо били спасени јесте да гледамо примере новозаветних обраћења која су описана овде у књизи Дела апостолских.

Било је девет различитих догађаја који су се одиграли на Педесетницу, сви су представљали почетак и повезани су једни са другим.

1. Овде налазимо почетак новог завета Господа Исуса Христа (види Јеврејима 8,8.9, 15-17)
2. Овде је почетак проповедања у име Исуса Христа, као што је то Господ предвидео (Лука 24,46 и даље)
3. Педесетница је представљала почетак погружења у име Исуса Христа са циљем опраштања грехова (Дела 2,38)
4. Био је то почетак слања Светога Духа од стране Исуса који је са десне стране Оца (Дела 1,2-4, 33)
5. Био је то почетак давања Духа који обитава у верницима (Дела 2,38.39)
6. Био је то почетак Христове владавине на Давидовом трону (Дела 2,30)
7. Био је то почетак испуњења Јоиллових пророштва (Дела 2,17 и даље)
8. Био је то почетак грађења цркве Господње кроз апостоле, као што смо већ видели, и
9. Био је то почетак деловања и прослављања Бога од стране новозаветне цркве.

Различите белешке о Јерусалиму, Педесетници и цркви

Јерусалим је био родно место цркве коју је подигао Христос. Дан Педесетнице је био рођендан Христове цркве и представљао је почетак оснивања царства, откупљујућег духовног Христовог царства. Догодило се то првог дана у седмици, у недељу, познатијег као Дан Господњи (Откривење 1,10). Педесетница, у складу са списима Мојсијевог закона, није ни могла да буде на неки други дан. Овај дан означава први пут када је Христово еванђеље проповедано у свој својој целини и савршенству. Било је то први пут када је могло да се проповеда у целости. Све до тог времена проповедано је једино еванђеље обећања или еванђеље припремања.

Црква коју је Христос подигао била је нова. Било је то ново Богом успостављено и Богом створено тело. Та црква није била никаква филијала нечега што је већ негде постојало. Није то био даљи развој нечега што је већ постојало. Није то било нешто што је нека религија већ практиковала. Неки ранији закони су преправљени, али су важили и даље. Раније су били обавезујући и по себи исправни, а сада је у њих унет принцип вечности.

Исцељење и проповедање

Исцељење и слобода у Исусовом имену

Неколико ствари треба да одрадимо када проучавамо треће поглавље Дела апостолских. У овом поглављу ћемо научити нешто о намери и природи новозаветних чуда. Док проучавамо чуда, проучаваћемо и колико дуго је било планирано да она трају када су била дата људима у првом веку, и видећемо која је била сврха тих чуда како бисмо их, исто тако, разумели. У овом поглављу ћемо видети да је у Старом завету било предсказано да ће Месија када дође бити одбачен од својих људи, да ће пропатити и умрети и бити васкрснут трећег дана. Проучаваћемо еванђеоску проповед откупљења и видети како ова Христова порука мотивише људе да одговоре на Исусово еванђеље.

Четрдесет година ропства преокренуто у слободу

У Делима 3,1 видимо да су два апостола, Петар и Јован, ишли до храма, где су свакодневно одржавали састанке на којима су поучавали и где су и јавно говорили. У храму се одвијало и заједничко слављење. Тамо су одлазили деветог сата, што би према нашем рачунању времена било три поподне. Тај сат био је резервисан за молитве јудејских верника. Да ли су Петар и Јован имали намеру да се моле са људима у храму, то не знамо, али су имали прилику да поучавају и проповедају Христово еванђеље. Записи нам казују да су једног човека, који је био стар око 40

година према Делима 4,22, и који је био хром од када се родио, доносили исти људи сваког дана. Поставили би га сваког дана поред вратница храма које су се звале „Лепе“. Ове вратнице биле су високе 23 метра и широке 18 метара и биле су опточене коринтском бронзом. Само замислите овај огромни отвор до храмовног простора, вратнице ових димензија и лепоте, и свима је онда јасно зашто су их звали лепе вратнице. Тог човека би поставили на уласку у храм сваког дана па би он тражио милостињу и дарове од људи који су долазили у храм.

Петар и Јован су били део мноштва које је улазило у тај део храма и тај човек је од њих тражио да му подаре нешто што би му финансијски помогло. Записано је да су се Петар и Јован осврнули на њега и рекли му: *Погледај у нас.* (Дела 3,4), а он је онда обратио пажњу на њих. Очекивао је да му дају новаца. *Петар му рече: сребра и злата немам, али оно што имам, то ти дајем* (Дела 3,6а). Приметите како му се апостол обратио, као да је он слуга тог човека. Апостоли су то понашање научили, и то добро, од савршеног слуге, Исуса. Петар је онда наставио да говори:

У име Христа Исуса, Назарећанина, ходај! И узео ја је за десницу и идођао ја. И одмах су се учврстиле његове ноге и плежњеви, он је скочио и сјао, и проходао, и онда је ушао с њима у храм, идући окол и скачући и хвалећи Бога. И сав народ ја је видео како иде и хвали Бога. И препознали су ја да је он био њај који је због милостиње седео код Лейих храмовних врата, и дивили су се и чудили се томе што се са њим дођидило.

Дела 3,6б-10

Ефекат предострожности – дивљење и чуђење људи

И док се овај човек, који је био тренутно и потпуно исцељен, вртео око Петра и Јована, сви околни људи су били задивљени и похитали су до њих код Соломонових стубова. Али, пре него што дођемо до 3,12 морамо да дефинишемо реч „чудо“.

Одређење и природа чуда

Чудо је било нешто што је одређена особа могла да доживи и види својим природним чулима. Својим очима и својим умом та особа је то могла да види и схвати шта се догодило. Било је то нешто што се испунило захваљујући божанској сили, без икаквог одговарајућег објашњења, или људског или природног узрока. Другим речима, чудо је било нешто што је превазилазило Божије законе природе. Било је то нешто што је ишло даље од онога што се сматрано Божијим деловањем кроз законе природе. Било је то нешто што људи, или закони природе, нису могли да репродукују, понове, било је то нешто изнад ових закона. На пример, имамо овде четрдесетогодишњег човека. Никада у животу није ходао. Сви су га познавали. Очигледно је да су знали какво је његово стање (Дела 4,22). Увек када читамо о натприродном догађају који је назван чудом, одмах знамо да читамо о нечему што иде изван Божијег деловања у природи. Људи који су видели ова догађања знали су да су то чуда. Ти догађаји су били тако упечатљиви и уверљиви да ни непријатељи хришћанства нису могли да побију да су се чуда догодила. То је врло занимљиво.

Када читамо еванђеља, видимо да нико не сумња у чињенице да је Господ чинио чуда. Било је оних који су били криви због невере и тврдоће срца до те мере да су приписали ову чудесну силу сотони пре него Богу. Господ је за такве људе изјавио да су починили вечни грех. Онај који је тако огрезао у природи греха да је сумњао у то одакле чуда настају, вероватно да је био изузетно зла и порочна особа.

Природа и карактер новозаветних чуда

Очигледност новозаветних чуда

Како смо већ одредили да је чудо нешто што превазилази Божије законе природе, другим речима, нешто што не може бити објашњено на основу природног закона, погледајмо сада

у природу новозаветних чуда. Ова чуда су била такве природе да су у њих веровали и неверници и нису могли да их негирају.

Да ово покажемо, погледајте Дела 4,14-16 где нам је саопштено какав је ефекат исцељење четрдесетогодишњег човека имало на јудејски синедрион (највиши суд), који је представљао највише цењено религијско тело међу Јудејима. Синедрион је позвао Петра и Јована да се појаве пред њима. Лука је о томе записао:

...али како су видели и исцељенога човека да стоји с њима, нису моћи ништа да кажу. Наредили су им да се повуку из синедриона и онда су се узајамно расирављали. Шта да радимо с овим људима? Сви који живе у Јерусалиму знају да су они учинили једно изузетно чудо – то не можемо да порекнемо.

Ово су приватно разговарали, без присуства Петра, Јована и исцељеног човека међу њима. Како су разговарали види се да су желели да негирају да се догодило чудо, зато што је то био доказ Христовог божанства пред људима. А опет, овде је пред њима четрдесетогодишњак (Дела 4,22 то кажу) и нису могли да негирају да је био рођен као инвалид. А сада је потпуно исцељен, и то се одједном догодило, и било је то учињено кроз Павла и Јована, двојицу Господњих слугу. У 1.Коринћанима 12 Павле наводи списак чудесних дарова које је Свети Дух давао како је желео (1.Коринћанима 12,11). Један од дарова био је дар исцељења (1.Коринћанима 12,9), дар који је био дат Петру и Јовану. Они су искористили овај дар како би исцелили човека који је био рођен као инвалид.

Природа новозаветних чуда била је толико убедљива у свом показивању Божије силе да чак ни Исусови непријатељи нису могли да негирају да су се чуда заиста одиграла. Данашња такозвана чуда нису такве природе, многи људи их не признају, а многе верске групе не прихватају тврдње других верских група. Међутим, у овом случају, чак и они који нису веровали у Исуса морали су да признају да су се кроз Петра и Јована чуда одигравала. Имајући то на уму, запитајмо се сада зашто је Свети Дух дао дар исцељења људима у првом веку.

Зашто је Свети Дух дао дар исцељења људима у првом веку?

У Еванђељу по Марку, у 16 поглављу, Господ је обећао да ће бити дарова Духа. Један од ових могао би да буде полагање руку на људе како би били исцељени. Марко 16,20 каже: *А они су (ученици) ишли и проповедали су свуда, а Господ их је иомаіао и иоіврђивао реч знацима који су се иоказивали.* Кључни израз овде је „потврђивао реч“ Ученици су потврђивали, односно пружали ваљану и јасну поруку, помоћу чудесних дарова које им је Дух дао.

У још једном делу Светога писма поучава се ова иста истина. У Посланици Јеврејима, у другом поглављу, аутор покушава да наговори јудејске хришћане да остану верни Исусу и да се држе под Христовим свештенством, под нашим Првосвештеником, а не да буду одвучени од Њега и да се врате слабијем завету, првом завету, који иде за старим свештенством. Аутор Посланице Јеврејима овде говори о Христовој надмоћности и истакнутости над свим оним што има везе са првим заветом, и даље у Посланици Јеврејима 2,2.3 каже:

Јер када је (већ) анђеоска реч (односи се на први завет, Мојсијев закон) била обавезујућа, и за сваки ирестіуи и сваку неіокорносій иримљена је ираведна казна, како ћемо иобећи ми од ње, ако не маримо за іоіоико велико сйасење. Њеіа је Госіод иоііврдио и онда они који су чули (Госіода) иоііврдили су іа нама.

Приметите како је овде Бог потврдио своју велику поруку спасења. ...а и Боі іа је іосведочіо знацима, чудима и различним силама и раздељивањем дарова Свеііоіа Духа іо њеівој вољи! (Јеврејима 2,4).

Има одломака у Светом писму, као што је Јудина 3, који нам говоре да су потврдили „веру“, који је то систем спасења и шта је суштина религијске истине, која је била једном и за свагда потврђена. Бог не мора да потврђује своју поруку сваког дана и у сваком добу. Он не мора да доказује чињеницу да је Исус Христос, Син Божији, зато што је то већ било раније објављено

и потврђено. Док је писао ову посланицу од једног поглавља, Јуда је имао намеру да говори о обичном спасењу које је сваком било доступно. Па ипак, осећао је да мора да пише о нечем још значајнијем и хитнијем.

Љубљени, иако сам се много сћарао да вам пишем о нашем заједничком спасењу, осетио сам потребу да вам пишем позивајући вас да се истирајно борите за веру која је једном заувек даја свейма.

Реч вера овде представља суштину хришћанске доктрине. То је оно у шта верујемо. Овај израз „једном заувек“ буквално значи да шта год да је учињено има трајну вредност и никада више не мора да се понови. Ово би требало да нас додатно увери да су апостоли у цркви првог века имали одређени кредибилитет који је потврђивао да су стварно апостоли.

Значи, Свети Дух је дао дар исцељења људима у првом веку како би потврдио поруку спасења. Господ је апостолима дао своје потврђење. Требало је да иду с тим напред, а Бог им је открио поруку коју су проповедали и поучио их речима које је требало да говоре. Затим им је дао оснажујући дар Духа да потврди и овери ту поруку. Када је то било учињено, било је то коначно, тако да то што је било објављено и потврђено у првом веку, још увек је валидно. Није потребно да се стално и поново потврђује. Треба да погледамо на потврђења која су се одиграла у првом веку и на знаке тог еванђеља и да верујемо у поруку.

Разлог због којих су чуда чињена у апостолском добу је испуњен у потпуности

Сада, када смо утврдили значење речи чудо, проучили контекст Дела 3 и 4 у смислу природе чуда у првом веку, и пошто смо говорили о намери и сврси ових чуда, запитајмо се следеће: „Да ли је разлог због којег су се чуда одиграла у првом веку испуњен у апостолском добу?“ Одговор је позитиван, зато што када је Свети Дух дошао и оснажио апостоле, упутио их је

у потпуну истину (Јован 16,13; Јудина 3). Ови стихови наглашавају да је сва истина била објављена и потврђена.

Па ипак, није то био првобитни разлог за намеру и сврху чуда. Постоји још једна, виша сврха чуда и потврђења које је Дух дао апостолима, тако да разумемо зашто је Павле рекао да ће чудесни дарови да престану. Ово је изјавио у 1.Коринћанима 13,8. Чуда су престала оног часа када је разлог због којег су се догађала био испуњен у потпуности.

Ако почнемо да зидамо неку огромну структуру, зграду, све док зидамо унутра и споља ће се налазити скеле. То је сврха дизајна и коришћења скела, користе се за зидање високих и великих здања. Када се зидање доврши, шта се догађа са скелама? Свакако их нису префарбали и на њих окачили завесе. Уклонили су их. Испуниле су своју сврху због које су биле и постављене на почетку. Бог користи чуда да донесе нове ствари у постојање. Господ никада није учинио чудо и онда рекао: „Ово чудо доказује да је Мојсије био Божији пророк, или да доказује да је Стари завет реч Божија.“ Бог је већ то учинио када је открио и потврдио тај део своје воље.

Господ је чинио чуда како би показао да је Он био јединствени и јединорођени Син Божији. Зато што је починио та чуда, можемо да верујемо у оно што читамо у еванђељима, можемо да верујемо у Њега, и да кроз нашу веру, имамо вечни живот (Јован 20,30.31). Овде се проповеда еванђеље онако како читамо у Јеврејима 2. Бог је дао апостолима, и другима, кроз полагање апостолских руку, чудесне дарове Духа да открије и потврди сву истину, што је, као што смо већ проучили, било учињено у првом веку. Још од апостолског доба, Свети Дух није обећао никоме да ће дати чудесне дарове људима. Треба да поштујемо оно што Свето писмо говори о престанку чуда.

Белешка

Овде није реч о томе да ли Бог делује када се молимо. Свакако да верујемо да Бог делује на начин који ми не можемо да разумемо у складу са законима природе. Али, Бог користи лекове, одмор,

храну, и штагод му је на располагању, према оном што називамо природним законом, да доведе до обнављања нечијег здравља. Чудо је нешто што превазилази природни закон и није потребна вера на страни неверника да би примили благослов чуда. Ово је очигледно, као што видимо у Делима 3 и читамо како је човек који је био богаљ примио благослов исцељења. Он није знао све о нашем Господу. Петар је био особа која је објавила мноштву да је извор њихове силе била њихова вера у Христа и кроз Христово име.

Опет и поново, када читамо о новозаветним чудима, треба да схватимо шта проучавамо и шта је била намера чуда. Треба да знамо њихову намеру и сврху због које су чуда дата. Ово ће нам омогућити да разумемо зашто то више није воља Светога Духа да људима даје чудесне дарове. Ми не сумњамо у Божију силу данас. Он има исто толико моћи данас колико је имао одувек, али није више Његова воља да чини ствари данас које је некада чинио. Бог је створио Адама и Еву онако како их је створио, и неће сада стварати други пар на исти начин на који је створио Адама и Еву. Није то зато што он нема моћ да тако учини, већ то није његова воља данас.

Једном је Господ слао ману с неба да би прехранио свој народ. Бог и данас има ту моћ али није у његовој вољи да то чини. Треба да научимо како да поштујемо Божију вољу. Није питање сумње у Божију силу, већ се овде ради о поштовању онога што нас поучава Његова света воља.

На ово чудо мноштво је обратило пажњу и употребљено је како би потврдило истинитост апостола, њихов кредибилитет. Видели су знаке неког ко је апостол, и сада ће стајати и слушати са поштовањем оно што ће им Петар рећи о Исусу. Ако Свети Дух чини такво чудо кроз Петра и Јована, онда су они људи од великог поверења. Мора онда да су Божије слуге, јер само би Бог могао да учини једно такво чудо.

Петрова месијанска проповед

Сведочанство Старог завета

Петар овако одговара мноштву које се окупило око њега и Јована: ...*Људи Израелци, штио се чудитије овоме или штио нас иледатије, као да смо својом силом или ѿбожношћу учинили да он ѿрохода?* (Дела 3,12). Петар и Јован одбијају да прихвате да су они одговорни за тај чудесан дар Духа који је био пренет кроз њих а у Исусово име. Петар им објашњава како је овај човек био исцељен.

Бої Аврамов, Исаков и Јаковљев, Бої наших очева, ѿпрославио је своја слуїу Исуса, коїа сїе ви ѿредали и коїа сїе се ѿред Пилаїом одрекли кад је он ѿресудио да буде ѿушїен. Ви сїе се одрекли Свеїтоїа и ѿраведника и молили сїе да вам се ѿклони убица, а ѿсїодара животиа сїе убили. Али Бої ја је ѿодиїао из мртївих, о чему ми сведочимо. И збої вере у њеїово име, њеїово је име учврстїило и вера у њеїа дала оздрављење ѿред свима вама ономе коїа видиїе и знаїе.

Дела 3,13-16

Ово чудо је било одмах учињено и у потпуности. Петар је изјавио да је овај човек сада савршеног здравља; у ствари, раније смо читали како је био у стању да скаче и храмље и да некако дође до храмовног простора. Та изјава је утицала на слушаоце. Знали су да, пошто је само Бог могао да учини чудо овакве природе и пошто је он то учинио кроз Петра и Јована, онда мора да су они поверљиви људи који ће нам открити шта треба да знају о спасењу вером у Христа. Ако је овај човек био спасен од грехова, тада мора да је чуо, поверовао и послушао еванђеље. Ово чудо је привукло гледаоце а Петар је рекао да је желео да то употребн како би потврдио своју поруку. Сада је проповедао ову сјајну проповед која се тицала природе старозаветних пророчанстава која су се тицала нашег Господа.

Стари завет је предвидео долазак, одбацивање, патњу и смрт нашег Господа, Исуса Христа. Знамо који је узрок настанка и сврха његове жртве на крсту. Требало је да постане умилостивљење за

нас (видети у Римљанима 3,25, Јеврејима 2,17; 1.Јовановој 2,2; 4,10). Бог је морао да буде задовољен савршеном жртвом за наше грехове. Петар је у Делима 3,13 рекао да је Бог прославио свог слугу Исуса. Када читамо ту реч „слуга“ не погађа нас на исти начин као што је то било са јудејским слушаоцима, јер су они знали речи великог пророка Исаије који је писао, у оном што називамо Књига пророка Исаије 43,1 па све до 53 поглавља, о Слугиној великој патњи. Из тог разлога, када је реч „слуга“ споменута пред јудејским мноштвом, они су се одмах окренули ка Књизи пророка Исаије. Неки од њих су вероватно одмах и помислили на Исаију 53, где се говори о разлогу настанка и сврси Господње смрти на крсту за наше грехове. Сви старозаветни пророци су предвидели исту ствар.

У Делима 3,18 Петар је рекао: *Али Бој је иако извршио оно што је унапред кроз уста свих пророка навести, да ће његов Месија да пострада*. Када год су апостоли проповедали пред јудејским слушаоцима, трудили су се да ови схвате само један концепт, што је била чињеница како је то овде Петар представио, да морају да схвате каквог су Месију пророштва у Старом завету описала. Када публика схвати ту идеју, како је Исус тај који је у потпуности и савршено испунио цели Стари завет, онда би поверовали у Исуса као Месију. Да укажемо како се ово понављало непрестано, погледајмо Дела 17-то поглавље. Апостол Павле је дошао у Солун и отишао у јудејску синагогу. Обратите пажњу на оно што проповеда јудејској публици:

По своме обичају, Павле је ушао к њима и три субоје им проповедао из Писма, тумачећи га и доказујући да је Христос морао да пострада и да васкрсне из мртвих, и да је ово Месија: Исус, која вам ја проповедам. Неки од њих су поверовали и ишли Павлу и Сили, исто иако и од бојобожних Грка велико мноштво, а и од уледних жена не мало.

Дела 17,2-4

Како би Павле могао да им проповеда из Светога писма, он је морао да проповеда из Старог завета показујући како је Месија био одбачен, како је пропатио и умро, и како је васкрсао. Када би то Јудеји увидели и схватили да је Исус онај који је испунио сва та пророштва из Старог завета, постајали би верници. Лука нам пише да су неки били уверени и да су пришли Павлу и Сили уз велико мноштво богобојазних неверника, Грка, и доста угледних жена. Водећи људи и жене су реаговали и одговарали на Христово еванђеље када би било представљено на овакав начин. Стари завет је сасвим јасан у својим изјавама да ће Месија бити одбачен од својих људи када дође. Неки ће одговорити на његов позив али ће га већина одбацити.

У Јовану 1,11 апостол је рекао да је Господ дошао онима који су били његови, али да га они нису прихватили. Трагично је то да Исус није био онај Месија кога су очекивали. Они су желели да имају победника, осветника који ће доћи и спасти их од тлачења Рима, који ће засновати здраву економску основу као извор њиховог будућег богатства и то у једном царству заснованом на територији и нацији. А опет, у Данилу 2,44 Данило је пророковао да ће небески Бог да заснује царство које ће се разликовати од људских царстава. У овом царству Исус ће бити њихов свештеник цар. Опет и поново, у Еванђељима, Господ је рекао: *Морате се њокајати да бисте ушли у моје царство, морате да будете сиромашни духом, морате да доживите наново рођење, морате да њостанете као деца.* Господ је рекао да његово царство није од овога света, као што је то рекао и Пилату у Јовану 18,36, јер да је било од овога света, он би тада већ освојио Рим. Али, није то била природа његовог откупљујућег духовног царства.

Та Господња изјава не искључује потребу да Божије слуге и службеници у грађанској власти покушају да испуне сврху и дизајн Божијег царства, али Господ није послао цркву да служи тако што ће водити ратове и освајати народе. Владе могу да буду употребљене од стране Господа како би се испунила њихова

намера и сврха, али то није у природи Господњег царства. Његово царство је духовно и служи спасењу. Његово царство има везе са опроштењем грехова и Божијом владавином у срцима људи кроз његову реч, јер је он наш Господ који влада и надзире нас као своје вољне слуге.

Овај одломак у Делима 3,13 нам говори о томе да је Бог, за кога схватамо да је Бог Старог завета, прославио свог слугу, Господа Исуса Христа, који му седи с његове десне стране. Христос је био прослављен, али из ког разлога је дошао на земљу? Бог је претходно објавио, кроз све старозаветне пророке, да ће Христос доћи да пропати. Ово је било испуњено. Разлог за његову патњу био је тај јер је он био наша откупљујућа жртва. Бог је знао да ће се све то тако и догодити, тако да, када би јудејски слушаоци схватили да је Исус тај обећани старозаветни Месија који ће доћи, као и да је то била природа Месије, они би поверовали.

У Делима 3,17-20 Петар каже:

И сада, браћо, знам да сīе ѿо учинили из незнања, као и ваше сīарешине. Али Бої је ѿако извршио оно шїо је унаїред кроз усїа свих їророка навесїио, да ће њеїов Месија да ѿосїрада. Покаїте се, заїо, и обрaїиїте се, да вам се оїросїте ваши їреси, да би времена освежења дошла од лица Госїодњеїа, и да ѿошаље унаїред одређеної Месију Исуса.

Деловали су из незнања и довели до Господове смрти, тако да их сада Петар охрабрује говорећи им да је Христос дошао да пострада, да је васкрснут, и сада прослављен, и да морају у потпуности да промене своје размишљање. Морају да почну да размишљају о томе како Бог жели да они размишљају: у складу са Његовом вољом.

Дела 3,19 су веома слична Делима 2,38. Знамо да је Јудејима речено на дан Педесетнице да се покају и да се крсте за опроштење својих грехова. Овде, треба да се покају и да се обрете, што представља чин послушне вере која укључује процес новог рођења, рођења у води и Духу. Петар им говори да се покају и да

се крсте, тако да им се греси уклоне односно избришу, и да би могло да отпочне ново доба освежења од Господа ако послушају. Исход су обитавање Духа и обитавање Исуса. Христос је послат да у нама обитава у вери. Он обитава у нама као што то ради и Дух. Бог нам је послао Исуса Христа, који је био одређен за нас. Петар нам онда каже да су небеса примила нашег Господа све до времена обновљења свих ствари, о чему је Бог говорио устима свих својих светих пророка још од давнина.

До сада смо у нашем проучавању видели да је Господ предвидео, кроз све старозаветне пророке, да ће Месија бити одбачен и прогоњен када дође. Он ће бити васкрснут из мртвих и уздигнут и прослављен са десне стране Бога. Он ће бити наше откупљење. Он ће бити наше задовољење, односно Божије задовољење за решавање питања грехова и то на тако страшан начин (смрт на крсту). Бог се решава грехова на тај начин како би био савршено праведан и правичан када нас помилује кроз веру у Исуса.

Прогони и малтретирања

Пророковани Месија

Мојсијево пророштво

У претходном поглављу ове књиге проучавали смо Дела 3, и анализирали оно што се уобичајено назива Месијанска проповед. У својим изјавама, Петар је посебну пажњу обратио на Мојсија јер је слушатељство веровало у оно што је Мојсије раније изјавио. Говорећи о изјави коју налазимо у Поновљеном закону 18,15 (Пета књига Мојсијева), Петар је поновио оно што је Мојсије рекао: *Јер њећа изабра Госџод Боџ твој између свих ѝлемена ѝвојих да сџоји и служи у име Госџодње он и синови њеџови довека.*

Петар онда наставља да објашњава значење тог старозаветног пророштва. У Делима 3,21 он каже: *...коџа небо ѝтреба да ѝрими све до времена кад ће Боџ све обновџиџи, о чему је Он још од давних времена ѝговорио кроз усџиџа својих свеџиџих ѝророка.* Петар овде говори о старозаветним пророцима када говори о светим пророцима, а онда додаје још детаља:

Јер Мојсије је рекао: Госџод Боџ ће вам ѝгодиџнуџи ѝророка од ваше браће, као мене; њећа ѝослушајџи у свему шџиџо вам каже (Дела 3,22; погледати Поновљени закон 18,15).

Сви пророци су пророковали

Током службе коју је имао Јован Крститељ, неколико људи га је питало да ли је он тај пророк о коме је говорио Мојсије. Јован је увек одговарао одречно, али би онда наставио да говори о Господовом доласку, који је био сам велики Пророк, Онај који ће доћи као Пророк, Свештеник и Цар. Пророштво које се налази у Поновљеном закону 18 било је испуњено једино у Господу Исусу Христу. Пошто је он тај Пророк, онај који говори оно што је Божија воља и што је на Његовом уму, свакако треба да обратимо пажњу на оно што нам говори. Петар упозорава:

А свако ко њој пророка не послуша, биће истребљен из народа. А и сви пророци од Самуила надаље, колико их је још јоворило, о овим данима су јављали.

Дела 3,23.24

Време обновљења свега

Петар је говорио о времену када ће све бити обновљено, укључујући и оно што је речено у 3,21. По том видимо да живимо у времену обновљења свих ствари, али шта значи та изјава?

У Другој посланици Коринћанима, у петом поглављу, читамо да нам је у Христу дата служба помирења. У том поглављу апостол Павле говори о томе како је било могуће Богу да нам опрости кроз жртву, савршену и потпуну, а коју је Исус на крсту платио за наше грехове. Због те његове жртве ми смо постали део велике Месијанске објаве. Она се зове служба помирења, свих ствари, у свим временима, и свих људи – са нашим Господом. Правилан однос са Богом носи у себи идеју обновљења како би могли да се са њим помиримо и вратимо њему.

Од времена када се Исус вазнео натраг у небо и сео са десне стране Оца, чему је следило слање Светога Духа на дан Педесетнице и потом проповедање Христовог еванђеља, током свег овог времена па све до дана док се Исус не врати на земљу поново, живимо и живећемо у времену обновљења свих ствари.

Када се Исус поново врати, знамо да то неће бити само да суди свету, већ и да награди праведне (Јеврејима 9,27.28). Са њим ћемо провести заједно вечност.

Када се Господ поново врати, људи се од тада више неће мирити са Богом. Време еванђеља, овај период времена од дана Педесетнице па све док Исус не дође, време је за обновљење. Петар наглашава да сви пророци који су говорили, не само Мојсије, већ и Самуило и они који су говорили после њега, говорили су о Месијанском времену, говорили су о овим данима, данима у којима је дата објава, у одређеном времену када је доба еванђеоске поруке. Треба да прихватимо истину. Неће више бити неког другог времена благодати у којем ће Бог да продужи своју милост опраштања и помиловања људи. Зато овде Петар силно апелује да послушамо Господа. Ако га не послушамо, они људи који не буду тако учинили, биће уништени.

Исус је обећано Аврамово семе

Јудеји су били наследници свих ствари које су пророковали старозаветни пророци. У Делима 3,25 Петар подсећа своје слушаоце:

Ви сѝе синови ѝорока и заветѝа који је Боѝ склоѝио са ваѝим очевима ѝоворећи Авраму: У ѝвом ѝоѝомсѝѝву ће биѝи блаѝословени сви народи на земљи.

У Књизи Постања или 1.Мојсијевој 12 говори се о великом месијанском пророштву које је дато Авраму. Тада је Бог рекао Авраму да ће кроз његово семе сви народи на земљи бити благословени. Ту се налази месијанско обећање о доласку нашег Господа, и кроз њега ћемо бити благословени по питању спасења.

Петар је онда описао начин на који ће наследници Аврамови бити благословени. *Када је Боѝ ѝодѝиѝао своѝа слуѝу и ѝослао ѝа је одмах вама да вас блаѝослови, када се свако од вас обраѝи од својѝх злѝх ѝуѝева* (Дела 3,26). Бог је проширио Христово еванђеље прво на

јудејски народ. Намеравао је, као што видимо у Делима 13, да их употреби као светло нејеврејима. Бог им је рекао:

Сјасићу вас, и у њом њомирењу између нас, њослаћу вас нејеврејима да бисте им њројоведали ово истњо еванђеље, и они ће истњо њјачко имајти њју њривилејију да њосјану заједничари чланови и заједничари наследници истњој духовној њшела, цркве, у којој сјте и ви.

Бог је рекао да Петровим слушаоцима треба да се понуди еванђеље. Бог је зато подигао свог слугу и послао га да их благослови. Намера је била да се сваки од њих обрати од својих злих путева. Господ је дошао да нас спасе од наших злих путева. Вером се окрећемо од грехова, и треба да се помиримо са Богом. Вером се крштавамо у Господњу смрт, сахрањујемо се са Њим, и васкрснути смо са Њим, и у том процесу се сједињујемо са Оцем, постајемо наследници Божији, и имамо приступ духовним благословима и користима, а највећи благослов је опростење грехова.

Одбијање и прихватање

Одбијање од стране непријатеља крста

Одговор на проповед у Делима 3 налази се у Делима 4. Лука нам прича о томе како је храмски заповедник страже, коме једино заповеда првосвештеник, дошао код Петра и Јована заједно са свештеницима и садукејима. Садукеји су првенствено били заинтересовани да сачувају добре односе са римским властима. Више су бринули о свом политичком статусу него верском. Били су јако забринути јер су се бојали како ће Римљани да одреагују. Видели су изузетно реаговање на проповедање Христовог еванђеља, видели су како црква нашег Господа бројчано расте и значајно се увећава, и сматрали су да морају нешто да учине како би зауставили ово објављивање Христовог еванђеља.

Проповедање еванђеља од стране апостола заснивало се на Исусовом васкрсењу из мртвих, а у то учење садукееји нису веровали. Али, сада су се суочили са двојицом апостола који су потврђивали историјске чињенице и доказе о Исусовом васкрсењу. Када су то видели, састали су се и договорили да морају да зауставе апостоле у проповедању те поруке. Овако је то изгледало: *Ухватише их и ставише их у зајвор до ујутру; јер је већ било вече (око 6 појодне, ња је радни дан већ био јошов)* (Дела 4,3).

Последице Петрове и Јованове поруке су, међутим, биле драматичне. У Делима 4,4 се каже: *А многи од оних који су чули њоруку, њовероваше, њако да је број људи нарастао на око њети хиљада*. Присећамо се да је на дан Педесетнице три хиљаде људи одговорило на позив еванђеља, а овде, недуго после Педесетнице, било их је пет хиљада. Црква је расла свакодневно и тај раст је био прилично брз.

Брзи раст цркве који је био последица проповедања еванђеља, довео је до првих случајева прогонстава. Прво је све почело са принудама и застрашивањем. Апостоли су били под менталним притиском. У Делима 5 видимо да је дошло и до физичког кажњавања због тога што су апостоли проповедали Христа и то разапетог. Ово је можда сневеселило апостоле на кратко време, али их није обесхрабрило, нити је то омело раст новозаветне цркве на било који начин.

Треба да увидимо и научимо из овог да је Бог са нама без обзира на прогонства, да он допушта прогонства да дођу на нас како би нас оснажила, и да ће Он користити такве случајеве и околности да промовише даљи раст своје цркве и проповедање свог еванђеља.

Апостолска одбрана пред синедрионом

Лука нам описује шта се догодило пред синедрионом, почевши од Дела 4,5: *Сушрадан се у Јерусалиму окупише њолавари, сшарешине и њисмознаници*. Ови људи су чинили јудејски синедрион, тело које би данас могло да се означи као врховни суд. У суштини, они су то и били за Јудеје, највиши суд.

Павле пише у Колошанима 2,14 и Ефесцима 2,14 да када је наш Господ умро на крсту, он је испунио захтеве закона; на крсту су биле прибудене уредбе закона, учења и традиција. Јахве није више признавао синедрион као владајући орган међу својим народом. Али, они су и даље веровали да су одговорни да доносе одлуке за неверујуће Јудеје, и пошто су били навикнути да доносе сличне одлуке по питањима верских поучења и деловања људи, апостоле су довели пред њих.

Лука каже да су старешине и писмознаници били владари у овом савету. Било их је седамдесет у синедиронском суду. Лука је још написао да су тамо били и: *ѿрвосвештѿеник Ана, Кајафа, Јован и Александар, и колико их ѿод беше ѿрвосвештѿеничке ѿродице* (Дела 4,6). Присутан је ту отац, Ана, и његов зет Кајафа. Кајафа није требало да буде свештеник, али како су то римске власти захтевале, јудејске старешине су се сложиле. Лука описује да је састанак одржан у полукругу. Ту су довели Петра, Јована и човека који је био исцељен кроз силу нашег Господа и Светога Духа и поставили их у средину синедрионског заседања. Онда су упитали Петра: *Каквом силом или у чије име стѿе ви ово учинили? А онда им је Петѿар, ѿун Свеѿѿоѿа Духа одѿоворио: „Поѿлавари и стѿарешине народне!“* (Дела 4,7б.8).

У Луки 21,14 и даље, као и у Матеју 10,19.20, Исус је обећао апостолима да када их доведу пред такве владаре као што је био синедрион, не треба да буду забринуте за оно шта ће говорити. Свети Дух ће их поучити шта треба да кажу. Овде, у Делима у 4. поглављу, видимо испуњење тог обећања. Дух је био послат на дан Педесетнице и оснажио је апостоле овим чудесним даровима. Тако да Петар и Јован нису морали да остану будни читаве ноћи како би припремили своју одбрану и изјаве. Свети Дух их је поучио речима (1.Коринћанима 2,13) шта треба да кажу и како то треба да кажу. Исус је рекао: *Немојте се бојати стѿѿа ѿѿѿе или како ѿѿѿе ѿовориѿѿи*. Када нам запис овде каже да је Петар био

испуњен Светим Духом, треба да схватимо да се овде испуњава Исусово обећање.

Петар, надахнут, онда даје следећу изјаву:

Ако нас данас исцелиш за добро дело које смо учинили болесном човеку, и ако нас исцелиш како је овај оздравио, да знаш сви ви и сав народ Израела: у име Исуса Христа Назарећанина, који си ти ви разделили, који је Бој поделио из мртвих, стоји овај човек пред вама исцељен.

Дела 4,9.10

Лука је у Делима 3 изјавио да је овај човек био исцељен до потпуног оздрављења.

Петар онда почиње да проповеда о Исусу Христу: *Ово је камен који си ти ви, зидари, одбацили, а који је постојао угаони камен* (Дела 4,11; погледај Псалом 118,22). Петар се поново враћа у Стари завет, у Псалом 118,22 и подсећа их на Месијанско обећање кад каже да је Господ тај угаони камен. Ови људи, који су сачињавали синедрин, дошли су до времена и места у градњи где су одбацили угаони камен.

Петар даље наставља: *Нема ни у једном другом спасења; јер нема другог имена под небом, дајемо људима, по коме треба да се спасемо* (Дела 4,12). Приметимо овде како храбро и јуначки говоре. Говорили су оно што је требало да се каже, чак и у том кратком временском периоду када се радило о Христу који је старозаветни Месија, Спаситељ, и Онај једини у коме неко може да се спасе. То може да се догоди само кроз Господа Исуса Христа. Петар је морао да зна да су чланови синедрина били грешници; знао је да им је потребно спасење, и веровао је да су били вредни тог спасења. И ми треба, исто тако, чврсто да верујемо у Христово еванђеље. Треба да верујемо да је еванђеље Божија сила спасења свакоме који поверује (Римљанима 1,16). А Петар, будући да је знао да је тако, рекао им је да је Исус једини Онај који може да спасе. Нема другог. Ово је значило да Исус може да спасе чак и чланове синедрина.

Последица храброг проповедања

Реакција једног дела синедриона је била врло приметна. У Делима 4,13 се каже: *А кад су видели Петирову и Јованову храброст и ојазили да су ови људи нешколовани и њросџи, зайањили су се.*

Чланови синедриона су знали да, што се тиче професионалне обуке, Петар и Јован нису ишли у школу и нису били научени како да говоре пред слушаоцима. Али, ми знамо да су они били учени и припремани од најсавршенијег Учитеља кога је свет икада видео, Исуса Христа. Исус је био са њима три године. Он их је добро обучио а сада их је Свети Дух, кога је Исус послао, поучавао шта да кажу управо у овој ситуацији.

Нико не може имати савршенијег Учитеља него што је то Свети Дух и бољу особу која ће вас обучити и припремити од Господа Исуса Христа. Међутим, синедрион то није знао. Ту су, пред њима, двојица бивших рибара, колико је синедрион знао, а ти апостоли нису имали никакву обуку, ни сведочанства из својих школа. Како је, онда, било могуће да тако добро говоре? Схватили су да су Петар и Јован необразовани и нешколовани људи, и били су задивљени над тим што им је Свети Дух дао да говоре, уз обуку коју су добили од Исуса. Синедрион је тада схватио да су ова двојица апостола били са Исусом. Нису то могли раније да схвате јер Петар и Јован нису имали професионалну обуку коју су добијали други Јудеји, као на пример Павле који је учио под туторством и вођством Гамалила. Чланови синедриона запазили су да су ова двојица били као Исус, као тај њихов Учитељ, савршени Учитељ. Сада се слика полако склапала пред њиховим очима. Ова двојица су умела да говоре зато што су били са Исусом.

У Делима 4,14 се каже: *...али како су видели и исцељенога човека да стоји с њима, нису могли ништа њројив да кажу.* Морали би да признају да би само Бог могао да учини такво чудо. А ово чудо је било учињено кроз ову двојицу апостола, Петра и Јована, и ту са њима стајао је човек савршеног здравља. Није било баш ништа што би могли да кажу као одговор. А као што смо раније нагласили,

док смо проучавали Дела 3,16, ово показује да нису могли да порекну да се ово значајно и примећено чудо догодило. Једино што су могли било је да апостолима нареде да напусте синедрсион. Нису желели да Петар и Јован чују разговор који је тамо требало да уследи, а који је овде записан. Тако пише у Делима 4,16.17:

„Шта да радимо са овим људима?“ ујийиали су се. „Сви који живе у Јерусалиму знају да су они учинили једно изузетно чудо – ѿо не можемо да ѿорекнемо. Али да се ѿо не би ширило даље ѿо народу, хајде да им зајреѿимо да више никоме не ѿворе сѿомињући ѿо име.“

Ово је била одлука коју су донели и онда су Петра и Јована позвали да се врате у синедрсион. *Онда су их ѿозвали и зајоведили им да никако не ѿворе ниѿи ѿоучавају сѿомињући Исусово име (Дела 4,18).*

А Петар и Јован су већ имали спремљен одговор на ову забрану коју су им наметали – како не би проповедали Христово еванђеље. А онда су Петар и Јован одговорили:

А Петар и Јован су одѿоворили: Пресудиѿе сами, да ли је ѿраведно ѿред Боѿом да вас више слушамо неѿо Боѿа? Јер ми не можемо а да не кажемо оно шѿо смо видели и чули.

Дела 4,19.20

Значај овакве изјаве не може да се потцени. Ево их пред телом које је највиши владајући орган међу Јудејима, а Петар им каже да сами просуде да ли ће слушати њих или Бога. Када би били искрени у свом одговору рекли би: *ѿа, иѿак ѿреба да ѿслушаиш оно шѿо каже Боѿ*. А Петар би им рекао: *ѿако ћемо и да урадимо*.

Приметите како је Петар све ово рекао на леп начин и са поштовањем. Знао је да треба да буду покорни пред властима и да им пруже поштовање, Господа ради (1.Петрова 2,13), и они су тако и чинили. Али, овде је синедрсион покушавао да преузме ауторитет који је само Бог имао. Бог је онај који је одлучио да ли апостоли треба или не треба да поучавају и проповедају радосну вест о његовом Сину. Они су имали задатак од Сина Божијег

да иду и проповедају еванђеље, а синедрион их је сада у томе спречавао. Петар им је рекао: ... *не можемо да не кажемо оно што смо видели и чули*. На начин који је изражавао поштовање, Петар и Јован су им рекли: *Чинићемо оно што нас је Син Божији, онај који је Цар царева и Господ над господарима, Онај који има власти над свим властима и силама и име над сваким именом које постоји на земљи, овластио да чинимо*.

Ослобођење Петра и Јована

Поново састајање са другим ученицима

Онда нам Лука записује шта се догодило када су се вратили до својих другова.

А они су им још једном зајрешили и онда су их пустили, јер нису нашли ништа за што би их казнили, и због народа, јер су се сви захваљивали Богу за оно што се догодило. Јер онај човек, на коме се догодило ово чудо исцељења, имао је више од четрдесет година.

Дела 4,21.22

Овим је синедрион исказао поштовање људима који су стајали напољу, изван њихове сале за састанке. Било је разлога за то. Нису имали никакав основ по ком би казнили Петра и Јована, и још је народ прослављао Бога. Већ смо то раније нагласили, али то треба још једном рећи: чуда, оне ствари које су превазилазиле Божије законе природе, биле су такве да чак ни непријатељи крста нису могли да им одрекну да су чуда. Ево, међу њима је стајао човек, старији од четрдесет година, који је био здравствено неспособан читав свој живот, а који више није био у том стању. Тако да једноставно није могло да се догоди да они одрекну да се догодило велико Божије чудо преко Петра и Јована у Христово име. Сав народ је био напољу, дајући Богу част у слављењу, и узвисујући га због онога што је учинио. Тако да је једино што је

синедрион могао да учини било да припрети апостолима, као што су и учинили у овој прилици.

Молитва из убеђења

Лука нам даље јавља да, када су Петар, Јован и исцељени човек били пуштени, они су се вратили код својих другова (Дела 4,23). Потом су им саопштили шта су им првосвештеници и старешине рекле. Одмах потом сви су се дали на молитву. Овде имамо поуку за свакога. Требало би да признамо, стидећи се, да молитва у данашњој цркви није тако важна како је била у првом веку. Требало би да је исто тако важна и данас; требало би да нам је веома значајно да прво помислимо на молитву у свему што радимо. У раној цркви апостоли су били посвећени молитви и служби речи (Дела 6,4). Већ смо и раније видели да су били јаки у молитви (Дела 2,42).

Пошто су им укратко описали шта се догодило, Лука нам записује:

*Кад су ови њо чули, једнодушно су њодигли њлас к Боју:
„О Госјоде, њи који си створео небо, земљу, море и све
штјо је у њима, њи си рекао кроз уста Давида, свој слује:
„Зашио се буне незнабошци и народи мисле на залудне
ствари? Диоше се цареви земаљски и владооци се сабраше
на Госјода и на Помазаника њејова“.*

Дела 4,24-26; види и Псалам 2,1.2

Прво, узвисили су Божију стваралачку моћ. Знамо да је Бог све створио, али је потребно да му стално исказујемо поштовање због његове стваралачке моћи. Створио је све ствари и дао нам је живот и надахнуо је све. Он је Господ неба и земље. Када су изјавили и узвисили Божију стваралачку природу, онда су наводили други Псалам. Није лоше да су нам библијски стихови на уму када се молимо. То не значи да само цитирамо неке стихове када се молимо, али није погрешно да молитву повежемо са неким библијским стиховима, као што су они учинили.

У Псалму 2 читамо о Исусовој суверености, да је Он Господ над свим владарима света. Он је првенац и владар над свим царевима земаљским (Откривење Јованово 1,5). Овај Псалам предвиђа да ће Исус имати такву силу и ауторитет. Молиоци мисле на то и кажу: *Оче, свесни смо чињенице да су се твоји владари, Пилај и други, њославили њројив њебе и оној њшо си њредвидео да се њославиће смрћу, сахраним, и васкрсењем твоја Сина.* Ови земаљски владари су се поставили против Божијег Сина, Помазаника, али упркос томе, било је по Његовој вољи (Дела 4,27-30).

Да ли видимо како изгледа ова молитва? Ученици су говорили:

Господе, желимо да ње њрослављамо збој свеја њшо си учинио кроз смрћ и жрјиву твоја Сина на крсту. Пројив твоја су били владари овој свеја који су њи се усјројивили на сваки мојући начин, ња њијак се дојодило њрема твојој вољи и вечном њомислу.

Молили су се Богу да настави да испуњава свој план кроз њих док су они ишли даље и поучавали и проповедали радосну вест о Исусу. Онда су предали свој захтев, у наставку молитве, да им се омогући да даље проповедају Христово еванђеље, што ћемо проучавати у следећем поглављу ове књиге.

Дисциплина + прогонство = раст

Увод

На основу молитве која је записана у Делима апостолским, у четвртом поглављу, видимо да су апостоли имали храбра и чврста уверења. Веровали су у Божију силу као у Створитеља и Сведржитеља и да је човеков живот бесмислен и побуњенички без Бога. Исто тако читамо да је Христос постављен на свету гору Сион (Псалам 2,6) и да је сада на духовном Сиону, а што су небеса и да седи са десне стране Оца.

Молили су се за три ствари

У Делима 4,29.30 следбеници су тражили три ствари од Господа. Лука записује:

И сад, Госјоде, њоїледај на њихове ѡреїње и дај својим слуїама да у ѡуној слободи ѡворе ѡвоју реч. Исїружи своју руку на исцељивање и да се знаци и чуда доїоде у имену ѡвої Свеїоїа слуїе Исуса.

Без икакве горчине, или озлојећености, апостоли су тражили од Господа да увиди претње које су добили од синедриона. Исто тако, молили су се за храброст да наставе да храбро говоре реч. Из ове изјаве сазнајемо да се до овакве смелости долази кроз молитву. Не постајемо храбри само на основу наших жеља. Ако желимо да будемо храбри и да кажемо све оно што треба да се каже о било чему, треба да се молимо за смелост. У Ефесцима

6,18, као и у другим библијским одломцима, читамо да су се Павле, апостоли, и други молили за храброст и тражили од других да се моле како би они били храбри. Потребно нам је такво јунаштво и храброст и данас, како бисмо могли да објављујемо Божију реч. Апостоли су били надахнути оним што су проповедали. Свети Дух их је научио које речи да изговоре, али им је и даље била потребна смелост да те речи и изговоре.

Морамо и да запамтимо да, само зато што им је Дух открио речи које треба да изговоре, Дух их није нагонио да то и учине. Морали су да имају духа вере, као и снагу и храброст да устану и говоре. Апостоли Павле и Јован су били веома храбри када су иступили пред синедрионом. Од тог времена па надаље, требала им је иста таква храброст, па су се молили Господу да настави да своју Реч и даље потврђује кроз њих. Исто тако су желели да свако зна да је оснажење од Светога Духа које су примили у том добу и времену, било учињено кроз особу, име и власт Господа Исуса Христа.

Одговор на молитву

Лука у Делима 4,31 пише: *И пошто се помолише Боју, заинтересе се место где су били окупиљени и испунише се сви Светиога Духа, па су Божију реч слободно јоворили.* Тражили су од Господа да им да храбрости и да настави да потврђује своју реч. Исто тако, молили су се да се Он осврне на претње које су добили и да настави да их у свом провиђењу штити и да се брине за њих, тако да они могу да наставе да поучавају и проповедају Христово еванђеље. Нису се молили да их Господ заштити од сваке врсте притисака или прогонства. Само су тражили да могу да наставе, да и даље имају прилику, уз физичку и духовну снагу, да проповедају и поучавају Христово еванђеље.

Лука пише да се то место где су били окупиљени, пошто су се молили, тресло као да је био земљотрес. Видно је било да се тресла цела зграда како су били испуњени Светих Духом. Баш као што је то било на дан Педесетнице, били су под утицајем и контролирани

на чудесан начин од стране Духа, и почели су смело да објављују Божију реч. Био је то начин на који су раније говорили, и хтели су да наставе тако, на исти начин и у потпуном уверењу.

Јединство и дарежљивост ране цркве

Јединство и слобода у раној цркви

Лука овде мења тему како би нам испричао нешто о јединству цркве. Књига Дела апостолска нам говори не само о томе како је Господ створио своју цркву кроз поучења и проповедање Христовог еванђеља, већ нам говори и о томе како можемо да наставимо да духовно зидамо ово данашње тело Христово. Једна ствар која је доприносила јединству, или изградњи јединственог тела Христовог, била је *йракса и веровање* новозаветног јединства. У Делима 4,32а Лука пише: *А у народа који је веровао било је једно срце и једна душа.* (Имајмо на уму да је ово опис велике цркве са четири или пет хиљада људи.)

Ово је јединство за које се Господ молио (Јован 17,21-23). Исус се молио да они у цркви буду једно, баш као што су Отац и Син једно, и да због тог јединства свет поверује да је Отац заиста послао свог Сина, Исуса, на овај свет. То јединство мора да буде јединство видљиво неверујућим људима, тако да може да има утицај на њих када виде недостатак јединства у остатку религиозног света. Исто тако, имаће снажан утицај и када буду видели нејединство међу Божијим народом у Његовој цркви. Нејединство угрожава учење и проповедање Христовог еванђеља, тако да је ово јединство које су они имали заправо украшавало и чинило пожељнијим учење нашег Господа.

Овде не говоримо ни о каквим договорима, већ о томе да је постојало савршено разумевање и да су следбеници били од једног срца и душе, од једног ума и учења. У Ефесцима 4,4-6 Павле се заузима за такво јединство и објашњава како је то могуће ако испоштујемо све наведено у тим стиховима.

Али, уз све наведено, наш став мора да допринесе јединству. Треба да се односимо једни према другима у љубави, да се трудимо да наставимо да имамо јединство духа, и останемо свезани заједно у миру. Рана црква је имала такав став, и то је један од разлога зашто је Господова црква могла да расте тако брзо и у великом броју у ово време. Лука пише о овом ставу у Делима 4,32б: *... и ниједан није ѿговорио да је нешто од онога што је имао, његово, не ѿ им је све било заједничко.* Увидели су да је одговорно старање о имовини која је била њихова – да прихвате да је Божија, да је шта год да су имали у њиховом поседу заправо Бог дао и донео њима. Све те ствари су, заправо, биле Његове и верници су били спремни да учине шта је било потребно како би Бог то благословио и употребио ту имовину, били су вољни да имају све заједничко једни са другима.

Са оваквим ставом који је владао, Лука даље пише у Делима 4,33: *С великом силом ајосѿоли су сведочили о васкрсењу Госјода Исуса, и сви су их јако волели.* Приметите овде да исто оно што су радили на дан Педесетнице, апостоли су наставили даље да чине. Били су посвећени срчаном објављивању Христовог еванђеља. Изузетном силом су објављивали ово сведочење и доказе да је Исус васкрсао из мртвих, и та истина је снажно доказивала да је Исус Син Божији (Римљанима 1,4).

Божија немерљива благодат, Његова незаслужена наклоност, дата је свим људима због, како Лука пише:

Јер ниједан међу њима није био у ѿшреби: сви који су имали земље или кућа, ѿродавали су и доносили износе од ѿродајој и сѿављали ѿ ајосѿолима ѿред ноје...

Дела 4,34

Новац од ових продаја стављан је у касу за даљу поделу, и давано је сваком коме је било потребно. А онда је Лука увео у причу још једну особу: *А Јосиф, која су ајосѿоли звали Варнава, ѿј. ѿредовено: син охрабрења, Левий, родом са Кијра, ѿродао је њиву, и донео новац и ѿложио ѿ ајосѿолима ѿред ноје* (Дела 4,36.37).

Варнава је постао верник а имао је њиву на острву Кипар. Њу је продао и новац од продаје донео је и ставио апостолима пред ноге. Ово је упознавање са тим великим Божијим човеком, Варнавом. О њему ћемо још да читамо у поглављима 9 и 11. Варнава је био Павлов сарадник током Павловог Првог мисијског путовања (Дела 13 и 14). Варнава је био један од великих Божијих слугу у раној цркви.

Чини ми се, међутим, без навођења неког посебног светописамског стиха или одломка, да с времена на време од доба Христове смрти до Педесетнице, Јудеји су – као на пример Јосиф, или како је још зван Варнава – долазили из других крајева, или земаља на годишње ходочашће у Јерусалим. Исто тако, изгледа да су неки од њих имали довољно финансија да купе неку некретнину у самом Јерусалиму или у околини. Тако да су имали ту имовину, а сада, када су чланови Христовог тела, они који припадају светом Божијем свештенству, нису више морали да долазе у Јерусалим како би могли да прослављају Бога. У Јовану, у четвртном поглављу, предвиђа се да ће се овако догодити, да особа не мора да буде у Јерусалиму, али да и даље може да прославља Бога у духу и истини на неком другом месту. Ови обраћеници сада више нису морали да долазе у Јерусалим, што су иначе морали да чине као религиозни Јудеји, тако да су могли да се реше нечег од свог власништва, куће и земље. И када би тако учинили, они би добијени новац од продаје доносили и стављали у црквену касу, из које је потом било подељено свима којима је било потребно.

Реч „волети“ се не налази у књизи Дела апостолска, али на практиковање љубави непрестано наилазимо: исказивање активне добре воље према другима као и непревазиђена дела добротинства. Стварна христолика љубав. Ти новопечени хришћани били су вољни да продају оно што су поседовали, да узму сав новац од продаје и да га дају онима којима је био потребан. У 1.Јовановој 3, апостол Јован пише да је то значење љубави у делима и истини.

Тако овде видимо приказану хришћанску љубав у Делима 4, и видимо какво јединство је владало у новозаветној цркви.

Унутрашњи проблеми – прво црквено дисциплиновање

Грех и казна за Ананију и Сапфиру

У Делима 5 сазнајемо за грех који се одиграо у раној цркви, и видимо како је Бог казнио тај грех. Исто тако, из контекста ћемо утврдити да је било неопходно да дође до тако озбиљне и брзе казне за пар који је згрешио на начин на који су то они учинили.

Претходно је Лука приказао Варнавин дарожљив и милостив став, као и дарове других особа. Али, сада Лука пише о сасвим супротној ситуацији: *А један човек њо имену Ананија, са својом женом Сајфиром, йродао је њиву и сакрио од новца са знањем своје жене, а један део је донео и йоложио айостолоима йред ноје* (Дела 5,1.2).

Овде видимо да су Ананија и Сапфира оставили утисак пред свима као да су донели читав износ новца од продаје земље и све су то давали апостолима за оне који су били у невољи. Заправо су слагали о новцу који су склонили у страну од продаје те имовине. Да су само били искрени и да су рекли да су продали неку имовину и да доносе од тога половину, или који год износ, и да су то донели као дар да помогну другима, Бог би то испоштовао и прославио. Уместо тога, лагали су о износу који су примили и о новцу који су давали.

Прави грех, видимо то у 5,9 био је да су искушавали Светога Божијег Духа мислећи да ће проћи некажњено са оваквом лажи. Тиме су изражавали сумњу у то да ли су апостоли уопште били оснажени Светим Божијим Духом и да ли су Петар и други апостоли имали овлашћење да буду посланици за Христа. Ово је био разлог због ког је Бог тако драстично одреаговао на овај грех, како то имамо записано у петом поглављу.

У 1.Коринћанима 12,4-11 Павле даје списак свих чудесних дарова у Духу. Један од тих дарова који Павле наводи била је способност разликовања духова. Како је Петар знао да је овај човек слагао? Једини начин на који је то могао да зна био је да је примио оснажење од Духа које му је дало способност да одреди Ананијев и Сапфирин дух и да види да не говоре истину. Са тим сазнањем, Лука овако пише:

Таг Петар рече: Ананија, зашто исћуни соћона твоје срце да слажеш Светиоми Духу и сакријеш од новца што си ја добио за њиву?

Дела 5,3

Петар иде до самог зачетка овог греха. Исус је рекао у Јовану 8,44 да је сотона отац лажи. Он је тај који је започео да говори у намери да превари другу особу. Сви лажови, ако се не покају, отићи ће на место мучења и биће заувек изгубљени (Откривење 21,8). Лагање је једна од оних ствари, према Колошанима 3,8-11 и Ефесцима 4,25, које умиру онда када постанемо хришћани. Треба да говоримо истину као што је Исус говорио јер смо ми људи и жене истине. Бог никада није био задовољан онима који су говорили лажи. То је навело Петра да постави следеће питање: *Ананија, зашто исћуни соћона твоје срце да слажеш Светиоми Духу?*

Сотона има могућности и силу да нас искушава у стварима које су зле, ако му допустимо. Он мора да има наше одобрење, наше срце и жељу да са њим сарађујемо. Петар је увидео да је сотона имао Ананију у власти и зато му је рекао: зашто испуни сотона твоје срце да слажеш Светоми Духу? Сотона то није могао да учини без Ананијеве сарадње, тако да је Ананија био одговоран за то што се предао сотони. Како би нагласио да је Ананије био одговоран за своје поступке, Петар га је упитао:

Зар њре њродаје није била твоја, и кад си је њродао, зар новац не беше у твојој власћи? Зашто си ишако штоа наумио у свом срцу? Ниси слајао људима нећо Боју.

Дела 5,4

Видимо у овом стиху да Ананији и Сапфири нико није заповедио да продају своју кући, или земљу, имаће. Могли су да продају шта год су хтели, за било који износ новца. Бог им је онда допустио да донесу било који износ новца и предају га цркви за проповедање Христовог еванђеља. Али, Бог им никада није заповедио да тако нешто учине.

Исто тако из овога али и других одломака у Делима апостолским, видимо да није све што су апостоли чинили предвиђено да данас чинимо и ми. Можемо да следимо неки апостолски пример, али нам није заповеђено да тако чинимо. Често ми следимо неки апостолски пример зато што имамо посебну заповест да тако чинимо (види Дела 20,7 када се ради о Вечери Господњој). Исус је заповедио Вечеру Господњу у еванђељима, али и у другим новозаветним текстовима као на пример у 1.Коринћанима 11. Допуштено нам је да се сретнемо увече и у горњој соби на Дан Господњи, као што ћемо видети у Делима 20, али нам то није заповеђено. Овакве ствари постају теме за одлучивање. Примери апостолског понашања који су наведени са намером да их и ми следимо, подупрти су специфичним заповестима.

Оно што Петар овде говори Ананији јесте да је његовој вољи било остављено да одлучи шта ће да учини са новцем. Уместо тога, Ананија је одлучио да у вези с тим лаже. Испланирао је то у свом срцу, што је иначе место где зачиње грех. Знајући то, Петар му је рекао: *ниси слајао људима већ Боју*. Када му је Петар изрекао ове речи догађа се следеће: *А кад је Ананија чуо ове речи, паде и издахну. И велики страх захвати све који су за то чули* (Дела 5,5).

Место настанка греха, као што видимо овде, било је у срцима овог пара. Исто тако, видимо да је њихов грех јавно откривен и то одмах. Брзина извршења казне за тај грех је исто тако значајна. Догодило се то изненада, веома драматично, и било је то оправдано.

Петар је знао да су Ананија и Сапфира желели да дискредитују апостоле. Апостоли су имали оснажење од Светога Божијег Духа

и дата су им овлашћења од стране Духа да служе као апостоли. Ананија и Сапфира су мислили да ће проћи неоткривени, да Петар и други апостоли неће знати да су им лагали. Да су, међутим, успели да прођу неопажено у томе, то би се одразило на апостолски ауторитет. А апостоли без апостолског ауторитета не би могли да поучавају и проповедају. Из тог разлога је Бог морао да казни овај грех на тако брз и драстичан начин. Није било ни сахране, ни растанка. Дошли су неки младићи, изнели га и закопали.

У Делма 5,9 Лука записује да је следећа особа са којом је Петар говорио била Сапфира. Лука пише да је потрајало око три сата између Ананијеве смрти и Сапфириног доласка. Не знамо где је она била за то време, али је очигледно да није била свесна шта се ту догодило. Када јој се Петар обратио, пружио јој је прилику да се покаје:

Петар је ујиша: Кажу ми, јесте ли за колико новца дали њиву? А она рече: Да, за колико. А Петар јој рече: Зашто сте се договорили да искушавате Духа Господњег? Ево, ноје оних који су сахранили твога мужа су пред вратима и изнеће и тебе.

Дела 5,8.9

Ананија је рекао Петру да су он и Сапфира продали земљу за одређену цену и да оно што су предали апостолима представља пун износ новца од продаје. Била је то лаж, земљу су продали за много више, па овде Петар пита Сапфиру колико су примили за ту имовину. Када је одговорила, било је очигледно да су се договорили заједно да искушају Духа Господњег. Био је то вољни, смислени, одлучни преступ.

Има ситуација када починимо грех омашком, било због слабости или грешке, а много пута и због незнања, али то не планирамо, боље речено не бисмо смели да седнемо и смислимо како ћемо да грешимо. Не планирамо када ћемо да починимо грех у нашем животу. Ананија и Сапфира су планирали да почине грех. Заједно су се о томе договорили и усагласили. Ово је намеран

и дрзак грех као што то видимо у проучавању Старог завета. Ужасно је слагати, али веровати да ће неко проћи неоткривен у лагању је сасвим нешто друго.

Ананија и Сапфира су веровали да могу да искушају Светога Божијег Духа и да се провуку неопажено. То не може да прође. Радило се о питању апостолског ауторитета. Радило се о продужетку поучавања и проповедања Христовог еванђеља од стране апостола.

Изјава коју је Павле рекао Сапфири о њеном мужу, била је новост јер она није знала да је умро и био сахрањен. Петар јој је још рекао да је чека иста судбина. Лука даље пише: *И одмах је њала њред њејове ноје и издахнула. Тада су младичи ушли и нашли је мртву; и изнели су је и сахранили код њеној мужа* (Дела 5,10).

Ефекти свете казне и проповедања

Лука даље говори о реакцији читаве цркве и свих других – захватио их је велики страх. Дела 5,11: *И велики страх захваи сву цркву и све који су ово чули.* Такве вести су се брзо прошириле по граду. Свако је чуо о овом пару и шта им се догодило, али нам Лука говори следеће: *А ајостіоли су чинили мноје знаке и чуда у народу. И сви верници су се окуљали у Соломоновом трему* (Дела 5,12).

У дворштима храма налазила се велика покривена површина која се држала на огромним стубовима. Ово је био Соломонов трем. Хиљаде људи могло је да стане у дворшта храма и ако би падала киша могли су да се сретну у овом покривеном трему. Ово је простор у коме су се одвијала та дела саосећања и извршавала воља Светога Духа. Па ипак, у Делима 5,13 се каже: *Нико друји није смео да им ѡрисіуји, иако их је народ хвалио.*

Овакво понашање дела народа је схватаљиво. Пошто су чули шта се догодило Ананији и Сапфири, и када су видели како су апостоли показали да разликују духове, ти други људи су оклевали да буду у њиховој близини. Неко је могао да помисли: недавно сам пожелео нешто туђе, зло ми је у срцу, питам се каква би казна од Светога Духа могла да буде за мене. Зато су се држали

на удаљености од апостола барем неко време. Хтели су да виде да можда и друге особе нису платиле тако озбиљну казну као што се то догодило Ананији и Сапфири.

Али, записи говоре да су и даље имали веома високо мишљење о апостолима, што је био исход Божије казне над тим паром. Свето писмо говори о два различита начина на који црква треба да дисциплинује своје чланове. Прво, ради се о дисциплиновању које је поучно по својој природи. Када поучавамо једни друге у Христовом еванђељу, када упозоримо једни друге како нам је речено у 1.Солуњанима 5, када упозоравамо оне који се не понашају правилно, када поучавамо Божију реч, тада се ради о поучној / инструктивној дисциплини. Друго, постоји и корективно дисциплиновање (види 1.Коринћанима 5). Овде, у Делима 5 видимо корективно дисциплиновање. Господ је кориговао ситуацију у којој су били Ананија и Сапфира тако што их је уклонио смрћу. Исход оваквог дисциплиновања био је да је црква наставила да расте. У Делима 5,14 се каже: *Па ипак, све више су долазили они који су поверовали у Господа, мноштво људи и жена...*

Многе велике ствари догодиле су се у овом поглављу, али како даље настављамо, проучаваћемо још један аспект у животу апостола: хашпења и прогонство због проповедања еванђеља. Нека нас Бог благослови у настојањима да се научимо о Његовим методама дисциплиновања, али и о Његовој реакцији када противници покушавају да успоре напредовање Његове речи.

Проблеми споља и изнутра

У овом поглављу књиге говорићемо о Делима 5,17-42. Читаћемо о затварању апостола и сазнаћемо нешто о природи наше вере: иако су доживели веома озбиљно страдање и прогонства, остали су верни проповедању о Господу Исусу Христу.

Божија заштита

Божије суверености пред безбожним противљењем

Лука пише у Делима 5,17.18:

Тада се појави велики свештеник и сви који су били с њим, њихови чланови садукеејске секције и испунише се завишћу. Они су похваљали ајосџоле и бацили их у државни зајвор.

У Делима 23 читаћемо више о садукеејској невери. Нису поштовали Божију силу, нису веровали у бесмртност душе, васкрсење, нити у постојање духова и анђела. Били су чврсто посвећени политичком деловању и односима са римском влашћу. Лука нам описује како су према апостолима били испуњени завишћу. Овде видимо ревност која се хранила мржњом. Из контекста се чини да, док су апостоли проповедали Христа, и док је Господ деловао кроз њих да заснује, сазида и прошири своју цркву, а апостоли даље на том расту радили, стицали поверење и репутацију међу људима, утицај синедриона и садукееја се све више умањивао у народу. То је довело до грехова зависти и љубоморе.

Због те зависти према апостолима, Лука даље пише:

Они су њихвајтали айосйоле и баџили их у државни зајвор. Али је Госјодњи анђео нођу ойворио ѡамничка врајта, извео их и рекао: „Идијте, сјојте у храму и ѡворијте народу све речи овоја живојта“.

Дела 5,18-20

Анђео Господњи је рекао апостолима да говоре све што су знали о Богу, читаву Божију поруку. Читаћемо још о служби анђела у Делима 8,26 када будемо проучавали Филипову службу евангелизатора, када буде проповедао Христа етиопском евнуху. Исто тако, читаћемо о служби анђела и у Делима 10, када је Петру речено да иде и појави се пред Корнелијем, који се очито молио за веће разумевање Христа и спасења које је било само у Њему. У Делима 12 читамо о служби анђела у ослобађању апостола Петра из Херодових руку. Касније читамо и да се анђео појавио пред Павлом пре него што је дошло до бродолома у ком је био и он, како је записано у Делима 27. У том случају, анђео је био послан да охрабри Павла и да га утврди у томе да ће се сви спасти у том бродолому, и да ће он ипак стићи у царски Рим. Аутор Посланице Јеврејима пише да су анђели послужници оних који ће наследити спасење (Јеврејима 1,14); међутим, у Делима 5 читамо не само о предострожном деловању анђела, које је још увек са нама данас, већ и о натприродном или чудесном аспекту анђеоског деловања. Анђели су се појављивали пред људима и директно су са њима разговарали. Или би учинили неко надприродно дело како би ослободили апостоле, као што видимо у овом контексту.

Апостолима је Господ рекао шта да раде, и то је било њихово послање пре свега другог (види Матеј 28,18-20; Марко 16,15.16; Дела 1,8), а Лука нам говори да су управо то и радили. Наставили су то да раде у храмском окружењу исто оно што су радили још од дана Педесетнице.

Када је свануло, ушли су у дворишја храма, као што им је било речено, и ѡочели су да ѡучавају народ. Када

су њрисиџиџи њрвосвешџеник и њеџова свиџа, сазвали су синедрион – скуџ свих сџарешина Израела – и аџосџоле су џослали у заџвор. Али, када су оџиџили у заџвор сџражари нису моџли џамо да их џронађу. Враџили су се и изјавили следеђе: „Тамниџу смо нашли добро закључану и чуваре како сџоје џред враџима, али кад смо оџворили унуџра нисмо никоџа нашли“. А кад су чули ове речи кайеџан храмске сџраже и џрвосвешџениџи, нису моџли да схваџе како се џо доџодило.

Дела 5,21-24

Мислим да су размисџљали овако: ако не можемо те апостоле ни у затвору да задржимо преко нођи, шта је то што можемо да учинимо да их зауставимо у њиховом расту и раду овде у храму и у граду? И у том тренутку неко је дошао и рекао им следеђе: *Ево људи које сџе сџавили у џамниџу, сџоје у храму и џоучавају народ* (Дела 5,25б). Када је капетан ово чуо отишао је са стражарима и привео их пред синедрион. Али не на силу, јер су се бојали да их народ не побџје камеђем (Дела 5,26б).

Читаво ово догађање се добро уклапа у контекст петог поглавља Дела апостолских. Велико мноштво народа је било исцеђено. У ствари, свако кога су довели пред апостоле био је исцеђен, без обзира на тежину болести, без обзира да ли се радило о нечистом духу или некој болести. Размислите само како би неке породице реаговале чији су то били вољени чланови, и који су били благословени кроз службу Духа преко апостола. Синедрион и његови службениџи су морали да буду прилично обазриви, јер јер народ у Јерусалиму волео апостоле. Тако да су их на најљубазнији начин довели натраг до храмског дела где се састајао синедрион.

Лука о томе пише у Делима 5,27.28:

И кад су их довели, џосџавили су их џред синедрион. Првосвешџеник их заџиџа: 'Сџроџо смо вам наредили да не џоучаваџе сџомињуђи ово име; а види, исџунили сџе Јерусалим својом науком и још хођеџе на нас да баџиџе крв овоџ човека.

Ова реч „испунили“ заправо је значила да су контролисали или су имали утицај у Јерусалиму. Изгледа да је читав град био под контролом Исусовог еванђеља. Израз „бацити крв“ био је правнички израз и говорио је о томе да су апостоли сматрали синедрион кривим за Исусову смрт. Али, они су и раније сматрани одговорним за то, како је Лука забележио у Делима 3,13-16 и 4,10.11. Апостоли су својим присуством подсећали људе, а нарочито синедрион и старешине, да су они били ти који су притискали Пилата. Били су то исти они који су тражили да се ослободи Варава уместо Господа, што је довело до његове смрти.

Знамо да је смисао Христове смрти био познат кроз Божије предодређење, и да је по одређењу самог Бога, Он постао жртва за наше грехове. Али, они који су иницирали његову смрт били су сматрани одговорним за своја дела и злочине и требало је да се покају због свега тога. Зато су они рекли апостолима да покушавају да на њих „баце крв.“

Петар зна да, на овакву изјаву, мора да одговори. Рекао им је: *Бога треба више слушати него људе* (Дела 5,29). Петар није изјавио да морају да буду **послушни Богу него људима**, већ је рекао да Бога треба слушати више него људе. Постоје одломци у Светом писму, попут Римљанима 13 и 1.Петрова 2, где нам се каже да треба да будемо послушни властима због Бога, али ово су одломци Светога писма који нас уче како да будемо послушни грађани независно од државе у којој живимо. Када то чинимо, поштујемо и узвисујемо Бога. Међутим, ако нам неке људске одредбе, као што је то случај овде, говоре да треба да чинимо нешто што се супротставља Христовом ауторитету, или поучењима нашег Господа, кога онда треба да послушамо? Како је Петар овде изјавио, морамо да поштујемо и следимо Бога а не људе. Бог је онај изнад свих који треба да је поштован и почаствован. И мада су апостоли били пуни поштовања и обазриви према овом владајућем органу, они су им говорили да престану да чине оно што им је Исус одредио да треба да чине. Петар је знао, и то изјавио, да су апостоли добили

многа већи ауторитет и налог од Цара над царевима, Господа над господарима, него што је то био синедрион и остале старешине. Морали су да послушају Бога а не људе. Ово је заиста велика идеја и значајан библијски одломак.

Петар је наставио да наглашава зашто су поучавали и проповедали. Рекао им је:

Бої наших очева јогиао је Исуса, која сће ви убили обесивши ја на дрво. Њеја је Бої својом десницом узвисио за јоїлаваара и сјасишјеља, да он може да јружи јокајање и ојрошишјење греха Израелу.

Дела 5,30.31

Још једном је нагласак био на историјском сведочанству и доказу о телесном васкрсењу нашег Господа. Петар је рекао да, зато што је наш Господ био васкрснут, Он се вазнео на небо и седи са десне стране Оца. Реч „поглавар“ овде означава да је Он вођа и Спаситељ. Реч поглавар (прворођени) значи да је он био први пре свега другог, онај који има велики ауторитет. Ако кажемо да је неко поглавар, то значи да кажемо да је први по свом положају, испред свих. Господ је испред свих у ауторитету, природи и суштини, што је потврђено тиме да је Он тај који је са десне стране Оцу. Он је поглавар и Спаситељ, а његова сврха је да Израелу омогући покајање и опроштење грехова.

Апостоли су пред синедрионом тражили да они озбиљно размотре природу Исуса Христа, доказе о Његовом васкрсењу, истину о томе да је Он поглавар и Спаситељ, и стога, да треба да се потчине Господу ради спасења. Бог свим људима омогућује да се покају (види 2. Петрову 3,9). Он води људе до покајања. Када грешимо против Бога, требало би да због тога осетимо Божију тугу и жалост (2.Коринћанима 7,10), јер је та жалост Божија оно што омогућује покајању да се догоди, а то све исходи спасењем. Свим људима је наређено да се покају, као што ћемо видети када будемо читали Павлову проповед на Аеропагу (Дела 17). А пошто смо сви грешници, морамо да променимо своје размишљање.

Нашим умовима морамо да почнемо да размишљамо о томе како ће нас Исус контролисати и поучавати нас како да мислимо. То је оно што је Петар говорио пред синедроином. А онда је закључио овим речима: *И ми смо њоме сведоци, као што је и Дух Свети, која је Бој дао онима који њега слушају* (Дела 5,32).

Одговор који је синедрсион дао на Петрове речи можемо да претпоставимо: *А кад су ови њо чули, врло су се разљутили и хтели да их њобију* (Дела 5,33). Синедрсиону је било очигледно јасно да нису заплашили апостоле, и не само што се нису покоравали онако како им је речено, већ су изјављивали како они имају васкрслог Спаситеља, имају поглавара на својој страни, оног који је Цар царева и Господар над господарима, и који тражи од њих да проповедају откупљење и спасење свакоме, па и члановима синедрсиона. Због тих изјава, синедрсион је био решен да апостоле побије.

Мудри Гамалилов савет

У синедрсиону је, међутим, био и један фарисеј по имену Гамалило. Он је био учитељ закона, и као што читамо у Посланицама Филипљанима и Галатима, овај значајни учитељ је поучавао и апостола Павла. А пошто су га сви људи поштовали, устао је усред синедрсиона и наредио да се апостоли изведу на кратко. Била је то прилика да синедрсион одржи још једно приватно саветовање, могуће како би сакрили да нешто не кажу пред апостолима, а што би ове охрабрило. И поред свега, ипак ће морати да пристану на неке ствари, или на могућност да су се неке ствари догодиле уз Господњу помоћ.

Гамалило је био наумио да синедрсион мудро и практично посаветује. Његов савет се заснивао на две ствари. Рекао им је да буду веома обазриви, јер то што су радили није било потребно и никоме није помагало. Ако су апостоли то радили засновано на жељама и делима људи, онда ће то само од себе умрети за неко време, али ако је од Бога, нема ту ничега што би синедрсион могао да учини да то спречи.

Лука је овако записао његове речи синедриону:

... ња им рече: људи Израелци, њажљиво размислиће шћња ћеће да чиниће у вези с овим људима. Јер њре извесној времена њобунио се Тевда, који је њоворио да је он нешићо и коме се њридружило око чећњири сћоћћине људи. Он је био убијен, и сви који су ња слушали, разишли су се и ћо је све њройало.

Дела 5,35.36

То се збило пре нашег догађаја. Историја спомиње неког човека по имену Тевда који се појавио негде око 45. године наше ере и који је покушао да докаже да поседује чудесну Божију силу. Тврдио је да може да раздели реку Јордан, и давао је још неке друге лажне изјаве и оптужбе. Група од око 400 људи му се придружила али је Тевда био убијен, а онда су се сви ти разбежали, и на крају није било ништа. Још једна особа, Јуда Галилејац, појавио се после Тевде и давао сличне изјаве. Гамалило подсећа слушаоце да му се догодило исто оно што и Тевди. Јуда је био убијен и сви његови следбеници су се разбежали (Дела 5,37). Ово су била само два примера о људима који су покушавали да преваре народ тврдећи да су били нешто као Месија. Када је дао ова два примера, Гамалило је рекао следеће:

Зачћо вам сад кажем: Остћавиће ове људе, њустћиће их. Јер, ако је ова идеја или њихово дело од људи, њройаиће; а ако је од Боја, не можеће да их унишћиће, јер бисће се борили њройив Боја. Тада су ња њослушали.

Дела 5,38.39

Знао је Гамалило да ако је то што су апостоли чинили било од Бога, онда то не може да се заустави или спречи. Синедрион није могао да спречи њихово деловање, њихово учење, ову значајну службу да се не испуни, тако да су одлучили да послушају Гамалилов савет. Позвали су апостоле назад, избичевали су их и наредили им да више не говоре у Исусово име. А онда су их пустили (Дела 5,40).

Треба да запазимо да овде не видимо да су апостоли тиме били озлојеђени или огорчени. И мада су били телесно кажњени, нису показали мржњу, озлојеђеност или огорченост ни на који начин, а наспрам синедриона. Уместо тога, Лука бележи: *А они су најустойили синедрион радујући се што беху достојни бићи појрђени за Име* (Исус) (Дела 5,40).

Веровали су да је то било питање части да их повезују са Господом, и да су због тога што су били поистовећени са Њим, пропатили као хришћани. Петар ће касније писати: *А ако као хришћанин ѿрйи, нека се не сйиди, већ нека велича Боја да се ѿако назива* (1.Петрова 4,16). У Посланици Колошанима 1,24 апостол Павле пише:

Сада се радујем у ѿрйљењима за вас и надоуњујем недосйайке невоља Христйових у своме ѿелу за ѿело њејово које је Црква.

Господ је већ довољно пропатио и знамо да је сврха те патње била због нас. Али, исто тако, и ми морамо да пропатимо ако ће се Христово еванђеље проповедати по читавом свету.

Апостоли су напустили синедрион физички повређени, а опет су славили Бога јер су били поистовећени са Господом, тако да су могли мало да пропате због Његовог имена. У њиховом посвећењу даљој служби ништа се није променило. У Делима 5,42 се каже:

Дан за даном нису йресйајали да йоучавају у храму и йо кућама нейресйано да йоучавају и навешћују еванђеље Исуса Христйа.

Какав изузетан и победоносни закључак овог поглавља Дела апостолских. Апостоли су поучавали невернике како би они могли да се спасу Христовим еванђељем. Помагали су раст и сазревање следбеника, и када је дошло до великог прогонства, о коме читамо у Делима 8, они који су отишли у расејање били су довољно сазрели, пошто су били детаљно поучени од стране апостола, тако да су ишли свуда и свима проповедали и поучавали

Божију реч. Док су то чинили, они су извршавали последњи део великог послања које су добили апостоли. У Матеју 28,20 читамо да, пошто би људи дошли до вере, а по проповедању и крштењу у име Оца, Сина и Светога Духа, требало их је даље учити о свим стварима које нам је Господ заповедио. Док извршавамо ову заповест, Господ нам је обећао да ће његова присутност увек бити са нама. Апостоли су чинили људе ученицима и поучавали су већ спасене следбенике о свим стварима које је Господ заповедио. Током ових активности, апостоли су имали врло чврсту веру.

Унутрашњи проблеми и напредак

Први проблем нејединства

У Делима 6, Лука пише о једном од проблема с којим се новозаветна црква сусретала у Јерусалиму. Док проучавамо ово поглавље треба да разумемо да ће увек бити проблема у телу Христовом, али да не треба да очајавамо због тога већ треба да их решавамо. Оно што треба овде да увидимо јесте да постоји исправан и погрешан начин на који решавамо проблеме, и у овом поглављу ћемо видети како су апостоли решавали проблем на исправан начин.

Већ смо читали да је црква бројала око пет хиљада људи (Дела 4,4), а сада је црква стварно почела да расте. Пре него што погледамо како се одвијао тај раст, прво ћемо погледати на први случај нејединства у цркви и у Јовану 17 ћемо видети још неке допунске информације.

Важно је да видимо у Јовану 17 да се Исус жарко молио за нешто, и то још пре него што је отишао на крст. Молио се да његови следбеници буду једно, као што су Отац и Син једно, и да кроз то јединство свет може да поверује да је Отац послао Исуса. Пошто је ово била Исусова жеља од нас се онда очекује јединство. У Ефесцима 4, апостол Павле набраја ставове који унапређују јединство и седам одлика јединства у духу који до

тога доводе. Онда Павле говори о службама – о онима које су укључене у промовисање јединства (Ефесцима 4,11-16). У раној цркви је очигледно постојао дух јединства, као што смо видели у Делима 4,32. Имали су једно срце, једну душу, и један ум, и због тог јединства све више су бројчано расли.

Али, онда су се хеленистички Јевреји побунили. Лука нам пише о томе:

У ње дане, када је број ученика расишао, њожалише се јелинистии на Јевреје, иишо су њихове удовице биле занемариване у свакодневном њослуживању.

Дела 6,1

Јелинисти, односно хеленистички Јевреји били су они, који су по крвном сродству били Јевреји, али по култури нису припадали Палестини. Другим речима, живели су на неком другом месту, изван Јерусалима и изван Палестине, и њихов језик и култура су били грчки, или како су их онда звали – хеленистички. И тако, имамо све те људе, у једном тренутку, који су по вери били Јевреји, али који су живели у близини Јерусалима или у неким другим нацијама. У Делима 2, Лука даје списак нација из којих су људи долазили у Јерусалим на дан Педесетнице.

Међу тим народима били су они који су били хеленистички Јевреји, који су се пожалили на домаће Јевреје, односно Јудеје. Жалба се односила на нешто што су они назвали неправедна подела хране њиховим удовицама. У Делима 4 читали смо о руковођењу иметком цркве и давању онима који су били у невољи. Људи би, као на пример Варнава, продали свој дом или земљу и донели би новац у црквену касу. Новац би положили апостолима пред ноге тако да би могао да се подели свима којима је требало. Извештај говори о томе да је ово била свакодневна активност. Црква је имала то право да расподељује онима којима је помоћ била потребна, како би онда они могли да купе храну или друге ствари неопходне за живот. Није било погрешно делити храну, али цркви је даван новац и црква је вероватно, исто тако,

новац делила даље. Међутим, током те поделе, заборавили су на неке удовице.

Решење овог проблема нејединства

Лука нам онда описује како су апостоли реаговали. Каже се:

Онда су дванаесторица позвала све ученике и рекоше: „Не њриличи да ми оставимо Божију реч ња да служимо око њриџеза“.

Дела 6,2

Апостоли су желели да сви ученици схвате да би било погрешно да они сад оставе своју службу поучавања, да напусте активности које су свакодневно чинили по кућама и домовима, и да преузму служење код трпеза. Било је и других који су могли да помогну са трпезама. Апостоли су тиме признали да је, изгледа, било проблема и да су неке удовице биле занемарене, тако да је требало решити тај проблем. Овако је изгледало њихово решење:

Затио, браћо, нађиџе међу собом седам њошџиџених људи, њуних Духа и мудросџиџи, које ћемо њостџавиџиџи над овом службом. А ми ћемо да остџанемо у молиџиџви и у служби речи.

Дела 6,3,4

Апостоли су могли да се окупе и да кажу – ово можемо а ово не можемо ми да урадимо. Једна од ствари које ћемо научити у читању и проучавању књиге Дела апостолска је да је црква постојала у времену док је још била апостолска контрола. Исто то се може применити и данас. Христова црква може да се оснива и шири и данас, и да буде под контролом апостолске науке, чак и пре него што ту буду духовни пастири који служе и надгледају тело Христово. На овом месту у Новом завету, у црквама није било црквених старешина. О њима ништа не читамо све док не дођемо до Дела 11, 14 и 15. Али, како није било старешина да надгледају цркву у овом времену, апостоли су знали колико је људи тачно било потребно за помоћнике у цркви, људе које зовемо ђакони.

У 1.Тимотију 3 и у Филипљанима 1, говори се о овим црквеним слугама. Реч „ђакон“ значи онај који носи или извршава нечије наређење, онај који тако служи и који је томе посвећен. Како би се служба извршила у цркви у Јерусалиму, било је потребно седам особа које ће помагати у цркви. Треба да запазимо да су апостоли рекли цркви да их потражи међу црквеним чланством и да их одабере. Апостоли нису бирали те људе, црква је то учинила. Црква је имала одговорност да реши овај проблем. Исход овог избора видећемо у наредном поглављу ове књиге.

Стефанова одбрана и мученичка смрт

Одговорност цркве: изабрати седам људи

У последњем поглављу читали смо да је од цркве тражено да одабере седморицу људи, оних који ће бити одговорни да се постарају да хеленистичке удовице у цркви правично добијају дељену храну. Како би могли да одаберу ту седморицу, црква је морала да сазна које би квалификације они требало да имају. Лука о тим квалификацијама говори у Делима 6,3.4:

Зајто, браћо, нађише међу собом седам пошћених људи, њуних Духа и мудросћи, које ћемо поставиши над овом службом. А ми ћемо да останемо у молићви и у служби речи.

Апостоли су тачно знали колико људи је било потребно за дневну поделу хране. Исто тако, дали су и упутства која су помогла цркви да одабере ову седморицу људи. Ти људи су морали да буду особе са добрим карактером, или добром репутацијом. Требало је да то буду људи пуни Духа. Они би били испуњени поруком Духа, а то би им омогућило да имају плод духа (види према Галатима 5,22.23). Исто тако, требало је да буду мудри. То значи да су имали способности и умели добро да процене, засновано на њиховом животном искуству. Знали су како да изврше, односно да одраде, овај рад за Господа.

А онда, када су ти људи били изабрани, апостоли су их поставили да буду одговорни за тај задатак. Исто тако је важно то што су апостоли нагласили да ће они наставити да се посвећују молитви и служби речи. Молитва и проповедање иду заједно, па су апостоли пре него што би ишли да поучавају и проповедају еванђеље, прво проводили време са Господом у молитви. Тако су стицали мудрост (види Јаковљеву посланицу 1,5), заједно са храброшћу, снагом, и милошћу, и могли су да настављају даље са службом. За нас данас ово је силна поука. Треба да се посветимо молитви, као и служби речи.

Лука онда бележи како је црквена заједница реаговала. Он пише следеће:

Овај њредлої доїао се свему народу, и изабраше Сџефана, човека љуна вере и Духа Свеџоїа, Филија, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена и Николу, љроселиїа из Анїїохије. Њих су љосїавили љред аїосїоле, а они се љомолише Боїу, и љоложише руке на њих.

Дела 6,5.6

Сврха апостолског полагања руку на њих била је да их рукоположе за овај задатак, и да их препоруче и посвете Божијој милости за ту службу. Дух је, кроз полагање апостолских руку, оснажио ових седам слугу чудесним даровима (види Дела 2). Дух је дарове дао како је Он желео, али у овом случају је то учињено кроз апостолско полагање руку. И тако, имамо овде седморицу људи који су били испуњени Духом пре него што су били оснажени Духом. Као што је већ речено, важно је да схватимо ова два појма и да их разумемо.

Лука се постарао да саопшти да, не само што су се браћа сложила са оним што су апостоли учинили, већ и да се даље ширила Божија реч, и да је број ученика наставио значајно да се увећава (Дела 6,7а). У једном старијем преводу каже се да ... *се број ученика у Јерусалиму вишесїруко љовећао*. Знамо да је већ било пет хиљада људи у цркви, а према Делима 4,4, и ако бисмо тај

број увећали неколико пута, дошли би до заиста великих бројки. Лука је изјавио: ... *и многи свештеници њокоравали су се вери* (Дела 6,7б). Еванђеље се ширило и међу свештеницима, вођама јеврејске религије.

Има нешто у вези са вером што мора да се постигне срцем. Нови завет говори о послушности вере, и послушности Христовом еванђељу. Данас људи говоре о Христу и о веровању у Њега, и о свему што је од суштинске важности и што је неопходно, али вера која верује и која је сигурна у то у шта верује треба да се споји са послушношћу пре него што постане спасоносна вера. Када читамо Свето писмо од почетка па све до краја, видимо да нико није био благословен вером све док се та вера није исказала на неки опипљив начин. Потребно је да постоји послушна вера како би неко могао да се спасе благодаћу кроз веру, и Лука пише да су се неки од свештеника покоравали тој вери, да су јој били послушни.

Стефан је ухапшен и лажно оптужен

Стефанова служба и његово хапшење

Почевши од Дела 6,8 и настављајући се даље кроз седмо поглавље, Лука се усредредио на Стефана, на његову службу и живот. Стефан је био особа пуна милости и оснажења Духом, које је примио полагањем апостолских руку. Лука даље каже да је Стефан чинио велика чуда и знаке међу људима. Међу њима су били неки од оних који су припадали такозваној синагоги која се звала слободњачка. Ови људи су били: *Јудеји из Кирине, Александрије и они из Киликије и Азије...* (Дела 6,9). Лука записује да су се они побунили и расправљали и свађали са Стефаном, који им је проповедао радосну вест нашег Господа. Нису били у стању да се одупру мудрости коју им је он говорио зато што је био оснажен Светим Духом.

Оптужбе против Стефана

Како су ови људи били поражени у расправи са Стефаном, одлучили су се за оптужбе и насиље. У тајности су наговорили неке људе да изјаве да је Стефан говорио богохулне речи против Мојсија и Бога (Дела 6,11). На основу свега што је о Стефану записано, знамо да није никада хулио, али такво је било њихово виђење. Стефан је говорио истину која је узнемирила људе, старешине и писмознанце, а они су га онда ухватили у одвукли на страну. Довели су га пред синедрион (Дела 6,12) и онда су довели и лажне сведоке који су изјавили да је Стефан стално говорио против светога места (храма) и против Мојсијевог закона. Сведочили су да је Стефан рекао да ће Исус из Назарета уништити храм и променити обичаје које је установио Мојсије.

Истина је да је Стефан могао да говори о учењу нашег Господа о уништењу Јерусалима, како је то записано у Марку 13, Луки 21, и Матеју 24. И, наравно, ове ствари су били истините и догодиле су се 70. године нове ере. Али, ови Јудеји су говорили да је Стефан богохулио, иако Стефан такве ствари није уопште говорио.

Лука даље каже да, када су се сви чланови синедриона окренули да погледају у Стефана, видели су да његово лице било као лице анђела. Није сасвим јасно шта је све овде речено, у оваквој изјави, али можемо да закључимо да је Лука говорио да код Стефана није било никакве горчине, ни мржње, некаквог скривања или одбојности према онима који су га оптуживали. Као што ћемо читати у седмом поглављу Дела апостолских, он се чак и молио за своје непријатеље. У њему је био исти дух који је био у Исусу када је он био на крсту, уздржан дух опраштања.

Стефанова одбрана пред синедрионом

Како се Стефан бранио

Дела 7 бележе Стефанову одличну проповед пред синедрионом. Међутим, како не бисмо читали и проучавали цело

поглавље, представљамо нацрт поглавља. Желимо да видимо шта је навело Духом вођеног Стефана да проповеда ову одличну беседу, зато што су ту представљене изузетно важне лекције.

Стефан започиње краћим прегледом историје Јевреја, указујући на то да је Израел непрестано одбијао Божије верне слуге, и да је чинећи тако одбијао и самог Бога. Нагласио је Божију присутност код Мојсија и народа за време Шатора од састанка. Очигледно је, међутим, да Јевреји у том часу – док је Стефан говорио – нису могли да разумеју како је Божија присутност могла да буде са народом ако Он није био у близини храма. Како би показао да је Бог могао да буде са народом, чак иако није постојао храм, Стефан их је подсећао да је Бог био са својим слугом Аврамом када га је позвао из халдејске земље, као и да је Бог био са њиховим прецима у време када су имали покретни Шатор од састанка у старозаветно време. Бог може да буде са својим народом без обзира где се налазе.

Потом Стефан говори о Јосифу и патријарсима (његовој браћи), како су љубоморно реаговали на Јосифа (Дела 7,9), и како су због те љубоморе продали Јосифа у ропство у Египат. Знамо да је Божије провиђење у све ово било укључено, како је записано у Књизи Постања (1.Мојсијевој) од 37. до 50. поглавља. Бог је био са својим слугом Јосифом, и омогућио му је да постане владар, други једино иза фараона, и да своју браћу на крају привуче до Египта. Бог их је све благословио током времена када су живели у Египту.

У Делима 7,14 читамо да је 75 особа дошло у Египат да се придружи Јосифу, а по личном фараоновом позиву. Свима је било допуштено да се населе у земљи Гошен у Египту. Стефан говори да је 75 особа дошло у Египат, али у Књизи Постања 46,27 се каже да је 70 особа дошло у Египат. Међутим, у Септуагинти, што је грчки превод Старог завета, такође се каже да је 75 особа дошло у Египат, тако да нема контрадикторности.

Стефан је убројао и пет Јаковљевих жена, док у опису у Постању оне нису зарачунате, и то је разлика између два извештаја.

Јаков је отишао у Египат и Господ је био тамо са својим народом. Ово је важан моменат у Стефановој проповеди; Бог је био у Египту са својим народом. Видећемо примену ове изјаве нешто касније. Стефан потом почиње да говори о Мојсију, о великом писцу закона. Говорио је о његовом рођењу и о томе како га је Бог сачувао од смрти да би фараонова ћерка могла да га негује и да га уведе у египатско домаћинство. Мојсије је био образован по египатском систему. Научио је све што уче сами Египћани. Био је човек силе, речи и дела (7,22). Али онда, када је имао четрдесет година, помислио је да је дошло време да постане посредник међу Божијим народом. Није му Господ то рекао да уради, већ можда његова мајка, која је била његова неговатељица, и која га је обавестила да Бог за њега има посебну службу. Онда је Мојсије покушао да посредује између двојице своје јеврејске сабраће. Ова двојица нису познавала Мојсија, нити како ће га Бог касније користити у великој служби ослобођења, али он је ипак покушао да посредује међу њима. Један од њих је упитао Мојсија да ли ће га убити исто као што је убио Египћанина дан раније (види Књигу Изласка / 2.Мојсијеву 2,11-14)? Када је Мојсије то чуо, побегао је из Египта, зато што је знао да ће га фараон погубити због убиства Египћанина (Излазак 2,15а). Дела 7,29 нам говоре о томе да је Мојсије побегао у мидијску земљу, где је боравио као странац и постао отац два сина (види Излазак 2,15б-25).

Мојсије је у мидијској земљи провео четрдесет година. Током тог времена је Господ припремао Мојсија за његову велику службу. Бог је знао да је Мојсију потребна припрема, сазревање, као и искуство у скромности које ће стећи током даљих четрдесет година, тако да би постао велики доносилац закона када наврши осамдесет година старости. Запис нам говори о догађају када се пред њим појавио анђео у дивљинама планине Синај, у горећем грму. Када је Мојсије то видео био је задивљен. Када је пришао

и пажљивије погледао, чуо је глас Господњи и Бог је говорио са Мојсијем о томе ко је Он. Рекао је Мојсију да је он Бог његових отаца, Бог Авраама, Исака и Јакова. Господ му је рекао да скине сандале са ногу јер је то место где је стајао било свето место због Божије присутности (Излазак 3).

Оно што је Стефан желео да његови слушаоци разумеју било је да је Бог био са Мојсијем у мидијској земаљи. Другим речима, Бог може да буде и на другим местима, а не само у јеврејском храму. Ово је значајан детаљ, посебно због тога што је Стефан овде говорио јеврејским верским вођама који су имали велику веру у храм и веровали да је то једино место где је Бог одржавао своју присутност.

Онда је Стефан почео да објашњава Мојсијеву службу. У Делима 7,35 каже се да је Мојсије, у кога људи раније нису веровали и кога су питали: *ко је тебе поставио за постојаног и судију?*, заправо онај кога је Бог послао да буде и владар и спаситељ, уз помоћ анђела који му се јавио у горећем грму. Мојсије ће их предводити да напусте египатско ропство тако што је чинио чуда и знаке и у Египту, и на Црвеном мору, чему је касније следило четрдесет година лутања по пустињи.

Онда је Стефан дошао до самог срца ствари. Рекао им је следеће: Наши оци нису били вољни да се потчине Мојсију и одбацили су га. То је кључна теза ове проповеди. Рекао им је: погледајмо на наше претке. Они су одбацили Божије верне слуге, као што је то био Мојсије. Чак су га толико одбацили да су хтели да се врате у Египат. Знамо да су се поново окренули идолима када су пожелели да се врате у Египат. У једном тренутку су чак ово рекли Арону: *Начинимо бојове који ће ићи пред нама, јер овај Мојсије који нас је извео из Египта, не знамо шта се са њим догодило...*

Стефан им говори да погледају у прошлост, у своју историју, и виде шта се догодило њиховим прецима пошто их је Бог спасао и благосиљао на сваки могући начин, убрзо пошто су били

ослобођени из Египатског ропства, уз Мојсијеву помоћ. И Стефан наставља да говори о природи њихове идолатрије (7,43).

У 7,44 Стефан говори о томе да Божије присуство није ограничено само на храмове начињене људском руком. Била је то касније једна од оптужби против Стефана, да је говорио против храма, будући да је јеврејско вођство веровало да је храм био запоседнут, и да је одувек био запоседнут Божијим присуством. Стефан им је рекао да Божија присутност може да буде било где је Његов народ. Онда им је рекао:

Наши очеви имали су шатвор сведочења у њустини, као што је одредио онај који је то рекао Мојсију, да та начини то њризору који је видео. Овај шатвор њримили су наши очеви и унели су та с Јошуом када су заузели земљу незнабожаца, које је Бој отерао испред наших очева, све до Давида.

Дела 7,44.45

Стефан је онда од Мојсија прешао до Давида. Подсетио их је на идолопоклонство њихових предака и како су били непослушни. Давид је нашао милост пред Богом и онда је тражио да он буде тај који ће да установи место за боравак, за обитавање Јаковљевом Богу. Он је говорио наравно, о зидању храма у Старом завету, мада је ипак Соломон био тај који је саздао Божију кућу. Међутим, кључни стих је онај када Стефан каже да Највиши не живи у кућама које су људске руке створиле (7,48) и онда објашњава зашто је то истина. Стефан онда цитира, у 7,49, из Књиге пророка Исаије 66,1.2:

Овако вели Госјод: Небо је њресито мој и земља њодножје нојама мојим: где је дом који бисте ми сазидали, и где је место за моје њочивање? Јер је све то рука моја створила, то је њосијало све, вели Госјод.

Ако је човек требало да сазида дом за Господа, требало би то да буде огромна кућа, јер је само Божије подножје као цела земља, а небо је његов престо. Грађевину која би била дом за Господа

није могуће сазидати. Господ може обитавати у нама, кроз свог Светога Духа, и бити било где, где је Његов народ; али сазидана грађевина никада не може да буде тако велика да у себи држи Божију присутност.

Када је ове ствари изрекао, Стефан је почео да објашњава како треба применити његову поруку. Ови људи, тврдокорни и необрезаних срца и упију увек су одбијали Светога Духа, одбијали су поучење и поруку Светога Духа. Настављали су да чине исто оно што су чинили и њихови оци. Кога то од пророка њихови преци нису прогонили? Убили су оне који су још раније објавили долазак Праведника. Ова публика је веровала у месијанску наду, али сада су били упитани да се сете неког од својих предака који нису прогонили оне који су најављивали долазак Праведника. Тако су постали издајници и убице. Примили су закон како су одредили анђели, али га се нису придржавали. Једини начин на који је закон могао да оправда особу јесте да га се та особа савршено придржава. Наравно, нико то није био у стању да учини, тако да је закон постао средство оптужбе. Наводећи закон Стефан их је убедио да им треба Месија и Спаситељ.

Опозиција – Стефан каменован до смрти

Када су све ово чули, Лука је записао, врло су се наљутили и шкргутали су зубима против њега. Постали су као дивље животиње и нису ни чекали неку формалну осуду. А Стефан, будући да је био пун Светога Духа, пажљиво је гледао у небо, и тамо је видео Божију славу и Исуса како стоји Богу с десне стране.

И рече: ево видим оћворено небо и Сина човечијег како стоји с десне стране Боју (Дела 7,56). Њихов одговор је био предвидив. Тада су њокрили уши да ја не би чули и њочели су да вичу из свећ иласа, скочили су на њег, извукли ја из прада и ѡамо ја каменовали (Дела 7,57.58а).

Онда је Лука писао:...а сведоци су оставили своју одећу код ноју младића њо имену Савле (Дела 7,58б). Овде се упознајемо, први пут, са Савлом из Тарса, човеком који ће постати апостол

Павле, апостол незнабожцима. *Док су Стефана засијали камењем, он се молио Боју: Госјоде Исусе, њрими мој дух!* (Дела 7,59). Ово није уобичајена молитва. Када се молимо, ми се молимо Оцу у име, или на основу, тога што је Исус наш заступник и првосвештеник. Међутим, било је веома примерено да се Стефан, који је у визији видео Господа, и који је знао да ће његов дух управо отићи да буде са Господом, тако молио: *Госјоде Исусе, њрими мој дух*. Смрт, телесна смрт, настаје онда када дух напусти тело (Јаков 2,26). Дух који имамо је неуништив и некваљив. Постојаће онолико колико живи сам Бог, а то је заувек. Наш дух напушта спољашњег човека, што је наше физичко тело (2.Коринћанима 4,7-15), и када се то догоди, Павле каже да онда наступа нешто много боље (Филипљанима 1,23).

Када је Стефан овако замолио Бога, Лука каже да је пао на колена и узвикнуо јаким гласом: *Госјоде, не узми им ово за ѡрех!* *После ових речи је умро* (Дела 7,60). Стефан је први човек који је изгубио живот због свог сведочења о Господу Исусу Христу. Стефанова служба је кратко трајала, али је била веома силна и смислена. Више је него сигурно да је ова велика проповед имала уплив на савест и срце Савла из Тарса, посебно кад читамо о његовом обраћењу у Делима 9. Павле ће се освртати на ствари које је Стефан проповедао. Могуће је да су неки међу присутнима коначно постали послушни јеванђеоској вери.

У Делима 8,1 Лука пише да је Савле одобравао да се Стефан убије. Ово ћемо још проучавати у каснијем поглављу, када будемо говорили о природи прогонстава које је чинио Савле. Лука каже да је, на дан када је Стефан убијен, почело велико прогонство цркве у Јерусалиму. Раније је било прогонстава против апостола, а сада долази до великих притисака и прогонстава против читаве цркве. Они ће касније да се расеју свуда по региону Јудеје и Самарије, тако да ће на крају у Јерусалиму остати само апостоли.

Лука овде пише да су неки побожни људи сахранили Стефана и дубоко га ожалили. Били су ожалосћени што њихов сарадник,

Стефан, није био више са њима. Нису били ожалосћени због стања његовог духа, јер је дух сада био са Исусом, већ зато што су остали без сарадника. Физичка смрт је непријатељ (1.Коринћанима 15). Имамо право да мрзимо непријатеља, који је смрт, због туге и жалости које доноси са собом. Па ипак, имамо велику радост знајући за победу над смрћу која долази кроз Исусову жртву и кроз силу његовог васкрсења. Због тога што је Исус учинио, захвални смо за наду коју имамо, чак и у тренутку смрти, као што смо већ навели према Филипљанима 1,21 где Павле каже: *Јер је мени да живим Христос, а да умрем добитиак.*

Огромна је предност када особа која је живела за Христа може да напусти овај живот, и да из овог тела, оде да буде са Господом. Наша појава неће бити телесна све до Његовог другог доласка, али наш дух је са Христом, и према Павлу у Филипљанима 3,20.21, знамо да ће наш дух доћи са Господом да се сједини са нашим васкрслим телом. Стефанов дух је са Исусом, и то је био разлог његове утехе; он је могао да ужива у благодатима Господњег присуства. Наша веза са Господом је индиректна, али је то и даље смислено и право заједништво. Али, једнога дана, наш дух ће бити у директном присуству нашег Господа, и то се догодило Стефану. У Делима 8, читамо о томе да је Савле почео страшно да прогони цркву. Ишао је од куће до куће, извлачио људе и жене и бацао их у затвор. У Делима 9,1 Лука записује да је Савле још увек одисао претњама и убиствима Господових ученика, и отишао је толико далеко да је тражио од првосвештеника да му одобри да оде у Дамаск, на пут у град око 200 километара удаљен од Јерусалима. Уз помоћ тамошњих Јевреја у Дамаску, планирао је да пронађе Господове ученике, да их похапси, и да их доведе у Јерусалим свезане како би могли да буду кажњени и прогоњени. Како ћемо видети, Савле је имао мирну савест у вези са тим што је чинио (Дела 23,1). Није познавао, односно још није веровао да је Исус Христос, Син Божији. Реч „савест“ значи да наш ум премишља и просуђује о оном о чему размишљамо, говоримо и чинимо. На

основу фарисејског тумачења закона, Савле је одбацивао Господа. Чинио је оно што је мислио да је исправно, као што се каже у Делима 26,9: *Ја сам некада заиста мислио да ми се ваља снажно сујројисјављати иројив имена Исуса Назарећанина.* Павле је овде био искрен са самим собом, али је био искрено у криву. Следио је погрешно вођење, и у Делима 9 читаћемо како му се Господ појавио и поучио га о томе ко је Исус, и ту је Савле постао верник. Слава Богу за то како мења животе људи, чак и оних који су били најгори грешници.

Црква се шири по Самарији

У Делима 8 сазнајемо како се Господња црква ширила у две од три покрајине Палестине, у Јудеји и Самарији, и о томе ћемо говорити у овом поглављу. **Прво**, видећемо какав је ефекат имало оно што Лука назива велико прогонство цркве у Јерусалиму (Дела 8,2). **Друго**, читаћемо о Филиповом раду у граду Самарији. Самарија је уједно и име покрајине и име града у тој покрајини. Тај Филип о коме ћемо читати у овом поглављу је исти онај Филип који је у шестом поглављу изабран да буде слуга у цркви. Сада је он евангелизатор. Још касније, у Делима 21, Лука ће нас подсетити на ово када буде описивао Филипа као једног од седморице који су били одабрани и назива га евангелизатором, оним који неспасенима проглашава добре вести о Христу.

Расута јерусалимска црква

Савле предводи Јевреје у прогонима

На почетку студије погледајмо на чињеницу да је Савле био вођа трећег јеврејског прогањања цркве. У Делима 8,3 читамо да је Савле дао своју пуну сагласност да се Стефан убије, и да је истог тог дана почело велико гоњење цркве у Јерусалиму. Био је то почетак насилног противљења Христовом еванђељу и цркви, за коју Павле каже да је стуб и основа истине. Лука пише да, када је почело прогањање, чланови цркве су се разбежали по регионима Јудеје

и Самарије, сви осим апостола. Апостоли су остали у Јерусалиму још неко време са онима који су се одазвали на радосне вести нашег Господа.

Лука је већ писао о Савлу, али је овде важно рећи још неке ствари о њему. У следећем поглављу ове књиге посебно ћемо говорити о овом човеку и његовом обраћењу Христу, али у Делима 26, Павле, који је променио своје име будући да се раније звао Савле, је сада верни слуга Господњи и римски затвореник. Лука бележи шта је све Павле чинио у време овог великог прогањања, о чему читамо у Делима 8, и какав је он био вођа у време када је било прогонство против Господа. Он је описивао своја дела краљу Агрипи и Феликсу, који је био гувернер покрајине. Ту су били присутни и други достојници града Кесарије. Павле започиње тиме зашто је постао Господњи слуга, зашто се обратио из јудаизма у хришћанство. У Делима 26,9.10 Павле каже:

Ја сам некад заиста мислио да ми се ваља снажно сујројстѡвљати и ројив имена Исуса Назарећанина. То сам у Јерусалиму и учинио. Добивши власти од ирвосвешћеника, ја сам многе од свейих зајворио у шамницу, и одобравао сам кад су их убијали.

Павле не негира да је био непријатељ хришћана, не само у Јерусалиму већ и у околним покрајинама. У томе је био охрабрен, одобрено му је да то ради, и надзиран је био од стране првосвешћеника док је прогонио цркву. Ово је вероватно значило да је Павле био један од вођа синагоге у Јерусалиму, и као један од вођа, могао је да гласа како ће одређени људи да скончају.

Павле још даље каже: *Честіо сам их кажњавао іо свим синаіоіама и шерао да хуле, мрзео сам их іревише и іонио сам их чак у іуђинским ірадовима* (Дела 26,11).

У првом веку у Јерусалиму било је много синагога, а Савле је ишао од једне до друге како би пронашао оне који су били верујући, оне који су били свети и који су припадали Христу, оне који су били чланови цркве нашег Господа Исуса Христа.

Павле је онда описивао свој пут у Дамаск и како се тамо обратио. Међутим обратите овде пажњу на природу Савла из Тарса. Он је насилан, љут и тежак човек, и веома напоран. У својем супротстављању Христовом делу је фанатичан, противан поучењима и проповедању еванђеља, и чинио је све што је било у његовој физичкој и емотивној моћи да хришћанство уништи. Стварно је био вођа овог великог прогонства.

Лука даље пише у Делима 8,2, у својим закључним мислима о Стефану, да су неки побожни људи сахранили Стефана и да су га ожалили. Занимљиво је да овде Лука пружа тај мали али значајан податак. И мада никако није погрешно ожалити губитак вољене особе, Павле ће онда писати у 1.Солуњанима 4,13-18 да тешко безнадежно жаљење није примерено за онима који су умрли а за живота су били верни Христу, баш као што је то био Стефан. Павле каже да не треба да жалимо за умрлима у Христу онако како жалимо за онима који су умрли без наде у спасење. Стефан је умро са највећом надом да ће отићи код Господа, као што смо видели у последњим стиховима седмог поглавља Дела апостолских.

Прогонство доводи до ширења вере

Лука даље пише у Делима 8,3 да је Савле почео страшно да прогони цркву. Јако лоше се понашао према онима који су припадали Христу. Улазио је у куће, извлачио људе и жене и бацао их је у затвор. Ово је довело до бежања хришћана из Јерусалима у Јудеју и Самарију. Али, то их није зауставило у деловању. Лука пише: *А они који су се расејали, ирройоведали су Реч куд јод су йролазили* (Дела 8,4). Наставили су даље да проповедају реч исто онако како су то радили у Јерусалиму. Израз „проповедали“ говори нам понешто о томе како је Христово еванђеље прелазило из једне покрајине у другу током првог века, баш као што еванђеље верни људи преносе и данас.

Ови људи су били свети, верници и следбеници нашег Господа. Ниједно име није остало записано. Али их Лука поново спомиње у Делима 11,19 где каже:

А они који су се расејали збој Стефановој стирадања, њрођоше све до Финикије, Киџра и Анђиохије. Али никоме нису љоворили реч, осим Јудејима.

Били су прогоњени, али су ипак отишли тако далеко, све до Сирије проповедајући и поучавајући Христово еванђеље.

У Посланици Римљанима, у 16 поглављу, Павле говори о некима из његове пратње (Римљанима 16,7). Наводи их по именима и каже да су ови људи били у Христу, неки чак и пре њега. Налазили су се сада у граду Риму, и можемо да закључимо да су ови људи, заједно са још неким раним ученицима, били ти који су били расејани из Јерусалима, који су одлазећи у друге делове света са собом носили Христову поруку. Господ је о еванђељу говорио као о семену царства, у једној од парабола (Лука 8,11-15). Ови људи који су морали да побегну из Јерусалима, са собом су носили клицу царства, Реч Божију, и усађивали је у срца људи који су били поштени и добри. У Делима 8,4 каже се да су апостоли чинили своја дела у Јерусалиму. Они не само да су подизали и изграђивали следбенике, већ су их и поучавали да чине све што им је Исус заповедио (Матеј 28,18). Апостоли су остали у Јерусалиму, испуњавајући други део Великог послања. Били су активни у поучавању, обуци и изградњи Господње цркве.

Има других одломака у Светом писму, као на пример у 2.Тимотеју 2,1.2 и Посланица Ефесцима 4,11-16 који нас уче да црква треба да опрема верне људе и жене у речи тако да они могу да поучавају друге. Управо то су радили апостоли. У једном ранијем поглављу, у Делима 5,40 и стиховима који следе, видимо да су апостоли били у храму и у домовима људи свакодневно поучавајући да је Исус Христос. Помагали су својим следбеницима да сазру, опремајући их и обучавајући их, и када су се ти људи расејали, разбежали у друге крајеве, записи нам говоре да су свуда отишли проповедајући Реч. То је оно што Господ жели да ми чинимо кад идемо из места у место. Христос пребива у нашем срцу по вери, као што се Павле молио у Ефесцима 3,17. Христос

у нама, права Христова порука у нашем срцу и животу, и онда можемо да понесемо ту поруку са нама где год да одемо и да је пренесемо другима. Управо то су ови следбеници и учинили.

Господ гради своју цркву у Самарији

Евангелизатор и мноштво народа

У Делима 8,5 Лука описује један случај објављивања речи. Пише: *Тако Филиј сиђе у град Самарије и тамо поче проповедати Христа*. Реч „објављивати“ у себи носи значење да је он њима представио Христа, и да им је стално објављивао Христа. Није одржао само једно предавање, већ је понављао своје објављивање разапетог Христа народу у Самарији.

Ако желимо да видимо ко су Самарјани, морамо да потражимо по Старом завету. Када је Божији народ постао идолопоклонички и неверан, Бог је допустио да северна племена падну у заточеништво Асирцима. Неколико година касније иста судбина задесила је и Јудино племе, које су заробили Вавилонци. И док су Јудеји били у заточеништву у овим народима, женили су се и удавали међу њима, и тако је настао народ Самарјана. Много година касније, када је Божијем народу било допуштено да се врати у своју домовину, неки од Самарјана су пожелели да помогну у обнови Јерусалима. Када је на власт ступио Кир, као што читамо у Старом завету, људи као што је био Немија могли су да се врате у Јерусалим и да отпочну са обновом. Кир им је, исто тако, рекао да обнове и праксу слеђења Божијег закона. Неки од Самарјана су желели да буду заједно са Јудејима у обновљењу Јерусалима али им то није било допуштено. Верује се да је то тренутак када је отпочело непријатељство између Јудеја и Самарјана. Јудеји нису хтели да буду заједно са Самарјанима јер су ови били нечистог порекла.

Али, било је много ствари које су Самарјани и Јудеји имали заједничке, а које се тичу веровања и религијске праксе. На пример, Самарјани и Јудеји заједно су прихватили првих пет књига Старог

завета, Петокњижје. И једни и други су практиковали обрезање, и имали су храм за слављење, Самарјани су га сазидали на врху планине Герасим (види Јован 4,20-25). Обе групе су очекивале Месију. Самарјанска жена, у Јовану 4, јасно је говорила о долазећем Месији и како ће им Он у потпуности указати шта је исправно (Јован 4,25).

Морамо да увидимо да су Јудеји и Самарјани имали иста веровања и разумевања у многим стварима, а опет су се разликовали међу собом због тога што су Самарјани били двојног порекла. Значи, у првом веку је постојало велико непријатељство међу њима, и о томе читамо када проучавамо службу нашег Господа. Али, овде видимо Филипа, можда због тога што је ове људе волео, како је одлучио да иде у Самарију. Отишао је тамо са намером и мишљу да им проповеда Христа.

У Делима 8,6 Лукин запис нам пружа податак да није прошло много а Филип је већ имао публику која је била нестрпљива и невероватна. *Мноштво је њажљиво слушало Филипове речи и ђедало знаке које је чинио.* Људи су се усредсредили на поруку коју им је представљао. Пажљиво су слушали шта им је Филип говорио о Господу Исусу Христу, и Лука пише да су видели и чули знаке које је чинио. Филип је примио оснажење које је било неопходно да чини ове чудесне знаке још у Делима 6 када су апостоли положили руке на њега на другу шесторицу изабраних. У Делима 6 Стефан се посебно спомиње, као онај који је био испуњен силом Духа, а у овом поглављу сазнајемо да је Филип примио исто оснажење од Светога Духа. У Делима 8 он користи ове дарове, као што су набројани у 1.Коринћанима 12,4-11, како би открио и потврдио Божију реч.

Лука нам описује чудесне знаке које је чинио Филип у Делима 8,7: *Из многих су нечисти духови излазили с урлицима, а многи одузети и бољали су оздравили.* На основу овог сазнајемо да је сотони било допуштено да користи страшну снагу и силу у првом веку. Од како је Исус дошао да покаже своју узвишену природу, и да покаже моћ

и ауторитет над сотоном и над свим његовим напорима, изгледа као да је Бог допустио сотони да има необично велику моћ над демонима и над силом која је долазила од тих демона. Оно што видимо овде је резултат надмоћне природе Христовог ауторитета, ауторитета који је имао у апостолима, тако да су апостоли могли да превазиђу било шта да је сотона успевао да оствари против истине која је била у Христу. Овде имамо људе који су били поседнути демонима и паралисани у телу, болеснике, али нам Лука говори да су били исцељени и да је у граду владала велика радост (Дела 8,8).

Још раније говорили смо о природи, сврси и свршетку чудесних дарова (види Дела 3). Знамо да су ова чуда, кроз Лукине извештаје, била учињена кроз чудесну силу Светога Духа, у Исусово име, и да је потом била велика радост – зато што су људи били исцељени и опоравили су се од сотонине моћи у њиховом животу.

Евангелизатор и лажни учитељ

Лука нам онда пише о сусрету Филипа и лажног учитеља.

Тако је неки човек, по имену Симон, још од раније врачао у граду и задивљивао народ у Самарији. За себе је говорио да је он неки велики човек, и њега су сви слушали и мали и велики и говорили: „Овај човек је `велика` Божија сила“.

Дела 8,9.10

Симон се користио силом окултног, која се користила у првом веку баш као и данас, како би преварио срца и умове људи. Није он имао никакву чудесну моћ од Бога, иако је варао људе па су мислили да је има. Преварио је људе који су мислили да он има неку стварну силу, али је сила коју је он имао била само заправо људска способност, сила тела. У Галатима 5,19-21 Павле поучава да хришћани не треба ништа да имају са силама окултног, прорицањем судбине, астрологијом и призивањем духова који су напустили људске животе. Од свега тога морамо да се уздржимо. Бог је веома јасно заповедио свом народу у Старом завету да у таквим стварима не учествују.

Бог није имао никакве везе са Симоновим деловањем. Симон је варао и лагао људе како би поверовали да он има силу божанског, све док се Филип није појавио на сцени. Како је Филип заиста поседовао силу од Светога Духа Божијег, погледајмо шта се догодило када је оно што је стварно и истинито почело да се остварује.

Следили су га јер их је већ дуго времена оиџињавао својим враџбинама. Али, када су ѿверовали Филипју, који је ѿројоведао о Божијем царстѿву и о имену Исуса Христѿа, кришћавали су се и људи и жене.

Дела 8,11.12

У Делима 8,5 видимо да је Филип људима у Самарији проповедао Христа, и сада нам Лука описује шта је све укључено у проповедање Христа. Треба да проповедамо о имену које представља све оно што је Христос: све што Он поседује, сву Његову силу, и сву Његову величину. Име представља целу Особу, њену божанску природу, Христове божанске особине, као и оно што је Господ испунио својом смрћу на крсту. Проповедано је име и Христова особа, као и Господње царство. Исус је у Јерусалиму успоставио, изградио откупљујуће духовно царство, као што смо видели у Делима 2. А сада имамо Филипа, који је другачији проповедник, али проповеда исту откупљујућу поруку која је била дата апостолима на дан Педесетнице, а запис каже да су људи слушали Филипа са пажњом. Оно што је Филип говорио слушали су целим својим срцем, и душом, и умом. Наш извештај каже да, када су поверовали у радосну вест коју им је Филип проповедао, радосну вест о царству Божијем, и о имену Исуса Христа, они су се погружавали у воду, и људи и жене.

У Књизи Дела апостолска (у књизи обраћења) видимо да спасење долази благодаћу кроз веру. Не ради се о томе да ли смо или нисмо спасени вером, зато што има много одломака у Светом писму који нам говоре да смо спасени вером у Исуса, и да смо оправдани нашом вером у Њега. Али, у ком моменту нас наша

вера спасава? Када је оне у Самарији спасла њихова вера? Били су спасени онда када су поверовали и када су били крштени.

Лука даље бележи Симонову реакцију на поруку коју је Филип говорио: *И сам Симон је поверовао, крстио се и остиао код Филипа; и када је видео знаке и велика чуда, био је врло задивљен* (Дела 8,13). Свето писмо нам каже да је Симон био интелектуално искрен. Варао је народ у Самарији годинама, али сада када је видео стварну силу од Бога био је задивљен. Знао је Симон да Филип не изводи никакве трикове или магију. Знао је да је оно што је Филип чинио било истинито. Људи који су били болесни чудесно су били излечени, и то је на њега оставило снажан утисак. Лука каже да је био под таквим утиском да је оставио своје лажи и грехове, и када је постао верник крстио се у Христа. Треба овде да увидимо да Свето писмо не прави разлику између Симонове вере и вере осталих Самарјана. Ако је неко био искрен у својој вери, био је то Симон, али тај исти израз је искоришћен да опише људе у дванаестом стиху. Лука пише да је Симон лично поверовао и да га је његова вера довела до погружења у Христа. Када је постао спасени следбеник, почео је да прати Филипа. Симон је тада живео у верности према Исусу, посматрао је шта чини Филип евангелизатор, и непрестано је био задивљен над стварном силом Духа која је деловала кроз Филипа.

Али, онда даље читамо да је Симон подлегао искушењу, да је допустио греху да уђе у његов живот, и како је на Симона утицало нешто што је познато под именом други закон опроштења.

Други закон опроштења

Ако ми, као хришћани, згрешимо на исти начин на који је то Симон учинио, шта треба да урадимо да би нам то било опроштено? Прво, није више потребно да пролазимо кроз процес поновног рођења. Већ смо рођени у води и Духу и дошли смо Христу. Када стекнемо тај спасоносни однос са Богом кроз Христа, имамо приступ Исусу, нашем великом првосвештенику и заступнику, и због тог приступа, можемо да приступимо нашем Оцу кроз Исуса, исповедамо грехове и онда нам буде опроштено.

Апостол Јован говори о томе у 1.Јовановој 1,7 све до 2,2. Јован објашњава шта неко мора да учини пошто је згрешио и није више у заједништву са Господом, а како би обновио тај однос заједништва. Симон ће тај однос поново да успостави, и тиме ћемо започети следеће поглавље у овој књизи. Нека наш Бог буде прослављен за благослов друге шансе.

Обраћења: Симон и племић из Етиопије

Увод

У претходном поглављу наше књиге, говорили смо о прогонству против цркве у Јерусалиму и против Филиповог деловања у граду Самарији, што је укључивало сукоб са лажним учитељем и расправу о Другом закону опроштења. Настављамо са Делима 8, и поново ћемо размотрити деловање које је успешно обављено у граду Самарији, размотрићемо даље разлику између пребивања Духа који прима сваки верник када се крсти у Христу за опроштење грехова, и примање Духа који оснажује особу чудесним даровима. То је веома значајан текст у Делима 8, који се бави овом разликом почевши од 14. стиха. Исто тако, читаћемо о обраћењу једног изузетног човека који је био секретар, благајник у етиопској влади. У данашње време био би нешто као министар финансија. Био је то веома религиозан човек који је путовао у Јерусалим како би прослављао Бога, и сада се враћао у своју домовину када га је Филип сусрео и објаснио му Исанију 53. Тако се тај човек обратио Исусу Христу. У овом извештају имамо изузетан пример о томе о чему се ради у новозаветном обраћењу.

Црква се шири по Самарији

Ово поглавље почиње тиме што Лука говори читаоцима о томе како је црква у Јерусалиму, где су се апостоли још увек налазили, реаговала када су верници чули како је град у Самарији

прихватио Христа. Лука пише да су послали двојицу апостола, Петра и Јована, код њих, када су апостоли у Јерусалиму чули да је Самарија прихватила Божију реч. Ово представља први пример сарадње између две цркве. Овај принцип сарадње ћемо проучавати нешто више када дођемо до Дела 11, када будемо видели да је црква у Јерусалиму слала Варнаву у цркву у Антиохији, и заузврат, Антиохија је слала финансијску подршку старешинама цркве у Јерусалиму. Морамо, међутим, да приметимо и да разумемо, да свака од цркава може да одлучи шта ће да чини у делу Господњем, али не може да руководи или утиче на неку другу црквену заједницу. Свака црква је самостална и аутономна, под Христовим ауторитетом.

Сврха апостолског пута у Самарију

Апостоли у Јерусалиму су одлучили да ће послати двојицу од својих да охрабре и ојачају нове ученике у граду Самарији. У контексту сазнајемо да су двојица апостола била послана у Самарију како би могли да се моле да самарјански хришћани приме Светога Духа, *...јер још ни на једној од њих није био сишао нејо су само били кршћени у име Госјода Исуса (Дела 8,16).*

У овом тренутку треба да се вратимо до Дела 2, где смо проучавали природу Светога Духа, крштење у Духу, чудесне дарове Духа и обитавање Духа. Важно је да запамтимо сва ова различита деловања Светога Духа, зато што су Самарјани, када су чули еванђеље и прихватили поруку, и када су по вери били крштени у Христа, примили и обећање Светога Духа као дар. Дух не обитава одвојено и неvezано са речју, већ у садејству са речју Он борави у хришћаниновом срцу и души. Лука нам каже да су апостоли отишли у овај град у Самарији како би нови ученици могли да приме Духа, не да би он пребивао у њима, већ да би их оснажио. Лука то јасно каже кад пише: *јер Свети Дух није био сишао ни на једној од њих.*

Када особа постане хришћанин, на њу Свети Дух не долази када се крштава. Уместо тога, Бог особи даје Духа да обитава у њеном срцу као печат и прави доказ посинаштва. Али, сваки пут

када Лука користи израз да је Свети Дух „сишао“ или „пао“ на њих, он увек, без изузетка, описује чудесно оснажење са чудесним даровима од Духа. Нико од верника у граду Самарији још није примио Светога Духа да га оснажи чудесним даровима, све док Петар и Јован нису дошли и молили се и положили на њих руке.

Када Лука говори да су апостоли сишли у Самарију како би они могли да приме Духа, немојмо да се зауставимо у читању на том месту, као што то неки појединци ураде, и онда погрешно користе тај библијски одломак. Има оних који говоре да Самарјани до тог тренутка нису примили Духа. Међутим, Лука каже у 8,16 да на њих Дух још није био сишао да би их оснажио чудесним даровима, али да су били крштени у име Господа Исуса Христа. У Делима 2 читамо шта се догађа када се људи крштавају за опроштење грехова у име Исуса Христа. Примају дар Светога Духа (2,38). Сви они који су се у Самарији крстили по вери, примили су Светога Духа да борави у њима. Али сада, нешто друго треба да се догоди. Запис каже да, када су апостоли, Петар и Јован, почели да полажу своје руке на њих, примили су Светога Духа (8,17). Из контекста сазнајемо да је то била чудесна сила од Светога Духа која ће им омогућити да чине чудесна дела која су била могућа у овом посебном времену.¹⁴

У претходном поглављу говорили смо да је Свети Дух давао такве чудесне дарове у првом веку нове ере у складу са својом вољом (види 1.Коринћанима 12,11 и Посланица Јеврејима 2,4). Нису апостоли доносили одлуке о томе коме ће дати дарове. Апостоли су били објекти кроз које је Свети Дух давао чудесне дарове. Била је то воља Духа која је доносила одлуку о томе да ли ће нека особа у цркви у првом веку наше ере примити дар и који ће то дар бити. Апостоли су били слуге кроз које је Дух давао своје дарове, и то је оно што се догађало у Делима 8.

14. Аутор је уверења да су се чуда догађала само у апостолском добу, тј. у првом веку наше ере, и да су после тог периода престала. Он ће касније додатно појаснити свој положај (прим.прев.).

Симонова реакција на догађаје

Лука пише о томе како је Симон одреаговао на све ово, у Делима 8,18.19:

Када је Симон видео да се Дух даје полагањем апостолских руку, донео им је новаца и рекао: „Дајте и мени ову власт, да, кад положим руке на некога, прими Духа Светога.“

Симон је видео да, када би апостоли положили руке на Самарјане, Свети Дух би им давао чудесне дарове. Било је то нешто што се видело обичним оком, и било је очигледно да се нешто догађало међу ученицима. Симон је све то видео и одмах је рекао: „Добро ћу платити како бих и ја могао да чиним оно што апостоли чине.“ Али, пре свега, он није разумео да је то био Свети Дух који је давао дарове кроз апостоле, и друго, мислио је да би апостоли могли да му омогуће да има такву силу. Петар је, међутим, схватио његове мотиве и овако му одговорио: *А Петар му рече: нека твој новац проидне с тобом, зашто што си помислио да се Божији дар може добити за новац* (Дела 8,20). Занимљиво је да се и данас понегаде користи реч „симонија“ како би описала куповину верских положаја и функција, а израз је настао због овог догађаја, по Симону. Петар му је онда рекао: *Нећеш имати удела у овој служби, јер твоје срце није исправно пред Богом* (Дела 8,21).

Они су покушали да објасне Симону да ова сила није била у њима на природан начин, већ да је била од Светога Духа Божијег, који даје дарове у складу са својом вољом. Свети Дух није одабрао Симона да има исту ову силу, па он није имао удео у овој ствари и деловању Светога Духа.

Симон је мислио да ће придобити силу од Светога Духа помоћу новца. Био је ово ужасан и врло зао грех, тако да му је апостол Петар рекао у следећем стиху да се покаје и обнови свој ум и размишљање. Покајање је оно што једну особу доводи до промене у њиховом размишљању, а што заузврат доводи до промене у понашању. Петар му је рекао: *Покај се, зашто, и помол се Богу да би ти опростио помисли твоје срца* (Дела 8,22).

Овај стих би могао да нас наведе да помислимо да је Симон имао на уму злу намеру. Стари грех био је сахрањен са Христом када се Симон обратио, али сада је сотона био у стању да га поново стави на искушење како би опет ишао околу и varaо народ и примао новац, јер видимо да је имао новац који је понудио апостолима. Мислио је, када бих имао стварну силу од Светога Божијег Духа, шта бих тек онда могао да учиним. Имао је злу намеру у срцу, и то је било оно о чему је Петар говорио. Није он казао да Бог нема довољно силе да опрости Симону када се овај могуће покаје, али јесте сугерисао да Симон можда, у овом тренутку, није био у стању да се покаје.

Особа мора да осети божанску тугу – жалост – која ће деловати на *покајање до сјасења* као што Павле пише у 2.Коринћанима 7,10. Грех морамо да видимо онако како га Бог види. Морамо да увидимо да је дошло до увреде и повреде против Бога, како би могли да се покајемо. Петар се бринуо о томе да ли је овај човек био у стању да се покаје. Покајао се када је постао хришћанин, или ученик Господњи, и мораће да се покаје поново. Имајући ово на уму, Петар му је рекао: Мораш да се покајеш. Намере твог срца су погрешне. Покај се од овог злог пута и моли се Богу да ти опрости зле намере твог срца.

Као референцу, наводимо овде шта се догађа када смо крштени у Христа. Постајемо Господњи ученици и придодани смо Његовој цркви. Али, шта се догађа када згрешимо као што је Симон згрешио? О томе је писао апостол Јован: *Ако исповедамо своје грехе, Он је веран и праведан да нам опрости грехе и да нас очисти од сваке неправедности* (1.Јованова 1,9).

Имамо приступ Богу када уђемо у однос вере са Христом и постанемо чланови Божијег домаћинства. Исто тако, имамо приступ великом првосвештенику, Исусу, који је над свим Божијим домом (Јеврејима 10,19-22). Имамо Господа као посредника и Заступника који може да моли у наше име (1.Јованова 2,1.2). Он је у стању да спасе, и пошто имамо приступ молитви, када

грешимо, као Христови следбеници, Њему се молимо да нам опрости. Међутим, као што Петар то каже, особа прво мора да се покаје и онда треба да се моли. Мора да се моли да Господ опрости чак и најгору намеру њиховог срца. Грех започиње у срцу, и у Симоновом случају довео је до изјаве коју је дао пред Петром и Јованом.

Симонов одговор на Петрову грађу

Када је Симон увидео да његов захтев води до самоуништења, усваја нови став. Моли апостоле да се моле Господу за њега. Он жели да се апостоли моле у његово име и да се моле за њега. Он не жели да се било шта, од онога што је Петар рекао, догоди. Из онога што можемо да сазнамо, и то је једини пут кад чујемо о Симону, његов одговор је био искрен. Желео је да се Петар моли са њим и за њега. Није желео да му се догоди ниједна од тих лоших ствари, али видимо, по Петровим речима да је био ... *зајорчен жучи и окован неправдом* (Дела 8,23).

Грех се чврсто дохватио Симона, и огромна злоћа је обитавала у његовом срцу у овом тренутку његовог живота. Ако се не покаје, и то брзо и потпуно, остаће свезан овом неправедношћу. Ми желимо да верујемо да се Симон искрено и потпуно покајао, да се Петар молио за њега и над њим, и да се Симон обновио пред Господом.

Обраћење етиопског племића

Проповедник Филип

У Делима 8,26 Лука отпочиње опис обраћења евнуха из Етиопије. Како је завршавао приповедање о Петровим и Јовановим активностима у Самарији, Лука нам представља овај случај евнуховог обраћења. *А кад су Петар и Јован њосведочили и објавили реч Господњу, вратили су се у Јерусалим, њроповедајући еванђеље у мнојим самаријским селима* (Дела 8,25).

У Делима 8,14-24 имамо још један опис догађаја о томе како су апостоли проповедали и поучавали Христово еванђеље на местима изван Јерусалима, а 8,25 каже да су провели доста времена охрабрујући, јачајући, снажећи и помажући Господове ученике у граду Самарији. Ово је важно да приметимо због онога што се догађало у Јерусалиму, а односи се на прогонства и расејавање ученика у друге покрајине.

Исто тако, важно је да запамтимо да је Дух дао чудесне дарове Самарјанима, као што је на пример дар пророштва (види 1.Коринћанима 12,14), када су људи као што су Петар, Јован и Филип намеравали да напусте град. Они за собом нису остављали Самарјане без упутстава и савета. Биће тамо људи који ће, исто тако, моћи да поучавају и проповедају Христа у сили Духа. Ако је Дух дао дарове мудрости, знања, и друге чудесне дарове овим светима, они су били у могућности да јачају и граде цркву, иако су Петар, Јован и Филип већ напустили град.

Лука даље бележи да је Господ већ имао припремљено место за Филипа, где је требало да оде, а то није био град Самарија. Лука пише: *А Господњи анђеол је рекао Филипју: усџани, и крени ѓрема јују на ѓуџи који силази од Јерусалима ѓрема Газе, он је ѓусџи* (Дела 8,26). Ово је још једно место у књизи Дела апостолска које нам показује да је Бог имао и друге слуге на услузи, у овом случају, анђела. Лука нас сада уводи у једно чудесно провиђење. Анђели служе онима који су наследници спасења (Јеврејима 1,14), али они исто тако служе и у областима провиђења. Провиђење једноставно значи да Бог делује посредно и без чуда, како би испунио своју вољу у животима Његовог народа.

Искрени тражилац

Имамо овде пример где Господ користи анђела, и анђела како директно говори Господњем слуги. Када је Филип, који је тај слуга у нашем случају, чуо упутства која је добио од анђела а која је овај добио за Филипа од Бога, овако је урадио:

Тако је он кренуо. А њамо, један Етиопљанин, евнух, њлемић етиопске царице Кандакије, који је водио рачуна о свем њеном благу, који је био дошао у Јерусалим да се њоклони.

Дела 8,27

Ово је за нас изузетан пример. Када је Филип сазнао која је Божија воља, одмах је кренуо у акцију. Није чекао данима, већ је устао и кренуо, баш онако како му је Господ рекао да учини.

Реч Етиопљанин значи „изгорелог лица.“ То имплицира да је ова особа била друге боје коже, друге расе. Иако је долазио из области изван Израела, нешто је научио о Мојсијевој вери, о Мојсијевом закону, и одговорио је на то најбоље како је могао. Лука још каже да је ишао у Јерусалим да се поклони, да прослави Бога. Запис нам казује да је био евнух. У Старом завету читамо да су људи могли да постану евнуси, а Исус је говорио о људима који су постали евнуси ради царства Божијег, о онима који су себе до те мере дисциплиновали да се нису упуштали у било какав сексуални неморал у било ком смислу (Матеј 19,12).

Лука нам даје још детаља о овој особи. Био је са двора Кандакије, која је била етиопска царица. Био је одговоран за трезор, или министар финансија, за етиопску нацију. Данас бисмо такву особу сматрали чланом етиопске владе. Званично, ова особа је имала висок положај у земаљи, али оно што је најважније за Луку јесте да је ова особа веома посвећена Богу и занима се за Божију реч. Лука нам каже да, иако је био руководилац царичине благајне, ипак је дошао у Јерусалим, не на некакав економски самит, већ да прослави Бога.

Лука даље пише: *...враћао се, седео је на својим кочијама и чииао Књиу ѡророка Исаије* (Дела 8,28). Овај човек је паметно користио своје време на путу. Далеко је до његове нације у северној Африци од Јерусалима, па пошто се враћао кући у кочијама, време је проводио читањем Старог завета. А како је био човек на високом положају, са ауторитетом и финансијским могућностима, прибавио је за себе неке старозаветне рукописе. Имао је код себе

свитке Исаије, и изгледа да је баш у ово конкретно време читао из Исаије онај део који називамо део о Слуги Божијем. Овај део је у Књизи пророка Исаије у 53. поглављу.

Понизни ученик

И док је он читао у пророку Исаји, Лука нам каже да је Свети Дух рекао Филипу да иде тамо, тим истим путем који иде од Јерусалима до Газе. Приметите, међутим, да Дух није ништа рекао човеку из Етиопије, а ни Филипу није рекао зашто треба да иде баш тим путем. Само му је рекао: *Приближи се њим кочијама и остијани уз њих* (Дела 8,29).

Лука онда пише да је Филип учинио све како му је речено, иако се могуће, још увек питао зашто је био послан изван града, да путује овим путем и онда да се сретне са овим човеком који је желео да сазна Божију вољу. Запис нам казује:

Тада је Филип ипријрчао и чуо ја како чииа иророка Исаију, ја ја уишиа: Разумеи ли тио шиио чииаиш? А он одјовори: Како бих мојао, ако ми ко не објасни? Онда је ијозвао Филипја да се ијоине и седне ијоред њеја.

Дела 8,30.31

Овај египатски државник је био веома скроман човек. Није му Филип засметао ни на који начин, а није ни наметао свој положај пред Филипом. Рекао је: *Ако можеш да ми објасниш шииа тио чииам, тио је оно шиио ми ијреба...* Онда је позвао Филипа да се попне на кочију до њега и да путују заједно, како би слушао Божију реч. Лука пише у 8,32 да су у Светом писму читали следеће:

Мучен би и злостављан, али не оијвори усџа својих; као јајње на заклање вођен би и као овца нема ијред оним који је сџриже не оијвори усџа својих. Од ијескобе и од суда узе се, а род Њејов ко ће исказати? Јер се исџрже из земље живих и за ијресџује народа мој би рањен.

Исаија 53,7.8

У Исаји 53 проречено је да ће Исус постати наша жртва за грехове и да ће Бог добити задовољење кроз жртву његовог Сина

на крсту. Исаија 53 је велико месијанско поглавље у Светом писму и у њему учимо да ће Господ бити неко ко је благ и понизан. У своју смрт биће вођен као овца и нем ће бити као јагње. Када читамо еванђеља, видимо да је Господ управо овако реаговао на оптужбе својих нападача. Није ни отворио своја уста, није покушао да се оправда у било чему што је рекао и учинио. Понизили су га тако што су му онемогућили да добије правичну пресуду, узели су је од њега. Кад проучавамо еванђеља можемо да видимо да Господу нису уприличили ни саслушање које би било по закону. Исаија се пита: ко ће исказати његов род када је он узет са земље? Овде Свето писмо, наравно, говори о времену када је Исус пропатио и умро на крсту, и када је његов Дух напустио тело и отишао у хад на неко време (види Дела 2). Овај одломак из пророка Исаије су прочитали а онда је Етиопљанин питао Филипа: *Молим ње, за која ово њовори ѡророк? За себе или за некој друїої?* (Дела 8,34). Етиопљанин је прочитао ове стихове у Књизи пророка Исаије и није разумео о коме је то Исаија говорио.

Проповед

Док је Етиопљанин читао из Божије речи Филип је слушао, и сада када је био упитан, био је спреман да одговори. Лука пише: *А Филип заїочевши од ової одломка, ѡрїповедао му је Исуса* (Дела 8,35).

Христово еванђеље је једноставно лепо и лепо у својој једноставности. Филип је једноставно отпочео са одломком из Исаије и усмерио Етиопљанина ка томе да је Господ морао да дође како би уклонио грехове људи, или би људи морали да учине савршену жртву за своје грехове. Описао му је каква је то жртва била да Исус дође и испуни та пророштва која су записана у Исаији. Како је Филип кренуо од почека, сва је прилика да је евнуху причао и о Исусовом рођењу. Можда му је говорио о Исусовој раној служби, како га је Јован крстио, како је отпочео своју јавну службу. Међутим, вероватно је да су најважније ствари

које га је подучавао биле о Исусовој пожртвованој смрти на крсту и о Његовом васкрсењу.

Филип је овом човеку представио читаву поруку еванђеља. Рекао му је како треба да је захвалан за оно што добијамо преко крста, и како мора да одговори вером на ову поруку откупљења. И док му је Филип говорио о Исусу, дошли су до неке воде. Реч пустиња у овом контексту значи ненасељено место, пустара, али људи су путовали кроз ту област и ту су се налазила нека вештачка језерца и мање баре са водом. Лука пише да, док су пролазили поред неке воде, евнух рече: *...Ево воде! Шта ми смейа да се крстим?* (Дела 8,26).

Делује очигледно да је евнух разумео да је било од суштинске важности да се крсти у води за опроштење грехова. Данас, ми знамо да је Исусова крв та која нас спасава (Дела 22,16; Откривење 1,5.6). Међутим, у ком тренутку жртва Исусовог тела пере наше грехе? У књизи Дела апостолска проучавамо и видимо да је особа постала праведна и спасена благодаћу кроз веру у тренутку крштења. Не желимо да узвисујемо крштење, желимо да узвисимо крст. Не желимо да се уздамо у наш одговор на радосну вест од Господа, већ желимо да се уздамо у Господњу жртву за нас. Овде увиђамо да постоји послушна вера, она врста вере коју неко мора да има како би био спасен. Уколико проповедамо Христа, истог Христа кога је Филип проповедао овом човеку из Етиопије, људима ћемо рећи у ком тренутку могу да се спасу Христовом смрћу. Очигледно да је чуо од Филипа да крштење има везе са оправдањем по благодати кроз веру, јер је пожелео да одмах реагује на оно што је чуо када му је проповедан Исус. Ово нам показује, на основу проучавања овог одломка, да крштење морамо увек да повежемо са Христовом смрћу. Морамо да повежемо крштење са чином веровања у Исуса. Крштење није тек изолована заповест спојена само са Христовим ауторитетом, већ и са његовом смрћу.

У одређеним рукописима Новог завета нема Филиповог одговора. У неким другим даје се у подножјој напомени. Према

неким рукописима каже се да је Филип овако одговорио: *Ако ти верујеш свим својим срцем, онда можеш, а он му је одговорио: Верујем да је Исус Христос Син Божији.*¹⁵

Филип није часио часа од тренутка када је евнух ово изјавио. Лука пише даље: *Наредио је да кочија сџане, и обојица су ушла у воду, Филип и евнух, крстио ња је* (Дела 8,38). Ово нам показује шта је значило бити сахрањен са Христом у крштењу (види Римљанима 6,4 и Колошанима 2,12). Обојица су отишла у воду и Филип га је крстио у Господа.

Пошто је Филип крстио евнуха догодиле су се две занимљиве ствари. Лука даље пише:

А кад су изашли из воде, Господњи дух узео Филипа, и евнух ња више није видео. Насџавио је свој џуџ радујући се. А Филип се џојавио у Азоџу, и џролазећи џшуда, џройоведео је еванђеље у свим џрадovima, све док није сџиџао у Кесарију.
Дела 8,39.40

Евнух је могао да се радује зато што је, у тренутку када је изразио своју веру да ће га Христова крв спасти, стекао спасење. Прославимо Бога због ове дивне приче о једном новозаветном обраћењу.

15. Вуков превод, као и ревизија Вуковог превода од стране владике Николаја имају 37-ми стих, Чарнићев превод га даје у великим заградама, Савремени српски превод га наводи у подножној напомени, а Нови завет Димитрија Стефановића (Студијска Библија) га не наводи, али је стих 37 изостављен (прим.прев.).

Раст и обраћења: започињање црква и обраћење Савла из Тарса

Увод

Од другог до двадесет осмог поглавља књиге Дела апостолских говори се о периоду од тридесет година црквене историје. У овој историји налази се опис онога каква је стварна Христова црква и како Господ гради своју цркву. А када ју је подигао рекао нам је: Не мењајте оно што сам ја сазидао. Из тог разлога у првој половини овог поглавља расправљамо о расту Цркве из Дела апостолских. Ово је важно проучавање јер у себи садржи лекцију која је прилично значајна. Истину да кажем, ако неко не разуме оно о чему ћемо расправљати а што се тиче црквених основа, онда неће разумети ни шта је заправо Христова црква.

Пошто смо видели како је црква почела посвуда по Делима апостолским, сада ћемо говорити о Савловом обраћењу, које је записано у деветом поглављу. Када проучавамо његово обраћење важно је и да прочитамо Дела 22 где Павле, годинама касније, као апостол незнабожцима, добија прилику да проповеда и поучава огромно мноштво у храму. По завршетку читања у Делима 22, треба прочитати Дела 26. У овом поглављу Лука је писао да је Павле имао прилику да говори у Кесарији свим узвишеним и важним људима тог града. Ако посматрамо Дела 22 и 26, а повезано са

проучавањем у Делима 9, види се да је Лука записао све детаље о обраћењу апостола Павла на истинит начин.

Преглед раста цркве у Делима

Обећање да ће изградити своју цркву (Матеј 16,18)

У Еванђељу по Матеју 16,13-20 Исус је рекао да ће зидати своју цркву, користећи Петра и друге апостоле да проповедају Христа. Христос је та стена описана у Матеју 16,18. Апостоли су проповедали Исуса Христа разапетог (види 1.Коринћанима 1,23 и 2,2), полагали су основе у срца и животе људи тако што су проповедали еванђеље Господа Исуса Христа, који је онда градио своју цркву.

Црква основана у Јерусалиму

Господ није зидао своју цркву док је ходао земљом. Тада је успостављао и потврђивао истину у коју ће се веровати и која ће се поучавати у његовој цркви. Господ није зидао своју цркву у Јерусалиму све до Дела 2, а то се догодило након што је он постао откупљујућа жртва на крсту, провео четрдесет дана служећи са апостолима после васкрсења, и онда се узнео натраг Оцу на небо.

Већ смо видели да је Господ одржао своју реч и изградио своју цркву онако како је Он желео да буде сазидана. Ако гледамо у Дела 2, видимо да је Господ градио своју цркву кроз проповедање Христовог еванђеља. Било где, и било када, еванђеље је проповедано, људи би поверовали и одреаговали на радосну вест која је Христова радост, као што смо видели у Делима 2,36-47. И пошто би људи чврсто поверовали у васкрсење Исуса Христа, они су реаговали на радосну вест нашег Господа кроз покајање и погружење у имену Исуса Христа како би стекли опроштење за своје грехове.

Када то увидимо – да је према Делима 2 Господ градио своју цркву првобитно кроз проповедање Христовог еванђеља, и кроз одговоре људи на ту радосну вест, онда можемо да наставимо да

проучавамо Књигу Дела апостолска и потврдимо како је Господ градио своју цркву у местима расејаним по читавом свету.

Црква у Самарији (Дела 8)

Из студије коју смо обавили у Делима 8, видели смо још једног проповедника, Филипа, који је исто тако био познат и као еванђелист у Делима 21,7. Филип иде у град Самарију и проповеда Христа (Дела 8,5), и Лука записује одговор који је добио од Самарјана у 8,12. Када су поверовали у оно што је Филип проповедао о имену Исуса Христа и о царству Господњем, били су крштени, и мушкарци и жене. Господ је тако градио своју цркву кроз свог слугу Филипа у једном новом граду. Оригинална структура цркве је иста. Није нека друга деноминација или фракција. Била је то црква коју је Господ обећао да ће изградити, она коју је прво изградио у граду Јерусалиму, и сада је зида у граду Самарији, преко свог слуге Филипа.

Црква у Дамаску (Дела 9)

У Делима 9, нешто касније видимо да је Господња црква већ била започета у Дамаску. Знамо да је то тачно јер су тамо били човек по имену Ананија и друга браћа (Дела 9,10-18). Павле је путовао више од 200 километара од Јерусалима до Дамаска како би нашао оне који су били свети, вернике, чланове цркве, да би их онда прогонио. Иста црква која је била изграђена у Јерусалиму, била је изграђена и у граду Дамаску.

Црква међу незнабошцима у Кесарији (Дела 10)

У Делима 10 имамо описан догађај обраћења првог необрезаног незнабошца. Крштен је човек по имену Корнелије и сви чланови његовог домаћинства. Господ је употребио Петра тако што му је дао кључеве царства, као што је и обећао у Матеју 16,18.19. Петар је искористио те кључеве царства како би сазидао цркву међу нејеврејима – незнабошцима. Када је Корнелије одговорио на еванђеоску поруку коју је Петар проповедао, покајање је било допуштено свим незнабошцима (Дела 11,18) када су били

крштени у име Господа Исуса (Дела 10,48). Из студије у Делима 10 видимо да је у граду Кесарији Господ сазидао још једну цркву, на новој локацији, а која је била иста као и оригинална црква, она сазидаана у Јерусалиму, и у Самарији, и у Дамаску.

Црква сазидаана у Антиохији (Дела 11)

У Делима 11,19-30 Лука нам не говори ни о једном од верних слугу који су ишли чак до Антиохије да проповедају о Исусу. Али, он бележи да је рука Господња била са њима, и да је био велики број верујућих који су се обратили Господу. Обратити се Господу је израз који само другачије каже да су се покајали од својих грехова, и да су по својој вери били крштени у Христа. Овако је заснована црква у Антиохији сиријској. Није то нека нова црква, то је она стара, оригинална црква коју је Господ сазидао како је записано у Делима 2, али која је сада дошла до новог града. Апостол Павле ће започињати своја мисионарска путовања у овој цркви, тако да знамо да је то била изузетна Господња црква коју је Павле користио за ове потребе.

Црква је увек иста било где да је Павле проповедао (Дела 13)

У Делима 13 и 14 Лука бележи Павлово прво мисијско путовање. Он је на то путовање кренуо са човеком по имену Јован Марко на неко време, а онда са Варнавом. Отишли су на острво Кипар да проповедају Христа, и Господ је кроз ове своје слуге, започео нову цркву у местима која се спомињу у Делима 13. Онда су путовали на север, и стигли у област Памфилије. Лука нам тамо пише о местима у региону Ликоније: Иконијуму, Листри и Дерви. У овим местима су проповедали Христа, и људи су се одазивали на њихове поруке. Господ је употребио Павла, који је био апостол незнабошцима, и Варнаву, његовог сарадника, да започне праву цркву у свим овим местима која се спомињу у Делима 13 и 14, а то је иста црква коју је зидао кроз апостоле у Делима 2. Током тог истог временског периода, старешине су биле биране од стране

цркве и постављане од стране апостола Павла (Дела 14,23). Овај концепт једне исте цркве засниване у сваком месту мора да се разуме како бисмо схватили шта је црква Христова.

Господ зида своју цркву кроз проповедање Христовог еванђеља. Он користи своје верне слуге које проповедају еванђеље, и када људи одговоре на Христов крст својом послушном вером, Господ гради своју цркву. Он је гради баш онако како је желео да буде изграђена, и када он заснује цркву не жели да се она мења. Он није рекао „промењена“ у смислу прихватања културних промена, већ на промену саме поруке. Не треба да мењамо концепт Христовог еванђеља. У Новом завету се налази упозорење где се каже да ако би чак анђео са неба, или ми, проповедали неко друго еванђеље, да бисмо били проклети од Бога (Галатима 1,8.9). А апостол Јован је рекао: *Онај који њресџуиа и не остџаје у Христџовој науци, нема Боџа* (2.Јованова 9). Морамо да поштујемо ова упозорења да не мењамо учење или Христову науку (доктрину) ни на који начин. Када са оваквим поштовањем гледамо на Свето писмо, то исходи да било где и када год проповедамо еванђеље, људи у то поверују и одговоре на позив. Ово је начин на који је Господ зидао своју цркву по овим местима.

Црква започета у Филипима (Дела 16)

У Делима 16, Павле, заједно са Силом, Тимотејем и Луком, који су били његови сарадници, отишли су у област која је данас позната као Европа, и дошли су до града Филипа. У том граду жена по имену Лидија и њено домаћинство су чули еванђеље, послушно на то одговорили, и Господ је, кроз апостола Павла и његове сараднике, започео своју цркву у том граду – Филипима. Посланицу Филипљанима су цркви послали касније, када су већ били одређени ђакони и старешине, уз друге свете који су се придодали заједници. Али, у Делима 16, видимо каква је права црква Христова: то је црква коју Исус гради помоћу проповедања Христа од стране апостола, и помоћу одговора на Христов крст. И ово је она оригинална црква, иста она која је била започета

и у другим местима и коју смо већ проучавали до сада. Није то нека друга црква. Није то нека нова црква. То је она стара црква коју је Господ започео у Делима 2, и сада је она дошла и до Филипа.

Црква започета у Солуну и Верији (Дела 17)

У Делима 17 и 18 Лука пише о Павловој служби у Солуну и Верији, градовима који се налазе у области која се зове Македонија, у горњој провинцији Грчке. У Делима 18 Павле долази у главни град Коринт, који се налази у јужној провинцији Ахаји, али у Делима 17 Лука говори о томе да су људи у Верији истраживали старозаветне списе и поучења у вези са Христом (Дела 17,11). Веријци су чули за радосну вест о Господу, и одговорили су у послушности на ту поруку. Лука ове вернике описује као изузетне и узвишене људе и жене. Оно што се овде наглашава јесте да је Господ, кроз Павла и његове сараднике, започео оригиналну цркву у оба ова града. Црква се састоји од оних који су „позвани“, који су „одабрани“. Сачињена је од оних који припадају Христу јер су одговорили на радосну вест од Господа. Црква, за коју је Исус Христос рекао да ће је основати, сада је била зидана у градовима који су били далеко од Јерусалима, чак у региону Медитерана.

Црква започета у Коринту (Дела 18)

Раније смо споменули да је Павле, како је Лука забележио у Делима 18, стигао до великог града Коринта, града у ком је живело више од пола милиона становника, и да је тамо проповедао Христа. О резултату његовог проповедања читамо у Делима 18,8:

А Криси, старешина синагоге, ѿверовао је у Господа са свим својим домом, а и многи Коринћани коју су слушали, ѿверовали су и крстили се.

Павле ће касније споменути да су били крштени у име Господа Исуса, као што им је писао у 1.Коринћанима 1,10-17, а по питању поделе која се код њих догодила у вези са крштењем. Међутим, у Делима 18, Господ је још једном употребио Павла да зида своју цркву, оригиналну цркву, цркву Господњу, цркву Божију, као

што се то каже у 1.Коринћанима 1,2 и 10,32; и цркву светих, опет у новом граду.

Црква започета у Ефесу (Дела 19)

У Делима 19 видимо Павла у важном граду Ефесу, једном од најзначајнијих градова у читавој Азији, како проповеда Христа наредне три године. Видећемо у нашем проучавању Дела 19 мноштво одговора који су уследили на проповедање Христа, јер су се многи обратили. Толико много људи је одговорило на поруку еванђеља да су они који су били противници хришћанства морали да се организују у светину и демонстрирају против Павла и његове службе. Људи су се обраћали из паганизма ка Христу, а то је произвело губитак послова оних који су продавали идоле које су производили, понајвише лутке богиње Артемиде (Дела 19,23-41). Павле ће касније да напише посланицу цркви у Ефесу, која се зове Посланица Ефесцима, писмо у коме је до детаља описао како је сјајна црква у Ефесу, заједно са другим црквама у околним областима Азије.

Још једном, поставља се питање, која је то црква коју је Господ зидао кроз Павла у граду Ефесу? То је она оригинална, она иста црква коју је Господ подигао кроз Петра и друге апостоле у Јерусалиму у Делима 2. А сада, у новом граду, иста порука је проповедана и на њу је одговорено на исти начин, са процесом поновног рођења кроз воду и дух. Господ, кроз свог верног слугу Павла и уз његове сараднике Прискилу и Акилу, сазидао је оригиналну цркву у великом граду Ефесу.

Црква је основана у Риму (Дела 28)

У Делима, у 21.поглављу, Лука бележи догађаје који су довели до тога да апостол Павле постане римски затвореник. Хронологија ових догађаја испуњава Књигу Дела апостолских до краја, и у Делима 28 читамо да је Павле стигао у царски град Рим. Лука пише да је Павле у кућном притвору, али да је посетиоцима дозвољено да га обилазе и буду са њим док он проповеда

и поучава о Христу и о стварима које се тичу царства Божијег: откупљујућег царства, духовног царства Божијег, и о цркви. Павле је проповедао ту поруку од јутра до мрака, без престанка (Дела 28,30.31), и црква која је настала у Риму била је иста црква која је била основана у другим градовима: оригинална црква. Ово је био изузетан догађај: да је црква била основана у главном граду Римског царства, у самом Риму. Павле је проповедао Христа, људи су се обраћали, а Господ је наставио да изграђује своју цркву.

Зидање цркве данас

У наше време, има верних слугу Христових који иду у нове градове и проповедају распетог Христа. Многи од оних који су слушали поруку о Христу били су уверени у своју неправедност, неверу, и у суд који ће доћи. Када су изјавили да верују у поруку коју су чули, питали су шта треба да учине. Одговор који им је дат је исти онај одговор који је забележен у Делима 2. Речено им је да у вери треба да се покају и да се крсте у Христово име, односно на основу своје вере у Христа, како би примили опроштење за своје грехове. Ово је процес рођења, и они су се родили од воде и духа, а Господ је наставио да гради своју првобитну цркву у сваком граду у којем је ова порука проповедана.

Када погледамо на овај концепт у Делима апостолским, видимо да новозаветна црква није деноминационална црква. Она претходи свим деноминацијама, верским групама које тврде да су хришћанство данас. Наша је тежња да у данашње време Господ може да нас употреби да зида првобитну цркву, кроз проповедање и поучење исте те поруке. Људи одговарају на ту поруку потпуно на исти начин као што су одговарали и у доба апостола, и када се то догоди, Господ додаје својој цркви оне који су спасени (Дела 2,41-47).

Узбудљиво је када знамо да Господ може да нас данас употреби како би започео првобитну цркву. Нема ничег деноминацијског, или новог, у цркви. То је и даље црква која је заснована на оригиналном моделу како је Господ засновао своју цркву онако

како је желео да то учини, а којој је он Глава. Треба ово да имамо на уму, када отпочињемо са проучавањем Дела 9.

Савле, прогонитељ, и његов пут у Дамаск

Савле прогонитељ

На основу студије коју смо урадили у Делима 8, већ знамо неке ствари о томе како је Павле живео као насилна, напада, недисциплинована особа. Сам Павле ће се осврнути на тај део свог живота пре него што се обратио. У Првој посланици Тимотеју 1,13 Павле се присећа неких од својих навика и особина из времена пре него што је постао Христов следбеник. Оно што је необично у Делима 9, а касније је забележено и у Делима 22 и 26, јесте следеће: по оном како је Павле говорио о свом обраћењу видимо да му је сам Христос проповедао. Вера долази од слушања речи Христове (Римљанима 10,17), и видимо како се то остварује опет и поново у нашем проучавању Светога писма. Исус ће проповедати, али ради се о поруци коју ће Савле чути и која ће га оптужити за његову неправедност и неверу. Он ће се окренути од фанатичног неверника у Исусовог верника. Савлово обраћење, које се одиграло кроз неке необичне догађаје, укључивало је исто оно што је чуо сваки који је одговорио на Христов крст – чуо је поруку еванђеља о Божијој спасавајућој благодати и одговорио је на крст. Нема изузетака у процесу новог рођења. Сваки који је грађанин у царству Божијем мора да се крсти у води и духу (Јован 3,5).

У Титу 3,5 апостол Павле говори о регенерацијској бањи и обновљењу Светога Духа. Он ту говори о чину вере којим се људи крштавају у Христа. Та бања доводи до обновљења и поновног рођења. У тренутку крштења Свети Дух чини дело којим смо оправдани. У 1.Коринћанима 6,11 Павле подсећа хришћане у Коринту на то шта су једном били, и подсећа их на списак типова њихових грехова и природе њихове грешности пре

него што су се обратили. А пошто је набројао те грехове, он каже: *Неки од вас су били овакви. Али сће се оирали, њосветишили, оиравадали именом Госјода Исуса Христја и Духом Боја нашеја.*

Павле их овде подсећа на процес новорођења. Били су оправдани Духом када су се родили од воде и Духа, а онда су постали грађани духовног царства, које је црква оних који су откупљени. Савле је морао да чује еванђеље и да му буде послушан, баш као сви други. Бог не гледа ко је ко (Дела 10,34; 1.Петрова 1,17).

Овде видимо како послушна вера доводи неког у стање мира када се оствари тај прави однос са Богом. У Посланици Римљанима 5, Павле пише цркви у Риму и говори о нашем оправдању вером у Христа и да је то мирносна вера у Бога. Павле ће први пут у свом животу да оствари такав мир, и он остаје у том исправном односу са Господом кроз своју послушну веру. Он ће бити спасен благодаћу, баш као и сви други који су спасени благодаћу. У Делима 9 Лука записује како је Савле постао послушан Христу по први пут.

Ауторитет и послање од првосвештеника

Лука започиње поглавље описујући Савлове активности у Делима 9,1,2:

У међувремену, Савле је још увек одисао ѡрејњом и убисјвом Госјодњих ученика. Ојишиао је до ѡрвосеишњеника и измолио ја да најише ѡисма за Дамаск, за синајоје: ако ко буде ѡронађен од овој Пушја, од ѡуди и жена, да их свезане доведе у Јерусалим.

Савле је имао прецизну намеру да оде у тај град, који је био 200 километара удаљен од Јерусалима. Желео је да открије оне који су припадали Христу тако што би понудио помоћ и потпору неверујућим Јудејима у том крају. Када би пронашао Христове следбенике, он би их свезао и довео натраг у Јерусалим како би били оптужени због вере у Христа.

Како се, међутим, приближавао граду Дамаску, одједном се појавило светло са неба и све око њега је било осветљено. У Делима 22 Павле каже да се то догодило око поднева, и да је

појава прослављеног Исуса била сјајнија од подневног сунца. Веома је важно да схватимо доказивање истинитости онога што се овде догодило, и како се то може доказати. Догађаји који су овде записани потврђују аутентичност и показују Христову лепоту, тиме доказујући да је Исус Син живогa Бога, и да је био прослављен с десне стране Бога.

Суочавање које мења живот

Ово суочавање између Исуса и Савла је нагло и савршено:

Пућујући, дошао је близу Дамаска. Одједном ња је обасјала свећлост с неба; њао је на земљу и чуо глас како му њовори: Савле, Савле, зашто ме ѡроњниш?

Дела 9,3.4

Савле, као и други који су путовали са њим, чули су овај глас. Они који су били са Савлом само су чули звук, али нису разумели шта је тај глас говорио. Међутим, Савле је глас чуо врло јасно. Лука онда пише: *А овај ућића: Ко си ћи, Госјоде?* (Дела 9,5а). Савле је знао да ко год је са њим говорио морао је бити неко божанско створење због невероватне светлости која је била над њим, и због поруке коју је чуо на свом матерњем језику. Када је употребио звање „Господ“ Павле је признавао да ко год да је говорио са њим био је господар и владар.

Лука онда записује шта је глас одговорио Савлу:

Овај одјовори: Ја сам Исус, која ћи ѡроњниш. Сада усћани и ући у град, и биће ћи речено шћа ћи мораш да урадиш. А људи који су ишли с њим, сћајали су неми, јер су чули глас, али никоја нису видели.

Дела 9,56-7

Људи око Савла нису могли да разумеју ни реч онога што је било речено. Али, Павле је био у стању да баци поглед на карактер и личност Господа Исуса Христа, и због тога ће бити слеп неколико дана.

Постоје одломци у Светом писму, као на пример у 1.Тимотеју 6,15.16, где се каже да Господ борави у делу небеса које се зове „неприступачна светлост“. Када је Павле само погледао на дивоту која је била сјајнија од подневног сунца, на одсјај који је био сам прослављени Господ, ослепео је. Али, чуо је оно што је Исус морао да каже и то га је убедило у његову неверу. Онда је постао верник у Исуса Христа. Знао је да је то Исус, који је с десне стране Оцу, кога је он заправо прогонио. Савлу је онда речено шта сада, када је верник, мора да учини.

У Делима 9,7-9 Савле је у Дамаску и чека да види шта ће Господ следеће да уради. Три дана и три ноћи Савле је слеп, и нити једе нити пије у тузи и жалости. Жалост је настала онда када је схватио да је увредио Светога Бога и да га је вређао и повређивао. Павле пише у 2.Коринћанима 7,8-10 да је то богомдана туга и жалост што једну особу доводи до покајања и до стицања спасења које са собом не доноси кајање. Савле се предао тој богомданој тузи и жалости зато што је тако страшно грешио против Господа. Слава Богу да имамо прилику да искусимо богомдану жалост, како бисмо могли да се покајемо и одржимо наш однос са Њим.

Павлово и Петрово проповедање

Увод

Можда није ни могуће схватити емотивну и психичку реакцију Савла из Тарса када је сазнао да је, док је прогонио цркву а тиме и самог Господа, чинио многе ствари које су биле супротне Исусу и да је грешио када је тако чинио. Савле је веровао да је посвећени бранитељ Бога и његовог закона када је насилно прогонио Господа и његову цркву. Мислио је да чини управо оно што је Бог желео да чини. У томе је био искрен и посвећен колико је то било могуће (види Дела 26,4-11).

Међутим, Савле ће ускоро открити да је Мосјијев закон који је тако предано следио као посвећени фарисеј, већ био испуњен и закуцан на Христовом крсту (Колошанима 2,14; Ефесцима 2,14-16). Господ је успоставио и начинио нови завет за оне који ће бити његов народ, завет који је запечаћен и потврђен Христовом крвљу. Савле је веровао да је Исус био улез, и у то је тако веровао да је био вољан да путује велике даљине како би пронашао оне који су припадали Исусу и прогонио их због њихове вере у Исуса.

Треба још нешто да увидимо. Савле из Тарса је све чинио мирне савести. У Делима 23,1 овако је говорио синедриону, сада као верни Господњи слуга: *Браћо, ја сам њојјуно чистје савесјии живео љред Бојом до данашњеј дана.* Фер би било упитати Павла како је могао да има чисту савест а опет да буде главни међу

грешницима (према 1.Тимотеју 1,15). Реч савест у дословном смислу значи „повезано знање“. Савест, коју ми имамо као појединци створени по Божијем лику, појединци који имају вечни и неуништиви Божији дух, је ум који превазилази знање о оном о чему ми размишљамо, видимо и чинимо, а у односу на постављени стандард просуђивања.

Савле је као основу за своју савест користио фарисејски поглед, или тумачење на Мојсијев закон, и како је то био његов постављени стандард просуђивања, он је на Исуса гледао као на уљеза. Али, онда је увидео да је Исус заправо старозаветни Месија, Онај који је испунио сва пророштва која су дата у Старом завету у вези са Месијом, Онај који ће доћи, пропатити и умрети, бити васкрснут, и прослављен с десне стране Бога. Он је наша препрека греху. Када је Савле могао то да види, схвати и поверује у то, променио је свој стандард ауторитета и просуђивања. Почео је да доноси неке одлуке о свом животу, а оне су биле засноване на његовој савести. То је то „повезано знање“ које је потом водило Савла у доношењу суда о својим мислима, речима и делима, а према Христовом ауторитету.

Има много људи данас који још увек нису у Христу. Веома су искрени у својој вери и прихватају Господа, али тиме су прихватили само деноминацијско тумачење Христових учења, или су само прихватили црквену традицију. Они верују да су ова поучења и предање исправни, и све док прихватају да су ове ствари њихов стандард за просуђивање, све што кажу и раде биће учињено чисте савести. То, међутим, не значи да су у исправном односу са Богом.

Морамо да разумемо шта подразумева Христов ауторитет и шта његова учења од нас траже. Исто тако, морамо да разумемо шта наш одговор вере захтева од нас како бисмо имали савест коју Господ одобрава. Павле ће изјавити у Делима 24,16 да се свакодневно трудио да има чисту савест пред Богом и људима. Ако знамо шта садржи Христово учење, и да данас живимо под новим

заветом, видимо да смо дошли до раскрснице на којој видимо шта је процес новог рођења и знамо шта морамо да учинимо да бисмо били спасени благодаћу кроз веру. Проучавајући ове случајеве обраћења, као што је Савлово обраћење у Делима 9, можемо да закључимо да можемо да имамо савест коју Господ одобрава, савест која ће донети суд о свему оном о чему размишљамо, шта кажемо и шта чинимо.

Лука нам пружа неколико детаља о данима пошто је Савле имамо сусрет са Исусом на путу за Дамаск. Савле је сада Христов верник. Он је доживео жалост, тугу и покајање. Лука даље пише у Делима 9,9: *Три дана је био слеп, нијихи је јео нијихи њио*. Лако је разумети природу његове жалости у том часу. Замислите шта му је све прошло кроз срце и главу док је размишљао о томе шта је све учинио против Исуса и цркве. Прогонио је Господа док је стварао хаос и покушавао да уништи новозаветну цркву, а сада каже: ја сам највећи од свих грешника, види како сам згрешио против Господа.

Господ му је, међутим, дао нешто наде у том времену. Лука записује да је Савле имао визију и у тој визији човека по имену Ананија (Дела 9,12). Савлу је речено да ће Ананија доћи код њега, и да ће кроз Ананијин дар исцељења Савле поново прогледати. Исто тако, примиће Духа када буде крштен и његови грехови ће бити опроштени (Дела 22,11-16). Ово је морала да буде охрабрујућа порука пуна наде за Савла из Тарса.

Ананијино послање Савлу

Ананији је порука послата у визији

У Делима 9,10-15 Господ се појавио пред Ананијом и рекао му да жели да он оде код Савла. Рекао му је у 9,11.12:

Устани и иди у улицу која се зове „Права“, и њоштражи у Јудином дому Таршанина њо имену Савле. Сад се баш моли Боју. У визији је Павле видео човека њо имену Ананија који је дошао и њоложио на њеја руке да му њоврати вид.

Господ је Ананији дао детаљна упутства и способности за оно што је требало да оде и учини. Дванаести стих је кључан, зато што када га повежемо са изјавама у Делима 6, Делима 8, Делима 19 и 2.Тимотеју 1, види се да је Ананија добио посебан дар од Светога Духа. Свети Дух је делио чудесне дарове у првом веку по својој вољи, и давао их је кроз полагање апостолских руку. У Ананијином случају, он је примио чудесан дар исцељења од самог Духа. Помоћу овог дара исцељења, он ће бити у прилици да Савлу поврати очни вид. Савле је био потпуно слеп три дана и ноћи, од како је погледао на бљештаву Господњу славу. Замислите само како је Савле био охрабрен када је сазнао да ће му вид бити обновљен.

С друге стране, сам Ананија није баш толико одушевљен у вези са оним што му је Господ рекао да учини. Одговорио је: *А Ананија одговори: Господе, од многих сам чуо за овог човека колика је зла њочинио твојим светињама у Јерусалиму* (Дела 9,13). Реч о томе да су браћа у Јерусалиму, чак и сами апостоли, били укључени у Савлов прогон стигла је и до Ананије. Ананија је вероватно чуо о овим догађајима од оних који су били раштркани по различитим покрајинама након њиховог бекства из Јерусалима. Озбиљност ових извештаја није била безначајна Ананији. *И рекао је Господу: И овде му је даџа власџи од љрвосвешџенка да љохваџа све који љризивају џвоје име* (Дела 9,14) Нема сумње да је желео да потврди да се Савле из Тарса покајао и да то није више онај исти неконтролисани прогонитељ какав је био до сада. А Господ му рече: *Иди, јер ми је он изабрано оруђе: да донесе моје име љред незнабошџе, цареџе и синове Израелове. Ја ћу му љоказати колико џтреба за моје име џријеџи* (Дела 9,15.16).

Павле, будући и сам Израелац, проповедаће Израелцима кад год му се укаже прилика, али ће исто тако бити онај који ће љћи незнабошџима (нејеврејима). Необрезаним незнабошџима нико није говорио о Христу, али сада је Господ припремао апостола да иде незнабошџима, као најбоље припремљени, најобразованији, највешџији и најталентованији човек кога је Господ могао да

нађе: Савле из Тарса. Господњу мудрост видимо у томе како је све припремио да би се велико мноштво незнабожаца обратило Христу.

Ананијева посета

Када је Ананија чуо шта је Господ намеравао да учини са Савлом, одмах је отишао у Јудин дом и тамо нашао Савла. Ушао је у кућу и на Савла положио руке тако да је овај примио свој вид натраг. Ананија рече: *Савле брајте, Господ Исус, који ти се јавио на путу којим си ишао, послао ме је да проледаш и да се најуни Светим Духом* (Дела 9,17).

Пред Павлом се појавио Господ Исус Христос и говорио је са њим на путу пред градом Дамаском, а један од разлога зашто му се Господ појавио био је да га припреми да буде апостол. Павле је био онај који је морао да види васкрслог Христа (види 1.Коринћанима 9) како би могао да докаже да је био стварни Христов апостол. Павле Господа није видео док је он ходао земљом, али га је видео прослављеног у небесима, и од њега је добио поруку (Дела 26,17.18).

Савле је сада одабрано Божије оруђе, и зато што је одабрано оруђе, Ананија му долази, полаже руке на њега, и Савлу се враћа вид. Лука пише у Делима 9,18: *И одмах сјаде с његових очију нешто као крљушти, и проледа; и уста и крсти се, и пошто је јео, одмори се.* Ананија је положио своје руке на Савла због враћања вида. Било је од кључне важности да Ананија дође, зато што ће он крстити Савла из Тарса у Христу, и када је неко по вери крштен у Христу за опроштење грехова, добија обећање дара Светога Духа (Дела 2,38; Дела 5,32). Савле ће управо исказати послушност Господу овим чином вере, и добиће Духа који ће обитавати у његовом срцу, заједно са речју Божијом, као печат и знак његовог посињења.

У Делима 22, Павле се присећа овог догађаја пред Феликсом и Фестом, и каже им да му је Ананија рекао следеће: *И сад, што оклеваш? Устани, крсти се, прозови његово име и ојери се од својих греха!* (Дела 22,16). Савле из Тарса се не буну није оклева. Господ

му је рекао да ће му бити речено шта да учини када стигне у град Дамаск. Када му је Ананија рекао шта да учини, он је одмах на то одговорно вером. Знамо да је Христова крв елемент који Бог користи; то је његов посредник и моћна жртва која је плаћена због наших грехова. Христова крв је оно што прослављамо и чиме се хвалимо. Знамо да Христова крв пере наше грехове (Откривење 1,5.6). Ананија је рекао Савлу у Делима 22,16 да је то када смо по вери крштени у Христа. Павле користи овај израз у Римљанима 6,3 и Галатима 3,27. Он каже да су синови Божији по вери у Христа, а по овоме зна да су синови Божији: *...јер који јод се у Христѡа крстио, у Христѡа се обукао* (Галатима 3,27).

Савле из Тарса је одмах одговорио. Имао је чисту савест и желео је да одговори Господу. Шта год да су била дела вере, био је припремљен да их учини. И он и други, о којима смо већ расправљали, доживели су ново рођење и били су у Христу. Лука нам каже да је онда нешто јео и физички је ојачао. Радовао се у Христу зато што је био спасен од својих грехова.

Озбиљност Савловог обраћења

У вези са Савловим обраћењем, Господњи ученици су имали мноштво питања. Да ли је Савле био искрен у својем веровању? Лука нам описује како су се ученици осећали у Делима 9,19б-22:

Затим је неколико дана био с ученицима који су били у Дамаску, и одмах је јо синајоѡама јројоведао Исуса, да је он Божији Син. А сви који су ја слушали, чудили су се и јоворили: Зар није ово онај шѡо је у Јерусалиму јројонио оне који су јризивали ово име, ја је затио и овамо дошао, да би их јовезане водио јрвосвешѡеницима? А Савле је јостѡајао све јачи и збуњивао је Јудеје који су живели у Дамаску, доказујући да је овај Христѡос.

Ово је савршен пример духовног обogaћења. Ово је просвећивање у Духу. Савле је сада јачао не само физички, већ и духовно, у Господу.

Савле проповеда у Дамаску

У Посланици Галатима 1, Павле описује како је то било њему могуће да одмах почне да поучава и проповеда Христа, као што је то учинио у граду Дамаску. У Галатима 1,11.12 каже да је проповедао оно што није примио ни од једног човека; нити га је ико поучио. Уместо тога, примио је откривење од Бога. Павле је био Христов апостол. Био је позван и послан на задатак од стране Господа, а пошто је добио знамење апостола (види 2.Коринћанима 12,12). То значи да је Свети Дух директно оснажио Савла из Тарса током његовог обраћења како би поучавао и проповедао а Лука забележио у Делима 9. Апостоли су примили Светога Духа који би их оснажио (Дела 2), и у Делима 10 Корнелије је примио дар језика од Светога Духа. Према Делима 10 и Делима 11, то је био једини дар који је Корнелије примио, али постојала је сврха зашто је он примио тај дар потврђења. Савле, као Христов апостол, примио је Духа како би он обитавао у њему када је био крштен, као што то чини сваки хришћанин, али је примио и дар оснаживања од Светога Духа. Павле је изјавио да му је то омогућило да поучава и проповеда Христову поруку.

Свети Дух је поучио Савла речима које ће говорити онима где ће бити послат. У 1.Коринћанима 2,13 Павле каже:

То је оно што ја говорим, не речима наученим од људске мудрости, него наученим од Духа, тумачећи духовну истину духовним људима.

Ово је разлог због којег је Савле могао да проповеда и задиви људе у граду Дамаску.

Савлов бег из Дамаска

Лука бележи да су Јудеји, пошто су Савла слушали неколико дана, и који нису могли да пронађу одговор на његово учење, међу собом сковали заверу да га се реше. Лука бележи да је Савле чуо за ову заверу против њега и да је успео да побегне из Дамаска (Дела 9,23-25). У Галатима 1 Павле нам говори шта се догодило после

његовог бекства. Отишао је у Арабију и тамо провео више година проповедајући и поучавајући о Христу. Три године касније вратио се у Јерусалим, али о тачном времену када се то догодило Лука у Делима 9,26 не говори.

Био је у Дамаску и у 2.Коринћанима 11 пише да је током тог времена у граду био и одређени гувернер, кога Павле спомиње. Исто тако спомиње да су неки људи у Дамаску ковали заверу да га убију. Пазили су на градским вратима да виде неће ли можда да побегне, тако да су га неки ученици спустили са прозора једне куће у огромној кошари, и Савле је успео да побегне.

Савлов однос са црквом у Јерусалиму

После три године Савле се вратио у Јерусалим. Реакција према њему од стране ученика је била сасвим разумљива. Савле је покушао да се приближи ученицима, али су га се браћа и даље бојала. Мислили су да се сам прогласио за апостола, правећи се да је све у реду како би га пустили у цркву, а онда би их прогонио. Али, овде видимо једног човека који му слободно приступа. Зове се Варнава. Упознао се са Савлом и заинтересовао за њега. Касније су постали сарадници (Дела 11) током читаве године у граду Антиохији, и касније, на Првом мисијском путовању. Варнава је преузео на себе да Савла доведе пред апостоле и опише им како је Савле видео Господа на путу и како је говорио с њим. Варнава је даље говорио о томе како је Савле храбро говорио у Исусово име док је још био у Дамаску. Браћи је то било довољно.

Зар није ово занимљива поука? Показује нам значај поузданог и истинитог сведока, поузданог брата који је храбро истушио како би онима који су се бојали и сумњали рекао: Погледајте! Овај човек говори истину. Видео је Господа, и ево доказа. Обратио се Христу. Одмах по обраћењу одважно је проповедао и збуњивао неверујуће Јудеје по синагогама. Слава Богу за појединце који су тако разборити и искреног духа као што је био Варнава.

Савлова служба у Јерусалиму

Када су апостоли и остала браћа чули све то од Варнаве, Савла су прихватили у заједницу. Ево га Савле, који је покушавао да се придружи цркви и да буде прихваћен, а сада су га примили. Лука бележи да се Савле, пошто су га прихватили, слободно кретао по Јерусалиму, храбро наступао и говорио у име Господа Исуса. Пре него што оставимо за собом догађаје из Дела 9, на које смо гледали и у другим поглављима, треба још да видимо и историјске чињенице које потврђују да је Савле заиста био слеп три дана и три ноћи, и да је чуо Исусов глас. Када потврдимо истинитост и стварност ових догађаја, доказаћемо шири концепт да је Исус Христос, син живог Бога, и да је био васкрснут из мртвих, прослављен с десне стране Бога, и да је заиста говорио апостолу Павлу и припремио га да буде апостол Исуса Христа. Треба да схватимо да су сведоци могли да посведоче о томе да ли је Савле заиста био ослепео или није, могли су да посведоче другачије. Било је сведока који су путовали заједно са Савлом, а који су видели светлост и чули звуке. Све то потврђује истинитост онога о чему смо читали, и наравно, Савлово обраћење потврђује истинитост онога што се управо догодило. Оснажење које је добио од Духа доказује да је Савле имао потврђење да је Христов апостол.

Мир и напредак за цркву

У другом делу 9. поглавља Дела апостолских, Савлу је речено да је дошло време да оде на мисијски задатак који је Господ одабрао за њега. Савле ће се вратити у свој родни град, Тарс. О Савлу не чујемо даље ништа све до Дела 11, где видимо да он и Варнава постају сарадници на раду у граду Антиохији. У 9,32-43 читамо о служби апостола Петра и о неким активностима које је урадио, али између времена када је Савле послан у Тарс и Петрових путовања, занимљиво је читати о цркви. У 9,31 Лука пише:

И њако је црква у свој Јудеји, Галилеји, и Самарији била на миру; изирађивала се и живела је у Господњем страху и умножавала се храбрењем Духа Светијога.

Ово је диван библијски стих који нам говори да је црква, упркос свем прогонству, наставила свој бројчани и духовни раст.

Петрова служба у западној Јудеји

Петрова служба у Лиди

У Делима 9,32-34 Лука је забележио следеће:

А кад је Петар све обилазио, дошао је и к свейима који су живели у Лиди. Тамо је нашао једног човека њо имену Енеја, који је већ осам година лежао на кревету; био је одузет. И рече му Петар: Енеја, Христос Исус тебе исцељује. Устани и просири себи! И одмах је устао.

Реакција на ово што је Петар учинио се може претпоставити. У Делима 9,35 се каже: *И видели су га сви сивановници Лиде и Сарона, и обраћили су се ка Господу.* Ово није било неко обично догађање које се управо десило, и свако ко би посумњао могао је да испита шта се то десило. Исто тако, био је то догађај који су појединци који су тада живели, у првом веку, могли да потврде. Нека особа је могла да оде у град и каже да је био неки човек по имену Енеја који је био осам година парализан, и да је сада исцељен. Истинитост оваквог сведочанства могла је да се провери. Да, човек је био исцељен, а реакција људи, када су га видели у Лиди и Сарону, била је да се обрате Господу. Он је био потврђење Христовог еванђеља. Петар је потврђивао Христову поруку знацима и чудима (види и Марко 16,20; Јеврејима 2,4), а они који би чули ту поруку, потврђивали би је.

Петрова служба у Јопи

У Делима 9,36-43 Лука записује једну од Петрових активности док је био у граду Јопа. Овде се радило о богобојазној сестри у Христу по имену Дорка (Тавита). Лука пише: *А у Јопи је била једна следбеница њо имену Тавиџа (што преведено значи Дорка). Она је чинила њуно добрих дела и милостиње.* Лука даље пише како се разболела и умрла. У време њене смрти, Петар је био удаљен око

15 километара од Јопе, тако да су остали верни послали слуге да га замоле да дође и послужи им (9,37.38). Петар је дошао у Јопу, и Лука бележи да је кроз оснажење Духа које је Петар поседовао, из мртвих подигао Тавиту. Ево случаја особе која се разболела и умрла, и до тренутка када је Петар стигао, већ је била мртва неколико сати.

Било је много сведока овог догађаја. Исход је био, како пише Лука, следећи: *Ово се разиласило по свој Јоји, и многи су поверовали у Господа* (Дела 9,42). Још једном, ево потврђења онога што је апостол проповедао. Проповедали су Божију поруку, поруку која је говорила о откупљењу које имамо у Христу Исусу. Петар је вероватно закључио да је служба у Јопи довољно важна да је томе посветио даљу пажњу, јер Лука пише: *Петар је остиао дуже времена у Јоји, код некога Симона кожара* (Дела 9,43).

Корнелијево обраћење

Сви ти догађаји водили су ка обраћењу првог необрезаног незнабошца. Ми знамо име овог великог слуге који ће постати први плод проповедања еванђеља међу незнабошцима. У Делима 10,1.2 Лука бележи:

А у Кесарији је био један човек по имену Корнелије, катедран италијанске четве. Био је побожан и побожан он и сав његов дом, народу је давао многе милостиње и Богу се молио без пресјанка.

Корнелије је био велики човек, а опет, знао је да је грешник. Чинио је најбоље што је умео у том свом схватању да је грешник. Био му је потребан неко ко би дошао и рекао му о Господу, и опет је апостол Петар онај кога ће Господ употребити да обрати Корнелија и читав његов дом за Христа. Слава Богу због тога како користи људе да прошири своје царство доносећи им свога Сина, Исуса Христа.

Корнелијево обраћење

Универзално хришћанство – Бог позива нејевреје

Увод

Стигли смо до веома узбудљивог проучавања у нашем трагању за истином како је записана у књизи Дела апостолска. У Делима 10, читамо о обраћењу првог необрезаног незнабошца. И на дан Педесетнице било је побожних нејудеја (Дела 2), а један од седам људи одабраних да буду црквени послужитељ у цркви у Делима 6, био је проселит. То значи да је био незнабожац који се обратио у јеврејску веру. Али, тек у Делима 10 сазнајемо о природи универзалног хришћанства. Господ је умро за све људе, и желео је да сви људи имају приступ радосној висти еванђеља. Желео је да се оправдају вером и придруже његовој цркви. Ово је разлог зашто је дошло до послања да идемо у све народе и да проповедамо еванђеље сваком створењу (види Матеј 28,18-20; Марко 16,15.16; Дела 1,8). Овде имамо описано први пут, годинама након дана Педесетнице, да је Господ послао апостола Петра са кључевима царства да отвори двери до откупљујућег духовног царства Корнелију и његовом дому, незнабошцима који пре тога нису били обраћеници у јеврејску веру.

Корнелије

Први стихови у Делима 10 нам говоре да је Корнелије био Римљанин и центурион (капетан). Био је део италијанске кохорте (чете), и како примећујемо у Делима 16, у свом односу према Богу био је веома посвећен. У свом односу према другим људима био је веома дарежљив. Лука каже да је Корнелије био побожан човек који се бојао Бога, и који је имао дубоко поштовање, страхопоштовање, према Богу. Исто то речено је и за читав његов дом, све укућане, које је Корнелије, тако поучио. Могли бисмо да закључимо да је Корнелије научио о Божијој особи и особинама због својих пријатељских односа са Јудејима. Записи кажу да је био добро позната особа. Давао је милостињу јеврејском народу, што значи да је са њима имао заједништво.

Корнелије је био веома самилостан и добротинитељ према онима који су били у потреби. Пошто је постао хришћанин, није га требало уверавати у неопходност давања. Он је то већ чинио, а Лука још каже да се *Боју молио без њресџанка* (Дела 10,2). Чудесно је то како је имао такво поштовање према Богу, толико да је желео да проводи време у молитви, као што су Јудеји имали одређене сате за молитву свакога дана. Ова његова посвећеност молитви даље доводи до следећег догађаја у његовом животу. Лука пише у Делима 10,3: *Око деветиої сџџа дана имао је визију и јасно је видео Божијеї анђела како му је џришао и рекао му: Корнелије!*

Визија је када Бог стави уму на знање, или разумевању једне особе, истину која постаје тако очигледна као да је та особа могла све да види својим телесним очима. Корнелије је био будан и молио се. Сва чула су му била активна, а опет, ево нечега што је Господ поставио у његово срце, у његов ум и интелект.

Лука бележи Корнелијеву реакцију и одговор анђела:

А он је џоїледао на њеїа, уїлашио се, и уїиџџао: Шџџа је Госїоде? А он му рече: џивоје молиџџе и џивоја милосїиџџа уздиїли су се као џодсеџање џред Боїа.

Дела 10,4

То шта је Корнелије измолио од Бога подсетило је Бога на завет који је дао Авраму много година раније, а што имамо записано у Књизи Постања 12. У том великом обећању, месијанском обећању, Бог је рекао Авраму да ће благословити све народе на земљи кроз његово семе. Испуњење овог обећања налазимо у Христу, а сада је Бог кренуо да извршава оно што је обећао и знао у свом предодређењу и унапред успоставио пре много векова. Како би се то обећање испунило у потпуности, анђеоске рече Корнелију: *Зајмо сада њошаљи људе у Јоју и доведи једног Симона, названог Петар. Он је јоси код некога Симона кожара, чија је кућа код мора* (Дела 10,5.6; види и Дела 9,43).

Када је анђеоске завршио, Корнелије је одмах кренуо да пошаље људе по Петра. Лука даље пише: *А кад је ошшишао анђеоске који му је њоворио, њозвао је двојицу од својих слуђу и једног њобожног војника од оних који су сђално били уз њега, рекао им све и њослао их у Јоју* (Дела 10,7.8).

Упутства Светога Духа за Петра

Лука бележи да се следећег дана, док су Корнелијеви људи путовали у Јопу, Петар попео на кров Симонове куће да се моли. Све ово се догађало око поднева, и док је Петар још био на крову, Лука описује: *Оћладнео је и хћео да једе. Док се храна њрићремала, он њаде у занос* (Дела 10,10). Петар је требало да добије визију, баш као и Корнелије дан раније. У тој визији, Петар је видео велико платно како се спушта на земљу, а на том платну разне врсте животиња, чисте и нечисте (Дела 10,11.12). И док је гледао како се то платно спуштало, чуо је глас: *... усћани, Пећре, закољи и једи* (Дела 10,13).

Петар је увек био веома посвећен у свом схватању о томе шта поучава Стари завет, и једно од тих учења било је поштовање закона о коришћењу у исхрани само оних животиња које су биле одређене као чисте. Али, овде су се налазиле различите врсте животиња, и упутство које је добио било је да убије и поједе било коју од њих или све. Ово је Петру представљало велики проблем. Он још није схватио да се Мојсијев закон испунио у Христу, и да

су са њим нестале све одређене уредбе, ограничења и заповести Закона. Петар је сада, заједно са свим другим људима, живео под новим заветом са новим слободама и привилегијама које имамо у Христу. У Христу, ништа осим човека није нечисто, већ оно што излази од човека се сматра за нечисто (види Марко 7,14-23). Нови завет, Христов закон, не прави разлику између чисте и нечисте хране. Петар је, међутим, покушавао да схвати значење ове важне визије која му је дата, чак и када му је глас три пута рекао да убије и поједе, и да нема ничега што би могло да се назове нечистим (Дела 10,14-16). Док је Петар размишљао о свему овоме и премишљао шта то заправо значи, до куће су стигли Корнелијеви људи и распитивали се да ли је Петар ту (Дела 10,17.18).

Петров пут у Кесарију

Лука пише о томе у каквом стању се налазио Петар и о охрабрењу које је добио од Светога Духа да са овим људима оде код Корнелија.

И док се Петар мишљао које је било значење ове визије, у њом људи, њослаши од Корнелија, њронађоше Симонов дом, и зауставише се њред кайијом. Тада зовнуше: Да ли је овде у њосџима Симон, звани Петар? Док је још Петар размишљао о визији, рекао му је Дух: Ејџо, ѡраже ѡе ѡри човека. Усџани, сиђи доле и иди с њима не оклевајући нишиџа, јер сам их ја ѡслао.

Дела 10,17-20

Петар је сишао доле како му је било речено да учини и примио је оне које је Корнелије послао. Они су ту преспавали, и следећег дана сви су кренули у Кесарију, где су их Корнелије и његова породица чекали. Када су приспели у Кесарију, открили су да је Корнелије у своју кућу позвао и рођаке и блиске пријатеље. Ово је диван пример нама данас, да када знамо да ће се говорити радосна вест и да ће бити позив на спасење, да позовемо пријатеље, рођаке и друге који су нам блиски да дођу како би чули поруку. Корнелију ово није било речено да учини, али он је знао да је ово

била прилика да његова читава породица чује поруку коју је за њих имао апостол Петар. У Делима 22, Петар говори апостолима у Јерусалиму о овим догађајима о којима читамо овде, у Делима 10. Он им је, хронолошки, све описао, а апостоли су све слушали у тишини, све док нису разумели да је Божија намера била да се еванђеље проповеда и незнабошцима, исто као и Јеврејима. Ово значи да данас, ми који нисмо Јудеји, можемо да будемо наследници тог великог обећања које је у Христу, и можемо да постанемо заједничари у телу Христовом што је црква (види Ефесцима 3,3-6). У Делима 11 Лука бележи да је анђео рекао Корнелију да пошаље по Петра који ће говорити поруку тако да се он и његов дом могу спасити. Корнелије је морао да чује поруку о распетом Христу пре него што је могао да буде спасен.

Још једном треба да увидимо да је Корнелије био човек са изузетним особинама и огромним моралним карактером. Али, и поред оваквих придева, он је и даље био грешник а то је и он знао. Очигледно је да се молио следеће: *Госјоде, желео бих да сазнам више о њојме шїа је њо сїасење. Чуо сам о Исусу, али њреба још више да знам.* Из контекста видимо да му је Господ одговорио: *Чуо сам њвоју молиїву, Корнелије. Заїо њошаљи њо Пеїра.*

Ово је пример човека који није имао однос спасења са Христом, али је његова молитва била услышена. Није се молио као дете Божије, молио се за спасење у Христу. Ако особа искрено тражи истину која се односи на Христа, Бог ће чути њену молитву и обезбедиће, кроз провиђење, да неко дође и представи поруку истине. Ово је лекција коју смо научили у Делима 10.

Када је Петар дошао у његов дом, Корнелије је увидео какав је велики слуга био апостол Петар, пао је пред Петрове ноге и славио га је (Дела 10,25). Прихватљиво је да покажемо поштовање према особи са ауторитетом, што је Петар свакако био, али Корнелије није имао никаквог права да га слави. Слављење из поштовања и хваљења припада једино Богу.

Провиђење омогућује поучење и учење, Петар и Корнелије

Петров одговор Корнелију био је тренутан: *А Петар ња њодиге и рече: усџани, и ја сам само човек* (Дела 10,26). Петар је то рекао на пријатан начин, али је желео да Корнелије разуме да таква врста славења коју је понудио Петру припада једино Господу. Петар је био само човек, један од Христових посланика (види 2.Коринћанима 5,20).

Петар је са Корнелијем кренуо да разговара, а када су ушли у кућу, Петар је видео да је унутра било много људи. Започео је говорећи да би оно што чини, према својој личној процени од пре само неколико дана, било изван закона. Да дође у нечију кућу као сад што је дошао, да једе и пије и тако се дружи и заједничари, све то не би било могуће за Петра и оне у Корнелијевом дому, пре само неколико дана.

Али, онда им је Петар испричао како му је Господ дао визију и како га је Дух упутио да дође. Речено му је да не гледа на људе као на чисте или нечисте. Ова Петрова изјава помаже нам да разумемо намеру због које је и добио ту визију. Корнелију је рекао да му је анђео наредио да дође и да је одмах дошао. Онда је питао Корнелија да му каже зашто га је позвао у своју кућу? Петар је већ знао зашто је морао да дође (Дела 10,21.22), али је желео то да чује и од Корнелија. Корнелије је онда Петру испричао о догађајима из претходних дана, о молитвама и о визији коју је имао. А сада, пошто је Петар пристигао, састали су се у Божијем присуству да чују ствари које је Господ заповедио (Дела 10,30-33). Приметите Корнелијев став. Он жели да чује поруку спасења и откупљења, радосну вест коју верници имају у Христу.

Обраћење незнабожаца

Пошто је Корнелије то изјавио, Петар је почео да говори. Рекао је:

А Петар њоче да њовори: заисџа видим да Бој не ѓледа ко је ко, неџо му је у сваком народу драј онај који се њеџа

боји и који чини њравду. Ви знаиџе реч коју је њослао Израеловим синовима, јављајући мир њо Исусу Христју: он је Госјод свима! Ви знаиџе шџа је било њо свој Јудеји, њочевши од Галилеје, њосле кршџиџења које је њројоведоао Јован. (Мислим) на Исуса из Назаретџа, и како џа је Бој њомазао Духом Свејим и силом. Он је џшао около чинећи добро и исцељајући све које је џјаво био савладао, јер је Бој био с њим.

Дела 10,34-38

Господ је био помазан Духом када је био крштен (Матеј 4,16.17; Лука 4,21.22). Свети Дух је помазао нашег Господа својом силом, која је омогућила Исусу да, током своје службе, истерује демоне и чини сва своја дела на славу Господа. Петар је био одабрани апостол нашег Господа, и тако је он био тај који је све то видео лично и све и сам знао. Рекао је:

Ми смо сведоци свеџа шџо је учинио њо јудејској земљи и у Јерусалиму. Убили су џа обесивиши џа на дрво. Али Бој џа је џређеџ дана васкрсао и дао да буде виђен.

Дела 10,39.40

Петар није оклевао да Корнелију укаже на сврху Исусове смрти. Господ је морао да постане носилац грехова за човечанство. Он је био тај који је задовољно Божију праведност и правду тако што је на себе узео грехове човечанства. Мора да се понуди одговарајућа и савршена жртва пред Богом, пре него што би Бог могао да човеку да дар живота. Исус је платио за сваки могући човеков грех када је на себе преузео понижење и срам крста. Зато што је то учинио, ми смо очишћени његовим ранама, и откупљени смо његовом жртвом.

Исто тако, Петар није оклевао да говори о Исусовом васкрсењу, и како се потом појавио пред мноштвом народа. Већ смо у Делима 1 и на другим местима проучавали како се Исус појављивао пред апостолима, доказујући тако да је био жив, а после своје смрти, и они су јели и пили са њим. Господ се није указао свакоме, после васкрсења (Дела 10,41). Али, онима пред којима се указао, дао је

врло прецизна упутства: *И зайоведио нам је да њројоведамо народу и да сведочимо да је он од Боја одређени судија живима и мртвима* (Дела 10,42).

Када једнога дана Господ поново дође, судиће онима који ће бити живи у тренутку његовог доласка, али ће исто тако судити и свима онима који су већ умрли. Другим речима, биће судија целом човечанству, живима и мртвима. Како бисмо се припремили за тај дан, морамо да будемо у исправном односу са Богом. Петар даље објашњава који је прави начин да у таквом односу будемо: *За њеја су сведочили сви њророци, да ће свако ко верује у њеја, у њејовом имену њримии ојрошјење ѡреха* (Дела 10,43).

Петрове речи тежину наводе на веру, поверење, сигурност и веровање у Исуса, и сигурност у чињеницу да је он Господ Бог, Син Божији. Сви који су верници морају имати поверење у његово божанство. Морају да буду уверени, да верују и да су сигурни у његову откупљујућу смрт и жртву. Мора да постоји веровање у његово славно васкрсење за наше оправдање (види Римљанима 4,25). Једном приликом Господ је јасно рекао: *Зайо сам вам рекао да ћеије умреји у својим ѡресима. Јер ако не верујете да сам ја (онај за која кажем да јесам), умрећеије у својим ѡресима* (Јован 8,24).

Јован је ово писао како бисмо имали запис о многим стварима које је наш Господ поучавао и чинио, чак и чудесна дела, тако да можемо да верујемо, и да верујући можемо да имамо живот у његово име (види Јован 20,30.31). Петар је наглашавао да чак и Стари завет говори да ће само они који имају веру у Исуса, који верују у њега, који имају сигурност и потврђење у Њему, а све то спојено са послушношћу према њему, бити спасени.

Има библијских одломака, као што је Јован 1,12.13 који нас уче да они који су примили Господа, и веровали у њега, добили су право, или моћ, да постану синови Божији. Очигледно је, онда, да особа не може да постане нешто што већ јесте. Не чини нас вера синовима Божијим. Вера нам даје моћ и право да постанемо синови Божији. Када по вери променимо своје размишљање кроз

покајање, исповедимо своје веровање и веру у Христа, и када се онда крстимо у Господову смрт, обећано нам је да у том чину вере, примамо опроштење грехова. Вера се спомиње као неопходност веровања у Господа Исуса Христа. Опет да кажем, свако ко верује у њега примиће, као послушан верник, опроштење грехова.

У овом тренутку у Петровом говору, догађа се нешто чудесно. *Док је Петар још љоворио ове речи, Дух Свети је сишао на све који су слушали љовор* (Дела 10,44). У нашем проучавању Дела 2 и Дела 8, када год би се појавио израз „сишао“ или „пао на њих“ радило се о Светом Духу, и увек се радило о чудесном оснажењу Духом, а не о обитавању Духа. Свака особа која се крсти у Христову смрт постаје спасени хришћанин и прима Духа, у садејству са речима Духа, да борави у њима као печат и права потврда посинаштва. У овом моменту, међутим, још пре него што су Корнелије и његов дом били крштени, на њих је сишао Свети Дух.

У Делима 11 Лука бележи Петров разговор са апостолима у Јерусалиму. Они су желели да знају зашто је Петар отишао код Корнелија, незнабошца, ушао у Корнелијеву кући, дружио се и заједничарио са њим и његовим домаћима, и проповедао им Христа. Петар је говорио апостолима да је Корнелије изјавио како се пред њим појавио анђео и како му је рекао да пошаље два човека у Јопу. Дела 11,14.15 даље кажу:

...који ће ти казати речи којима ћеш се сјасити ти и сав љвој дом. А кад сам ја љочео да љоворим, Дух Свети је сишао на њих, као и на нас у љочетку.

У Делима 10,43 је забележено да, када је Петар почео да говори, Свети Дух је сишао на њих исто онако како је сишао на апостоле у почетку. Петар овом причом апостоле води до почетака (Дела 2), до дана Педесетнице, у граду Јерусалиму. Ово је сам почетак новозаветне цркве.

Петар им је рекао:

Желим, а љосљоли, да се се љитије самој љочетку. Рекао им је: Се љитије се кад смо сви били на једном месту и онда је

био звук некој силној ветри, и онда је Свети Дух сишао на нас и исјунио нас и почели смо да њоворимо у сираним језицима.

Дух је на апостоле дошао директно, без икаквог полагања руку. То је оно што је Петар рекао да се догодило у Корнелијевој кући. У овом моменту у његовој проповеди, Свети Дух је сишао на њих исто као што је сишао на нас, без молитве и полагања руку. Друга сличност је била та што је Свети Дух свима у Корнелијевој кући дао дар говора у језицима.

Реакција присутних Јудеја који су пратили Петра у Корнелијев дом је слична Петровој ранијој реакцији, а какву ће апостоли исто имати касније. У Делима 10,45 се каже:

А верни из обрезања који су били дошли с Петром, задивили су се што се и на незнабошце излио дар Светиога Духа. Јер су их слушали како су њоворили у језицима (или дружим језицима) и величали Бога.

У нашем проучавању Дела 2 видели смо спој са Делима 10,45. Тада смо рекли, у том проучавању, да је израз „излио“ у грчком језику у глаголском времену перфект, што значи да говори о чину који се већ догадио али да и даље има резултата који се одвијају. Петар се присетио да је на дан Педесетнице проповедао да ће у последње дане Дух бити изливен на све тело. Рекао је да је то било нешто што се догодило једном, за сва времена. Петар се вратио до тог почетка и рекао да је Дух био изливен, да је био послан, или дат, у тој прилици и да још увек има резултата који се даље одвијају.

И пошто је Дух био изливен, или послан, Дух је могао да *оснажи* Корнелија даром језика, и Дух је даље чекао да почне да *обитав*а у њему после чина крштења. У овом тренутку је Петар сасвим разумео шта се то догодило на дан Педесетнице.

Очигледно, дар језика који је Дух дао Корнелију омогућио му је да говори дијалектом и језиком којим су говорили Петар и друга јеврејска браћа. Ови људи су знали да су они прослављали Бога, зато што су их чули у дијалекту који су знали, на свом језику. Сврха

због које је Дух дошао на Корнелија (види Дела 15,5-11) била је да увери апостоле и Јудеје да Бог уопште не прави разлику међу људима, и да сви људи треба да се оправдају и спасу благодаћу кроз веру. Не морају да постану проселити (обраћеници) у јеврејску веру како би се спасли.

И пошто је видео да се све ово догодило, Петар је рекао:

Зар може неко да забрани да се крстите у води ови људи који су примили Духа Светијога као и ми? И наредио им је да се крстите у име Исуса Христа. Тада су га умолили да остане код њих неколико дана.

Дела 10,47.48

Петар је сада био у потпуности уверен. Чуо их је како величају и славе Бога на његовом дијалекту. Када је Дух дошао на Корнелија дао му је чудесни дар језика. У 1.Коринћанима 14,22-25 Павле каже да је сврха дара језика била да се увере неверници, да је то знак за њих. Петар је био верник, али није у потпуности схватао или веровао да необрезани незнабошци могу да постану чланови и наследници тела Христовог, и да имају исте духовне добробити и благослове, као што су их имали Јевреји. Сада је Петар био уверен да није било разлике између Јудеја и нејевреја. Бог жели да спасе све људе, благодаћу, кроз веру у Господа Исуса Христа. Занимљиво је да им је Петар рекао да, пошто су желели да чују речи по којима би били спасени, морају да се наново роде. Морају да се роде у води и Духу. Коначни чин вере који је довео Корнелија Христу било је његово крштење у Исусово име, по његовом ауторитету, и у припадништво Оцу, Сину и Светоме Духу.

Видели смо овде природу универзалног хришћанства. Оно припада свим људима. Господ је употребио Петра да отвори врата небеског царства нејеврејима тј. незнабошцима. Прославимо Бога за његову мудрост јер је отворио ум људи да виде да је његова жеља да се сви људи спасу, и да ти исти људи даље шире ову изврсну поруку која спасава живот човечанству.

Петрова одбрана и отпочињање цркве у Антиохији

Старешине у Јерусалиму одобравају Петрову службу

Петар објашњава и оправдава своју посету нејеврејима

У седамнаестом поглављу ове књиге започели смо разговор на тему Дела 11. На почетку овог дела разматрања, потребно је да стихове од 1 до 18 објаснимо што је шире и јасније могуће, како бисмо могли да разумемо шта се догодило у погледу откупљења незнабожаца, каква је била улога коју је имао апостол Петар, уз још шесторицу сведока који су били са њим у Кесарији, у проповедању еванђеља Корнелију и његовом целом дому.

Ови људи су дошли у Јерусалим као сведоци, како би потврдили пред другим апостолима о догађајима који су се раније догодили (Дела 11,14). Петар их је подсетио на чињеницу да се Корнелије још раније молио и да му је Господ послао анђела као одговор на молитву. Анђео је рекао Корнелију да пошаље неке од својих слугу до Јопе како би дошао до апостола Петра и позвао га јер је он тај који ће им говорити еванђеље тако да се Корнелије и његов дом могу спасти. А да би се Корнелије спасао, било је потребно да чује поруку крста и учење о смрти, сахрани и васкрсењу Господовом (Дела 11,14).

Петар им је испричао о визији коју је имао, и да му је Дух објаснио шта је та визија значила. Петру је речено да иде без оклевања, без размишљања, или погрешних схватања. Петар је рекао: *Тако сам и учинио, и док сам њројоведао Христиа, Дух је се излио на Корнелија и оснажио га даром језика, али не да обитаву у њему као у сјасеном Божијем сину* (Дела 10,43.44). Корнелије је морао да чује, да поверује, и да одговори на еванђеље као и било која друга особа. Морао је да доживи поновно рођење, да се роди од воде и Духа (види Јован 3,5). У Титу 3,5 Павле каже да то мора да буде бања обновљења – обновљење које се добија кроз воду и кроз обнављање Светим Духом. То је оно од чега се састоји поновно рођење.

Корнелије је морао да доживи новорођење пре него што је могао да буде спасен. У Корнелијевом случају Дух је сишао на њега са даром језика. Када је Дух сишао на Корнелија, то је подсетило Петра на оно што се догодило у Јерусалиму на дан Педесетнице. То је било онда када је Дух изливен на читаво тело (Дела 2). Дух је био „изливен“ (Дела 10,45), што је као што смо видели у претходном поглављу у грчком језику у глаголском времену перфект, што значи да се процес одиграо у прошлости али да и даље има последица у садашњости. А како је Исус послао Духа на дан Педесетнице, Дух је био у стању да оснажи Корнелија директно даром језика, и онда, пошто се он крстио у води (Дела 10,47.48), примио је Духа да обитаву у њему као печат, и као доказ да је постао син Божији.

Петар ће се доста бавити овим док другим апостолима све не појасни. Исход његовог објашњења записан је у Делима 11,18: *А када су ово чули, ућућали су и хвалили су Боја њоворећи: Значи и незнабошцима је Бој дао обраћење и живој!*

Господ зида своју цркву у Антиохији

Почевши од 19. стиха па све до краја поглавља, читамо о оснивању цркве у граду Антиохији у Сирији. Оснивање ове велике заједнице био је веома значајан догађај. Ова црква била је

једна од најснажнијих и најдуховнијих цркава у првом веку нове ере. Павле ће одавде започињати своја мисионарска путовања.

Лука наводи у Делима 11,19 да је црква у Антиохији почела после прогонства цркве у Јерусалиму (Дела 8) и пошто су се неки следбеници разбежали после Стефанове смрти. Неки од тих који су се расејали путовали су до Феникије, уског појаса земље дугог око 180 километара, као и на Кипар и у Антиохију, где су проповедали еванђеље. Касније у књизи Дела апостолска Лука бележи да је црква основана и у већим градовима Феникије. Павле ће посетити неку од браће када буде путовао у тој области.

Неки од људи који су били са Кипра и Кирене дошли су у Антиохију, у Сирији, и почели су да проповедају Грцима о Господу Исусу. Њихова порука била је, као што смо видели у Делима 2, о Господу Исусу и о истини која је у њему. Ова порука је доследна, иста кроз читав Нови завет. У Ефесцима 4,21 Павле каже: *свакако сīе чули за њега и ѿучени сīе у њему у складу са истинном која је у Исусу.* А то значи потпуна истина и испуњење истине. Када читамо ове одломке видимо шта је све укључено у говорење истине каква је у Исусу.

Одговор је да је рука Господња била са њима, и да је велики број поверовао и окренуо се Господу. Јован каже да су они који су поверовали у Исуса добили моћ, или право, да постану синови Божији (Јован 1,12.13). Очито, не можемо постати оно што већ јесмо. Особа не постаје Божији син у тренутку када је поверовала. Свакако, да би неко постао дете Божије потребно је да укључимо веровање, уверење и сигурност, али то мора да буде заједно са послушношћу. Када дође до те послушности, особи се даје моћ, или право, да постане син Божији по вери.

У Делима 3,19 Петар каже онима који су се око њега окупили у Храму да им је заповеђено да се покају и обрете ка Господу. У Антиохији, они који су поверовали окренули су се Господу. Знамо да смо спасени Божијом благодаћу и благонаклоношћу. Питање на које обраћамо пажњу у овој студији јесте када нас наша вера спасава

и каква вера спасава? Свето писмо, од књиге Постања до Откривења наглашава чињеницу да нико није био благословен вером, или примио спасење по вери, осим уколико њихова вера није исказала себе у неком чину послушности. Морамо имати послушну веру.

О томе шта је послушна вера Павле говори у Посланици Римљанима 1 и 16. Знамо какву су веру имали ти људи у Антиохији. Била је то вера која их је окренула ка Господу да одговоре на еванђеље, баш као што је и свако други одговорио на тај начин до тада. *Идиџе, зайџо, и начиниџе ученицима све народе, крстиџе их...* (Матеј 28,18). Еванђеље је било проповедано људима у Антиохији, и они су постали спасени следбеници тиме што су се обратили Господу, и крстили се у име Оца и Сина и Светога Духа. Када се ово догодило, започета је црква у Антиохији.

Црква у Јерусалиму шаље Варнаву

У Делима 19,22 Лука пише да су вести о почетку нове цркве у Антиохији стигле до Јерусалима, па је црква послала Варнаву у Антиохију. Реч „слати“ како је овде употребљена значи „званично послала“, што ће рећи да је послат са одобрењем и задатком, и Лука потом пише да када је стигао у Антиохију и осведочио се о Божијој благодати, да се радовао у Господу.

Нећемо потрошити много времена овде разматрајући ову јаку и духовну новозаветну заједницу, али једна од ствари која је од Антиохије начинила тако силну заједницу била је чињеница да су имали одличне учитеље који су били верни Божији људи. У Делима 13 Лука пише први пут да је било учитеља у цркви. Ово се види да је случај и у другим црквама. 1.Коринћанима 12, Ефесцима 4, 2.Тимотеју 2 – све су то одлични примери оних који су поучавали Божију реч. У цркви у Антиохији имали су одличне учитеље и пророке.

Лука први пут спомиње Варнаву у Еванђељу по Луки 4, а исто тако видимо како је пришао да прими Савла и доведе га пред апостоле у Делима апостолским. Препоручио је Савла апостолима и због те препоруке браћа у Јерусалиму су прихватила Савла као

свог сарадника. Варнава је велики духовни слуга који је дошао да помогне цркви у Антиохији. Лука овако пише о његовом доласку: *Кад је он дошао и видео Божију благодат, обрадовао се и ојомињао све, да чврстој срца остјану у Госјоду* (Дела 11,23).

Да останемо у Господу значи да се „прилепимо“ за Господа, да Христу останемо блиски. Ово је била Варнавина порука:

Урадиће тјо са слободном намером и сврхом срца. Одлучиће сада да ћеће, ако ћеће бићи Христјов следбеник, бићи блиски Христју без обзира на околностји и разочарања која ће насјуйићи у неком тјренујку. Будиће верни Исусу, Он нас никад неће изневеритји нији нас најусјићи.

Јеврејима 13,5

Знамо из личног искуства да је ово истина, тако да без обзира шта људи чине да нас разочарају, или у каквим год били околностима, већ смо се определили да останемо блиски Христу.

Био је то део Варнавиног карактера – да охрабри. Лука даље описује природу и став овог човека: *јер је био добар човек, јун Духа Светјоја и вере. И тјридобит се многи народ за Госјода* (Дела 11,24). Овај стих нам говори да доброта коју је Варнава показивао није била површинска. Био је добар у срцу, а било је и нешто што је могло да се види јер је био *јун Духа Светјоја*. Био је под утицајем поруке Светога Духа. Очигледно да је имао плод Духа у свом животу (види Галатима 5,22.23). Био је испуњен великим самопоуздањем, убеђењем, и веровањем у Господа. Због свог карактера био је врло утицајан међу људима и доста се људи обратило Господу због њега.

Али, Варнава све то није могао сам да уради. Био му је потребан сарадник. Антиохија је био један од оних великих градова у првом веку који су имали много становника. Био је то један од најзначајнијих градова у Римском царству у првом веку, и била је то добра прилика. Варнави је била потребна помоћ.

Варнава добија сарадника

Варнави је био потребан неко ко би му помогао док је радио у Антиохији, тако да је отишао у Тарс и тамо пронашао Савла (види у Делима 9,30). Лука потом пише: *Тада је отишао у Тарс да истражи Савла, и кад га је нашао, довео га је у Антиохију* (Дела 11,25.26а). Лука онда пише о њиховом доласку, и деловању, у Антиохији: *И целу једну годину заједно су били у цркви и иоучавали многи народ* (Дела 11,26б). А онда, Лука даје једну веома значајну изјаву: *први иући су ученике назвали хришћанима у Антиохији* (Дела 11,26в).

Израз „назвали“ често се користи у Новом завету (види Матеј 2, Јеврејима 11,7; Дела 10,22). У Делима 10,22 Лука пише да је Корнелије био божански вођен. Реч „вођен“ у оригиналном тексту звучи „позван“. Господ им је дао име хришћани. Они су божански били звани хришћани, али приметите да је Господ чекао све док незнабошци нису били доведени у цркву пре него што је допустио да се назову хришћанима. Реч „хришћанин“ значи „онај који припада Христу“. У 1.Петровој 4,11 Петар пише да ми прослављамо Бога у називу „хришћанин“ тако да је очито да Бог не би користио име које би одабрали непријатељи крста да га прослављају и дају му част.

Читамо даље о онима који су били охрабрени да постану хришћани. У Делима 26,28.29 Лука бележи ове Агрипине речи:

А Агрипа рече Павлу: Још мало га ћеш да ме наговориш да њосћанем хришћанин. А Павле рече: Молио бих Бога да, њре или њосле, не само њи нећо и сви који ме слушају данас, њосћану њакви као шћо сам ја, осим ових окова.

Павле је једноставно био хришћанин. Не нека врста хришћанина, већ једноставно хришћанин, новозаветни хришћанин. То је оно што Бог жели да будемо. Можемо да се ујединимо око чињенице да смо хришћани. Петар је рекао да прослављамо Бога када живимо хришћански живот, чак и када патимо зато што смо хришћани (1.Петрова 4,16).

У Делима 11,27 први пут видимо да се говори о пророцима у новозаветној цркви. У Ефесцима 3,3 и наредним стиховима, читамо да је Бог објавио своју вољу кроз своје апостоле и пророке, односно новозаветне пророке. Апостоли и пророци су писали Нови завет. Била су четворица новозаветних пророка: Марко, Лука, Јаков и Јуда, које је Господ користио да објави своју реч. Пророк је онај који говори Божију вољу уз божанско вођење. Другим речима, пророци говоре под надахнућем Светога Духа. 2.Петрова 1,21 каже: *Јер никад пророштво није било по човечијој вољи, него је Свети Дух водио светије Божије људе да говоре.*

Данас нема живећих пророка; није их било још од првог века.¹⁶ Имамо њихове записе у Новом завету, али овде, у Делима 11,28 говори се о надахнутом човеку који је говорио оно што је Богу било на уму у божанском говору. Павле, који је набројао чудесне дарове Духа у 1.Коринћанима 12, наводи пророштво као један од тих чудесних дарова. Надахнути пророк по имену Агав, који је заједно са још неким другим пророцима дошао у Антиохију из Јерусалима, устао је и пророковао надахнут Светим Духом. Рекао је да ће бити велика глад која ће се раширити по читавом Римском царству.

Лука, који ово пише у раним шездесетим годинама наше ере, доста касније пошто је Агав ово пророковао, рекао је да се глад догодила под владом цезара¹⁷ Клаудија, који је био римски цезар све до 54. године наше ере. Историчари су потврдили да се велика глад проширила око 45. године – а што потврђује временски период о коме Лука пише у Делима 11.

Црквена сарадња

Када су ови у цркви у Антиохији добили прилику која им се указала да искажу своју љубав, бригу и старање за браћу у Јудеји, одговорили су, а погледајте како. Лука пише:

16. Аутор овде говори о свом уверењу да су чуда и пророштва престала са завршетком апостолског доба, тј. у првом веку наше ере – са одласком Исусових апостола (прим.прев.).

17. Реч цезар се у тексту користи у значењу цар (прим. лектора).

А од ученика је одвојио свако колико је могао, да пошаље у помоћ браћи која су живела у Јудеји. Ово су и учинили пославши старешинама дарове преко Варнаве и Павла.

Дела 11,29

Хришћани из Антиохије су послали своје дарове, од једне цркве другој, кроз старешине. Ово је прва назнака коју имамо о старешинама у новозаветној цркви. У Делима 20,17.18 више ћемо пронаћи о старешинама који су били надгледници и епископи у цркви. Реч „надзорник“ значи онај који је добио у задатак да надзире да су ствари урађене на исправан начин.

Старешине не дају црквене законе који треба да се следе; црква и старешине за то већ имају Христове заповести. Међутим, старешине имају одговорност и надзор да делегирају одговорност и рад другој браћи. Они имају административну одговорност да се постарају да се у локалној цркви ствари одраде по Светом писму, и да су урађене на славу и част нашем Богу.

Овде имамо одличан пример како једна црква чини дело Господње и одлучује да пошаље прилог другој цркви. То је оно што називамо црквеном сарадњом. Свака црква је аутономна и самосвојна. Старешине служе и надгледају само једну локалну заједницу. Свака заједница има право да одлучи хоће ли или неће послати прилог некој другој заједници, а црква која прима тај прилог одлучује како ће он бити потрошен. Реч „послати“ подразумева да цркву у Антиохији нико није притискао или нагонио на тај чин. Сами су одлучили да ли ће или неће да се укључе у овај рад.

Ирод (Агрипа Први) прогони цркву

Ирод, прогонитељ, потреса цркву

У Делима 12 Лука бележи о још једном прогонству које је дошло на цркву. Ово прогонство је довело до смрти једног од Господњих апостола, када је Јаков убијен мачем (Дела 12,2). Ово

је друга смрт која се догодила у новозаветној цркви. Прво је ту Стефанова смрт (Дела 7), а сада Јаковљева. Лука даље пише да се Ирод није зауставио само на Јаковљевој смрти: *Кад је видео да је њо Јудејима њо вољи, ухватио је и Петира; а беху дани бесквасних хлебова* (Дела 12,3).

Ово што Лука говори је важно, да се то догодило током Пасхе, седмице дана бесквасних хлебова, зато што је Ирод оставио Петра у затвору, не желећи да узнемирава Јудеје током ове седмице. Петар је у затвору остао све до после празника. Лука пише:

Ухватио ња је, значи, и бацио у тамницу, и ѡредао ња у четири вода од њо четири војника да ња чувају: мислио је да ња, њо Пасхи, изведе ѡред народ.

Дела 12,4

Имамо овде шеснаест војника, по четири на дужности у сваком тренутку, двојицу који су свезана ланцима за апостола Петра и још двојицу изван затворске ћелије.

Али, ни црква није била залудна током овог времена. Лука пише у Делима 12,5: *И ѡако Петира су чували у тамници; али црква се без ѡресѡанка за њѡа молила Боју.* За Петра, великог Божијег слугу, одржавана је непрестана молитва, чак и ноћу. Очигледно да су се Богу молили да се изврши његова воља, у нади да је његова воља да апостол Петар настави своју службу.

Божија заштита над Петром

Овде је значајно да је Господ интервенисао и послао нарочитог анђела. Лука пише да се тај анђеол изненада појавио пред Петром, који је био заспао. Ово нам нешто говори о миру и дубоком осећању радости у Господу. Чак, усред таквог притиска и провокација, Петар је могао да спава. Али, како је било врло мало времена, анђеол га је пробудио и рекао му да обуче своју спољашњу тунику. Онда, *сѡадоше му ланци с руку* (Дела 12,7).

Ово је очигледно чудесни догађај у коме имамо долазак анђела, и спадање ланаца са Петрових руку. Он је био везан ланцима за два војника који су га чували, а опет, анђеол му је рекао шта да

учини и Петар је следио анђела. Мора да је помислио да сања своје ослобађање. Када се коначно потпуно разбудило, схватио је да је Господ послао једног од својих анђела, па је рекао:

Сад стварно видим да је Господ послао свој анђела и избавио ме из Иродових руку и од ишчекивања свега јудејској народа.

Дела 12,11

Онда је Петар отишао право у Маријину кућу, која је била мајка Јована још познатог као Марка (Дела 12,12а).

О Јовану Марку ћемо читати када дођемо до Дела 13. Он је био један од пророка кога је Свети Дух искористио да напише књигу Еванђеље по Марку и био је један од великих новозаветних Божијих слугу. Лука бележи да су у Маријиној кући *били многи окуљени и молили су се Боју* (Дела 12,12б). Ово нам говори како су се жарко молили, какав је био њихов молитвени живот. Молили су се за добробит апостола Петра и за Господњу вољу да се изврши.

Када је дошао до куће, Петар је закуцао на дворишна врата, а служавка њо имену Рода је дошла да му отвори. Када је прекознала Петров глас, била је толико радосна да је отрчала напреко у кућу а да му није отворила кацију, све узвикујући: „Петар стоји пред вратима“.

Дела 12,13.14

Рода је била толико узбуђена што је чула Петров глас да га је оставила да стоји напољу. И као што је за очекивати, неки јој нису поверовали.

А ови јој рекоше: њи си луда. А она је њошврћивала да је њо Петар. Тада они рекоше: „То је њејов анђео“. А Петар је и даље лупао на кацију. Кад су отворили врата и видели ња, зачудили су се .

Дела 12,15

Петар их је умирио и рекао им да се утишају, и да оду и то јаве Јакову као и осталој браћи (Дела 12,17). Ово је први пут да читамо о неком старешини цркве у Јерусалиму. Стихови осамнаест

и деветнаест нам говоре шта се догодило наредног дана. Лако је замислити збуњеност и сумњу у вези са оним што се збило. Господ је интервенисао и стражари који су били одговорни да пазе на Петра да нешто не направи, покушавали су некако да објасне шта му се догодило (Дела 12,18). Лука онда бележи: *Када ѿ је Ирод ѿишражио и кад ѿа није нашао, исѿишиао је сѿражаре и онда наредио да се ѿоубе* (Дела 12,19).

По Ироду, читав овај догађај био је намештаљка. Није могао да прихвати чињеницу да је Бог интервенисао и на чудесан начин ослободио Петра, тако да је себе убедио да су стражари лагали. Наредио је да се погубе а сам је прикрио шта се догодило. Али, ми знамо шта је овде истинито зато што је то Лука све записао. Исто тако, забележио је да је Ирод после овога мислио да би било боље да напусти град, па је отишао у Кесарију на неко време.

Бог у посети Ироду

Дела 12,20 нам указују да је Иродов пут можда имао неке везе са политиком, јер је морао да се постара за контролу штете и да покуша да обнови познанства. Лука пише: *Љуѿишо се на Тирице и Сидонце; но ови су једнодушно дошли к њему, и ѿражише мир*. Очигледно је да су потплатили Власта, цезаревог личног слугу да буде њихов изасланик, и он је тражио мир за грађане ова два града. Било је ово веома важно јер су храну за себе добијали од Ирода.

Лука даље бележи шта се догодило на састанку: *У одређени дан обуче се Ирод у царску одежду, седе на ѿрестѿо и ѿоворио им је* (Дела 12,21). Историчар Јосиф Флавије је писао да је Ирод одређеног најављеног дана на себе ставио велики комад тканине сачињен од сребрних нити, тако да, када се појавио на сунчевом светлу, та тканина се сва пресијавала. А када је народ видео његову одежду: *А народ је викао: Божији ѿлас, а не човечију!* (Дела 12,22). Ту је Ирод требало да их смири и да им каже да то није глас бога и да је он само човек. Али, Ирод их није зауставио, и тако: *Али, одмах ѿа*

је анђео Господњи ударио, зајмо шћо није дао славу Боју; ње је умро, изједен од црва (Дела 12,23).¹⁸

У Псалму 2,12 читамо да би било боље краљевима и царевима земаљским да поштују Сина, Господа Исуса Христа, или ће их он уништити. Исус Христос има суверену власт. Он је цар над царевима и господар над господарима. Он је кнез над свим владарима земље (Откривење 1,5.6). Господ је био над Иродом, а овај је смртно погрешно што Богу није дао славу, па је Господ над њим извршио праведну пресуду. Јосиф Флавије пише да је Ирод живео још пет дана у агонији, пре него што је умро. Ово је једна силна поука у којој видимо каква је Божија казна над opakима.

18. О томе видети више у књизи Јосифа Флавија *Јудејске стјарине* (Београд, Двери, 2008, превео Владан Добривојевић).

Велики подстицај да се евангелизира незнабожачки свет (1)

Прво мисијско путовање

Велики подстицај незнабошцима

У Делима 13 читаћемо о почетку и наставку Павлове службе, оно што називамо Павлово Прво мисијско путовање, на које је пошао са сарадником Варнавом, и на неко време са Јованом Марком.

Пре него што започнемо ово проучавање о Павлу и његовом Првом мисијском путовању, добро би било да погледамо на неке догађаје који су се одиграли у антиохијској цркви и на људе који су у те активности били укључени. У цркви је било пророка и учитеља а неки од њих су и набројани у Делима 13,1.2. Ови појединци су служили Господу у име људи. Лука пише да су постили и прослављали Бога. Ово је први пут да читамо о црквеном посту. Господ је рекао да ће бити ситуација у којима ће бити потребно да постимо, и он нам то допушта да чинимо као појединци, а према поучењу које је дао у Проповеди на гори у Матеју 5, 6 и 7. Речено нам је да постимо на такав начин да људи не знају да постимо. За пост постоји духовни разлог, а антиохијска црква је одлучила да ће на овај начин да помогне многим службама које су чинили, уз помоћ Светога Духа. Онда је Лука написао: *Док су они служили*

Господу и њошћили, рече им Дух Свети: Одвојте ми Варнаву и Савла за дело на које сам их њозвао (Дела 13,2).

Дух је позвао Варнаву и Савла да започну своју мисију у евангелизацији других делова света. Господ ће их употребити како би изградио своју цркву у свим местима која су набројана у Делима 13 и 14. Треба пажљиво да размотримо како је црква одабрала ове верне слуге за дело на које су били позвани. Лука о томе пише: *Тада су њошћили, њомолили се Боју, њоложили руке на њих и ошћусћили их да иду даље (Дела 13,3).* У време које би користили да једу они су се молили, а то зато да би могли да се још више посвете молитви. Молили су се са њима и за њих, и онда су на њих положили руке.

Ово полагање руку чланова цркве на Павла, Варнаву и Јована Марка, није употребљено како би Дух на њих пренео своје чудесне дарове. Савле (који ће ускоро променити своје име у Павле, у стиху 9) већ је био Христов апостол. Он је већ био оснажен од стране Светога Духа, и стога је имао сав ауторитет апостола. Сврха полагања руку на њих била је да их предају Божијој благодати.

У Делима 14,21-28 Лука описује њихов повратак после Првог мисијског путовања, које је вероватно трајало од три до пет година. Када су се коначно вратили у антиохијску цркву, када су пристигли, позвали су цркву да се окупи како би им испричали све што је Бог учинио кроз њих. У Делима 14,27.28 се каже:

Када су дошли, окућили су цркву и казали све шћо је Бој учинио с њима, и како је ошћворио незнабошћима врашћа вере. И ошћали су шћамо дуго времена с ученићима.

Исправно и правично би било да ми данас постимо, да се молимо, и да полажемо руке на браћу која одлазе на мисијско поље да проповедају Христа и да их на тај начин пред свима предамо Божијој благодати, како би били у могућности да учине дело које је он приправио за њих.

Савле је већ Христов апостол, али у Делима 14 читамо о неким гласницима који су дошли из других цркава, који су исто били

називани апостолима. У Филипљанима 2,25 и у 2.Коринћанима 8,16-24 Павле говори о појединим гласницима, а реч апостол је коришћена у смислу описивања ових гласника. Апостол цркве је била она особа која је послана са неким задатком. Савле је Христов апостол, али он ће постати неко кога ће послати црква у Антиохији, и Варнава ће, наравно, бити такав апостол. Важно је да то имамо на уму када видимо реч апостол употребљену у Новом завету. Неки су били апостоли које је оснажио Свети Дух да чине чудесна дела; други су били послани на посебне мисије. Када ово знамо, помоћи ће нам у читању Дела 14.

Мисијска порука у Селевкији и Пафу

Погледајмо сада ово путовање детаљније. Лука бележи да су Савле и Варнава ишли од Антиохије до Селевкије где су се укрцали на брод и одједрили до луке Саламин на Кипру. Када су тамо стигли, почели су да проповедају Божију реч по синагогама (Дела 13,5). Савлов обичај је био да иде по синагогама. Будући да је раније био фарисеј, ишао је у синагоге, не да би практиковао Мојсијев закон као закон своје вере, већ да би тако дошао у додир са посвећеним верујућим Јудејима које је могао да поучи о Господу Исусу Христу. Ово се догађало сваки пут када би отишао у неку синагогу.

Јован Марко је био њихов сарадник и пратио их је на овом путу. Њих тројица су путовали по читавом острву, да би на крају стигли до града Пафа, који је био око 160 километара удаљен од Саламина. У том граду је било седиште римске власти, и тамо је био римски проконзул, што су иначе потврдили и историчари. Лука пише да је тај човек, по имену Сергије Павле, био интелигентна особа (Дела 13,7). Божију реч је желео да чује од Савла и Варнаве: *Али, њима се сујројсџављао Елима, врачар – јер се њако љреводи име њеџово – насџојећи да љроконзула одвраџи од вере* (Дела 13,8).

Историчари су записали да није било тако необично за проконзула да има саветника који би тврдио да има тајанствена сазнања о будућности, и који би могао да омогући владару више

мудрости. Елима је имао тај положај. Очигледно, од проконзула је добијао новчану потпору. Елима је јасно видео да проконзул сада слуша о истини која се може наћи у Христу и да ће открити да не треба да се дружи са врачарима и пада под утицај дела почињених у снази тела. И у Старом завету, као и у Новом, Бог говори против врачара и свих који такве ствари практикују. Елима је знао да ће изгубити свој положај и финансије, па се супротставио Божијој речи.

У Делима 13,9 први пут је споменуто да је Савлово јеврејско име промењено у Павле, што је било римско име и које је значило „мали“. Да ли то име има некакву везу са Павловом фигуром није нам познато, али од овог момента у Новом завету, он ће бити познат под именом Павле.

Лука је записао Павлов одговор Елими. Пише:

А Савле, који се зове и Павле, њун Духа Светога, оштро ја њојледа, и рече: О, ти који си најуњен свакога лукавства и свакога неваљалства, ђавољи сине, непријатељу сваке њраведности, зар нећеш ѡресити да квариш ѡправе ѡушве Господње?

Дела 13,9.10

У овом контексту реч „пун“ значи „бити под утицајем“ или „бити под контролом“. Контекст ће показати да ли се радило о чудесном оснажењу, или само о утицају кроз поруку Духа у Божијој речи. Овде нам контекст указује да се ради о чудесном утицају Духа. Павле је био пун, или под утицајем, Светога Господњег Духа, и видео је Елимино срце. Пuteви Господњи су прави, они не скрећу ни на коју страну, а Елима је покушавао да те праве Господње путеве некако искриви. Био је непријатељ истине коју налазимо у Христу. Због његовог неваљалства, Дух је кроз апостола, узроковао Елими телесно општећење, што је једини пример у Делима апостолским да је чудо употребљено као казна.

У 1.Коринћанима 12,10 Павле говори о чудесној сили, сили која долази од Светога Духа. У Делима 5 видели смо демонстрацију

такве силе у случају смрти Ананије и Сафире, али у случају Елиме, телесно општење је било узроковано само на краћи временски период.

Било би занимљиво данас питати људе који тврде да имају такве дарове Духа, када су последњи пут непријатељу еванђеља одузели вид. То се догодило Елими и потврдило је Божију реч. Павле му је онда рекао:

Сада, ејбо, рука Господња је на теби: бићеш слеп и нећеш видети сунце за неко време. И одмах је на њега пао мрак и њама, ишао је унаоколо и тражио да га неко води.

Дела 13,11

Елима је био потпуно слеп на неко време, што доказује оно о чему смо говорили у вези са сврхом чудесних дарова у првом веку. Апостоли су имали одређене акредитиве као Христови апостоли (2.Коринћанима 12,12) као што је то било показано у овом случају.

Проконзулова реакција се могла предвидети, а опет, и даље је невероватна. Лука каже: *А кад је проконзул видео шта се догодило, поверовао је, јер је био задивљен Господњом науком* (Дела 13,12). Сергије Павле је поверовао. Он је био трагалац и желео је да чује Божију реч. Сада, када је чуо, поверовао је. Запањује какав је ефекат имало учење о Господу, а посебно на Елиму.

Онда су Павле и другови напустили Паф и путовали у Пергу, у области Памфилије (Дела 13,13). У том тренутку њиховог мисијског путовања Јован Марко се вратио у Јерусалим (Дела 13,14). Не знамо зашто је напустио Павла и Варнаву, али у Делима 15 читамо да је Јован, пошто је из Јерусалима отишао у Антиохију, желео да им се опет придружи у служби, али да Павле није сматрао да би то било мудро. Он је мислио да Јован Марко треба да остане у цркви у Антиохији, а Јованов рођак Варнава је мислио да он треба да буде са њима, па је рекао: *Не, ја верујем да ја треба да га узмем да буде са мном*. Онда је Павле рекао Варнави да га позове и да они иду јужним путем, а Павле и Сила су пошли северним путем учећи и проповедајући еванђеље. Овде треба рећи да се

њих двојица нису посвађали, нису створили некакво нејединство у цркви. Њихове процене су се разликовале, на шта су обојица имала право, али нису тиме створили нејединство.

Мисијска порука у Антиохији писидијској

Лука даље бележи да су Павле и Варнава путовали у Антиохију писидијску, која се налази у региону Галатије. А када су тамо стигли, Лука бележи шта се догодило:

У субојџу су ушли у синагоју и сели. А љосле чииања закона и љорока љослале су сџарешине синагоје к њима и рекле: Браћо, ако имате какву уљешну реч за народ, љоворите!
Дела 13,14б.15

Служба у синагоги садржала се од читања делова Закона и онда читања из пророка. После ових читања, особа би устала и говорила неку поруку охрабрења која би се заснивала на тим читањима. Овде је очито да су се Павле и Варнава претходно представили старешинама синагоге и да су им испричали нешто о свом животу. После читања тог дана, од њих је затражено да говоре. Овде је записана прва Павлова проповед. У тој проповеди коју је Лука забележио, Павле подсећа на неке од занимљивих догађаја и размишљања из јеврејске историје. У синагоги су били верници Јевреји, уз оне који су били нејевреји проселити у јеврејску веру.

Павле се враћа у прошлост и подсећа их на то шта је Бог чинио у старозаветно време. Када је дошао до Давидовог живота, дошао је до кључног момента своје поруке. У Делима 13,32.33 Лука бележи Павла како каже:

И ми вам навештавамо еванђеље: обећање дајџо оцима, исљунџо је нашој деци, када је љодџао Исуса, као шџџо сџџоји у Друћом љсалму: Ти си Син мој, ја сам џе данас родџо.

Павле жели да буде сигуран да његови слушаоци повежу пророштво о Давиду из Старог завета (Псалом 2,7) са догађајима око Исуса у Новом завету.

Павле је, наравно, говорио о чињеници да је Бог васкрсао Исуса из гроба. Он даље каже:

*А да ја је васкрсао из мртвих да се више не врати
у тврђење, види се у овом: Исусунићу вам Давиду дана
чврста обећања. Зајо и на друом месту каже: Нећеш да
и да твој светица види тврђења.*

Дела 13,34-35

Овде Павле управо говори о пророштвима из Псалма 16,10 и из Књиге пророка Исаје 55,3 и показује им како су се испунила кроз Исуса. Свето и чврсто обећање благослова Давиду повезано је са вечним заветом, новим заветом у Христу, и благословима оправдања и опроштења грехова кроз Исуса, Давидовог сина. Бог није допустио да његов Свети иструли. У Делима 2, на дан Педесетнице, и Петар је цитирао из Псалма 16,10 и објашњавао како је испуњен у Исусу и његовом васкрсењу.

Потом Павле присутнима у синагоги објашњава разлику између Давидове и Исусове смрти.

*Јер Давид, који је послужио својем нарашћају, јо Божијој
вољи умро је и положили су ја код оца његових и видео
је тврђење. Да знаје, зајо браћо, да се кроз њеја вама
проговда опроштење греха и од свеја оној од чеја није
могао да вас оправда Мојсијев закон. Он оправдава свакоја,
који верује.*

Дела 13,36-39

Кључни стих у овом одломку је 39-ти. Особа не може да се ослободи окова грехова, кривице за грех, кроз Мојсијев закон. Када би неко савршено испуњавао закон, закон не би могао да га оптужи. Али, закон испуњава своју сврху тиме што оптужује људе због грешности њихових грехова (Римљанима 7,7-12). Особа не може да се оправда жртвама (Јеврејима 9-10 поглавља). Али, Закон је предвидео да ће доћи савршена жртва (Јеремија 36,2; Псалом 40,6-8), и да је та жртва нада за Израел, то је Месија. Ово

је охрабрење које нуди Павле. Кроз веру, послушну веру у Христа, особа може да се ослободи грехова, од кривице и последица.

Павле их је онда упозорио да обратe пажњу на ова пророштва.

*Пазитије зашто, да се не догоди оно што је речено у пророцима:
Видитије, ви који презиретије, чудитије се и нека вас нестијане.
Јер ја чиним дело у дане ваше, дело које нећетије вероватији
ако вам ја ко исприча.*

Дела 13,40.41 види и Авакум 1,5

Лука онда бележи одговор оних који су чули Павла како говори: *А кад су излазили, молили су их да им (и) у другу суботу њоворе ове речи* (Дела 13,42). Народ је желео да чује додатно поучење о Месији и спасењу које се може наћи само у њему. Видимо да су поуке Павла и Варнаве већ давале резултат. Лука пише:

А кад се скупиштина развила, многи Јудеји и њобожни обраћеници њошли су за Павлом и за Варнавом. Ови су им њоворили и саветијовали их да остјану у Божијој благодати.

Дела 13,43

Када су Павле и Варнава говорили, они слушаоци који су практиковали јудаизам нису још имали спасавајућу Божију благодат. Они су, међутим, већ били у процесу обраћења, и Бог је био задовољан њиховом искреношћу, њиховим добрим срцем. Речено им је да наставе у Божијој благодати док даље уче о Господу Исусу Христу.

Мисијски резултати у Антиохији

И како су били искрени у томе да још нешто науче о Месији, Лука бележи шта се догодило следећег суботњег дана: *Друге суботе окупио се њошњово сав ѡрад да чују Божију реч* (Дела 13,44). Можда су чак морали да напусте зграду и сретну се напољу како би могли да приме то велико мноштво људи које се ту окупило. Ово је, наравно, проузроковало реакцију Јудеја: *А кад су Јудеји видели народ, испунили су се завишћу, хулили су и њоворили ѡроштив Павлових речи* (Дела 13,45). Никада се толики народ није сакупио у сингагоги да чује

шта су Јудеји имали да кажу. Говорили су о Богу без поштовања, али то није омело Павла. Лука даље пише:

А Павле и Варнава храбро рекоше; вама је њрво њребало њоворитији Божију реч; али кад је одбацујете и себе сматрајте недостојним вечној животи, ево сад се обраћамо незнабошцима.

Дела 13,46

Онима који су били Јудеји, Бог је првима дао прилику да сазнају ко је Месија, и да буду доведени у његово откупљујуће царство, у цркву. Али, пошто су они одбили ту прилику, Павле им је рекао да се та прилика сада нуди незнабошцима.

Видимо овде који је то моменат када треба да „стресемо прашину са ногу“ и да одемо другим људима. Тај тренутак је достигнут када људи почну да се супротстављају Божијој речи и сами просуђују реч Божију, у свом непоштеном стању. Тада је час да се пође и оде на неко друго место. Павле је рекао да ће он и Варнава тако учинити. Одлазе нејеврејима. Павле и Варнава су испунили оно што је пророк Исаија предвидео да ће се догодити у Исаији 42 и Исаији 49. Бог је рекао: *...и чуваћу ње, и учинићу ње да будеш завет њароду, видело народима* (Исаија 42,6б) *и ...нећо ње учиних виделом народима да будеш моје спасање до крајева земаљских* (Исаија 49,6б).

Нас незнабошце, Бог је имао на уму још када је планирао спасање кроз свог Сина. У свом плану откупљења рекао је: „Прво ћу припремити у еванђељу Јудеје, а онда ће они ићи до краја света са мојом поруком о откупљењу и спасању у радосној вестии мога Сина.“

Када су незнабошци ово чули, то је на њих имало велики утицај. Лука пише: *А кад су ово незнабошци чули, радовали су се и славили Господњу реч: и њоверовали су сви који су били одређени за вечни животи* (Дела 13,48). Реч одређени, постављени, је војнички израз у првом веку који је буквално значио „да се постави на право место“. У овом контексту, незнабошци су желели да чују Божију

реч и прослављали су је. Када неко има такав став и постави се на право место, онда та особа постаје спасени следбеник. Ови незнабошци су били ти који су поверовали:

А Господња реч се ширила њо свој околини. Али Јудеји су њодболи уљедне њобожне жене и ѡрадске ѡрваке, ѡа зайочеше ѡроѡнсѡво Павла и Варнаве, и исѡераше их из својих крајева. А ови су оѡѡресли ѡрашину са својих ноу ѡроѡив њих и оѡишли у Иконију. А ученици су се исѡуњавали радошћу и Духом Светим.

Дела 13,49-52

Јудејске вође су своје прљаве планове реализовали кроз неке друге особе. Имамо овде прогонство које су зачели јудејске вође, али су то учинили кроз друге. То се завршило тако што су Павле и Варнава отишли у други град, удаљен око 100 километара од Антиохије и Писидије, али следбеници који су остали у Антиохији и Писидији били испуњавани радошћу и Светим Духом.

Учинак еванђеља у Иконији и Листри

Напредовање еванђеља

Дела 14 настављају да описују догађаје који су се одиграли током Павловог првог мисијског путовања. Када су Павле и Варнава стигли у град Иконију, као што је то био Павлов обичај, отишли су у синагогу. Лука је записао:

...и ѡворили су ѡако да је ѡверовало велико мношѡво Јудеја и Грка. Али неверни Јудеји ѡодбунили су и раздражили душе незнабожаца ѡроѡив браће.

Дела 14,16.2

Ипак, изгледа да им животи нису били у опасности јер Лука даље описује:

Они су ипак остали досија времена слободно иройоведајући Госиода, који је сведочио за реч своје благодати и давао ње су они чинили знаке и чуда.

Дела 14,3

Знамо да је Павле био чудесно оснажен од стране Духа. Будући да је био Христов апостол, имао је то потврђење. Али, у овом одломку читамо да је и Варнава поседовао чудесни дар од Духа да чини таква дела. Као што смо раније проучавали, сврха чудесних дарова је да открије и потврди реч Божију (Марко 16,20; Јеврејима 2,3). Важно је да овде приметимо да реч није била у неком процесу потврђивања, она је већ била потврђена. Сва истина је била откривена и потврђена у време апостола што је довело до тога да данас имамо потврђено Свето писмо. Бог је давао своје одобрење и препоруку за њихову службу и деловање.

Али, истовремено, ситуација није уопште била наивна. Лука нас извештава:

А ирадско сџановништво се разделило; једни су били уз Јудеје, а други с аџосџолима. А кад су се намерили и незнабошци и Јудеји са својим сџарешинама да их злосџављају и џобију камењем, они су џо дознали и џобели у ликаонске ирадове, Лисџиру и Дерву и у њихову околину. И џамо су иройоведали еванђеље.

Дела 14,4-7

Приметите да је овде нагласак на поучавању и проповедању Христове радосне вести. То је једини начин на који људи могу да се спасу. Божије еванђеље је једина сила спасења (Римљанима 1,16.17) за оне који верују. Павле и Варнава су отишли у та места и тамо су чинили оно што су чинили од самог почетка: поучавали су и проповедали Христа распетог.

Успех и неуспех у Листри

А у Лисџири је био један човек, боџаљ у ноџама, хром од уџиробе своје мајке, који никада није ходао (Дела 14,8). Овај човек, који је био хром, који је био у свом несрећном здравственом стању од

рођења, врло пажљиво је слушао Павла и нетремице га је гледао. Није вера нужно потребна како би људи доживели да Свети Дух учини чудесно дело у Христово име, али ова особа је веровала да је Бог имао ту силу у Духу. Онда га је Павле позвао: *Устани на своје ноге! И овај је скочио и њроходао* (Дела 14,10). Чуда су се увек догађала тренутно и била су комплетна, и у овом случају: *...кад је народ видео шћиа је Павле учинио, њовикали су њоворећи ликаонски: Богови њосћиаши као људи и сиђоше к нама* (Дела 14,11).

Листрани су имали погрешно разумевање о природи божанског, јер су мислили да лажни богови постоје, па су помислили да су ти богови, негде из свемира, сишли доле у обличју ова два човека. Лука даље описује њихове припреме:

Варнаву су називали Зевсом а Павла Хермесом, јер је он водио реч. А Зевсов свешћеник који је био њред самим ѡрадом, довео је бикове и венце њред враћиа и хћео је с народом да ѡринесе жрћиву.

Дела 14,12,13

Зар ово није занимљиво? Павле је сада главни говорник, он стиче на важности као вођа код незнабожаца. Тако је народ почео да се спрема да понуди жртве пред Павлом и Варнавом. А када су њих двојица схватили шта се догађа, појурили су у мноштво, и пред њима су кидали своју одећу како би и на тај начин показали своје незадовољство оним што се догађало.

Људи, зашћио њо радићше? И ми смо смрћни људи, као и ви. Ми вам ѡројоведамо да се од ових идола обраћићше живом Боју, који је сћворио небо, земљу, море и све шћио је у њима, који је у ѡрошим временима ѡустћио све народе да иду својим ѡућевима. Ићак, себе није осћавио без сведочансћива чинећи добро, дајући вам с неба кишу и родне ѡдине, ѡунећи ваша срца весељем.

Дела 14,15-17

Наш Бог и даље показује своје присуство сваким даном, годину за годином, тако што чини добро људском роду, даје

кишу с неба и родне године. У Старом завету, Свето писмо доста говори о кишном циклусу, о томе како ветар доноси облаке са могућим падавинама у неку област. Прелепа је то ствар, а Бог је то предодредио у својој мудрости. Све те благодати долазе од Бога.

Лука даље пише да су Павле и Варнава, чак и пошто су рекли све ово, и даље једва зауставили светину да им не приноси жртве. Овако је изгледала Павлова служба у граду Листри. Не заборавимо да ће у том граду упознати Тимотеја и да ће се он обратити кад чује Павла. О Тимотијевој верности читаћемо у Делима 16. А до тада, нека нас Господ благослови у нашем проучавању о томе како Бог делује кроз своје слуге, што доводи до обраћења многих и изграђивања његове цркве.

Велики подстицај да се евангелизира незнабожачки свет (2)

Листра, Дерва и повратак у Антиохију – увод

У овом поглављу књиге настављамо да проучавамо Дела апостолска, и настављамо са проучавањем Дела 14. У Делима 14 смо видели да је Павле дошао у велики град Листру. Док је био тамо, верујемо да је један од оних који су га чули и одговорили на позив еванђеља био млади човек по имену Тимотеј (види 1. и 2.Тимотеју; 1.Коринћанима 4,17; Филипљанима 2,19-24). Још ћемо читати о Тимотеју у Делима 16, о томе како је постао Павлов сарадник на његовом Другом мисијском путовању.

Али, овде у Делима 14, Павле је покушавао да подсети незнабошце, оне који су били нејевреји, о правој суптини и природи Бога. Прво су морали да виде нешто о природи и деловању грехова у свом животу, пре него што би прихватили да имају потребу за Спаситељем. Павле их је подсетио на чињеницу да Бог никада није без сведока. Он чини добре ствари тиме што нам даје кишу с неба, и родне године, што нас задовољава храном, драговољношћу, радошћу и утехом (Дела 14,17).

Занимљиво је да, када погледамо у Стари завет, у Књигу о Јову 37, као и у Причама Соломоновим, читамо да је Бог извор кишног циклуса. Занимљиво би било када би неко израчунао колико је

воде и колико тежине у свим тим облацима; како је то Бог смислио да облаци узму водену пару и да је преносе по земљи, и да онда у одређено време ослобађају огромне количине кише. Зар то није чудесно? Само Бог може да створи облаке који ће да носе такве количине воде у области где је вода потребна како бисмо могли да живимо. Бог је томе извор. Поштујемо га, славимо га јер нам он пружа доказе о својој присутности и доброти према нама.

Павлово каменовање

Пошто су Павле и Варнава некако зауставили то мноштво неверника у Листри да их не испоштују као богове и не прослављају, неки од неверних из Антиохије и Иконије, а где су Павле и Варнава претходно били и проповедали и деловали, дошли су народу и уверавали мноштво да је Павле био лажни учитељ. Због те информације, Лука пише: *... ња су засули Павла камењем и онда га извукли из града, мислећи да је умро* (Дела 14,19б).

Можете да замислите како Павла ударају каменице и како пада без свести, остављен да умре. Мноштво је мислило да је умро. Вукли су му тело преко прљавих камених улица, одвукли су га изван града, као животињу, и оставили су га тамо, као да је мртав. Међутим, Павле нам пише: *Али кад су се ученици окупили око њега, он је устао и ушао у град. Суштрадан је с Варнавом отишао у Дерву* (Дела 14,20).

Можда је ту био присутан и Тимотеј, уз своју мајку и баку. Једном је Павле рекао: *Присећам се твојих суза и желим да те видим, ња да се исцуним радошћу* (2.Тимотеју 1,4). Можда су баш у то време пустили по коју сузу мислећи да је Павлу одузет живот. Али, запис нас уверава да није био мртав. Ученици су се постарали за његово тело, бринули су се током дана и ноћи. И после доброг старања током ноћи, Павле и Варнава су отишли у град Дерву. На мапи можете да погледате где је Дерва и да видите да је поред Листре, не тако далеко.

Даља обраћења и јачање обраћених

Пошто су стигли у Дерву, Лука пише:

Пошћо је у овом граду проповедао еванђеље и стикао много ученика, враћили су се у Листру, Иконију и Антиохију, учвршћујући душе ученика, савешћујући их да оствану у вери.

Дела 14,21.22а

Веома је важно да се редовно подсећамо на заповест коју нам је дао Господ, према Матеју 28,18-20, да идемо и чинимо ученицима људе у свим народима. Ово се постиже тако што ћемо их учити о Христу, његовом путу, његовој смрти и васкрсењу, његовом имену, и свему што је повезано с њим. Оне које поучавамо даље настављамо да учимо, и онда их крштавамо у име Оца, Сина и Светога Духа како би постали спасени следбеници. То је иста порука, на коју се одговара исто онако како се одговарало и онда, и која доводи до спасених следбеника данас. Где год да су ишли, проповедали су Христову поруку. Када би људи одговорили на поруку крста, постали би спасени следбеници.

Исто тако, требало је доста храбрости да се потом врате до Листре, Иконије и Антиохије (писидијске). Незнабошци у овим градовима лоше су се понели према њима, а опет вратили су се у те градове са уверењем и као верујући. Није њихов повратак имао за циљ нове следбенике, већ да охрабре срца и душе оних који су већ били чланови тела Христовог, цркве. Обратите пажњу на поруку којом су охрабривали следбенике у вери. И ми треба једни друге да охрабрујемо свакодневно (види Посланицу Јеврејима 3,12.13), да наставимо да будемо у суштини хришћанске доктрине, и да наставимо са поруком коју нам је Бог дао. То је оно где хришћанство захтева веру, убеђење, поуздање и радосну сигурност спојену са нашом послушношћу. Браћа треба да се охрабрују. Треба да им се каже да морамо да зависимо од Господа, као што смо већ рекли у проучавању Дела 11.

Исто тако, треба да запамтимо да, када се суочимо са прогонством, и када живимо по вери, Господ је ту са нама. Он нам је поштено рекао да, ако будемо живели као Божији људи, да ће нас прогонити. Павле подсећа Тимотеја на ту истину (2.Тимотеју 3,12). Морамо да будемо вољни, у његовој благодати, у његовој присутности, и у његовој снази, да останемо у вери. Чак и онда ћемо наилазити на притиске и осуде, али Господ је рекао да, ако верујемо у њега и ако смо му верни, да ће нам он помоћи да успешно издржимо те испите. Порука коју су добили ти млади следбеници била је да ће ући у царство Божије кроз многа искушења и тешкоће. Павле је рекао да га је Господ спасао од свих тешкоћа и искушења (2.Тимотеју 4,18), и да ће га довести у небеско царство.

Када смо рођени од Духа и од воде (Јован 3,3-5), постајемо грађани царства. То је откупљујуће царство, црква нашег Господа. Али, једног дана, на крају наше вере примићемо пунину спасења (1.Петрова 1,9) и имаћемо обезбеђен улазак у вечно царство које ће трајати заувек. Ако смо верни до самог краја, тада ћемо у нашој посвећености и верности Господу, једнога дана ући у то вечно небеско царство. Ово је била порука коју је Павле говорио младим следбеницима.

Лука бележи и да су постављали старешине у тим црквама. Када су се вратили у ова три града, у свакој цркви су видели да су нека браћа досегла ниво духовности. Били су то људи који су испуњавали духовне квалификације које су набројане у 1.Тимотеју 3,1-7 и Титу 1,5-9. У овим стиховима видимо да особа мора да има сваку од ових особина у неком степену. Питање је процене до које мере можемо да имамо ове квалитете, али када особа поседује ове духовне особине, можемо да је одаберемо да у цркви служи као епископ, надгледник, или старешина у телу Христовом.

У Делима б видимо да су апостоли рекли цркви да одабере седам људи између себе. И пошто су ти људи били одабрани, апостоли су их поставили да раде оно што је требало да буде урађено. Павле

и Варнава нису бирали људе у овим црквама у Делима 14, али су их поставили да служе као старешине. Очигледно је да је црква била укључена у процес одабира, јер само је црква знала да ли су те особе имале духовне карактеристике да служе као старешине. Лука пише о томе коју су улогу Павле и Варнава имали у том процесу у Делима 14,23: *И кад су њо свима црквама њосџавили сџарешине, уз молиџву и њосџ љредали су их Госџогу у коџа су веровали.*

Приметите овде да је било више старешина у свакој цркви и да је молитва била праћена постом. Још једном видимо да нам Бог показује да треба да време проводимо у молитви, чак и кроз оброк, тако да је у одабиру и постављењу људи који ће служити као пастири све учињено на библијски и одговарајући начин.

Пошто су напустили ове градове, вратили су се у цркву у Антиохији у Сирији. А када су стигли у Антиохију, Лука пише да су окупили сву цркву. Нису чекали до дана када ће се црква састати, у недељу. Лука пише:

Када су дошли, окупили су цркву и казали све шџо је Боџ учинио с њима, и како је оџтворио незнабошцима враџа вере.

Дела 14,27

Павле и Варнава су се вратили са дела које им је Божија благодат наложила да буде учињено. На том путу су учинили много великих ствари, али сада остају у Антиохији дужи временски период (Дела 14,28).

Расправа међу браћом о слободи за незнабошце

Борба за хришћане из незнабоштва

У Делима 15 читамо о још једном проблему који је постојао у цркви. Овај проблем створили су неки јудејски фарисеји који су постали чланови новозаветне цркве, али нису разумели природу Мојсијевог закона. Покушавали су да наметну тај закон и на вернике

из незнабоштва, на нејевреје, што је створило нејединство у телу Христовом. Лука бележи да су, док су Павле и Варнава још били у Антиохији, дошли неки људи из Јудеје, где се налази Јерусалим, и почели да поучавају браћу. Лука каже да се њихово учење састојало од следећег: *...ако се не обрежете по Мојсијевом закону, не можете бити спасени* (Дела 15,1а).

Важно је приметити чије обичаје треба следити; не Аврамов обичај где у књизи Постања налазимо на почетак обрезивања, већ радије, по Мојсијевим обичајима. Покушавали су да наметну Мојсијев закон на ове младе нејеврејске вернике.

Касније ћемо проучавати, у Делима 16 да, када је Тимотеј постао Павлов сарадник у служби, Павле је, знајући да је било Јудеја у тој области где су службовали и због тога што је Тимотеј био полујудејин (мајка му је била јеврејски верник као што читамо у Делима 16), дао да се Тимотеј обреже. Павле није дао да се Тимотеј обреже да би се спасао, већ да би са Павлом имао отворен приступ срцу и уму Јудеја. Павлов обичај је био да иде у синагоге и поучава људе. Он је живео по принципу да ће свим људима постати све само да би могао да их досегне Христовим еванђељем, и придобије што је могуће више људи (1.Коринћанима 9,22).

Није било погрешно то што је Тимотеј био обрезан из обичаја, али то није било потребно за његово спасење. Овде се ради о томе да су људи из Јудеје поучавали да нејевреји нису спасени тиме што је њихово спасење у Христу, као и да је његова смрт требало да буде спојена са Мојсијевим законом. То је била јерес. Било је то лажно учење. У Посланицама Галатима, Јеврејима и Римљанима јасно се каже да смо спасени вером у Господа Исуса Христа, а не по делима.

Лука пише да, када су се Павле и Варнава суочили са овим лажним учењем, они су представили истину о томе па је дошло до великих свађа и подела (Дела 15,2). Због оваквог учења дошло је до велике поделе. Због многих проблема које је ово учење створило, браћа у Антиохији су се договорили да пошаљу своје црквене

представнике до Јерусалима, одакле је ово учење и потекло. Намера ових представника била је да оду у Јерусалим и расправе ово са другим апостолима и старешинама.

Овде нам Лука прецизно описује ситуацију. Све што се овде догодило било је да су браћа из једне заједнице (Антиохија) дошли у другу заједницу (Јерусалим), где су били надахнути Христови апостоли и старешине који су руководили црквом. Ове две заједнице су се среле јер су апостоли знали вољу Господњу, били су надахнути Светим Духом, и еванђеље су представљали у свој пунини. У Посланици Галатима 2 Павле нам говори о овом састанку, и каже да је то био затворен састанак на коме су озбиљно расправљали.

Овде се налази поука за све нас данас. Када се бавимо нечим тако озбиљним и дубоким није потребно да се скупи читава заједница, па да се онда расправља или дебатује у смислу да прво једна особа говори, а онда друга особа и тако даље. Незрели хришћанин, свакако ће на таквом скупу бити обесхрабрен. Павле нам каже да је то био затворен састанак на којем су имали озбиљну дискусију и на коме су се сагласили, и после састанка били су поново једно срце и душа. Цела црква се коначно сјединила у 15,22; али није цела црква учествовала у овој конкретной дискусији. Лука пише да док су путовали, другим црквама су говорили радосну вест о незнабошцима и њиховом доласку к Христу. Када је Павле стигао у Јерусалим, срдачно су га дочекали (Дела 15,3.4).

Људи укључени у претресање проблема

Када су Павле и Варнава и још нека браћа из Антиохије пристигли у Јерусалим, дошао је час да се разговара о главном проблему. Имајући то на уму, Лука бележи:

Устали су неки верни који су њрипадали секти фарисеја и рекли: Треба их обрезати и наредити им да држе Мојсијев закон.

Дела 15,5

То што су фарисеји захтевали од нејеврејских следбеника треба боље да се размотри. Ради се о одржавању закона и, наравно, да су били обрзани, то би их обавезало да одржавају Мојсијев закон како би стекли спасење. Али, треба да видимо шта је стварни проблем овде, а то је довољност крста. Да ли се људи спасавају вером у Христа и потврђењем у његовој крви, или је потребна Христова жртва уз додавање Закона за спасење? Било је то стварно озбиљно питање. Тако да је требало расправити о томе и доћи до сагласности у одговору. Тако да овде видимо да су се верна браћа окупила како би разрешила ово питање једном за свагда.

Апостолски декрет је написан и послат у све цркве. Знамо шта је писало у том декрету, јер је то Лука записао у Делима 15. Био је то веома значајан састанак. Помаже нам да разумемо како се може доћи до јединства међу браћом. Наш Господ се молио у Јовану 17,22.23 да се заједно усавршимо у јединству. Реч усавршити долази од описа лекара који намешта сломљену ногу, или рибара који поправља мрежу. Морамо да будемо стрпљиви, да покажемо благост и нашу посвећеност, све до момента када смо вољни да проведемо неопходно време како би се заједно усавршили у јединству. То ће чинити у Јерусалиму када буду решавали неки тешки проблем. Први који је говорио на овом затвореном састанку био је апостол Петар. У Делима 15,7.8 Лука описује Петра како је устао и говорио:

Браћо, ви знате да ме је Бој већ од њрвих дана изабрао између вас, да из мојих уста незнабошци чују реч еванђеља и да поверују. И Бој, који познаје срца, показао је да их је њрихвалио када им је дао Светиоја Духа као и нама.

Петар их подсећа на догађај са Корнелијем како је записан у Делима 10, и ту су две ствари које можемо да извучемо из ове изјаве. **Прво**, када је Корнелије био крштен у Господње име (Дела 10,48), примио је Светога Духа који је обитавао у њему као печат, и доказ његовог посинаштва као и сваком другом. **Друго**, знамо да је Корнелије примио Духа који га је оснажио даром језика, што

потврђује чињеницу да је Бог желео да се незнабошци спасавају по благодати, кроз веру, у Господу Исусу Христу, а не да се обрезују. Ово је даље потврдило Господње присуство и потврђење Светога Духа када се ради о Корнелијевом обрезану. Тако им је Петар рекао: сада сте се присетили шта је Бог већ учинио у Корнелијевом домаћинству.

Када је то изјавио, Петар је онда даље рекао:

...и није начинио никакве разлике између нас и њих, јер је срца њихова очистио вером. Зашио, онда, сад искушаваише Боја и хоћеише да ученицима сјавише јарам на врати, која ни наши очеви ни ми нисмо моћи да носимо?.

Дела 15,9,10

Ова Петрова изјава је врло јака. У суштини, он им је говорио: Да ли ви мислите да је Бог у овој ствари погрешио? Ви овде сумњате у Бога. А ево шта је Бог већ учинио. Зашто сад искушавате Бога?

Петар је желео да увиде неједнакост у покушају да траже од незнабожаца да нешто учине, а што ни они, а ни њихови очеви, нису могли да учине. Сами нису могли да се придржавају закона тако савршено да би били оправдани, а опет, покушавали су да исто то бreme и притисак сада ставе на нејеврејске вернике. Тако да им је рекао: *Нејо верујемо да ћемо се сјасиши благодату Госјода Исуса, као и они* (Дела 15,11).

Видите ли како је користио аргументацију? Рекао је: ми верујемо да ћемо бити спасени као јеврејски верници на исти начин на који ће ови нејеврејски верници бити спасени: по благодати кроз веру, која се може примити и наћи једино у Господу Исусу Христу. А приметите сад реакцију на ових неколико Петрових речи:

Онда је све мноштво ућушало и слушали су Варнаву и Павла који су љричали колике знаке и чуда је Бој учинио међу незнабошцима љреко њих.

Дела 15,12

А шта су могли да кажу? Петар им је управо рекао да је Бог већ прихватио необрезане нејевреје. Дух му се појавио у визији. Анђео је био послан у Корнелијев дом и Корнелије је добио дар говора у језицима. Он је поверовао у радосну вест, био је крштен у Исусу, и примио је Духа да борави у њему. Бог их је већ био спасао. Он је већ дао свој благослов и није надахнуо ниједног од присутних фарисеја да захтевају обрезање нејевреја. Стога, нису били у обавези да се придржавају Мојсијевог закона како би досегли спасење. Зато су се сви ућутали.

Друга ствар у доказивању довољности крста није била само Петрова апостолска изјава, већ и чињеница да је Бог дао свој благослов за Павлову и Варнавину службу. Лука бележи да је Варнава говорио: *...колике знаке и чуда је Бој учинио међу незнабошцима њреко њих* (Дела 15,12). Варнава их је подсетио на његово и Павлово прво мисијско путовање (Дела 13 и 14). Бог је потврдио њихову службу и поруке својим знацима и чудима. И нигде током свег тог деловања Свети Дух није надахнуо Павла или Варнаву да захтевају да се нејевреји обрежу и да држе закон.

Трећа ствар у доказивању довољности крста стигла је од једног од црквених старешина, Јакова. Лука бележи за нас да, када је Јаков почео да говори, своје речи усмерио је на оно што је Петар управо казао. Јаков је рекао:

Браћо, чујте ме! Симон је рекао како се Бој њрви њуџ смиловао да из незнабожаца узме народ за себе. И с овим се слажу њророчке речи, као што је написано: „Пошом ћу се враћити и ојетћ ћу сазидати дом Давидов који је њао, развалине њејове њојравићу и њодићнућу ја ојетћ, да њојраже Госјода и остјали људи, сви народи на које је зазвано име моје, њовори Госјод који ово објављује од давнина“.

Дела 15,13б-18; види и Амос 9,11.12, Исаија 45,21

Поновно зидање Давидовог дома, који је у овом контексту Господња црква, укључује и нејевреје, као што је Исаија 9,1 то предвидео. Јаков је нагласио свим присутнима да је укључивање

нејевреја у цркву оно што је било пророковано у Старом завету. Није нигде било предвиђено да ће се спасти држањем закона. Биће спасени вером у Христа баш као и сваки други.

А онда је дошло и потврђење од Светога Духа. Јаков је наставио даље:

Зайо ја мислим да не ошјежавамо незнабошцима који се обраћају Боју, нејо да им ишшемо да се чувају од хране уирљане од идола, да се чувају од блуда, меса удављених живоишња и од крви. Јер Мојсије још од давнина у свим ірадовима има своје іройоведнике: сваке субоіше чииа се іо синаіоіама.

Дела 15,19-21

Објављивање са јерусалемског састанка црквама нејевреја

Незнабошци не треба да имају заједништво или заједничко учешће у слављењу идола на било који начин (види 1.Коринћанима 8 и 10, Римљанима 14). Не треба да имају ништа заједничко са идолима на било који начин, нити треба да једу месо које је било понуђено у жртву. Приметите да говори и о сексуалном неморалу. То је зато што је то био део идолатријског слављења (види 1.Коринћанима 6 где Павле говори о томе да се неко телесно свезао са блудницом. На ову врсту идолатрије се мисли).

У Књизи Постања (1.Мојсијева) у деветом поглављу, видимо да је Бог дао Ноју и његовој породици упутство да не треба да једу или да пију крв, и да не треба да једу животиње које су биле удављене. Крв треба да се исцеди из животиње пре него што би месо могло да се поједе. Овде је дата забрана која је у сагласности са добом Ноја све до Мојсијевог времена. Из тог разлога није било ничег што би било писано за јеврејску браћу. Њих су поучавали у јеврејским синагогама да је погрешно учествовати у слављењу идола и да једу животиње које су биле задављене, или да пију крв животиња. Будући да су то Јудеји већ имали, ова одлука је написана за нејудеје.

Када се дошло до договора, одлучено је да апостоли и старешине цркве одаберу људе из јерусалимске цркве и да их, са Павлом и Варнавом, пошаљу у Антиохију. Лука бележи да је Свети Дух надахнуо писање апостолске посланице црквама нејевреја верника, што је наведено у писму (Дела 15,28). Црква у Јерусалиму је ову браћу послала натраг у Антиохију – Јуду и Силу, који се помињу као пророци. Они су уједно ишли тамо како би охрабрили браћу. Браћа у антиохијској цркви и у другим црквама у које су успут ишли били су неизмерно радосни. У овом поглављу смо проучавали о проблему који је постојао, о решењу тог проблема и о томе како су се сви поново ујединили. Какав диван пример за нас данас.

Еванђеље се шири у Македонију

Увод

У Делима 15 читамо да је Свети Дух надахнуо писање апостолске посланице која је била послана браћи у Антиохији у Сирији (Дела 15,28.29). Ова посланица говорила је о кључним стварима које више није требало да оптерећују браћу нејевреје. За почетак, подсетимо се да су скоро сви нејевреји првог века имали историју паганизма и идолатрије, тако да су морали да буду поучени да у потпуности престану са слављењем идола. Пошто је ово миље из којег су долазили у хришћанство, морали су да знају да нису смели да имају никакво заједништво, никакву блискост и учествовање у оваквим стварима. Нису смели да једу месо које је било понуђено као жртва идолима у чину слављења. У 1.Коринћанима 10 и Римљанима 14 читамо да су под одређеним условима хришћани могли да једу месо, али нису смели да једу оно што је било понуђено боговима или да буду заједно са онима који су то месо давали на жртву. Ова апостолска посланица из Јерусалима дала је јасна упутства о тим стварима.

Лука бележи да су два новозаветна пророка, Јуда и Сила, пошли са Павлом и Варнавом и другом браћом из Јерусалима, и када су дошли, они су окупили читаву цркву у Антиохији. У Делима 15,30 говори се да су прочитали ову посланицу, и онда су Јуда и Сила, уз много речи, охрабрили и ојачали браћу. Ова двојица пророка, који су били надахнути Светим Духом (1.Коринћанима 14) поучили су

цркву у Антиохији тако што су потпомогли њен раст и градили је у духовном смислу.

Павлово Друго мисијско путовање

Посета црквама из првог путовања

На овом месту записи говоре о почетку Павловог Другог мисијског путовања, које је отпочело пошто су провели неко време са црквом у Антиохији. Лука бележи:

После неколико дана Павле рече Варнави: Хајде да се вратимо и да обиђемо браћу њо свим градовима у којима смо њројоведали реч Госјодњу, да видимо како живе.

Дела 15,36

А Варнава је онда предложио да узму и Јована Марка са њима. Али, Павле није веровао да је Јован Марко био довољно зрео да учествује у овом посебном делу за Господа. Лука пише да су се тешко посвађали, будући да се овде радило о процени да ли да Јован Марко остане са браћом у Антиохији и тамо ради са браћом или да им се придружи на овом мисијском путовању. ...али Павле је ѡражио да не ѡведу са собом оноја који је одустао у Памфилији и није ишао с њима на ѡсао (Дела 15,38).

У Делима 13 и 14 Павле је доживео ово разочарење од стране Јована Марка. Није то био грех што је Јован Марко отишао кући, али није одржао своје обећање да ће остати са њима на Првом мисијском путовању. Павле је тада веровао да је он одустао. Он је одустао током тог мисијског путовања, и као резултат тога, Павле је веровао да он треба да остане у Антиохији и тамо ради са браћом. Али, Варнава је врло озбиљно мислио да треба да га узму са њима, тако да је дошло до свађе, а онда су се договорили. Није се ту радило о нејединству, разликовали су се у мишљењу, и у питањима личне процене имали су право да се разликују. Али, није дошло до раздора. Варнава је онда једноставно рекао: *Ја ћу са Јованом Марком да ѡђем јужним ѡравцем, а ти можеш да ѡзовеш*

Силу и да кренете северним љравцем. На овај начин, имаћемо два љшима слују. И тако су и учинили. Павле није забранио Варнави да то учини, а то је сигурно помогло Јовану Марку да даље сазри. Павле је касније похвалио Јована Марка на пожртвованости у служби (2.Тимотеју 4,11). Јован Марко се учио како да буде јак и даље сазрева у Христу, а Варнава, који је био његов рођак мислио је да он треба да се врати у мисијски рад. И Павле и Варнава су овде били у праву, и ту имамо велико поучење о томе како да разрешимо сукоб. Онда видимо да су се браћа молила за ову браћу и да су их поново предали Божијој благодати, а Павле и Сила су започели Друго мисијско путовање.

У Делима 16,1 Лука пише о томе да су Павле и Сила отишли до града Дерве а онда да су се вратили до Листре где је Христос још раније био проповедан. У Листри је: *... живео један ученик љо имену Тимољеј, син неке Јудејке која је веровала, а оца Грка* (Дела 16,1). Први пут се сусрећемо са овим Божијим човеком, Тимотејем, коме ће Павле написати две посланице, Прву и Другу посланицу Тимотеју. Подаци о његовој породици који су дати говоре да, пошто је Тимотејева мајка била Јудејка верница а отац Грк, то значи да му отац није био веран. Без обзира на то, Павле је видео да су браћа о Тимотеју лепо сведочила у Листри и Иконији (Дела 16,2). Због ове добре репутације, Павле је желео да им се он придружи и постане сарадник са њим и Силом у служби. Тимотеј је прихватио Павлову понуду, и у 1.Тимотеју 4,14 и у 2.Тимотеју 1,6 читамо да су старешине положиле своје руке на Тимотеја и предале га Божијој благодати, а Павле је на њега положио своје руке како би Дух Свети Тимотеју дао неки духовни дар. Сада су три особе у мисијском тиму, а верује се да им се тада придружио и Лука, тако да их је било четворица који су заједно радили на ширењу поруке еванђеља.

Позив Светога Духа да се евангелизира Македонија

Једна од Павлових жеља била је да иде у Азију и тамо проповеда о Исусу Христу, посебно у Витинији, на граници са

Мизијом. Он и друштво су путовали по области Фригије и Галатије (Дела 16,6), али им Свети Дух није дао да иду у Витинију. Тако је Павле морао да чека на чудесно провиђење Светога Духа које ће га повести у даље дело. У Делима 13,2 Дух је рекао: *...Одвојите ми Варнаву и Савла за дело на које сам их њозвао*. Дух их је већ водио у области у којима су деловали. И ми данас треба да се молимо за мудрост и храброст где год да идемо, чак и ако нам Дух не говори директно. Знамо да је Бог говорио кроз свог Духа, као што то имамо записано овде у речима Новог завета, али ми треба да се молимо за мудрост и просуђивање тако да знамо где треба да идемо како бисмо проповедали и поучавали о Христу. Лука бежали да, док су били у Троји, Павле је имао визију. У тој визији видео је човека из Македоније који је Павла молио да дође и да им помогне. Лука даље пише: *А кад је он видео визију, одмах смо настїојали да одемо у Македонију, јер смо знали да нас је Бої њозвао да им њроїведемо еванђеље* (Дела 16,10).

У овом часу, Македонија је била северна област грчког царства. Павле и сарадници су тамо отишли да би проповедали о Христу (Дела 16 и 17). Пошто су тамо завршили, кренули су у јужне делове, у област која се зове Ахаја. Коринт је био главни град ове области и Павле је и тамо ишао (Дела 18). Тако су народи у Грчкој чули радосну вест о Господу Исусу Христу. Лука пише да су на њиховом путу у Македонију, Павле и сарадници стигли у град Филипи. Овај град је био римска колонија, што је значило да су обичаји, језик, активности и вођство, сви били налик ономе што је било у граду Риму.

Еванђеље у Филипима

Лидијино обраћење – први плодови у Македонији

Павле и његови сарадници распитали су се о ситуацији у Филипима и сазнали да је тамо у граду постојала група јеврејских верника. Нису имали синагогу, већ су се састајали изван града на

месту где су се молили. Ови верници су се окупљали суботом, а међу њима била је и Лидија и њени укућани. Лидија је била успешна пословна жена из Тиатире у Азији, и била је веома посвећени верник у Господа. Са великом пажњом је слушала шта је Павле говорио док је поучавао еванђеље, и Лука бележи: ... *и Господ је отворио њено срце да одговори на Павлове речи* (Дела 16,14б).

Господ је отворио њено срце тако што је применио на њено срце Христову поруку. Лидија је пажљиво слушала и Господ је отворио њено срце. *А кад су се она и њена кућа крстиле...* (Дела 16,15а). Лидија и чланови њеног домаћинства су одговорили на радосну Христову вест, баш као и свако други када би чуо поруку. Ту видимо образац понашања: кад год људи чују еванђеље, поверују у њега и одговоре, Господ гради своју цркву, и сада је била започета велика црква у Филипима.

Одмах после њеног реаговања на еванђеље, Лидија је молила Павла и сараднике да дођу у њену кућу и да је користе као центар за даље деловање. Помагала их је тако што им је пружила смештај и храну. У Посланици Филипљанима 1,3-5 Павле каже:

Захваљујем моме Боју кад јод вас се сећим и увек, у свакој својој молићви молим се за све вас с радошћу, зато што сине њосћали заједничари у еванђељу још од првој дана ња до данас, уздајући се у њо, да ће онај који је њочео добро дело у вама, и да ња доврши до дана Исуса Христа.

А тај први дан о коме Павле говори у Филипљанима 1,5 је дан који је овде записан од стране Луке. Одмах пошто се Лидија обратила постала је сарадница са Павлом и осталима да даље шири Христово еванђеље. Можемо да живимо без књига, али не можемо дуго да преживимо без куvara. Лидија је желела да буде дарежљива и да им исказе добродошлицу и да са Павлом и другом браћом буде сарадница у ширењу Христовог еванђеља. Тако да је инсистирала да дођу у њену кућу, и она им је понудила заједништво у раду да се Христово еванђеље прошири.

Прво прогонство у Грчкој

У Делима 16,16а читамо о робинји у граду: *...која је имала ипоіађачки дух*. Сотона и даље делује, овде у првом веку. Сазнајемо из поучења Новог завета да је Бог допустио сотони да обитава у уму и телима људи. Не знамо зашто је Бог допустио сотони да има тако необичну моћ у првом веку. Могуће је да, пошто је Исус дошао да уништи дела сотонина (1.Јованова 3,8), да је Бог допустио да има необичан утицај и моћ у срцима и животима људи. Који год да је разлог што је сотони остављено толико силе, и даље видимо да Христос има надмоћ над свим сотониним утицајем и делима.

Робинја која је овде говорила у себи је имала духа погађања, а власници су је користили да зараде новац. Ту њену моћ су користили из економских разлога. Али, она је почела да следи Павла и његове сараднике по граду и да за њима узвикује истиниту поруку: *...Ови људи су слује Боја највишега, који вам јављају иуиї сйасења!* (Дела 16,17).

Проблем са тим био је у томе да, док је она говорила истину, долазило је то од стране особе која је била под утицајем и моћи сотоне. Можемо видети како је сотона испод жита покушавао да превари људе да ова робинја, која је била под његовим утицајем, изгледа као да сарађује са Павлом и браћом. Ово Павлу није било по вољи, зато што је знао какве ће то последице донети ако народ поверује да је она повезана са његовим радом. Онда је, кроз оснажење у Духу као Христов апостол, Павле проговорио и зли дух је изашао из ње (Дела 16,18).

Реакција људи који су били њени власници могла се предвидети. Они су били страшно узнемирени због тога и почели су лажно да оптужују Павла и оне који су са њим заједнички радили. Лука пише:

А кад су њени іосйодари видели да им је иројала нада на добийаќ, ухвайили су Павла и Силу и одвукли их на иїрі, иред іоїлаварсїво.

Дела 16,19

А када су их поставили пред поглаварство, рекли су: *Довели су их њед њрејџоре и рекли: ови људи, Јудеји, муџе њо нашем ѡраду и ѡройоведају законе које ми као Римљани не смемо да ѡрихвајџимо и ѡошџујемо* (Дела 16,20.21).

Све то је, наравно, била неистина. Павле и браћа нису поучавали ништа што је било супротно римским прописима, који су допуштали људима да прослављају све своје лажне богове колико год често су желели. Али, када су ови људи оптужили Павла и његове раднике, а римска власт се није потрудила да провери оптужбе, Лука даље пише:

А ѡдоџао се и народ на њих. Тада су им ѡрејџори сѡрџили одећу и зајоведили су да их шибају. И кад су их добро избили, баџили су их у ѡамницу и наредили ѡамничару да их добро чува. Примивши ѡакву зајовесџ, он их је баџио у доњу ѡамницу и ноџе им сѡавио у класе.

Дела 16,22-24

Обрађење тамничара и његовог домаћинства

У Делима 16,25 Лука пише: *Око ѡноџи Павле и Сила молили су се Боју и славили ѡа, а сужњи су их слушали.* Упркос томе што мора да је било велико разочарање због начина на који су се односили према римским грађанима, Павле и Сила нису били огорчени ни озлојеђени. У њиховим срцима није било знакова планирања одмазде према онима који су их оптужили. Уместо тога, молили су се Богу и прослављали га, а запис говори о томе и да су имали публику. Други затвореници су их слушали. Лука даље бележи:

Уједанџуџ се земља заѡресла ѡако да се ѡљуљао ѡемелъ ѡамнице; одмах су се оѡворила сва враџа, и свима су сѡали окови.

Дела 16,26

Тамничар се, наравно, пренуо из сна када се затресло, а када је видео да су сва врата на затвору отворена, извадио је мач да себи одузме живот, зато што је знао да је он био одговоран за све затворенике, а сви они су се управо спремали да побегну. *А Павле*

јакo њовика и рече: Не чини себи никакво зло, јер смо сви ѿу! (Дела 16,29). Онда је тамничар поставио најважније питање које грешник може да постави: *Господо, шта ѿреба да учиним да се спасаем?* (Дела 16,31).

Верованье је место где започиње спасење. Павле и Сила нису тамничару рекли нека само верује, и нису му рекли да је спасен од тренутка кад је поверовао. Али, рекли су му да прво мора да поверује. Да би тај човек то могао да учини, морао је да поверује у поруку хришћанства. Тако да нам запис даље говори у Делима 16,32: *Пройоведали су Божију реч њему и свима који су били у његовом дому.* Вера долази од слушања Христове поруке (види и Римљанима 10,17). Овај човек није могао да поверује а да не чује Христову поруку, тако да је била изговорена. А када је чуо ту поруку, Лука даље описује:

У штај час ноћи узео их је и опрао им ране, и одмах су се крстили он и сви његови. И увео их је у кућу, изнео им јела и радовао се са свим својим домом што је поверовао у Бога.

Дела 16,32-34

Ово је још један случај новозаветног обраћења. Човеку је речено да мора да поверује у Господа Исуса Христа. Спасење долази благодаћу кроз веру (види Ефесцима 2,8). Павле и Сила су му представили реч Господњу тако да је могао да поверује. Знамо да се покајао. Покушао је да поправи оно што је већ учинио када су му претори наредили да нанесе многе ране Петру и Сили. Опрао им је ране, и онда је по вери био погружен у Христову смрт. Сада нам је све јасно. Било је то после поноћи, Павлова и Силина леђа била су изранављена од бича, а опет у том часу ноћи, овај човек и његов дом су били крштени у Исусову смрт. Ово даље потврђује то што смо већ проучавали. Људи се спасавају благодаћу кроз веру. Знамо да заслуге за наше спасење има Господова смрт, зато се не прослављамо у крштењу, већ смо прослављени у Христовој смрти. Спасени смо благодаћу кроз веру.

Ослобођење за Павла и Силу

Лука пише у другом делу Дела 16 да су људи од ауторитета у граду Филипима сазнали да су Павле и Сила били римски грађани, а запис говори да, када су то сазнали дошло је до великог узнемирења. Уплашили су се кад су чули да су Павле и Сила Римљани, јер је било погрешно тако поступати према грађанима Рима, како су они поступили према Павлу и Сили. Павле и Сила су могли да их туже суду и траже одштету. Они то нису учинили, али су прихватили њихово извињење и поправљање онога што су учинили, барем у јавности. Павле и Сила нису желели да људи у граду Филипима стекну погрешну идеју о хришћанству.

Хришћанство нас поучава да треба да поштујемо све власти и цивилну владу (1.Петрова 2,13; Римљанима 13,1-6). Као хришћани треба да будемо најбољи могући грађани. Када владини службеници обављају функције онако како је то Бог одредио за власт, тада служе као Божије слуге и ми треба да их поштујемо. Ми смо послушни Господу када смо послушни њима, али Павле је желео да власти у Филипима исправе ту лажну изјаву да су он и Сила дошли и говорили ствари супротне римској власти. Павле је рекао: *Нећемо њако. Нећемо да несћанемо из града, нећемо њајно да одемо. Морате јавно да објавите да нисте били у праву.* Лука пише:

А ликѳори ѳренеше ове речи ѳреѳорима. И уѳлашише се кад су чули да су ови римски грађани. Дошли су и рекли им неколико лейих речи, извели их најоѳе и молили их да оду из града.

Дела 16,38.39

Сада су ови градски руководиоци променили став. Тражили су да им опросте, јер су лоше поступили према Павлу и Сили који су били римски грађани. Отпратили су их изван града и наставили су да их моле да напусте град. Изгледа да су Павле и Сила отишли када су мислили да је било довољно. Неко време провели су са браћом у Лидијиној кући, храбрили су их неко време, а онда су

коначно отишли. Кроз Павла и Силу градила се црква у великом граду Филиппима.

Еванђеље у Солуну и Верији

Успех и прогонство у Солуну

Пошто су напустили Филипе, Павле и Сила су путовали у друга два места у Македонији, у Солун и Верију. Лука нам описује:

Прошли су Амфилољ и Ајолонију и дошли у Солун, где је била јудејска синагога. По своме обичају, Павле је ушао к њима и њри субоше им њројоведао из Писма.

Дела 17,1.2

Павле није ишао по синагогама како би заједничарио са неверујућим Јудејима. Ишао је како би добио прилику да поучава и проповеда Христово еванђеље баш Јудејима. Његова порука је била ова:

Тумачећи ја и доказујући да је Христос морао да њострада и да васкрсне из мртвих, и да је ово Месија: Исус, која вам ја њројоведам .

Дела 17,3

Као што смо још раније проучавали у Делима 3, када погледамо у Старом завету, видимо да је Месија кога су пророковали онај који ће бити Слуга који ће патити (Исаије 53). Месију су морали да одбаце његови, морао је да пропати и да умре и да буде васкрснут поново у живот. Када видимо како је то предвидео Стари завет, видимо да је Исус једини онај који је испунио ова старозаветна пророштва. То је оно што је Павле проповедао својој јеврејској публици, и било је и добрих резултата: *Неки од њих су њоверовали и њришли Павлу и Сили, истио њако њако бојобојазних Грка велико мноштво, а и од уљедних жена не мало* (Дела 17,4).

Неки од угледних људи и жена постали су послушни вери и постали су чланови новозаветне цркве. И опет, ово није могло да прође код неверних Јудеја тек тако. Лука пише: *Али Јудеји*

йозавидеше, йа узеше неке зле људе с ѿрїа, сабраше светїину и узбунише їрад (Дела 17,5). Светина је упала у кућу човека по имену Јасон, верујући да су се тамо налазили Павле и Сила. Желели су да их обојицу извуку из куће и доведу пред људе (Дела 17,5). Али, пошто их нису тамо нашли:

Довели су Јасона и неке од браће їред їрадске сїарешине и йовикали: Ти који буне цео светї дошли су и овамо; Јасон их је їримио.

Дела 17,6

Обратите пажњу на оптужбу да су Павле и Сила побунили цео свет. Светина је то сасвим погрешно разумела. Павле и Сила су стављали тај свет на право место, а светина је говорила да буне цео свет. То је била дивна потврда за Христово еванђеље. Зар не би било дивно да се тако о нама говори данас? Да бунимо цео свет тако што поучавамо и проповедамо живог Христа свим људима? Запис нам говори да је Јасон био оптужен да је био са њима зато што им је пружио гостопримство.

Али, оптужбе се нису зауставиле на томе. Лука бележи шта је говорила светина: *Јасон их је їримио. Сви они раде їройив царских зайовесїи, јер їворе да йосїоји друїи цар, Исус* (Дела 17,7). Ово је била веома озбиљна оптужба, чак иако је била неистинита. Оптужили су Павла и Силу да проповедају да постоји други цар, Исус. И опет, светина је грешила. Исус није само био цар, као цезар. Уместо тога, он је био цар над царевима. Говоримо о Исусу Христу, господару над господарима и Цару над царевима. Светина је погрешно схватила оно што су Павле и Сила поучавали а у вези са врховном влашћу и Христовом ауторитетом, и упоредили су га са цезаром.

Када су ове оптужбе биле подигнуте, Лука бележи да су светина и градске власти биле потпуно раздражене (Дела 17,8). На крају, исход је био следећи: *... йусїише их їек кад су од Јасона и осїалих добили јемсїво* (Дела 17,9).

Успех еванђеља у Верији

У Делима 17,10, Лука пише да су браћа послала Павла и Силу у Верију:

Кад су дошли тамо, ушли су у јудејску синагогу. Овде су били њеменистији од оних у Солуну; реч су најусрдније њримили и сваки дан су истраживали по Писму да ли је то тако.

Дела 17,10б.11

Вериици су проверавали истину у Павловим речима, односно да ли је Стари завет предвидео, или није, да ће Месија бити одбачен, да ће пропагити, умрети и бити поново васкрснут. Чинили су ово тако што су проверавали Свето писмо и утврђивали да ли је све заиста тако. Исход тога је био следећи: *И тако многи од њих њовероваше, а и уледних ирчких жена и људи није било мало* (Дела 17,12).

Није потрајало дуго док су неверни Јудеји у Солуну сазнали да се Божија реч проповеда у Верији, тако да су отпутовали тамо и притисли власти. Ово је довело до још једног окупљања светине, па су браћа закључила да ће бити добро да Павле оде, и одвели су га у Атину. Гледајући у мапу, Павле је вероватно отишао до обале, и даље путовао бродом, дошао до провинције Ахаје, и стигао до великог града Атине.

Павле и Сила у Атини

Атина је у првом веку била интелектуално средиште, када се радило о нејеврејима. Међу осталим стварима, ту се налазио и чувени универзитет. Тако је Павле стигао у овај важни град и чекао је на Силу и Тимотеја да му се придруже. Док је био тамо, почео је да разгледа околу и приметио је да је цео град био зависан од идолатрије. Свуда су се налазили ликови и идоли које су подигли, а један од њих је био посвећен непознатом богу. Атињани су знали да је тамо негде постојао бог кога нису познавали, и како би га испоштовали начинили су његов лик.

Павлу је ово прослављање идола страшно засметало, тако да је отишао у синагогу и разговарао са Јудејима и богобојазним Грцима. Исто тако, свакодневно је ишао на трг, где је разговарао са људима о Исусу и васкрсењу. Ово је кључни моменат нашег проучавања. Павлу је дата прилика да проповеда пред владајућим телом, које су звали Аеропаг (градски савет). Али, Павле је почео да поучава и проповеда људима на тргу. Ишао је тамо свакога дана и говорио са људима о Исусу, и због тога су га позвали да говори пред филозофима и водећим људима града.

Следеће поглавље ове књиге говори о Павловој проповеди на Марсовој гори, како је записано у Делима 17. Нека Бог благослови наше даље проучавање овог важног времена у историји цркве.

Еванђеље у Атини, Коринту и Ефесу

Увод

У Делима 17,13-15 читамо како су браћа испратила Павла из Македоније (из града Верије) у Атину. Атина је била интелектуални центар грчког утицаја и културе у првом веку наше ере. Павле је тамо чекао на своје сараднике, Силу и Тимотеја, да му се придруже, јер су остали иза њега у Верији. И док их је чекао, Павле се шетао по граду, а Лука је забележио следеће: *...раздражио се дух њејов кад је видео да је град њун идола* (Дела 17,16б).

И као што би очекивали од срчаног, храброг, увереног а опет милог апостола незнабожаца, Павле је отишао у синагогу и отпочео да говори Јудејима и богобојазним нејудејима о Исусу и о поруци крста. Исто тако, свакодневно је ишао на трг, где је разговарао са филозофима. Због тога што је проводио време на тргу и расправљао са епикурејцима и стојицима филозофима, Павлу су се отворила врата да говори и пред градским саветом, познатијем као аеропаг, и да им представи то ново учење о васкрсењу.

Епикурејска филозофија отпочела је са Епикуром у трећем веку пре Христа. Епикур је поучавао да је највиши циљ у животу задовољство. Он је покушавао да открије којој би се врсти задовољства људи посветили, као на пример политичком задовољству или патриотској посвећености. Тако су његови следбеници почели да утврђују, свако за себе, које је то задовољство за којим ће тежити и то је постајао највиши циљ у њиховом

животу. Говорили су да је *материја* вечна, уместо да кажу да је *Бог* вечан и да је он створио материју. Другим речима, епикурејци су негирали да је душа вечна.

Филозофи са којима се Павле расправљао, држали су ово становиште. Један стоички филозоф, Зенон, кренуо је са другим веровањем, и наравно, поучавао је да је све судбина. Судбина једне особе на земљи је већ одређена и не може се променити. Зенон је поучавао да је бог Зевс створио свет и да појединац треба да се одрекне сам себе. У суштини, ако би особа успела да престане да се брине и да је не дотиче било шта у животу, било да се ради о задовољству или тузи, ако их се све то више не тиче, онда би достигли то што су стоички филозофи веровали.

Ови филозофи, који су били радознали да саслушају шта је Павле поучавао, ипак су га назвали беспосленим брбљивцем (Дела 17,18). Овим изразом су му се ругали. Оригиначна реч има значење речи „онај који пабирчи“. Коришћена је да опише птицу која би ишла околу и скупљала остатке на многим местима, а том речју су описивали и једну врсту учитеља. На увредљив и подсмешљив начин су говорили да је Павле прикупио делиће информација свуда околу, и тако су хтели да чују, шта овај брбљивац има да каже на месту јавног окупљања.

Павлова проповед на Марсовој гори

Павле им открива непознатог Бога

Павла су испратили на Аеропаг где се сусрео и са филозофима и са градским саветом, које се састајао тамо. Павлу су онда омогућили да говори уз мало више поштовања и почести о учењу разапетог Христа.

Павле је започео тако што је приметио да су религиозни: *Атинњани, њо свему видим да сње врло њобожни* (Дела 17,22б). Ово је буквално значило да је Павле увидео да су се плашили богова – демона у свим аспектима живота. Рекао је да је то овако сазнао:

...јер кад сам њролазио и њледао ваше светињџе, нашао сам и жртџвеник на коме је било најисано: Нејознајћом боју. То шћћо ви, дакле, не знајућћи њошићујџте, њћо вам ја њројоведам.

Дела 17,23

Овде је започео своју проповед. Рекао им је:

Ви сћће сами њризнали њћиме шћћо имаћће овај ољћар и њћај најћћис да се њћамо нејде налази Бој, који није као ваши мићћски бојови које имаћће и којима жртџвујџте и славићће. То је њрави и живи Бој коћа ви не њознајџте.

Павле им је говорио да то шћто су прослављали, прослављали су из незнања, и да ће им он објаснити шћта су то прослављали. Павле им је рекао да су имали слабо и нејасно разумевање Бога, и ту је, пред аеропагом, изговорио своју изузетну проповед:

Бој који је сћћворио светић и све шћћо је у њему, као њосћодар неба и земље, не живи у рукоћтвореним храмовима, нићћи њрима службу из руку људских, као да би му нешћћо њћребало, јер сам свима даје живоћћ, дах и све остћало. И од једноћа начини сав људски род да настћавају њо свем лице земље....

Дела 17,24-26а

Павле се овде ослонио на историјску истину када се ради о постојању Адама кога је Бог створио, и одмах стварањем и Еве. Он се враћа све до Књиге Постања и говори о првом човеку, Адаму, о коме Павле исто говори и у 1.Коринћанима 15. Павле даље наставља:

... њосћавио је време одређено за њих и њћачна месћћа њћиховој настћањивања. Он је учинио њћако да људи њћраже Боја, не би ли ћа како њоћћражили и нашли, јер није далеко ни од једноћа од нас: јер у њему живимо, мичемо се и јесмо, као шћћо су и неки од ваших њесника рекли: Њејово смо њоћћомсћтво. Кад смо, дакле, Божије њоћћомсћтво, не ћћребало да мислимо да је божансћтво као златћћо или сребро или камен, као дело људске вешћћине и мисли. Бој, значи, не

гледа на времена незнања, али сад наређује људима да се сви свуда покају, јер је одредио дан у који ће судити свему свету праведно, преко човека кога је за то одредио, и доказао је то свима тиме што га је подигао из мртвих. А кад су чули за васкрс из мртвих, једни су се рујали, а други су рекли: Чућемо те ојети други људи. Тако је Павле отишао од њих. А неки од људи су му ишли и поверовали.

Дела 17,266-34а

Павле је желео да разумеју да смо у Богу. А пошто смо у Богу, будући његово потомство, не треба да мислимо да је божанска природа, Онај који поседује све особине божанског, тек неко злато, сребро или камен. Сви треба да обнове своје мишљење и да допусте Богу да управља њиховим умом.

Приметите да је поучење и проповедање еванђеља имало успеха, чак и у овом граду интелектуалаца. Истина је, није то био велики број верника, али барем их је било неколико. И са овим првим верницима, Господ је успоставио своју цркву и у граду Атини. Лука наводи имена неких од њих: *Међу њима је био Дионисије Аеројити (члан аеројаја), жена по имену Дамара и други с њима* (Дела 17,34б).

Божија природа је таква да је он заиста вредан прослављања и служења, као што то видимо у проповеди апостола Павла. Али, увидимо то опет, наш Бог је створитељ свих ствари. Ово је био нови начин размишљања за те филозофе. Они нису веровали да је било који од тих митских богова био зачетник свемира и свих ствари: живота, даха и нашег самог постојања. Мислили су да се њихови митски богови налазе негде далеко у неком простору, одвојени и независни од човековог постојања, као и да им није било стало под каквим условима и у каквим потребама су они на земљи. Неки Грци су сматрали да би било понижавајуће да се Бог бави нашим свакодневним проблемима и потребама. Али, Павле им је рекао да је Бог створио свет и све што живи на њему и у њему. Он је Господ, и он је и даље владар свих ствари. Бог није напустио овај свет. Он се дубоко занима за његове житеље, оне

који су створени по Његовом лику. Павле каже да нас Бог није само створио, већ је он наш Господ сам по себи. Он је Господ у коме живимо и крећемо се и имамо наше постојање. Наше постојање, живот који имамо, јесте због Бога. Проистекло је од Бога и треба да се користи на Божију славу.

Павле им је онда рекао да је то Бог о коме им је говорио, и да је он створио једног човека, а од њега све људе на свету, они су његово потомство. Исто тако, Бог је онај који одређује судбину народа. У поређењу, митски богови су створени од стране људи који су били припадници једног народа. Због оваквог размишљања, Грци би веровали да је Бог само једног народа. Али, Павле им каже, није тако, живи Бог је онај који је створио све народе. Он је тај који је створио од једног човека, Адама, сваки народ који живи на лицу земље. Он је тај који одређује време и место њиховог настањивања. Бог као што је овај вредан је служења и прослављања: Господ који влада, онај који одређује судбину и трајање свих народа.

Знамо на основу других библијских стихова да је Исус цар над царевима и Господ над господима (Види Ефесцима 1,20-23). У Откривењу Јовановом у првом поглављу, апостол Јован каже да је Исус кнез, владар над свим владарима на свету. Он је суверени Господ изнад сваке власти која постоји на земљи.

Павле је показао природу и Божије особине. Бог нас чини непоправљиво религиозним. Начинио нас је по свом обличју, у обличју светости, истине и праведности (Ефесцима 4,13.15). Начинио нас је таквим да бисмо га тражили и жели да га нађемо кроз Сина, Господа Исуса Христа. Исус је једини пут до Оца, као што је сам Исус говорио (Јован 14,6). Бога можемо наћи. Можемо са њим имати заједништво и прави однос.

Онда им је Павле рекао да долази судњи дан. Бог је поставио Господа Исуса Христа као праведног Судију. Ово је доказ да долази суд, и да је сада време за покајање, како бисмо били спремни за дан суда (Дела 17,31). Исусово телесно васкрсење је доказ овог суда које је човечанство добило. Бог је пружио довољно доказа

и сведочанстава нашој вери да је Исус победнички васкрснут из гроба. Исус је доказао да је Божији Син у сили васкрсења, као што то Павле потврђује у Посланици Римљанима 1,4. Када докажемо васкрсење, доказујемо да долази дан суда. Доказ да је Исус праведни Судија, треба да мотивише свакога на земаљској кугли да се покаје и да прихвати радосну вест Господњу. Сви људи морају да одговоре на радосну вест Господњу како би били спремни за судњи дан.

Када су они који су слушали Павла чули о васкрсењу, неки од њих су се подсмевали, баш као и данас што се неки подсмевају и неће искрено да истраже овај доказ. А други су рекли, чућемо те други пут по овом питању, а неки су и поверовали.

Павлова служба се наставља у Коринту

Павлов почетак у Коринту

Будући да је Павле био успешан у проповедању Христа у великој Атини, Свето писмо нам каже у Делима 18,1 да је напустио Атину и отишао на друго место у области Ахаје, која се налазила на југу Грчке. Тамо је отишао у главни град који се звао Коринт, и који је имао око пола милиона становника. Римски генерал Мумиас је уништио Коринт, који је сада био поново изграђен, и због свог положаја био је у центру трговачких путева. Изгледа да је у ово време био на врхунцу због своје економије. Али, осим што је био успешан град, Павле је у Коринту пронашао град који је био морално посрнуо и обесправљен због грехова. Овде је проповедао и поучавао Христово еванђеље. То је још један пример како Павле и друге слуге нису оклевале да оду до области у којој је било потребно да се чује порука спасења разапетог Христа.

И тако, Павле је стигао у град и тамо се срео са брачним паром о којима Нови завет говори веома узвишено, са Акилом и Прискилом (Дела 18,2). Свето писмо нам каже да су били Јудеји који су морали да напусте Рим због наредбе цезара Клаудија,

и који су дошли у град Коринт. Павле је, као што то овде видимо први пут, по професији био кројач штатора, и тако је остао код њих и радио. Али, Лука нам пише да је Павле исто тако: ...*сваке субоџе ѝројоведао у синајоџи и ѝрудио се да загобије Јудеје и Грке* (Дела 18,4). Дела 18,5 говоре о томе како су Тимотеј и Сила дошли из Македоније као што им је Павле рекао да учине. У том часу: ... *Павле је само ѝројоведао и доказивао Јудејима да је Исус Месија*.

У Посланици Филипљанима 1,4 као и у 2.Коринћанима 11,8 Павле каже да је узимао од других цркава како би служио цркву у Коринту. Верује се да су Павле и сарадници са собом донели одређену финансијску подршку од браће у Македонији, што је Павлу омогућило да се потпуно посвети поучавању и проповедању еванђеља Исуса Христа. И док је Павле проповедао и поучавао, запис нам говори да су се томе неки Јудеји опирали и почели да хуле на Господово еванђеље (Дела 18,6). У том тренутку Павле је рукама стресао своју одећу, што је био знак гађења због њиховог понашања. Рекао им је: *Ваша крв на ваше ѝлаве! Ја сам чисти и од сада идем к незнабошцима* (18,6).

Плодови Павловог рада

После ове изјаве Јудејима, Павле их је напустио и отишао у кућу Титија Јуста, верујућег у Бога, и користио је као базу за своје даље деловање. Онда Лука пише: *А Криси, сѝарешина синајоџе, ѝверовао је у Госѝода са свим својим домом, а и мноџи Коринћани који су ѝа слушали, ѝверовали су и крстили се* (Дела 18,8). У 1.Коринћанима 1,14 Павле каже да је он био тај који је крстио Криспа у Христово власништво. Павле је рекао да он није био послан да крштава, други су то могли да учине, а да је он био послан да проповеда Христа. Људи који су желели да имају користи од крста, морали су да се крсте у Господњу смрт. И овде приметите образац новог живота, образац послушности еванђељу: чути, веровати и бити крштен.

Апостолова визија

У то време Господ се појавио пред Павлом и рекао му: Павле, немој да се бојиш. Нико те неће напасти ни повредити, само настави да поучаваш и проповедаш. Павле нам каже, да када је дошао у Коринт, дошао је у страху и дрхтању. Господ је још рекао у својој визији да ту има много својих људи. Видимо овде Божије провиђење, његово предзнање о томе како ће неки људи да одговоре на добру вест о Господу, а други неће то да учине, а опет, Бог не гледа ко је ко, и жели да сваки има прилику да поверује и да се спасе. Тако је Павле провео годину и по дана у Коринту проповедајући и поучавајући о Христу.

Павлова оптужба пред Галионом

У Делима 18,12 говори се о томе да су Павла довели пред Галиона, који је био проконзул у граду Коринту. Неверујући Јудеји су подигли лажну оптужницу против Павла. Рекли су Галиону: *овај наговара људе да њошћују Боја против закона* (Дела 18,13). Оваква оптужба је неистинита јер је у стварности значила да је Павле кршио ахајски и римски закон, а то није била истина. Али, Галион је био веома разборит. Рекао је: видим да пред мене доводите некога који није оптужен за нешто лоше, нити је починио неки злочин, већ због питања које имате око речи и имена, а који се тичу вашег закона. Ово је верско питање и није требало да га доносите пред суд. И онда је Галион распустио суд (Дела 18,14-16). Лука даље пише да они који су били оптужили Павла, тада су зграбили Состена, старешину синагоге, и тукли га пред судом (Дела 18,17). Можда је он био тај који је и започео ову легалну ствар против Павла и других Божијих слугу. У сваком случају, Галион ништа није марио за то. Није га било брига, али се љутио јер је видео да Павле, римски грађанин, није прекршио ниједан закон.

У Делима 18,18-21 Лука бележи да је Павле остао неко време у Коринту, а онда је, у пратњи Прискиле и Акиле, отпловио за Сирију, где су му одсекли косу због завета који је дао (Дела 18,18). Читаћемо још о томе кад дођемо до Дела 21, а онда, пошто су

напустили Кенхреју, дошао је у Ефес. И опет је Павле отишао у синагогу да проповеда Јудејима. Када су чули Павла желели су да још остане код њих. А он им је одговорно: *Ако буде Божија воља враћићу се ојей к вама* (Дела 18,21). А Господ то јесте допустио као што ћемо то видети у Делима 19.

Павле се враћа у Антиохију у Сирији

У Делима 18,22 се каже да је Павле стигао у Кесарију, да се поздравно са црквом, и онда отишао за Антиохију. Тако је Павле завршио своје Друго мисијско путовање. У Делима 18,23 се каже: *Ту је остиао неко време, ња је онда оишишао и ѡрошао редом ѡалаићјску земљу и Фрићју, охрабрујући све ученике.*

Тако ће започети Павлово треће мисијско путовање које се завршава Павловим доласком у Јерусалим, у Делима 21.

Овде се сада упознајемо са човеком по имену Аполос, једним од великих Божијих слугу. Он је одрастао у Александрији, једном изузетном граду за свет првог века, са једном од најлепших библиотека тог времена. У Александрији је живело мноштво Јудеја, а Аполос, веома способан и школован човек, по доласку у Ефес почео је да поучава у синагоги о Исусу, и то је чинио исправно (Дела 18,24-26а).

Аполос у Ефесу и Ахаји

Лука пише да је Аполос дошао у Ефес, и да се тамо упознао са Прискилом и Акилом, који су га чули како говори. Они су у његовом проповедању увидели да је било простора за даље објашњење. Ево нас пред једном необичном особом. Аполос је правилно разумео природу обећања да ће Месија доћи, да ће бити одбачен, да ће пропагити и бити васкрснут, али недовољност у његовом учењу била је што је он једино знао за Јованово крштење.

У нашем проучавању Дела 19 видећемо неке који су били поучени, можда од стране Аполоса или неког са истим таквим знањем, и који су примили Јованово крштење, чак и после Господове смрти када Јованово крштење није више било валидно.

То је било нешто о чему је Аполо требало да сазна, и да га Прискила и Акила науче. То треба да буде и наша тежња, да желимо да нас други поучавају као и да будемо на располагању да помогнемо особама око нас како бисмо још боље знали Господњи пут. Прискила и Акила су поучили Аполоса истини о новозаветном крштењу, Христовом крштењу, као што је наведено у Великом послању (види Матеј 28,18-20; Марко 16,15,16).

Пошто је био поучен Аполо је желео да оде у Ахају, у Коринт, а браћа су га у томе охрабрила. Послали су и писмо у коме су га препоручили ученицима тамо, тако да када је стигао у Коринт, он се силно и јавно супротставио тамошњим Јудејима, и указао им из Старог завета да је Исус тај обећани Месија (Дела 18,27,28).

Павле у Ефесу – раст хришћанства

У Делима 19 читамо да, док је Аполо служио Господу у Коринту, Павле је отишао у горње крајеве земље, удаљене од обале, и онда се вратио у Ефес, где је нашао дванаест ученика. Док су разговарали Павле их је упитао: *Да ли сīе ѓримили Духа Свеїтоїа кад сīе ѓоверовали?* (Дела 19,1). Ово није необично питање ако погледамо у Дела 2 прво а не у Дела 19. Павле их је питао да ли су примили Светога Духа када су поверовали. А они су му одговорили: *Нисмо ни чули да има Дух Свеїи.* Очигледно је било да они нису чули да Господ шаље Духа, као што смо видели у Делима 2, и какав је значај тог догађаја. Онда их је Павле упитао: *Каквим сīе се, онда, кршїењем крсїили? А они одģоворише: Јовановим кршїењем* (Дела 19,3).

Приметимо овде да нас крштење поставља на одређено место. Нови завет нас учи да се крстимо у Христово име (Римљанима 6,3; Галатима 3,27). Крштени смо у власништво Оца, Сина и Светога Духа (Матеј 28,18-20). Крштени смо за опроштење грехова (Дела 2,38). Крштени смо у тело Христово, а које је црква (1.Коринћанима 12,13). Павле их је питао: „У шта сте се крстили?“ А они су му одговорили – у Јованово крштење. Онда им је Павле објаснио следеће:

Тада им рече Павле: Јован је крстио крштењем покаяња и говорио је народу да верује у онога који ће доћи за њим, тј. у Исуса. Када су то чули, крстили су се у име Господа Исуса.

Дела 19,4.5

Ових дванаест се крстило у Јованово крштење и када је престало да буде под божанским ауторитетом. Када је Јован умро, Јованово крштење није више требало да се практикује, јер је и Јован рекао да сви морају да верују у Исуса. Њихова вера да се крсте Јовановим крштењем мора да буде усмерена на оног који ће доћи после Јована, а то је Исус и сила његовог крста. Почевши са Делима 2 надаље, свако је морао да гледа у крст. Морали су да се крштавају у његову смрт и да то чине са вером и уверењем и у Господово име. Морали су да буду у потпуности уверени да је Исус Господ и Христос и у силу његове смрти и крста. Када је све ово објашњено дванаесторици, они су се крстили у име Господа Исуса Христа.

Павле у Ефесу проповеда дуже од две године

У Ефесцима 2,8-10 Павле је рекао да су Ефесци били спасени благодаћу по вери. Дванаест ученика у Ефесу били су крштени два пута, али сви они су били крштени једном. Заједно су се подигли са Христом (Ефесцима 2,6). Павле говори о једном крштењу, а то је имало везе се јединством у Духу (види Ефесцима 4,4-6).

Црква је напредовала у великом граду Ефесу. Ефес је био значајан за Павлову службу у првом веку. Читамо да је тамо провео три године, према Делима 20,31, када се сreo са ефеским старешинама у Милиту. Три године је тамо грађена Господња црква. Радосна вест нашег Господа је наишла на тако велики одговор, како видимо у Делима 19, да су незнабошци повели демонстрације и планирали су да почине нереди против новозаветне цркве и Исуса Христа. У даљем проучавању видећемо више о том великом одговору који је дат на радосну вест нашег Господа, овде у Ефесу.

Даље напредовање еванђеља

Увод

Дела 19 су једно од најзбудљивијих поглавља у Новом завету зато што говоре о изузетном напредовању Христовог еванђеља у граду Ефесу. Као што смо већ проучавали, Ефес је био један од кључних градова у првом веку наше ере. Током три године колико је Павле тамо деловао, не само да га је Господ употребио да изгради цркву у Ефесу, већ и по читавој Азији. Седам цркава у Азији о којима читамо у Откривењу Јовановом у поглављима 2 и 3, биле су основане због Павлове верне службе у овим кључним градовима.

Исто тако, видели смо и дванаест ученика који су били крштени Јовановим крштењем, а које је престало да буде коришћено од стране божанског ауторитета. Њих је требало поучити да се крсте Исусовим крштењем. Када је Јован умро, тиме се завршило и Јованово крштење, тако да је требало да ови ученици буду крштени према Матеју 28,18-20, уз разумевање Исусове жртве на крсту (види Дела 2,38). Када је ових дванаест ученика схватило и своју веру усмерило на оно што је Христос већ испунио, уз чињеницу да је Свети Дух већ био послан на дан Педесетнице, тада су били крштени у власништво Господа Исуса Христа. Павле је онда на ову дванаесторицу положио руке, а Дух је кроз Павла, оснажио ове ученике са два чудесна дара, о чему смо већ говорили у Делима 2.

Павлово Треће мисијско путовање

Павле две године проповеда у Ефесу

Три месеца је Павле говорио Јудејима и богобојазним Грцима у синагоги, али није успео да их досегне јер су им срца отврдула. Нису били послушни речи, и зло су о њој говорили. Онда је Павле напустио синагогу и отишао у школу неког Тирана, што је могуће била трговачка школа. Павле је користио овај објекат и сатима је свакодневно поучавао и проповедао Христа. Лука пише: *Ово је трајало две године, иако да су сви они који су живели у Азији, и Јудеји и Грци, чули Господњу реч* (Дела 19,10).

Ово је одличан пример нама данас; да одемо у неку установу или јавно место у центру града како би поучавали и проповедали Божију реч. Обратите пажњу да је нагласак стављен на поучавање. Не можемо основати или зидати цркву а да верно не поучавамо Божију реч. Људи, као што је био Епафрас (Колошанима 1,7), чули су реч током овог двогодишњег периода и онда Христову реч понели са собом у свој део света, тамо где су живели, а тамо их је Господ употребио да започне своју цркву.

Павловим рукама су почињена невероватна чуда. Била су невероватна јер Павле није морао да буде физички присутан код људи који су примали добробит од Светога Духа. Записи говоре да су могли да употребе Павлове марамице и кецеље, а људи који би их добили били су благословени. Лука пише о онима који су били болесни, или су имали злог духа, да су бивали исцељени. Време када се све ово догађало било је још увек доба чудесних дарова духа (1.Коринћанима 12). Ти дарови су били ограничени само на апостолско доба и давани су као потврда речи (види Јеврејима 2,2-4 и Марко 16 у вези са откривењем и потврђењем Божије речи).

Разоткривени лажни егзорцисти а магијске књиге спаљене

У Делима 19,13-20 Лука пише да су неки јеврејски егзорцисти живели у Ефесу, реч егзорцизам¹⁹ значи „давати заклетву“. Ови егзорцисти су покушавали да извуку зле духове из људи заклинјући их у Господово име, а да би постигли оно што је апостол Павле чинио кроз Светога Духа. ...*ћочели су да сћомињу име Госјода Исуса над онима у којима су били зли духови: Заклињем вас Исусом која Павле ћројоведа* (Дела 19,13). Седам Скевиних синова је то чинило. Лука даље пише: *А зли дух им је одговорио: Исуса ћознајем, и Павла знам али ко сће ви?* (Дела 19,15).

Чак су и зли дуси знали да ови људи нису имали исправан однос са Господом и да то што су чинили није било у снази Духа – да се баве истеривањем злих духова. Лука даље пише:

И скочио је на њих човек у коме је био зли дух, и све их је савладао, ћако да су ћоли и окрвављени ћобећли из оне куће.
Дела 19,16

То је утицало на људе:

Ово су сазнали сви Јудеји и Грци који су живели у Ефесу, и сви се ућлаишише и величали су име Госјода Исуса.
Дела 19,17

Господње име је било величано, било је цењено и поштовано више него икад. Тада су људи почели да доносе своје чаробњачке, магијске књиге које су их поучавале како да чине те зле ствари, и онда су их спалили на великој ломачи. Лука пише: *Рачунали су и видели да су вределе ћедесећ ћиљада сребрњака. Тако је снаћом Госјодњом ширила и јачала Реч* (Дела 19,19б.20).

Ова последња изјава могла би да буде тема читаве Књиге Дела апостолска: победа силе еванђеља над јудаизмом и паганизмом. Тако је и данас. Ако поучавамо и живимо Христово еванђеље, чисту Христову поруку, без икаквог мењања, без промена, победиће над

19. заклинјати, обавезати, запоседнути неког.

било каквом филозофијом која није у хармонији са Христовом доктрином.

Павле планира да посети градове Јерусалим и Рим

Запис нам говори да је Павле, у овом тренутку, одлучио да се врати у Јерусалим. И пошто је отишао у Јерусалим, рекао је да би даље желео да оде у Рим (Дела 19,21). Павле је желео да испуни своју службу, како читамо у Делима 20,24, чак иако је знао да ће то да укључи и патњу. Али, штагод да коштало, морао је на тај пут. Следећи део Књиге Дела апостолска говори о том путу у Рим на који је Павле коначно кренуо. Неки од енглеских превода овог стиха у Римљанима 1,10 говоре да је у својим молитвама наставио да моли Бога да га пошаље у Рим, ако је могуће на дуже време. Када се овако молимо, Бог може то да нам услиши. Можда ћемо у Рим отићи као затвореници, као што је то био Павле, али када се Павле молио да то буде на дужи период, значило је да је Павле очајнички желео да оде у град Рим како би тамо проповедао Христа, јер је поседовао тај силни осећај одговорности у свом деловању за Христа.

Утицај еванђеља на сотонску утврду

Лука у Делима 19,23-41 пише да је светина демонстрирала предвођена Димитријем, ковачем. Демостранти су на крају ушли у амфитеатар који је могао да прими 25 хиљада посетилаца. Ове демонстрације су биле против новозаветне цркве, а због губитка прихода оних који су израђивали сличице и фигурице различитих богова, а највише богиње Артемиде (која је звана и Дијана, Артемида је грчко а Дијана латинско име). Димитрије је окупио све занатлије сличних заната, и рекао им да њихови приходи зависе од оних који купују израђене богове. Артемида (Дијана) је слављена као мајка свих живих; тако су је силно поштовали у Азији тога времена. Људи који су је славили тврдили да је прва фигурица која је представља пала с неба. Слика ове фигурице показивала је нешто црно, била је то некаква чворната, грозна

ствар која је имала редове дојки, а ноге замотане као мумија. Ово је била њихова богиња, она чије су фигурице продавали. Људи су их носили са собом када би путовали из Ефеса да би њихов бог био са њима. Чак су и покапали мртве са неким од ових фигурица богова.

Димитрије је почео да узбуњује народ говорећи им:

Али не њреџи само ља ојасносџ да ће нам ѡройасџи занатџ, неџ се неће мариџи ни за храм велике бојине Арџемиде, и ѡройасџиће божанско величансџтво оне коју сва Азија и сав свети ѡошџује.

Дела 19,27

Једно од седам чуда старог света био је Артемидин (Дијанин) храм. Био је димензија 120 x 68 метара. Само замислите ту огромну грађевину. У овом храму је било 127 стубова израђених од персијског мермера. Била је то прелепа грађевина кад би се тицало саме зграде, али видимо како је проповедање еванђеља имало утицај на Артемиду, и уопште на идолопоклонство тог времена. Димитрије је рекао да је Павле успео да убеди доста људи да ти богови које су правиле занатлије заправо нису богови.

Павле је очигледно успешно убеђивао људе у истину о живом Богу, оном у коме ми живимо, крећемо се и постојимо (види Дела 17,28а). То је доказ живог Христа, и кад људи виде супериорност Божије природе у поређењу са неким мртвим богом, јасно нам је шта ће се догодити. Већина људи одговара на тај позив да има живу наду у Господу Исуса Христа. Толико их је много одговорило на радосну вест о Господу да су неверници кренули у демонстрације против Христовог еванђеља. Ех, када би то било тако данас, да смо успешни у досезању многих људи, па да се непријатељи крста сакупљају и демонстрирају против силе Христовог еванђеља.

Али градски писар, веома разуман и проицљив човек, утишавао је народ, говорећи да има и други, исправан, начин да се поднесу оптужнице против сваке особе. Али, народ није хтео да тако учини. Они су желели да се окупе у одређено време и да

предају оптужбе против ових људи. Међутим, ако би римска власт видела да се светина овако понаша, они би осудили светину због непрописног окупљања. Лука пише да када је градски писар успео да објасни ово народу, они су се тада разишли (Дела 19,41).

Црква у Троји и ефеске старешине

У Делима 20 Павле се присећа своје раније службе у друштву старешина из Ефеса. Овде каже да је три године био у стању да ради и да делује у овом великом граду. У Делима 20 сазнајемо о догађајима који су се одиграли на Павловом путу у Јерусалим, као и о активностима оних који су му били сапутници. Павлови сарадници су били звани службеници или апостоли, гласници цркава (2.Коринћанима 8,16-24). Нејеврејска заједница у Македонији је сакупила дарове за сиромашне међу вернима у Јудеји. У Римљанима 15,25-29 Павле описује природу овог слања новца за помоћ сиромашнима у Јудеји, и јеврејској и незнабожачкој браћи. Ово је разлог Павловог пута у Јерусалим.

У Делима 20 и 21, међутим, Дух је кроз Агава, пророка, и друге, упозорио Павла да ако оде у Јерусалим да ће га затворити. Али, Павле је и даље желео да изврши своју службу, иако је то могло да значи затвор, где је и провео доста година. Али, осећао је снажну потребу да оде у Јерусалим и преда ову донацију старешинама (Дела 21,18). У Римљанима 15,25-29 се наводи да је Павле желео да преда ову донацију од нејеврејске браће како би тиме допринео већем духовном јединству између нејеврејске и јеврејске браће у цркви.

Павле слави са вернима у Троји

У Делима 20,6-12 Лука бележи да је Павле дошао у град Троју где је остао седам дана, иако је био у журби да стигне у Јерусалим пре дана Педесетнице (Дела 20,16). И док је био у Троји, Лука пише: *Кад смо се у њрви дан недеље окуйили да ломимо хлеб...* (Дела 20,7а). Лука даље пише да је Павле проповедао до поноћи, али је

и даље планирао да зором крене даље. Кад прочитамо једанаести стих видимо да је Павле заиста отишао следећег јутра.

Овај део Светога писма нам омогућује да знамо када се тачно Павле срео са браћом. Они су се окупљали првог дана у седмици, у дану који ми зовемо недеља. Сва је прилика да су неки ученици у Троји морали да раде тога дана. Многи од њих били су слуге у домаћинству, личне слуге, и морали су да испуне своје задатке према онима који су им дали посао. Али, могли су да се окупе касније поподне или предвече. Окупљали су се да ломе хлеб, што је вечера Господња. Ово нам је апостолски пример. Исус је својим ученицима рекао да се састају на вечеру Господњу, и сада имамо тај први случај да се они окупљају првог дана у седмици. Павле је поучавао Христов пут где год да је био у цркви (1.Коринћанима 4,17), а једна од ствари које је поучавао у свим црквама била је да се у одређени дан, првог дана у седмици, верни у цркви окупљају на ломљење хлеба. А после вечере (види 1.Коринћанима 11), Павле је проповедао, и док је он говорио, Лука записује:

Како је Павле дуго проповедао, један младић по имену Евтих, који је седео на прозору, беше чврсто заспао. Савладан од сна, пао је доле с трећег сграда и подишли су га мртвог.

Дела 20,9

Ово је, свакако, било страшно узнемирујуће и забринуло је оне који су били присутни. Али, *Тада је Павле сишао доле, бацио се на њега, закрио га и рекао: Не узбуђујте се, јер још је његова душа у њему* (Дела 20,10). Павле, Христов апостол, који је имао оснажујуће дарове Духа, обновио је живот овог младог човека. Када га је Павле загрлио, Дух га је кроз Павла обновио у живот. Лука даље пише: *Онда се појави јоре, изломио хлеб и јео. И пошавши им је до зоре још многи говорили, напустивши их је* (Дела 20,11).

У Делима 20,7 се каже да је Павле намеравао да оде следећег дана. Ово само говори о томе како је време мерено користећи римски систем времена, што је значило да је нови дан започињао

у поноћ а не у шест сати увече. Окупили су се на Господњи Дан, у недељу увече, и имали су Вечеру Господњу првог дана у седмици. Када је настала поноћ, почео је нови дан. Када би време мерили по јеврејском систему мерења, Павле не би могао да оде пре заласка Сунца, али он је пошао у зору. Запис говори да је отишао у свитање дана, а то је дан после вечере Господње, понедељак. Ово нам помаже да разумемо контекст када се ради о поштовању вечере Господње. Павле је онда наставио своје путовање ка граду Јерусалиму, а следећи град у који је стигао био је Милит.

Павлов последњи састанак са ефеским старешинама

Павле је желео да неко време проведе са Ефеским старешинама, тако да је послао браћу у Ефес да их позову да дођу, што је пут од неких 50 километара. Када су пристигли, Павле се присетио неких од ствари које су заједно постигли у служби (Дела 20,17-38). У ових стиховима видимо какав је однос који је постојао између ових Господових службеника: евангелизатора, пастира и старешина у телу Христовом. Овај цели текстуални део може се укратко препричати као проповедникова лична посвећеност личној светости у Господу. Павле о томе говори у стиховима 18, 19, 33 и 35. У томе учимо нешто о неменљивости, понизности и посвећености апостола Павла, и нарочито о његовој постојаности. Павле говори о својој срчаности у стиховима 20 и 27. Он старешинама говори о свему што је неопходно а тиче се великог Божијег плана, намере. То треба да је наша посвећеност данас, да људима објавимо сву Божију вољу, не само њен део. Павле је то тако чинио док је проводио три године у Ефесу.

Павле је, исто тако, говорио и о непрекидном раду, мислећи на физички рад, како би издржавао себе (стихови 20, 28, 31 и 34). Говорио је о својој посвећености и духовној снази коју је налазио у Господу. А онда им је рекао: *Пазитије на себе и на све стїадо, коме нас је Дух Свети и ѱстїавио за надїледнике (еїискоїе), да најасатїе Божију цркву, коју је иїлатїио (задобїо) својом крвљу* (Дела 20,28). У седамнаестом стиху је говорио о старешинама, а овде говорио

о епископима. Епископи и старешине су у истој групи браће. Реч „надгледник“ у овом контексту значи онај који има одговорност да види да ствари које чине други људи они чине исправно. Они надзиру локалну цркву. У 1. Петровој 5,1-5, уз ове стихове, видимо да су ове старешине надгледале једну локалну цркву. Нема говора о епископима или надгледницима који би надгледали више од једне заједнице. Морамо да поштујемо оно што нас Бог учи по питању суверености и самоуправе сваке локалне заједнице. Можемо да имамо заједништво једни са другима, то смо већ видели у Делима 11, али је погрешно да неко преузме надгледање неке друге заједнице. То није према Светом писму.

Павле је упозорио ефеске старешине да се чак и међу њима могу јавити зли вукови. Онда им је рекао: *И сада вас њредајем Госјоду и речи њејове блајодатји, која може да вас оснажи и да вам наследсјтво међу свим њосвећенима* (Дела 20,32). Старешине морају да пазе у сваком тренутку да је Христова доктрина верно представљена, и да су верни учитељи еванђеља они који поучавају заједницу. У Титу 1,5-9 Павле је писао да старешине треба да буду обазриве у вези са овим учењем, и да зауставе лажне учитеље да не говоре. Сами треба да су способни учитељи, и верни ученици речи, како би могли да сачувају заједницу доктринарно чистом. Морају да пазе и на своје животе.

Павле им је онда рекао да их по свој прилици више неће видети. Лука описује њихову велику љубав и поштовање које су имали једни за друге.

И сви су мнојо ѡлакали; зајрлили су Павла и љубили ја. Највише су били жалосни збој оној шјто је рекао, да више неће видејти њејово лице. И онда су ја ошјрайшили на лађу.

Дела 20,37.38

Треће мисијско путовање завршава се у Јерусалиму

Павлово путовање од Милита до Јерусалима

У Делима 21 Павле и његови сапутници и даље путују за Јерусалим. На том путу стижу у Кесарију где се поново спомиње евангелизатор Филип. У Делима 8 читали смо о овом великом Божијем слози. Он је био један од седморице који су били одабрани од стране цркве у Делима 6 да помаже удовицама у јерусалимској цркви. Сада се назива евангелизатором. Он је имао дом и породицу овде у Кесарији, а његове четири неудате ћерке су имале дар пророштва. Павле је провео неко време са њима (Дела 21,8-15), и онда у Делима 21,17 Лука пише о њиховом приспећу у град Јерусалим.

Павле се састаје са старешинама у Јерусалиму

Лука пише у Делима 21,18: *Сушрадан је Павле с нама оишишао Јакову, а њамо су биле и све старешине.* У овом тренутку је донација од нејеврејских цркава из Македоније предата старешинама цркве у Јерусалиму (види 2.Коринћанима 8 и 9 за дубље проучавање о природи ове донације). Ове путујуће слуге цркве желели су да виде да је новчана подела поштено учињена пред Богом и људима, тако да су дошли код старешина и дали им ту донацију, како би они могли да надгледају њену поделу. То је оно што смо проучавали у Делима 11. Цркве имају право да сакупе добровољни прилог и да га пошаљу некој другој заједници, или старешинама, а онда те старешине имају надзор над дистрибуцијом ових средстава.

Пошто су то обавили, старешине су рекле Павлу да су неки Јудеји који су постали верници погрешно разумели неке ствари које је он поучавао. А како је много верујућих Јудеја долазило у Јерусалим на празник Педесетнице, желели су да Павле умири њихове страхове о томе шта је поучавао у вези са јеврејским обичајима. Није било погрешно да Јудејин поштује јеврејске

обичаје, ако то чини због самих обичаја. Али, ако су покушавали да се придржавају обичаја из Старог завета како би стекли спасење, то је било погрешно (Види Дела 15). Али, како би свима био све, као што у 1.Коринћанима 9,22 пише, Павле је рекао: *Свима сам њосџао све, како би их љридобио*. Није било погрешно држати се традиције, због саме традиције, али је било погрешно држати се традиције због свог спасења.

Павлово хапшење и почетак заточеништва

Пошто је ово било деликатно питање за Јудеје, старешине су Павлу дале препоруку. Ту су била четворица која су се заветовала, вероватно су узели назирејски завет. Старешине су Павлу препоручиле да их поведе све заједно, да се ритуално очисте сви, и да плати њихове трошкове како би могли да обријају главе. Кад би то било учињено, онда би све оптужбе биле одбачене, и могло би се рећи да је то било право поштовање закона. Није ту било кршења Христовог закона, да се Павле држи јеврејских обичаја, јер и Исус је био Јудејин. Павле се трудио да свима буде све само да би неког довео до спасења. Опет да поновимо, ти обичаји су раније постојали, али више нису, постојали због спасења, односно због држања закона и свих жртава као начина оправдања.

Баш у ово време су, некако, неки Јудеји видели Павла са човеком по имену Трофим, који је био из Ефеса, и предали су лажну оптужбу против Павла. Рекли су да је он увео незнабошце у храмовни простор. Иако је ово била чиста неистина, народ се врло узнемирио, и како Лука бележи, Јудеји су напали апостола Павла.

Када су ња ухваџили, увукли су ња у храмовно дворишџе и одмах су заљворене све враџнице. И док су љокушавали да ња убију, вест љ је сџиџла до заљведника римских јединица да се узбунио чџџав Јерусалим.

Дела 21,30.31

Римљани су сазидали кулу по имену Антонија, која је надзирала храмовну област. Римски војници који су били у кули, одмах су сишли у двориште и спасили Павла.

Павле је тако постао римски затвореник, али као што ћемо видети у нашем даљем проучавању, Божије провиђење је било уз Павла током овог римског заточеништва и омогућило му, уз Божију бригу и помоћ, да буде доведен у сам град Рим. У проучавању Дела 22 до 28 дефинисаћемо реч провиђење и видети како се користи у сваком од наведених поглавља.

Божије провиђење у животу његовог проповедника

Увод

У нашем проучавању Дела апостолских 22 до 28 (већ смо гледали поглавља 22 и 26 када смо разговарали о Павловом обраћењу – у Делима 9), усредредићемо се на тему Божијег провиђења у животу његовог слуге Павла. Пре него што погледамо ова поглавља, треба да утврдимо шта значи реч *провиђење*.

У Посланици Римљанима 8,28 Павле каже: *А знамо да Бој онима који ја воле, у свему ѿмаже на добро, (наиме) онима који су ѿзовани ѿ њејвој вољи*. Када читамо овај стих могуће је да схватимо читав контекст и видимо како Бог делује у тим изузетним околностима и окреће на добро, ако волимо Господа и ако смо позвани по његовој вољи. Реч провиђење значи да Бог индиректно делује на нечудесан начин како би остварио своју вољу у нашем животу.

Већ смо видели у нашем проучавању књиге Дела апостолских да је било и чудесних догађаја провиђења када се анђеоски Господњи појавио пред Божијим слугама или пред онима којима је требало да чују еванђеље. Исто тако, видели смо да се Господњи анђеоски не појављује и не говори пред људима у садашње време. Данас имамо анђеле који нам служе и који нас снаже у нашем раду, према Јеврејима 1,14; али овде говоримо о нечудесном и индиректном

деловању тако да Бог може да испуни своју вољу, а кроз наш живот. Желим да овде погледамо четири начина на која се Бог, својим провиђењем, бринуо за свог слугу Павла.

У нашем проучавању Дела 21, видели смо да су римски војници, по Божијем провиђењу, сишли са куле Антонија, која је била у делу где се налазила касарна, дошли су у храмовна дворишта и спасили су апостола Павла. Павлов живот је у том тренутку био спасен због тога што се Бог бринуо за њега. Али, како је то Бог поштедео Павлов живот? Тако што је употребио извршитеље власти. У Посланици Римљанима 13 Павле нам говори да, када службеници власти делују у складу са оним како Бог жели да делују, онда нам они служе на добро, и кажњавају оне који чине зло. Оно што се Павлу догодило у храмовним двориштима је добар пример онога о чему је Павле говорио надахнут Духом, када је писао цркви у Риму. Они су тада Павла заштитили, спасили га од оних који су хтели да га убију у окружењу храма. Када дођемо до Дела 23 видећемо да је заповедник Лисија покушавао да открије шта је била Павлова кривица. Које криминално дело је починио? Зашто су ови неверујући Јудеји толико инсистирали да му одузму живот? Лука бележи у другом делу Дела 21 да је заповедник хтео да Павла свеже и избичује. Мислио је да, ако Павла казни, сазнаће истину о њему. *Али Павле му је рекао: Ја сам Јудејин, из Тарса, израћанин њознајшої ірада у Киликији (а њиме и римски іраћанин). Молим ње дозволи ми да іоворим народу* (Дела 21,39).

Павлу је то било одобрено. Попео се на степениште над великом скупином људи, и почео да им проповеда. У Делима 22,1-21 имамо записану проповед апостола Павла. Неко би се запитао да ли је ова проповед била разлог што је Павле тако желео да дође у Јерусалим. Добио је ову прилику као римски затвореник, проповедао је Христа огромном броју Јевреја у храму.

Павлов живот пре обраћења, обраћење, и његова мисија незнабошцима

Дела 22,2-16 говоре о Павловом обраћењу. Све што је рекао могло се проверити историјским чињеницама да би се видело да ли је Павле заиста путовао из Јерусалима у Дамаск, и да ли су се све те ствари догодиле. Павле је говорио слушаоцима о свом старом начину живота, и догађајима који су га довели до обраћења Исусу (Дела 22,17-20). Када је Павле дошао до тачке где је рекао да га је Господ ангажовао да иде незнабошцима и проповеда ову поруку, публика је побеснела (Дела 22,21.22).

Последице Павловог говора

Публика је до овог тренутка слушала. Али, сада су почели да вичу да Павлу не би требало дозволити даље да живи! Када је видео да ће га озбиљно повредити, Павле је изјавио да је римски грађанин. Тиме је привукао пажњу онога ко је био ту заповедник. Ако је неко римски грађанин, не сме да доживи овакав третман. Павле је чак могао да поднесе тужбу, али и кад није, привукао је пажњу Римљана. Заповедник је онда упитао:

*Кажите ми, да ли си ти Римљанин? А он одговори: Да.
А заповедник рече: Ја сам ово право грађанство кућио за многа новца. А Павле рече: А ја сам се с њим родио.*

Дела 22,28

Према Павлу су сада почели да се односе са поштовањем, јер су сазнали да је римски грађанин. Питање је за нас, шта на основу овога можемо да научимо? Да није погрешно да искористимо држављанство било које земље у којој живимо за заштиту и наше добро. Не треба сами да узимамо закон у своје руке, јер освета припада Господу (види Посланицу Римљанима 12,19). Прочитајте Римљанима 13 још једном. Како се Бог свети онима који зло чине? То се догађа кроз представнике власти и законе државе. У овом случају, Павле није оклевао да се одупре онима који су га оптуживали, за своје добро. Као што је то учинио Павле, и ми

можемо да употребимо закон за своје добро. Павле је то учинио као верни Господов слуга.

Павлово затвореништво у Јерусалиму

Павле пред првосвештеницима и синедрионом

У Делима 23 видимо да је капетан, који је покушавао да сазна какав је злочин Павле починио, сазвао синедрион и довео Павла пред њих. Павлу је било допуштено да говори, па им је рекао да је он био фарисеј и да је једини разлог због којег је на овом суђењу тај што верује у васкрсење мртвих (Дела 23,6). И кад је ово рекао, садужеји и фарисеји су почели жустро да се расправљају. Из овог контекста сазнајемо о доктрини и практиковању које су држали садужеји и фарисеји. Фарисеји су понудили своју подршку Павлу, тако да, пошто се сабор није могао договорити око одлуке између две стране, дошло је до поделе. А та подела је досегла тачку у којој *зайоведник се уйлашио да Павла не расирину* (Дела 23,10). Морао је да пошаље још војске како би Павла извукли на силу и безбедно га довели до касарне.

Ово је други пут да је Божије провиђење спасило Павла. У Књизи Дела апостолска Павле се сам брани шест пута. У Делима 22 бранио се пред великим мноштвом у храмовним дворништима. Овде, у Делима 23, бранио се пред синедрионом. У Делима 24 браниће пред гувернером Феликсом своје веровање и посвећеност у Христа. У Делима 25 браниће своју веру у Господа пред Фестом, новим гувернером. У Делима 26 Павле ће имати прилику да Исуса представи пред краљем Агрипом, као и гувернером и свим значајним племићима у граду Кесарији. Ова прилика је била веома значајна, јер су се сви ти важни достојници окупили како би чули апостола Павла. И коначно, Павла су довели у Рим, где је давао своју одбрану пред цезаром (види 2.Тимотеју 4,16). Павле је добио све ове прилике да говори Господњу вољу пред свим тим људима,

и то као римски заточеник, а те прилике никад не би добио да није био затвореник Рима.

Откривена завера, Павле је склоњен у Кесарију

У Делима 23,12-22 Лука бележи још један случај када је Божије провиђење помогло у Павловој служби. Више од четрдесет Јудеја се било заверило да убије Павла. Чак су се и заклели да неће јести све док Павле не буде убијен. Направили су план да траже од првосвештеника и старешина да затраже од римског капетана да Павла доведе поново пред синедрион. И док би Павле био на путу до синедриона, ови Јудеји би га убили. Али, Божије провиђење се умешало још једном. Павлов рођак је чуо о завери, дошао је у затвор код Павла и рекао му то. Онда је Павле тражио од заповедника да његовог рођака одведе до капетана, који га је примио и саслушао. Онда му је рекао да ником не говори о њиховом разговору.

Павлово путовање у Кесарију

Лука нам је онда забележио шта се даље догодило:

Онда је дозвоао двојицу каетана и рекао им: У трећи час ноћи спремиће двеста војника да иду до Кесарије, седмдесет коњаника и двеста сирелаца. Припремиће и оседлајше животиње за Павла да га срећно одведу до гувернера Феликса.

Дела 23,23.24

Овде видимо Божије провиђење на делу. Бог овде делује на нечудесан начин, користи службенике владе на добро апостола Павлу. Тако су одвели Павла у Кесарију, и предали писмо које је Клаудије Лисија, капетан, послао гувернеру Феликсу (Дела 23,26-30).

Павлова одбрана пред Феликсом

Павле је оптужен пред Фелиском

У Делима 24 Павлови тужиоци дошли су у Кесарију како би предали тужбу против апостола Павла. Шта су имали против њега?

Увидели смо, наиме, да је овај човек кућа, да њога идоже њобуне њрођив свих Јудеја њо свему свету, и да је коловођа назаренској секти. Покушао је чак и храм да њојани....

Дела 24,5.6

Павле је на ове оптужбе одговорио тако што је затражио да буду присутни они који га оптужују. Рекао је: *Знајући да си ти већ многа година судија овом народу, слободно одговарам за себе* (Дела 24,10). Онда је изјавио да би његови тужиоци морали да признају да Павле није никада узроковао проблеме (Дела 24,11-13). Али, онда је једну ствар признао: *...да њо науци коју они називају сектиом, Боју очева служим на њај начин, да верујем...* (Дела 24,14). Приметите овде, да се свуда већ говорило о тој секти (Дела 28,22б). Неверници су новозаветну цркву сматрали за секту, као део неког култа. Ово није збунило Павла, који је даље наставио:

...верујем све што је најисано у закону и њророцима, и да имам наду у Боја, коју имају и сами они, да ће бити васкрс њраведника и ѡрешника. Зајо се и сам ѡрудим да имам увек чистиу савести и ѡред Бојом и ѡред ѡудима.

Дела 24,14б-16

Павле је све оптужбе одбацио. Рекао им је: Ја сам члан тела Христовог. Ја следим пут Господњи, и нисам крив ни за једну од оптужби. Пошто је чуо Павла, Феликс је одлучио да ће пресуда бити донета када дође заповедник Лисије (Дела 24,23).

Павлова одбрана пред гувернером Фестом

Дела 25 говоре да је Фест путовао у Јерусалим из Кесарије, и када је стигао, првосвештеници и јеврејске вође пред њим су оптужиле Павла. Од Феста су тражили да Павла врати у Јерусалим.

Њихова права намера била је да убију Павла на путу за Јерусалим. Када се Фест вратио у Кесарију, тражио је да Павла доведу пред њега и упитао га је: „Да ли желиш да се вратиш у Јерусалим?“ а Павле му је одговорио да је он под правном заштитом самог цезара. Он треба да је заштићен од стране римских власти, које треба да га саслушају и да му суде. Павле је желео да буде јасно да је он римски грађанин и да је имао право да његову одбрану чује и сам цезар. У Делима 25,10.11 Павле каже:

...ја стиојим њред царевим судом, иде њреба да ми се суди. Јудејима ништиа нисам скривио, као штио и њи врло добро знаш. Ако сам крив и ако сам учинио оно штио заслужује смрти, није ми жао да умрем; а како ништиа није истина за штиа ме ови оштижују, нико ме не може њредати њима. Позивам се на цара!

Из ових стихова сазнајемо да је Павле веровао да су нека зла дела била за смртну пресуду. Немамо сада прилику да разговарамо на тему како је започета смртна казна, као што о томе читамо у Књизи Постања, и како је Бог ту казну увео не само у добу патријарха, већ и у доба Мојсија. Бог је веровао да римска власт треба да носи мач. Тако да је Павле рекао: *Верујем да њостиоје нека дела која заслужују смрти, али ја их нисам њочинио. Невин сам, и жалићу се цезару њиј. цару.*

Павле је могао овако да уради мирне савести, зато што се Господ већ појавио пред њим и охрабрио га. Господ ће бити са њим и безбедно га довести до Рима. Павле тада није знао ни када ни како ће се то догодити, али је знао да ће му се остварити прилика да иде у град Рим.

Фест говори Агрипи о Павлу и јавно износи његов случај

У Делима 25,13-27 Лука описује како је Фест отишао код краља Агрипе и испричао му о човеку који се жалио цезару, а да он није знао која је оптужница. Веровао је да је Павлу требало омогућити да се суочи са тужиоцима и да има поштено суђење. Фест је све

ово видео као религијску свађу у којој је Павле био невин у свему, али како је Павле тражио да буде примљен од стране цезара, хтео је да му Агрипа помогне да цезару напишу о томе писмо. Пошто је чуо све ово, Агрипа је одлучио да лично саслуша Павла.

Павлова проповед пред краљем Агрипом

Павле говори о свом начину живота пре обраћења

Павлу је још једном допуштено да проповеда Христа и брани своју веру у Исуса. Агрипа је био импресиониран оним што је чуо од Павла. Павле је похвалио Агрипу због његовог познавања јеврејских обичаја и контраверзи. Павле је даље Агрипи рекао: *Знам да верујеш у оно што су пророци рекли. То је оно у што ја верујем, и што је разлој што сам затвореник. Верујем у оно што су старозаветни пророци рекли, и да што што су рекли испуњава се у Исусу.* Исто тако, Павле је Агрипи причао о догађајима који су довели до његовог обраћења. Говорио му је о стварима које је поучавао по синагогама и о прогонству које је доживео. Његово учење се заснивало на чињеници да је Исус био распет и да је васкрсао. У том тренутку, Агрипа је рекао Павлу да мора да је луд. Али, Павле, знајући да то што је рекао има савршени смисао, одговара Агрипи и пита га о његовом веровању у пророке. Без икаквог одлагања Агрипа му каже: *Још мало ја ћеш да ме наговорити да испитанем хришћанин* (Дела 26,28). Павле му је на то одговорио: *Молим Боја да не само јеси, него и сви који ме данас слушају, испитану као што сам ја, осим ових окова.* Павле је био једноставно новозаветни хришћанин и желео је да сви други постану особе које ће припадати Христу, ништа више, ништа мање од тога, и не другачије: само још један новозаветни хришћанин. И онда су Фест и Агрипа разговарали о томе шта да кажу цезару о Павлу.

Павлов пут у Рим – зима године 60-61 нове ере

Из Кесарије до мирне луке, олуја, бродолом, Павле на острву Малта

Дела 27 говоре о томе како су Павле и његови другови отпочели пут до Рима, и о бродолому на острву Малта. У овој ситуацији Божије провиђење је водило и заштитило Павла и оне са њим. Свима је било омогућено да безбедно стигну на Малту (Дела 28,1). На броду је било 276 особа и ниједна особа није погинула. Лука исто тако спомиње да су становници острва били веома добри према њима.

Онда Лука даље пише: *А кад је Павле скуйио јомилу ірања и йоложио на вайіру, изађе змија од врућине и скочи му на руку* (Дела 28,3). Има неких змија отровница које кад угризу човека он убрзо премине. Када су домороци видели змију како виси са Павлове руке, помислили су да је он неки убица, коме, иако се спасао од бродолома, правда неће омогућити да преживи. Али, Павле је само отресао змију са руке, натраг у ватру, неозлеђен (Дела 28,4.5). А домаћи, кад су видели да се Павлу ништа није догодило, били су сигурни да је он нека врста бога. У Марку 16,17.18 Господ је обећао апостолима да ће бити заштићени од таквих повреда, као што је ујед змије, због оснажујућих дарова Светога Духа које су примили. Наш случај је, свакако, демонстрација овог обећања које је дао Исус.

Завршетак Павловог путовања

Запис нам говори да је Павле, коначно, стигао у град Рим, и када је дошао било му је допуштено да себи нађе смештај, а да му у пратњи буде само један војник (погледајте Посланицу Ефесцима 6,20 где Павле о себи говори као о амбасадору у ланцима).

Павлово заточеништво у Риму

Лука бележи да је после неколико дана Павле:

...позвао јудејске старешине, и кад су се они скупили, говорио им је: Иако, браћо, нисам учинио ништа противно народу или оцајним законима, из Јерусалима су ме ипак као затвореника предали Римљанима у руке. Они су после испитивања хтели да ме устје, јер нису проив мене пронашли никакву смртну кривицу. Али, како су се Јудеји овоме проивили, натерала ме је невоља да тражим да идем пред цара, али не да бих имао за шта да оијужим свој народ. Затјо сам вас замолио да се видимо и да разговарамо; јер окован сам у ово јвожје за наду Израела.

Дела 28,17б-20

Месијанска нада Израела, као што је пророковано у Старом завету, испунила се у Исусу, а Павле, будући да је био Господов следбеник, веровао је у наду Израела. Рекао је да је то био разлог зашто је био затвореник. Павле је, у суштини, говорио да је био политички сужањ Јудеја. На ово су јеврејске старешине морале да одговоре.

А они му рекоше: Ми, нији смо примили ијсмо о теби из Јудеје, нији је дошао ко од браће да јави или да каже нешто зло о теби. Али, желимо да чујемо шта ти мислиш. Јер нам је познато да се о овој секци говори свуда лоше.

Дела 28,21.22

Ко су, онда, били ти који су говорили против цркве Господње и његовог учења? Били су то неверници, који су поднели лажне оптужбе против Павла и браће као што је он. Тако је одређен дан да се сретну и разговарају. Јудеји су дошли тамо где је Павле становао. Лука пише о велико броју људи који су дошли и које је Павле подучавао о откупљујућем духовном царству Божијем. Исто тако, покушавао је да их убеди у то да више није важило оно што су Мојсијев закон и пророци говорили о царству.

Павле је овако подучавао од јутра до вечери. Неки људи су веровали у то што је говорио, други нису. Када више нису могли

да се договоре, почели су да се разилазе. Али, пре него што су отишли, Павле је још нешто рекао:

Добро је Дух Свети рекао преко пророка Исаије вашим очевима: Иди народу овоме и кажи: слушајући нећеће чући и предајући нећеће видети; јер је одрвенило срце овога народа, ушима тешико чују и очи су своје затворили, да како не виде очима, не чују ушима, не разумеју срцем и обрати се, и излечим их.

Дела 28,256-27 и Исаија 6,9.10

Пошто је Павле ово изрекао, рекао им је шта ће бити исход њиховог тврдог срца: *Да знаће, дакле, да је незнабошцима послано ово Божије сјасење; и они ће чући!* (Дела 28,28). Када је Павле то изрекао, Јудеји су отишли свађајући се међу собом.

Иако су одлучили да не поверују у оно што им је Павле говорио, он није одустајао. Лука пише:

И остао је јуне две године у свом сјану који је био узео и дочекивао је све који су му долазили. Пројоведао је Божије царство и поучавао је слободно и без сметње о Господу Исусу Христу.

Дела 28,30.31

Какав победнички завршетак ове невероватне књиге. Павле, сада у царском граду Риму, радио је оно што је волео да чини: да поучава и проповеда Христово еванђеље од јутра до вечери, и нико га није у томе спречавао.

Опште је прихваћено мишљење да је, после две године, и пошто тужиоци из Јудеје нису дошли да представе свој случај, Павле био ослобођен из кућног притвора. После тога, наставио је и деловао у Риму још четири године, а онда је поново постао римски затвореник. Општа историја нас извештава да је умро 67. године нове ере. Лука ништа не бележи о Павловој смрти, па је очито да је ова књига написана пре тога. Али, приметите како је Павлу овде било допуштено да поучава и проповеда Христово

еванђеље. У Посланици Филипљанима 1,12 Павле каже: *Желим да знате, браћо, да је оно што ми се раније догодило користило еванђељу.*

Као римски затвореник, Павле је имао приступ војницима који су били познати под именом преторијанска гарда. Они су знали да је Павле био у Риму. И наравно, са Павлом је непрестано, 24 сата дневно, био војник који га је чувао, и који га је слушао од јутра до вечери. Сигурно је да су ти људи који су Павла чували – чули Христову поруку. Павле је Богу био захвалан што је био затвореник у то време. Каква је ово сјајна поука за нас данас. Бог, у свом провиђењу, може да употреби све ствари како би његова порука напредовала, као и за наше добро, ако га волимо и ако смо позвани по његовој вољи (Римљанима 8,28).

Све што смо научили кроз ово проучавање нам омогућава да имамо добро разумевање о томе шта је заправо изворно хришћанство. Нека нас Бог благослови у томе док нас користи да изграђује своју цркву.

О аутору

Чарлс Весли Ејб Линколн (C.W. Abe Lincoln)

Ејб се родио 1928. године и одрастао на фарми у Тексасу, у Сједињеним америчким државама. По завршетку средње школе добио је стипендију да студира на Хришћанском универзитету Тексас (Texas Christian University). Касније је прешао на Хришћански колеџ Абилејн (Abilene Christian Colege), садашњи Хришћански универзитет Абилејн (Abilene Christian University), где је дипломирао на природним наукама 1950. године.

Његово прво запослење било је да буде тренер америчког фудбала и директор средње школе. Недеље су биле посвећене вишем циљу него што је то била атлетика, јер је проповедао Христово еванђеље. После неког времена, победила је његова прва љубав, и посветио се пуновременој служби евангелизатора.

Ејб је био у првим редовима за Господа више од четрдесет година и радио је у Ајови, и у више места у Тексасу, а преко тридесет година је поучавао у Сансет међународном библијском институту (Sunset International Bible Institute) у Лубоку, у Тексасу. У својим касним педесетим, Ејб је са породицом три године радио уз Текса Вилијамса и његову породицу у Порт Елизабету, у Јужној Африци.

Био је евангелизатор и старешина цркве у Семиноли, у Тексасу, и предавао је на Сансет међународном библијском институту када је био позван кући да се придружи Господу, у фебруару 1997. године.

Још док је био студент на Хришћанском универзитету Абилејн, Ејб је упознао и оженио Дот Долар (Dot Dollar). Имају сина Стива, и ћерку Беки.

Прво Павлово мисијско путовање

1. Павле и Варнава су отпловили на Кипар
2. Врачар Елима
3. Павле и Варнава су погрешно схваћени као богови, након што је Павле излечио богаља (Дела 14,8–13)

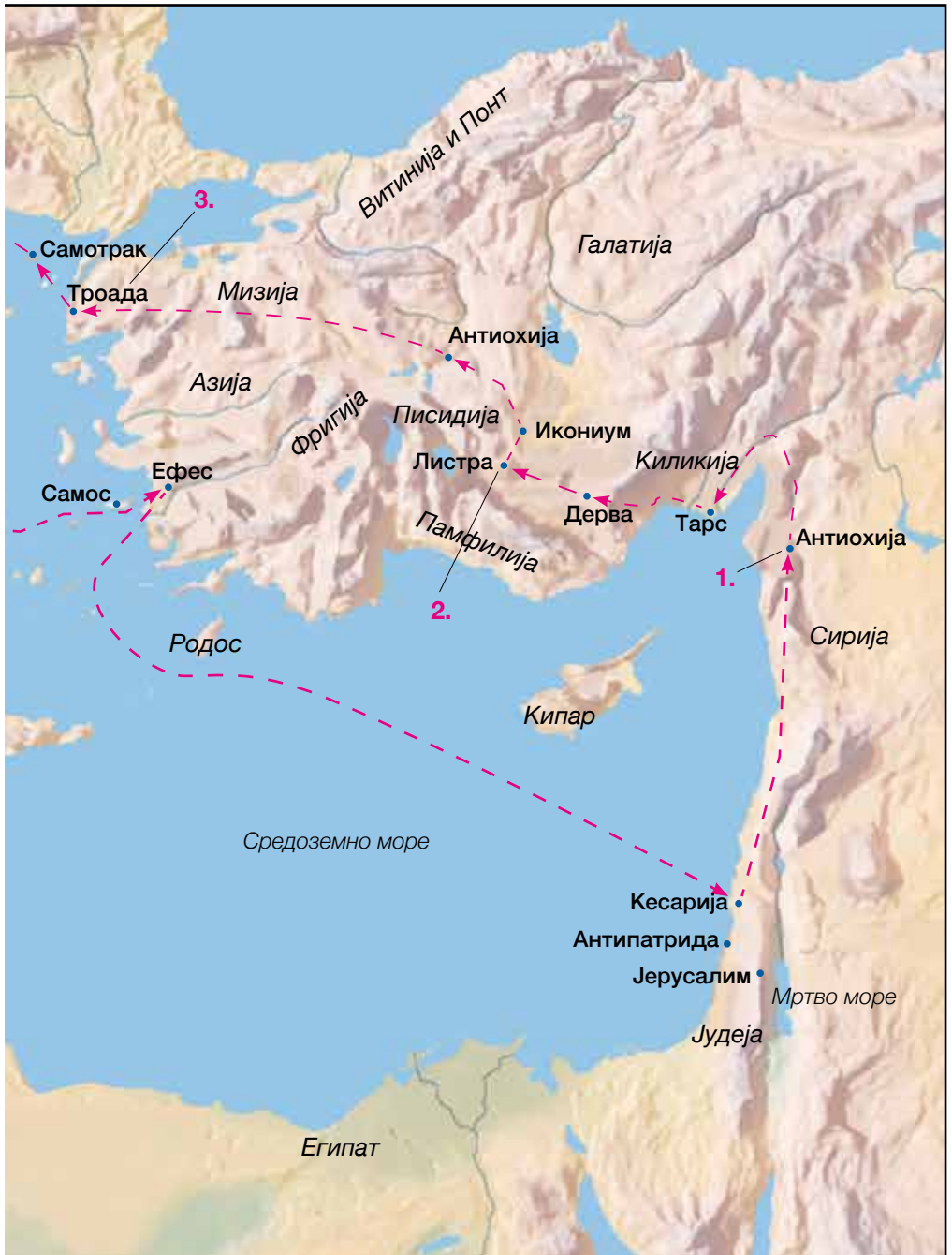
Јерусалим • Мртво Море
Јудеја

Александрија
Египат

Друго Павлово мисијско путовање

1. Павле се раздваја од Силе
2. Тимотеј се придружује Павлу и Сили
3. Павлова визија мисије у Македонији
4. Лидијино крштење и утамничење Павла и Силе
5. Благослови након Павловог проповедања у синагоги (Дела 17,1–9)
6. Павле се расправља са филозофима у Ареопагу (Дела 17,16–34)
7. Павле ради са Акилом и Прискилом (Дела 18,1–4)

Треће Павлово мисијско путовање

1. Павле поново посећује хришћанске заједнице
2. Немири током Павловог двогодишњег боравка у Ефесу (Дела 19,1–41)
3. Павле плови у Македонију (Дела 20,1.2)
4. Павле се враћа кроз Македонију уместо да плови до Антиохије [у Сирији] (Дела 20,3)
5. Оживљавање Евтиха (Дела 20,7–12)
6. Павле се враћа у Јерусалим на празник пентекоста (Дела 20,16)

Павлово путовање у Рим

1. Павле је ухапшен (Дела 21,33)
2. Суђење пред Феликсом и Фестом; Павле даје призив на Цезара (Дела 24,25)
3. Снажан ветар онемогућује пловидбу (Дела 27)
4. Бродолом на Малти након олује (Дела 28)
5. Павле проповеда две године током кућног притвора док чека суђење пред Цезаром

Ширење хришћанства пре апостола Павла

1. Филип проповеда по Самарији (Дела 8,5)
2. Крштење Симона врача; Петар и Јован проповедају у селима Самарије (Дела 8,9–25)
3. Филип крштава етиопског евнуха (Дела 8,26–39)
4. Филип проповеда од Азота до Кесарије (Дела 8,40)
5. Петар исцељује Енеја (Дела 9,32–35)
6. Петар подиже Тавиту из мртвих (Дела 9,36–43)
7. Петрова визија у Корнелијевој кући (Дела 10,9–18)

ДЕЛА АПОСТОЛСКА

Ова књига је поклон Источноевропске мисије
(Eastern European Mission) [www.eemeurope.org]
захваљујући даровима верника широм света.
Ова књига није на продају.

ISBN 978-86-83661-39-8

9 788683 661398

SBSA5